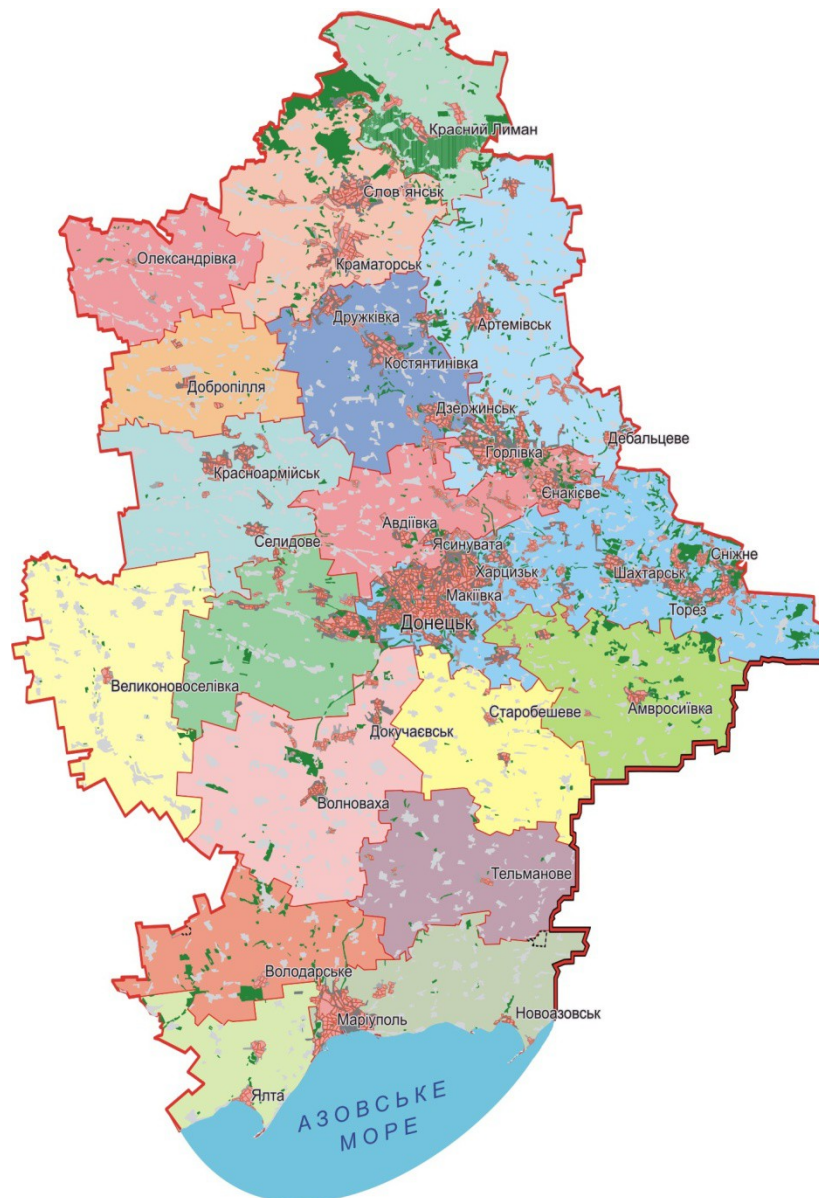

ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЕКОЛОГІЇ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ

**РЕГІОНАЛЬНА ДОПОВІДЬ
ПРО СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА
В ДОНЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ
У 2014 РОЦІ**

Донецьк - 2015

ЗМІСТ

<i>1. Загальні відомості</i>	
1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості Донецької області.....	
1.2. Соціальний та економічний розвиток Донецької області.....	
<i>2. Атмосферне повітря</i>	
2.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря.....	
2.1.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами.....	
2.1.2. Динаміка викидів найпоширеніших забруднюючих речовин в атмосферне повітря у містах Донецької області.....	
2.1.3. Основні забруднювачі атмосферного повітря (за галузями економіки).....	
2.2. Якість атмосферного повітря в населених пунктах.....	
2.3. Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря.....	
2.4. Використання озоноруйнівних речовин.....	
2.5. Заходи, спрямовані на покращення стану атмосферного повітря.....	
<i>3. Зміна клімату</i>	
3.1. Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату.....	
<i>4. Водні ресурси</i>	
4.1. Водні ресурси та їх використання.....	
4.1.1. Загальна характеристика.....	
4.1.2. Водозабезпеченість територій та регіонів.....	
4.1.3. Водокористування та водовідведення.....	
4.2. Забруднення поверхневих вод.....	
4.2.1. Скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та очистка стічних вод.....	
4.2.2. Основні забруднювачі водних об'єктів (за галузями економіки).....	
4.2.3. Транскордонне забруднення поверхневих вод.....	
4.3. Якість поверхневих вод.....	
4.3.1. Оцінка якості води за гідрохімічними показниками.....	
4.3.2. Гідробіологічна оцінка якості вод та стан гідробіоценозів.....	
4.3.3. Мікробіологічна оцінка якості вод з огляду на епідемічну ситуацію.....	
4.3.4. Радіаційний стан поверхневих вод.....	
4.4. Якість питної води та її вплив на здоров'я населення.....	
4.5. Екологічний стан Азовського моря.....	
4.6. Заходи щодо покращення стану водних об'єктів.....	
<i>5. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, розвиток природно-заповідного фонду та формування національної екологічної мережі</i>	
5.1. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі.....	
5.1.1. Загальна характеристика.....	
5.1.2. Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття.....	
5.1.3. Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття.....	
5.1.4. Формування національної екомережі.....	

5.1.5. Біобезпека та поводження з генетично модифікованими організмами.....	
5.2. Охорона, використання та відтворення рослинного світу.....	
5.2.1. Загальна характеристика рослинного світу.....	
5.2.2. Охорона, використання та відтворення лісів.....	
5.2.3. Стан використання природних недревних рослинних ресурсів.....	
5.2.4. Охорона та відтворення видів рослин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів.....	
5.2.5. Адвентивні види рослин.....	
5.2.6. Охорона, використання та відтворення зелених насаджень.....	
5.2.7. Використання та відтворення природних рослинних ресурсів на території природно-заповідного фонду.....	
5.3. Охорона, використання та відтворення тваринного світу	
5.3.1. Загальна характеристика тваринного світу.....	
5.3.2. Стан і ведення мисливського та рибного господарств.....	
5.3.3. Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів.....	
5.3.4. Інвазивні види тварин.....	
5.3.5. Заходи щодо збереження тваринного світу.....	
5.4. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні.....	
5.4.1 Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду	
5.4.2. Водно-болотні угіддя міжнародного значення.....	
5.4.3. Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина.....	
5.4.4 Формування української частини Смарагдової мережі Європи.....	
5.5. Стан рекреаційних ресурсів та розвиток курортних зон.....	
5.6. Туризм.....	
6. Земельні ресурси і ґрунти.....	
6.1 Структура та використання земельних ресурсів.....	
6.1.1. Структура та динаміка змін земельного фонду Донецької області.....	
6.1.2. Стан ґрунтів	
6.1.3. Деградація земель.....	
6.2. Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси.....	
6.3. Охорона земель.....	
6.3.1. Практичні заходи.....	
6.3.2. Нормативно-правове, фінансове та інституційне забезпечення, міжнародне співробітництво.....	
7. Надра.....	
7.1. Мінерально-сировинна база.....	
7.1.1 Стан та використання мінерально-сировинної бази.....	
7.2. Система моніторингу геологічного середовища.....	
7.2.1 Підземні води: ресурси, використання, якість.....	
7.2.2 Екзогенні геологічні процеси.....	
7.3 Геологічний контроль за вивченням та використанням надр.....	
7.4 Дозвільна діяльність у сфері використання надр.....	
8. Відходи.....	
8.1. Структура утворення та накопичення відходів.....	

8.2. Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення).....	
8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів.....	
8.4. Державне регулювання в сфері поведінки з відходами.....	
9. Екологічна безпека.....	
9.1. Об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку.....	
9.2. Радіаційна безпека.....	183
9.2.1. Стан радіаційного забруднення території області.....	183
9.2.2. Поводження з радіоактивними відходами.....	187
10. Промисловість та її вплив на довкілля.....	190
10.1 Структура та обсяги промислового виробництва.....	190
10.2 Вплив на довкілля.....	195
10.2.1. Гірничодобувна промисловість.....	195
10.2.2. Металургійна промисловість.....	1
10.2.3. Хімічна та нафтохімічна промисловість.....	197
10.3. Заходи з екологізації промислового виробництва.....	197
11. Сільське господарство та його вплив на довкілля.....	1
11.1. Тенденції розвитку сільського господарства.....	1
11.2. Вплив на довкілля.....	200
11.2.1. Внесення мінеральних і органічних добрив на оброблювані землі та під багаторічні насадження.....	202
11.2.2. Використання пестицидів.....	203
11.2.3 Тенденції в тваринництві.....	203
12. Енергетика та її вплив на довкілля.....	204
12.1 Структура виробництва та використання енергії.....	204
12.2 Ефективність енергоспоживання та енергозбереження.....	206
12.3 Вплив енергетичної галузі на довкілля.....	209
12.4 Використання відновлювальних джерел енергії та розвиток альтернативної енергетики.....	210
13. Транспорт та його вплив на довкілля.....	211
13.1. Транспортна мережа Донецької області.....	211
13.1.1 Структура та обсяги транспортних перевезень.....	213
13.2. Вплив транспорту на довкілля.....	215
14. Збалансоване виробництво та споживання.....	216
14.1. Структурна перебудова та екологізація економіки.....	216
15. Державне управління у сфері охорони навколишнього природного середовища.....	219
15.1. Державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства.....	219
15.2. Моніторинг навколишнього природного середовища.....	221
15.3. Державна екологічна експертиза.....	223
15.4. Економічні засади природокористування.....	226
15.4.1. Економічні механізми природоохоронної діяльності.....	226
15.4.2. Стан фінансування природоохоронної галузі.....	230
15.5. Дозвільна діяльність у сфері природокористування.....	231

15.6. Участь громадськості в процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля.....	232
15.6.1. Діяльність громадських екологічних організацій.....	232
15.6.2. Діяльність громадських рад.....	234
15.7. Екологічна освіта та інформування.....	235
15.8. Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля.....	236
Висновки.....	236

1. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

1.1. Географічне розташування та кліматичні особливості Донецької області

Донецька область розташована в південно-східній частини України. На південному заході та заході вона межує з Дніпропетровською та Запорізькою областями, на північному заході – з Харківською, на північному сході – з Луганською, на сході – з Ростовською областю Російської Федерації, а з півдня – омивається Азовським морем. Територія області простягнулась з півночі на південь на 240 км та зі сходу на захід – на 170 км. Область займає західну частину Донецького кряжу та східну половину Приазовської височини. По території краю проходить вододіл річок басейнів Чорного та Азовського морів.

Рельєф Донецької області горбисто-рівнинний, з характерною сильною ерозією ґрунтів. Північна та центральна частини області – це Донецький кряж, південна – Приазовська височина. У ландшафтній структурі території області переважають степові височини та схили, степові рівнинні комплекси терас, а також горбисті, піщані та лісові рівнини, річкові долини та мережа балок. Типові ландшафти області – сильно розчленовані балками рівнини та височини, які переходять у заплавні ландшафти річкових долин, а також лиманні рівнини на морському узбережжі.

Донецький кряж – височина, що знаходиться на півдні Східно-Європейської рівнини. За своїм характером земна поверхня кряжу є хвилястою рівниною. Максимальні відмітки висот по Донецькому кряжу 200-260 метрів. Найвища точка – гора Саур-могила, її висота 277 м. Амплітуда висот в цих районах досягає 200 м. Це все, що залишилося від колись досить високого гірського масиву. На околицях Донецький кряж втрачає і без того скромну висоту, зливаючись з навколишніми річковими долинами. І лише до Сіверського Дінця він обривається крутим уступом, оголюючи древні крейдові відкладення.

Крайня північ області – це терасна долина, яка є долиною Сіверського Дінця. Ширина долини коливається від 4 до 26 км, довжина її – 200 км. Значні розміри долини свідчать про те, що колись Сіверський Донець був багатоводнішим, чому сприяв більш вологий субтропічний клімат.

На півдні області розташована Приазовська височина, яка є хвилястою поверхнею, де виділяються самотні горби, так звані “Могили” (найвища точка – Могила Гончариха, 278 м). Приазовська височина також розчленована ярами і балками, але значно менше, ніж Донецький кряж. Місцями на височині оголюються корінні породи – граніти і гнейси. Поступово знижуючись в південному напрямі, Приазовська височина переходить у вузьку Приазовську низовину – частину великої Причорноморської рівнини, що займає весь південь України. Вона є рівним розораним степом, що спускається до Азовського моря.

У районі поширення вапняків (Волноваський район) і солей (Артемівський і Слов'янський райони) розвинені карстові форми рельєфу. Своєрідність до рельєфу Донецької області вносять об'єкти техногенної діяльності людини – сотні породних відвалів, висота яких інколи перевищує 100 метрів.

Донецька область розташовується на південно-східній околиці Східно-Європейської платформи. Кристалічна основа платформи складається кристалічними сланцями, гнейсами і гранітами архею та протерозою. Осадочний чохол складається з відкладень палеозою, мезозою і кайнозою, що досягають потужності 3-5 км. У Дніпровсько-Донецькій западині Східно-Європейської платформи, що включає північ Донецької області, спостерігаються багато чисельні соляні куполи з покладами нафти, газу і кам'яної солі. Характерною особливістю геологічної будови є наявність потужних відкладень кам'яновугільної системи в центральній і східній частинах області та вихід на поверхню інтрузивних утворень кристалічного щита в південних і західних районах.

Основну частину запасів поверхневих вод Донецької області складають річки. Їх в області налічується 247, але лише 8 мають протяжність понад 40 км. Всі річки живляться за рахунок опадів, талих снігових вод, джерел і промислових стоків. Головна водна артерія краю – річка Сіверський Донець, що протікає на його території впродовж 95 км. Загальна протяжність річки - 1053 км, площа басейну - 100 тис. км². Основні ліві притоки Сіверського Дінця – Жеребець, Оскол; праві – Казенний Торець, Бахмут, Лугань. Сіверський Донець належить басейну річки Дон.

З Донецького кряжу беруть початок такі річки як Самара і Вовча, що належать басейну річки Дніпро. Річки Кальміус з Кальчиком, Міус з Кринкою, інші невеликі річки впадають в Азовське море. Природний стік річок, який формується в межах області, 550-900 млн. м³ в рік. Природних озер в області мало. Ці невеликі водоймища розкидані в заплавах річок. Найбільше таких озер в заплаві Сіверського Дінця. Біля Слов'янська, в басейні Казенного Торця є три солоні озера: Ріпне, Сліпне і Вейсове. Серед водних об'єктів області слід виділити також 1804 штучних водойм з площею водного дзеркала більше 1 га, з них 8 водосховищ площею більше 6 км² і більше 1650 ставків. Загальний об'єм водоймищ складає 1100 млн. м³. Основні водосховища – Курахівське, Вуглегірське, Павлопільське, Старобешівське, Клебан-Бикське, Волинцевське, Карлівське, Старокримське, Краснооськольське та ін. Величезну роль у водопостачанні Донецької області грає канал Сіверський Донець – Донбас протяжністю 131 км і потужністю подачі води 43 м³/с. На півдні Донецької області її землі омиваються Азовським морем. Його площа складає всього 38 тис. км², а глибина не перевищує 14 метрів.

На території Донецької області налічується близько 750 родовищ корисних копалин з 36 видами сировини загальнодержавного і місцевого значення, з них експлуатується 355 родовищ з 25 видами мінеральної сировини. Багатство корисних копалин області визначається, в першу чергу, Донецьким кам'яновугільним басейном, одним з найбільших родовищ вугілля в Європі. Важливе значення мають родовища кам'яної солі, гіпсу, цементної сировини,

флюсових вапняків і доломіту, граніту, вогнетривких і тугоплавких глин і ін. В області розвідані і нині розвідуються родовища залізних руд, флюориту, лужних каолінів, базальту, фосфоритів, вермікуліту, алюмінієвої сировини, ртуті, графіту, рідких і рідкоземельних елементів. Відкриті нові для України родовища золота, міді, свинцю. На півночі Приазовського кристалічного масиву виявлені кімберлітові трубки з фрагментами дрібних кристалів алмазів. У північних і південних районах регіону відкриті нафтогазоносні області, розвідується родовище вільного газу із запасами 1200 млн. м³, знайдено 15 газоносних структур з прогнозними ресурсами 30 млрд. м³. Крім того, вугільні родовища області вугільні родовища області містять 118 млрд. м³ метану, що є дорогою енергетичною сировиною. Корисні копалини, що промислово розробляються, представлені кам'яним вугіллям (родовища Донецького кам'яновугільного басейну) і кам'яною сіллю (Артемівське і Слов'янське родовища кам'яної солі). Мінерально-сировинна база промисловості будівельних матеріалів і чорної металургії представлена значними родовищами доломіту і вапняку (Оленівське і Новотроїцьке родовища), вогнетривких глин (Дружківсько-Часов'ярська група), гіпсу (Артемівське родовище гіпсу і ангідриту). Розробляються також родовища крейди, будівельних і скляних пісків, кварциту, граніту тощо.

1.2. Соціальний та економічний розвиток Донецької області

Діяльність людини на всій території Донецької області, як і в багатьох старих промислових регіонах, залишила глибоку сліди. Цілі десятиліття курс на індустріалізацію краю і вперту боротьбу за вугілля та метал був одним з головних у розвитку області.

Багато промислових районів світу пройшли цей шлях, і Донбас - не виключення. І лише з часом до суспільства приходить розуміння необхідності нового шляху розвитку, орієнтованого на зниження рівня дій на навколишнє середовище і дбайливе ставлення до природи.

Головними причинами негативного впливу на навколишнє природне середовище Донецької області є процеси урбанізації і господарської діяльності людини. Основні види економічної і господарської діяльності – гірничо-металургійна промисловість, енергетика, сільське господарство і транспорт.

Сценарії економічного розвитку в області не завжди безпечні для навколишнього природного середовища регіону. Спад виробництва, що відбувся в 1991-1997 рр., знизив дії на навколишнє середовище, але корінних змін ставлення людини до проблем охорони природи поки не відбулося. Екологічне майбутнє регіону пов'язане з технологічним проривом в промисловості, відмовою від споживчого способу життя і дбайливим ставленням суспільства до природи.

Майбутнє області і перспективи її розвитку залежать від рівня життя населення, розвитку людського потенціалу, реструктуризації промисловості і інвестиційної привабливості регіону, екологічної і соціальної обстановки, що формується.

Згідно демографічним прогнозам, кількість жителів в Донецькій області в найближчі 15 років зменшиться на 8-10% і до 2020 року може скласти 4,1-4,2 млн. чоловік. При цьому частка населення пенсійного віку зростає з 21 до 34-35% при одночасному скороченні частки дітей і підлітків, а також працездатного населення.

На даний час на території області 22 населені пункти територіально і промислово утворюють 7 великих промислово-міських агломерацій. Переважна кількість великої міської агломерації з демографічної і міграційної точки зору знаходяться у стадії довгострокової стагнації.

Оцінка територіального розвитку Донецької області з позицій реалізації екологічно направленої політики є складною багатоплановою проблемою. Промислово-міська агломерація в основному розвивається повільно, що обумовлено в більшості випадків їх спеціалізацією і орієнтацією на діяльність великих підприємств, які консервативні в розвитку. Зміни в економіці в останні роки призвели до збільшення в промисловому виробництві частини металургії, енергетики, добувної промисловості і важкого машинобудування, в той час, як частина легкої і харчової промисловості, а також сільського господарства зменшилася. Все це привело до того, що в містах, де розташовані значні підприємства важкої індустрії, спостерігається економічне зростання, тоді як в невеликих містах, де немає такої промисловості (Дружківка, Красний Лиман, Кіровськ і т. д.) відбувається різкий спад в розвитку економіки. При цьому міста - лідери економіки області практично не впливають на розвиток інших територій регіону. Аналізу схем розвитку міст надається недостатня увага. В багатьох населених пунктах програми соціально-економічного розвитку не виконуються в повній мірі з тих чи інших причин. На даний час тільки для міста Донецьк розроблена перспективна схема планування території до 2026 року, яка передбачає комплексне вдосконалення міських територій на основі екологічно орієнтованого розвитку.

Спеціалізація районів, що склалася на даний час, а також екологічна і соціальна ситуація часто є обмежуючими чинниками, які визначають специфічний розвиток промислово-міської агломерації. Міста Донецьк і Маріуполь забезпечують основні доходи від промисловості Донецької області. Лише 5 міст (Донецьк, Маріуполь, Краматорськ, Красноармійськ і Горлівка) збільшили або залишили на тому ж рівні промислове виробництво в порівнянні з 1990 роком. У решті міст відбувся значний спад промислового виробництва.

Все це вказує на те, що перехід Донецької області до ринкових принципів господарювання привів до значних диспропорцій територіального розвитку і до великої різниці в темпах зростання економіки між окремими територіями. Нерівномірність соціально-економічного розвитку територій області в останні роки посилилася. Наприклад, по містах області максимальний індекс зростання промислового виробництва відрізняється від мінімального в 7 разів, по рівню безробіття в 13-14 разів, по щільності населення - в 4 рази.

Наявні диспропорції спостерігаються при порівнянні екологічних показників міст області: максимальне значення валових викидів забруднюючих речовин відрізняється від мінімального більш ніж в 20 разів, по об'ємах скидання

стічних вод – більш ніж в 50, по витратах на охорону навколишнього середовища - в 15 разів і т.д.

Принцип стійкого розвитку припускає, що регіональна екологічна політика повинна бути направлена на усунення явно виражених диспропорцій в територіальному розвитку і забезпечення порівняльних однорідних дій господарської діяльності на навколишнє середовище. Для промислово навантажених міст Донецької області необхідно дотримуватися цього принципу.

В цьому випадку екологічний розвиток міст буде орієнтований на стійкий розвиток всього регіону – цивілізовану стратегію, направлену на поліпшення умов життя населення області.

2. АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ

2.1. Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря

¹За інформацією Державної служби статистики України, викиди забруднюючих речовин та парникових газів у атмосферу від стаціонарних джерел забруднення за 2014 рік становлять 1043,0 тис. т (без урахування викидів діоксиду вуглецю), що на 405,1 тис. т або на 27,97% менше, ніж за 2013 рік. Крім того, обсяги викидів діоксиду вуглецю склали 42376,1 тис. т.

¹Дані по Донецькій області надані без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

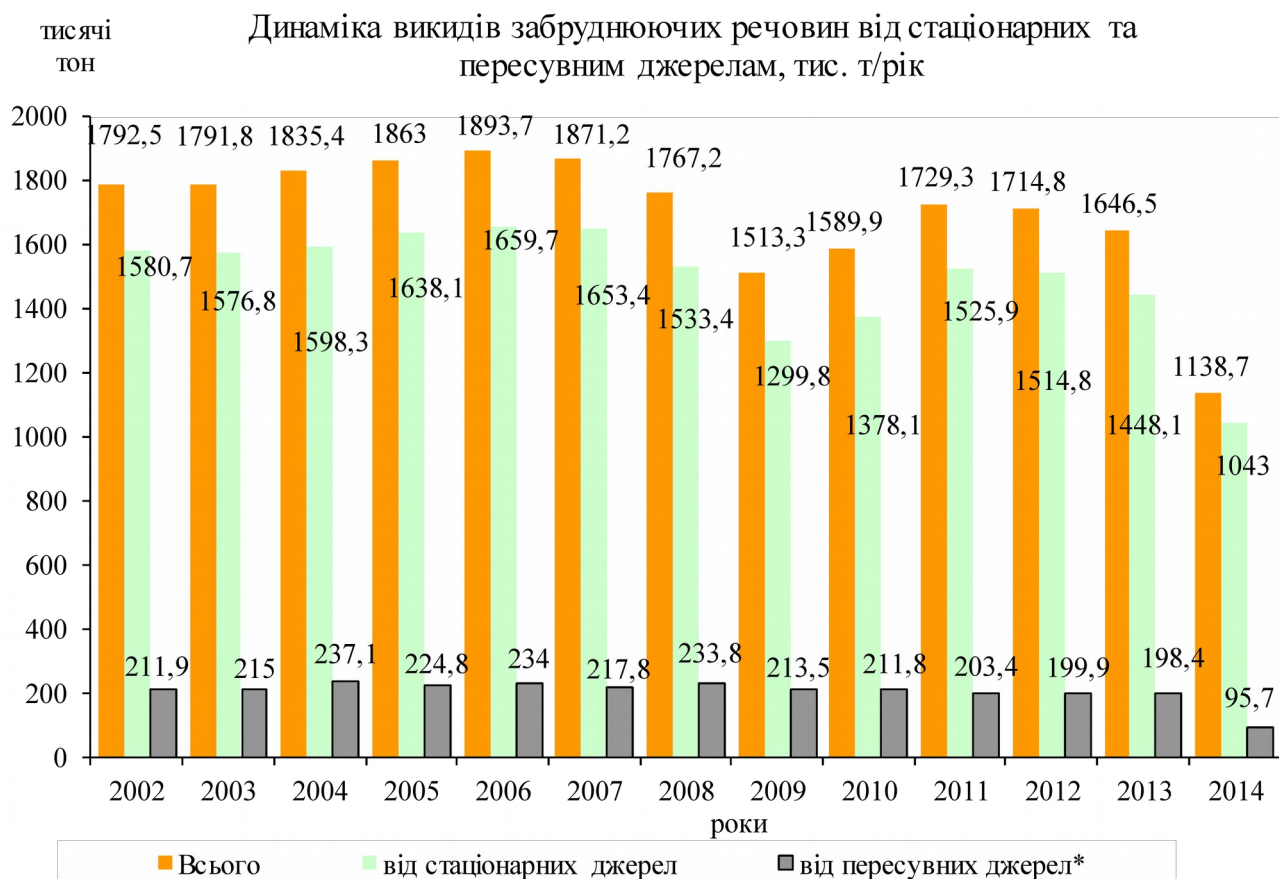
2.1.1. Динаміка викидів забруднюючих речовин стаціонарними та пересувними джерелами

Таблиця 2.1

Динаміка викидів в атмосферне повітря, тис. т.

Роки	Викиди в атмосферне повітря, тис. т.			Щільність викидів у розрахунку на 1 кв. км., т	Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг	Обсяг викидів на одиницю ВРП
	Всього	у тому числі				
		стаціонарними джерелами	пересувними джерелами			
2000	889,7	684,4	205,3	67,7	364,7	-
2005	1862,9	1638,1	224,8	70,3	401,0	0,032
2006	1895,2	1659,7	235,5	71,5	411,8	0,026
2007	1871,2	1653,4	217,8	70,6	410,4	0,020
2008	1767,2	1533,4	233,8	66,6	391,0	-
2009	1513,3	1299,8	213,5	57,0	337,5	-
2010	1589,9	1370,3	211,8	52,0	309,7	-
2011	1729,3	1525,9	203,4	57,5	345,4	-
2012	1714,8	1514,8	199,9	57,1	345,1	-
2013	1646,5	1448,1	198,4	54,6	332,2	-
2014	1138,7	1043,0	95,7	39,3	241,4	-

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

- дані отримані згідно нової методології розрахунків викидів від пересувних джерел (з 2007 року)

Малюнок 2.1 – Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря по Донецькій області

Зростання обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря Донецької області в 2005-2006 рр. та зменшення викидів в 2007-2009 рр. пов'язано з відповідним зростанням та спадом обсягів виробництва (рис. 2.1). Збільшення обсягів викидів забруднюючих речовин в атмосферне у 2010-2011 році по відношенню до 2009 року є наслідком підйому виробництва. Зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на 14,5 тис. тон в 2012 році по відношенню до 2011 року є наслідком виконання підприємствами області природоохоронних заходів, передбачених в дозволах на викиди забруднюючих речовин та програмами, а також скорочення викидів від автотранспорту.

Щільність викидів шкідливих речовин від стаціонарних джерел у розрахунку на квадратний кілометр області у 2014 р. склала 39,3 т проти 54,6 т за 2013 рік, а на одну особу – 241,4 кг проти 332,2 кг.

Обсяги викидів від стаціонарних джерел забруднення за видами забруднюючих речовин у Донецькій області за 2014 рік.

¹Основними забруднювачами атмосферного повітря в області залишаються підприємства вугільної промисловості, металургії та підприємства – виробники електроенергії. Їх часта в загальному обсязі викидів складає 72,03%. Отже найбільше забруднення атмосферного повітря спостерігається саме в тих містах та районах, де розташовані підприємства цих видів діяльності. Зокрема, у м. Маріуполь всього викинуто 289,4 тис. т.; м. Харцизьк – 79,5 тис. т; Єнакієве – 43,9 тис. т; Дебальцеве – 109,4 тис. т; Макіївка – 26,7, Курахове – 125 тис.т; Слов'янськ – 15,6 тис.т.

¹ Дані по містах Донецької області можуть бути уточнені

2.1.2. Динаміка викидів найпоширеніших забруднюючих речовин в атмосферне повітря у містах Донецької області

Таблиця 2.2

Динаміка викидів стаціонарними джерелами в атмосферне повітря, в тому числі по найпоширеніших речовинах (пил, діоксид сірки, діоксид азоту, оксид вуглецю) в цілому по області та в розрізі населених пунктів, тис. т

Населені пункти	2010			2011			2012			2013			2014		
	В т.ч.			В т.ч.			В т.ч.			В т.ч.			В т.ч.		
	разом	пил	діоксид та інші сполуки сірки	разом	пил	діоксид та інші сполуки сірки	разом	пил	діоксид та інші сполуки сірки	разом	пил	діоксид та інші сполуки сірки	разом	пил	сполуки сірки діоксид та інші
Донецьк	35,65	4,22	8,89	37,54	4,22	8,66	33,21	3,73	8,05	2,08	19,35	70,88	3,09	7,96	1,55
Авдіївка	10,81	4,03	2,41	17,65	4,89	2,79	16,78	4,58	2,45	4,47	5,28	14,26	3,51	1,37	3,88
Артемівськ	0,82	0,36	0,06	1,17	0,41	0,09	1,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
Вугледар	0,83	0,51	0,19	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
Горлівка	5,84	1,82	3,04	7,40	1,59	2,47	7,87	1,46	2,55	2,08	1,78	13,07	1,22	2,60	1,59
Дебальцеве	103,23	7,05	94,66	126,85	7,36	108,41	172,02	8,49	148,27	13,72	1,54	74,40	4,23	63,38	5,89
Дзержинськ	2,48	1,05	0,81	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	0,02	0,00	0,01	0,09	0,09	0,09	0,18	0,44	0,1	0,23	0,41	1,17	0,44	0,07	0,20
	0,60	0,13	0,39	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02	0,12	22,82	0,31	0,21	0,02
	2,62	1,06	0,77	2,62	1,06	0,77	2,60	1,10	0,84	0,50	0,50	13,76	0,94	0,48	0,15
	1,05	0,81	0,02	1,06	0,77	0,17	0,62	0,17	0,16	0,12	0,12	13,76	0,94	0,48	0,15
	0,81	0,02	0,00	0,91	0,38	0,34	0,71	0,31	0,26	0,02					

Димитров	Добропілля	Докучаєвськ	Дружківка	Єнакієве	Жданівка	Кіровське	Костянтинівка	Краматорськ	Красноармійськ	Красний Лиман	Макіївка	Маріуполь	Новгородівка	Селидове	Слов'янськ	Сніжне	Торез	Харцизьк	Шахтарськ	Ясинувата
0,21	13,56	9,91	0,35	45,23	0,93	0,98	0,56	6,64	0,34	1,37	18,65	333,08	7,56	5,47	1,24	4,59	4,78	62,62	3,27	1,60
0,08	8,76	9,67	0,16	6,05	0,18	0,38	0,11	2,64	0,11	0,50	4,69	22,71	0,50	1,02	0,60	0,97	1,27	6,36	1,44	1,10
0,05	3,17	0,07	0,04	7,11	0,32	0,48	0,34	3,24	0,12	0,38	9,83	20,81	1,42	1,57	0,29	0,60	0,85	55,23	0,47	0,45
0,00	0,01	0,00	0,02	0,03	0,02	0,01	0,00	0,00	0,00	0,07	0,13	0,02	0,07	0,00	0,06	0,00	0,07	0,13	0,00	0,01
0,08	1,62	0,16	0,14	32,03	0,41	0,11	0,10	0,76	0,49	0,11	4,00	289,55	5,57	2,88	0,30	3,01	2,59	0,92	1,36	0,04
0,26	13,05	6,68	0,56	60,45	1,03	1,46	0,68	8,19	1,40	0,30	19,47	369,2	4,90	5,33	1,37	4,37	4,33	100,13	3,50	1,50
0,12	8,18	6,36	0,19	9,87	0,18	0,51	0,11	2,64	0,09	0,09	4,30	23,14	0,45	0,79	0,58	0,75	1,21	7,01	1,08	0,85
0,05	3,11	0,07	0,04	9,05	0,38	0,51	0,32	3,55	0,32	0,09	7,96	21,56	1,29	1,55	0,28	0,58	0,73	80,57	0,55	0,48
0,06	0,20	0,17	0,13	2,47	0,02	0,07	0,15	1,24	0,11	0,02	3,44	19,08	0,05	0,11	0,18	0,08	0,13	11,26	0,09	0,11
0,03	1,56	0,08	0,20	39,06	0,45	0,37	0,10	0,76	0,42	0,10	3,77	305,42	3,11	2,88	0,33	2,96	2,26	1,29	1,78	0,06
0,20	11,61	2,76	0,45	66,48	0,87	1,79	0,46	7,23	1,45	0,31	18,74	319,04	5,83	4,95	1,36	2,50	3,69	100,52	4,06	1,50
0,09	7,53	2,56	0,14	12,25	0,27	0,87	0,07	2,24	0,55	0,08	4,53	19,90	0,45	0,57	0,47	0,62	0,96	5,55	0,95	0,73
0,03	2,99	0,06	0,04	7,30	0,39	0,48	0,17	3,21	0,35	0,11	7,44	18,82	1,40	1,40	0,26	0,35	0,70	85,74	0,67	0,62
0,05	0,16	0,09	0,11	2,65	0,06	0,07	0,14	1,18	0,12	0,02	3,33	14,75	0,07	0,10	0,19	0,07	0,15	8,12	0,10	0,08
0,03	0,93	0,05	0,16	44,28	0,15	0,37	0,08	0,60	0,43	0,10	3,44	265,57	3,91	2,88	0,44	1,46	1,88	1,11	2,34	0,07
0,17	20,58	0,38	0,34	75,18	23,38	70,88	0,33	8,72	28,00	0,30	39,31	333,84	6,55	3,44	1,13	2,19	2,32	126,61	14,69	18,98
0,07	5,10	0,23	0,11	12,71	0,15	0,69	0,07	2,47	0,48	0,08	3,98	18,76	0,42	0,46	0,43	0,61	0,86	5,251	0,66	0,64
0,02	2,32	0,04	0,005	4,75	0,20	0,55	0,07	3,73	0,32	0,10	2,82	21,09	1,6502	1,04	0,19	0,30	0,60	100,65	0,59	0,65
0,04	0,13	0,04	0,07	2,75	0,05	0,47	0,11	1,29	0,11	0,02	2,96	13,78	0,09	0,08	0,20	0,06	0,14	10,50	0,09	0,07
0,03	0,56	0,05	0,10	46,09	0,07	0,37	0,05	0,51	0,43	0,09	3,02	267,37	4,38	1,83	0,17	1,09	0,67	1,22	2,12	0,13
_*	35,7	_*	_*	43,9	_*	_**	_*	_*	89,40	_*	26,70	289,40	_*	_*	15,6	_*	_*	79,5	_*	_*
_*	_*	_*	_*	_*	_*	_**	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*
_*	_*	_*	_*	_*	_*	_**	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*
_*	_*	_*	_*	_*	_*	_**	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*
_*	_*	_*	_*	_*	_*	_**	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*	_*

Ситуація з інтенсивним забрудненням повітряного басейну нашої області складалася в процесі становлення і розвитку промисловості протягом минулих десятиріч. При будівництві і експлуатації промислових об'єктів екологічному аспекту приділялася дуже незначна увага, незважаючи на те, що концентрація промисловості в Донецькій області є найбільш високою на території України.

Основними забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишаються підприємства металургії, теплові електростанції та підприємства вугільної промисловості.

Таблиця 2.3
Основні забруднювачі повітря

№ п/п	Підприємство - забруднювач	Відомча приналежність	Валовий викид, тис. т		Зменшення/ - Збільшення/ +	Причина зменшення/ збільшення
			2014 р.	2013 р.		
1	Старобешівська ТЕС	ПАТ "Донбасенерго"	96,13	133,03	-36,9	-
2	СО "Зуївська ТЕС"	ТОВ "Східенерго"	78,48	116,35	-37,87	-
3	Вуглегірська ТЕС ПАТ «Центренерго»	"Центренерго"	101,05	65,44	35,61	-
4	Слов'янська ТЕС	СО ПАТ "Донбасенерго"	-*	39,03	-	-
5	Курахівська ТЕС	ТОВ "Східенерго"	124,98	164,74	-39,76	-
6	ПАТ "Металургійний комбінат "Азовсталь"	-	76,33	84,98	-8,65	-
7	ПАТ "ММК ім. Ілліча"	-	-*	245,45	-	-
8	ПрАТ "Донецьксталь- МЗ"	-	-*	5,25	-	-
9	ПрАТ "Донецький електрометалургійний завод"	-	0,04	0,297	-0,257	-
10	ПАТ "Єнакіївський металургійний завод"	-	43,88	62,84	-18,96	-
11	ПрАТ "Макіївкокс"	-	-*	2,62	-	-
12	ПрАТ "Єнакіївський коксохімпром"	-	1,16	1,61	-0,45	-
13	ПАТ "Донецьккокс"	-	-*	1,07	-	-
14	ПАТ "Авдіївський коксохімічний завод"	-	9,70	14,13	-4,43	-
15	ПАТ "Ясинівський коксохімічний завод"	-	-*	3,66	-	-
16	ПАТ "Шахта ім. О.Ф. Засядька"	-	-*	15,84	-	-
	ВСЬОГО:	-	531,92	956,34	-424,42	-

- * дані не надані підприємствами

В таблиці 2.4. відсутні дані викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності.

Таблиця 2.4

Викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря за видами економічної діяльності за 2014 рік

№ з/п	Види економічної діяльності	Обсяги викидів по регіону		Викинуто в середньому одним підприємством, т
		тис. т	у % до 2014 р.	
1	Усі види економічної діяльності, у тому числі	-*	-*	-*
1.1	Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	-*	-*	
1.2	Добувна промисловість, В тому числі:	-*	-*	
	<i>видобування енергетичних матеріалів</i>	-*	-*	
	<i>видобування неенергетичних матеріалів</i>	-*	-*	
1.3	Переробна промисловість у тому числі:	-*	-*	
	<i>виробництво коксу:</i>	-*	-*	
	<i>хімічне виробництво</i>	-*	-*	
	<i>металургійне виробництво</i>	-*	-*	
	<i>виробництво машин та устаткування</i>	-*	-*	
1.4	Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	-*	-*	
1.5	Будівництво	-*	-*	
1.6	Діяльність транспорту та зв'язку	-*	-*	

-* відсутні значення в даних Державної служби статистики України

В таблиці 2.5 приведені дані щодо викидів підприємств – основних забруднювачів атмосферного повітря Донецької області.

Таблиця 2.5

Підприємства - основні забруднювачі атмосферного повітря (викиди забруднюючих речовин, тис. т)

№ з/п	Підприємства	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	СО Старобешівська ТЕС ПАТ "Донбасенерго"	108,6	98,1	104,6	109,9	105,4	118,0	133,03	96,13
2	СО "Зуївська ТЕС" ТОВ "Східенерго"	83,5	66,2	67,6	70,7	98,6	99,2	116,35	78,48
3	СО Вуглегірська ТЕС ПАТ "ДЕК "Центренерго"	87,7	100,2	109,2	104,2	117,9	163,5	65,44	101,05
4	Слов'янська ТЕС ПАТ "Донбасенерго"	45	36,5	43,8	48,8	60,1	53,4	39,03	-*
5	СО Курахівська ТЕС "Східенерго"	160,2	161,9	120,7	122,8	164,4	146,8	164,74	124,98
6	ПАТ "ММК ім. Ілліча"	254,8	220,4	158,9	216,8	233,6	205,8	245,45	-*
7	ПАТ "МК "Азовсталь"	163,8	136,1	122,3	143,9	144,8	120,6	84,98	76,33
8	ПрАТ «Донецьксталь»-металургійний завод» Філія «Металургійний комплекс»	9,7	8,5	7,5	7,4	7,0	5,9	5,25	-*
9	ПрАТ "Донецький електрометалургійний завод"	2	1,9	0,95	1,4	1,9	0,9	0,297	0,04
10	ПАТ "Єнакіївський металургійний завод"	32,3	31,2	33,4	34,0	49,5	60,2	62,84	43,88
11	ПрАТ "Макіївкокс"	5,3	5,2	8,1	8,6	7,1	5,9	2,62	-*

12	ПрАТ "Єнакіївський коксохімпром"	4,8	6,1	4,3	6,6	7,6	3,8	1,61	1,16
13	ПАТ "Донецьккокс"	2,4	1,6	1,1	0,95	1,1	1,1	1,07	-*
14	ПАТ "Авдіївський коксохімічний завод"	20,9	18,0	12,2	14,5	17,8	16,8	14,13	9,70
15	ПАТ "Ясинівський коксохімічний завод"	5,5	4,9	5,8	5,4	4,8	5,1	3,66	-*
16	ОП "Шахта ім. О.Ф. Засядька"	55,2	28,4	17,5	22,3	15,3	14,8	15,84	-*

- * дані не надані підприємством

Однією з причин значних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є моральне старіння та фізичне зношення технологічного та пилогазоочисного устаткування. Через це на підприємствах – основних забруднювачах атмосферного повітря в довкілля викидаються значні обсяги. А саме: Курахівська ТЕС – 124,98 тис. т, Вуглегірська ТЕС – 101,05 тис. т, Старобешівська ТЕС – 96,13 тис. т, ПАТ МК «Азовсталь» - 76,33 тис. т, ПАТ «Єнакіївський металургійний завод» – 43,88 тис. т,

Однією з основних причин надмірних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є моральне старіння та фізичне зношення технологічного та пилогазоочисного устаткування, що не відповідає сучасним вимогам щодо забезпечення встановлених законодавством нормативів граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Також залишається гострою проблемою зменшення викидів доменних печей, будівництва споруд очищення викидів ливарних дворів, міжконусних просторів, підбункерних приміщень та скіпових ям на металургійних підприємствах. Ці питання частково вирішено на ПАТ «Єнакіївський металургійний завод» - де експлуатуються 2 доменні печі з новою інфраструктурою та новим пилоочисним устаткуванням (ДП №3; 5) та виведено з експлуатації ДП №4. На ПАТ «ММК ім. Ілліча» проведена організація системи допалу оксиду вуглецю в кауперах доменної печі ДП1 із забезпеченням на виході концентрації оксиду вуглецю не більше 250 мг/м³.

На ТЕСах Донецької області рівень ефективності роботи очисних споруд не забезпечує зниження рівня викидів до нормативних величин з речовин у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом. На даний час на деяких теплових електростанціях встановлюються пилогазоочисне обладнання та проводяться модернізація енергоблоків. На СО «Старобешівська ТЕС» проведено реконструкцію енергоблоку № ст. №12. Встановлено електрофільтр та СОУ для очистки димових газів від пилу та діоксиду сірки. На ВП «Курахівська ТЕС» в 2014 році виконувалась модернізація електрофільтрів енергоблоку №9.

Основними проблемами на коксохімічних підприємствах являється закриття циклу кінцевого охолодження коксового газу, реконструкція установок біохімічного очищення, відсутність безпилової видачі коксу, тощо. Проблема очищення коксового газу від сірководню фактично вирішена в Донецькій області. На 01.01.2014 сіркоочистки працюють на ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод», ПАТ «Ясинівський коксохімічний завод», ПрАТ «Макіївкокс», ПрАТ «Єнакіївський коксохімпром». На ПАТ «Ясинівський коксохімічний завод» проведено закриття циклу КГХ, змонтовано аспіраційну систему на

коксосортувальні. На ПрАТ «Макіївкокс» збудовано цех сіркоочищення, що забезпечило зниження викидів діоксиду сірки понад 4 тонн/рік. На даний час на ПАТ «Донецьккокс» виконується впровадження двоступеневої вакуум карбонатної очистки коксового газу від сірководню.

В Донецькій області близько 26,5% загального обсягу викидів складають викиди підприємствами вугільної промисловості газу метану. Для зниження викидів метану, необхідне як можливо більше його використання в різних галузях промисловості.

2.2. Якість атмосферного повітря в населених пунктах

Донецька область займає головне місце в економічному потенціалі України. На її території створена потужна техносфера, що включає понад 1100 значних промислових підприємств гірничодобувної, металургійної, хімічної промисловості, енергетики, важкого машинобудування та будівельних матеріалів, експлуатується близько 300 родовищ корисних копалин. Висока концентрація промислового, сільськогосподарського виробництва, транспортної інфраструктури в поєднанні із значною щільністю населення створили величезне навантаження на біосферу – найбільшу в Україні і Європі.

Сьогодні на території Донецької області, яка становить лише 4,4 відсотка від загальної площі України, зосереджена п'ята частина промислового потенціалу нашої держави, 78 відсотків якого припадає на екологічно небезпечні виробництва металургійної та видобувної галузей, виробництво електроенергії й виробництво коксу. Підприємства саме цих галузей найнегативніше впливають на довкілля.

Найгострішою екологічною проблемою Донецького регіону, яка вимагає якнайшвидшого вирішення, є забруднення повітряного басейну.

Найбільш забрудненими на сьогоднішній день в Донецькій області є міста Маріуполь, Дебальцеве, Харцизьк, Єнакієве, Донецьк, Кіровське, Макіївка. Підприємства цих міст викидають щорічно найбільше забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Також проблемою є те, що ці міста найбільш густонаселені, тому відбувається негативний вплив на здоров'я великої кількості людей.

Таблиця 2.6 -
Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря
від стаціонарних джерел забруднення у регіоні по окремим населеним пунктам,

тис. т

Місто, район	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Донецьк	125,9	101,7	80,3	80,2	71,1	71,6	70,8	-**
Авдіївка	21,2	18,3	12,4	14,7	17,9	17,0	14,3	9,7
Артемівськ	1,8	1,8	1	1,112	1,2	1,2	1,2	-*
Вугледар	30,9	28,1	27,1	25,9	33,6	29,5	22,8	28,1
Горлівка	37,4	27,95	26,5	28,4	25,3	21,3	13,1	-**
Дебальцеве	101,9	114,9	119,2	112,8	126,9	172,2	74,4	109,4
Дзержинськ	15,0	13,2	11,4	10,8	12,2	12,4	13,8	8,8
Димитрів	33,8	23,5	17,6	16,4	18,5	19,7	19,0	-*
Добропілля	45,2	55,4	37,1	39,5	35,5	26,6	20,6	35,7

Докучаєвськ	10,0	10,6	7,4	10,2	6,7	2,8	0,4	-*
Дружківка	1,2	0,8	0,4	0,51	0,7	0,5	0,3	-*
Єнакієве	65,1	74,6	69,8	67,4	83,2	77,3	75,2	43,9
Жданівка	7,9	13,2	13,95	15,0	18,8	17,3	23,4	-*
Кіровське	57,1	64,3	57,8	49,9	57,5	59,4	70,9	-**
Костянтинівка	1,3	0,8	0,5	0,8	0,7	0,5	0,3	-*
Краматорськ	9,9	11,3	9,6	8,95	9,4	7,9	8,7	-*
Красноармійськ	29,5	33,2	18,9	33,3	40,9	32,3	28,0	89,4
Красний Лиман	0,6	0,7	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3	-*
Макіївка	131,5	110,1	64,8	58,1	53,2	46,5	39,3	26,7
Маріуполь	421,1	359,3	283,9	364,3	382,4	330,4	333,8	289,4
Новоградівка	6,2	6,4	9,6	7,6	5,1	6,0	6,6	-*
Селидове	5,6	4,4	5,6	5,6	5,4	5,0	3,4	-*
Слов'янськ	2,0	1,9	1,8	1,6	1,6	1,5	1,1	15,6
Сніжне	5,3	5	4,7	4,7	4,4	2,5	2,2	-*
Торез	5,3	9,3	4,8	4,9	4,3	3,7	2,3	-*
Харцизьк	93,4	73,3	72,97	75,4	103,1	110,2	126,6	79,5
Шахтарськ	10,5	8,8	10,8	12,1	12,9	18,8	14,7	-*
Ясинувата	0,8	0,6	0,4	0,3	0,3	0,2	0,2	-*
Амвросіївський	12,9	12,9	3,8	3,9	4,5	4,7	12,0	-*
Артемівський	0,5	0,4	0,1	0,2	0,3	0,3	0,5	-*
Великоновосілівський	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,07	-*
Волноваський	4,3	3,8	2,7	2,7	2,5	2,1	1,4	-*
Володарський	1,1	1,1	1	1,1	0,7	0,7	0,7	-*
Добропільський	0,1	0,2	0,07	0,07	2,7	9,1	5,3	-*
Костянтинівський	0,07	0,05	0,04	0,06	0,03	0,03	0,09	-*
Красноармійський	27,8	27,3	22,3	14,2	26,2	50,2	75,9	-*
Мар'їнський	160,7	163,2	122,3	124,2	166,6	148,7	166,3	-*
Новоазовський	1,5	1,1	1,3	1,2	0,9	0,7	0,5	-*
Олександрівський	5,3	5,1	4,6	3,0	5,4	6,8	5,1	-*
Першотравневий	0,7	0,6	0,6	0,6	0,5	0,4	0,5	-*
Слов'янський	45,5	36,8	43,97	48,9	60,2	53,5	39,1	-*
Старобешівський	109,6	98,9	105,4	110,5	106,1	118,5	133,4	-*
Тельманівський	1,4	1,3	0,9	1,3	0,8	0,7	0,7	-*
Шахтарський	5,8	6,4	8,8	7,9	7,0	12,7	14,9	-*
Ясинуватський	0,3	0,3	11	7,3	8,2	10,8	4,2	-*
Всього по області	1653,4	1533,4	1299,8	1378,1	1525,9	1514,8	1448,1	1043,0

-* Відсутні значення в даних Державної служби статистики України стосовно загального обсягу викидів по населеному пункту, в якому розташоване підприємство.

-** - без урахування частини зони проведення антитерористичної операції

Таблиця 2.7 -
Обсяги викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами
в атмосферне повітря по районах та містах області у 2014 р. (тон)

	Обсяги викидів, тон		Збільшення\зменшення викидів у 2014 р. проти 2013 р., тон	Обсяги викидів у 2014 р. до 2013 р., %	Викинуто в середньому одним підприємством, тон
	у 2014	у 2013 р.			
Всього по області	1043000,0	1448087,5	-405087,5	72,03	-*
Донецьк	-**	70797,6	-	-	-*

Авдіївка	9700,0	14264,3	-4564,3	68,0	- *
Артемівськ	- *	1171,2	-	-	- *
Вугледар	28100,0	22823,6	5276,4	123,1	- *
Горлівка	- **	13072,9	-	-	- *
Дебальцеве	109400,0	74395,8	35004,2	14,7	- *
Дзержинськ	8800,0	13760,6	-4960,6	63,9	- *
Димитров	- *	18978,9	-	-	- *
Добропілля	35700,0	20577,9	15122,1	173,5	- *
Докучавськ	- *	375,5	-	-	- *
Дружківка	- *	343,2	-	-	- *
Єнакієве	43900,0	75180,2	-31280,2	58,4	- *
Жданівка	- *	23383,0	-	-	- *
Кіровське	- **	7089,3	-	-	- *
Костянтинівка	- *	332,9	-	-	- *
Краматорськ	- *	8714,6	-	-	- *
Красноармійськ	89400,0	28042,8	61357,2	318,8	- *
Красний Лиман	- *	302,3	-	-	- *
Макіївка	26700,0	39304,8	-12604,8	67,9	- *
Маріуполь	289400,0	333846,6	-44446,6	86,7	- *
Новгородівка	- *	6551,8	-	-	- *
Селидове	- *	3435,6	-	-	- *
Слов'янськ	15600,0	1126,6	14473,4	1384,7	- *
Сніжне	- *	2190,0	-	-	- *
Торез	- *	2324,2	-	-	- *
Харцизьк	79500,0	126616,7	-47116,7	62,8	- *
Шахтарськ	- *	14686,3	-	-	- *
Ясинувата	- *	173,9	-	-	- *
Амвросіївський	- *	12047,4	-	-	- *
Артемівський	- *	496,1	-	-	- *
Великоновосілівський	- *	68,8	-	-	- *
Волноваський	- *	1381,5	-	-	- *
Володарський	- *	674,3	-	-	- *
Добропільський	- *	5257,2	-	-	- *
Костянтинівський	- *	93,2	-	-	- *
Красноармійський	- *	75858,1	-	-	- *
Мар'їнський	- *	166275,1	-	-	- *
Новоазовський	- *	502,9	-	-	- *

Олександрівський	- *	5065,3	-	-	- *
Першотравневий	- *	474,8	-	-	- *
Слов'янський	- *	39085,8	-	-	- *
Старобешівський	- *	133406,4	-	-	- *
Тельманівський	- *	665,7	-	-	- *
Шахтарський	- *	14909,8	-	-	- *
Ясинуватський	- *	4172,0	-	-	- *

- * Відсутні значення в даних Державної служби статистики України стосовно загального обсягу викидів по населеному пункту, в якому розташоване підприємство

- ** без урахування частини зони проведення антитерористичної операції

2.3. Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

Радіоекологічний стан Донецької області є безпечним. На території області немає радіаційно-небезпечних об'єктів та територій з радіоактивними забрудненнями внаслідок Чорнобильської катастрофи. В Донецькій області знаходиться близько 60 підприємств, які використовують джерела іонізуючого випромінювання.

Природний радіаційний фон знаходиться в межах 14-17 мкР/год.

2.4. Використання озоноруйнівних речовин та їх вплив на довкілля

В Донецькій області ряд підприємств, які експлуатують устаткування, що використовує озоноруйнівні речовини (хлорфторвуглеводні, гідрохлорфторвуглеводні, бромистий метил, чотирихлористий вуглець, метилхлорформ, галони).

Підприємствами розроблені плани-графіки переходу на озоннебезпечні замінники, розроблені відповідно до «Програми припинення виробництва та використання озоноруйнівних речовин на 2004-2030 роки», затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 4 березня 2004 р. №256.

2.5. Заходи, спрямовані на поліпшення якості атмосферного повітря

З метою вирішення складних екологічних проблем області, в тому числі поліпшення ситуації щодо охорони атмосферного повітря, в Донецькій області розроблено та впроваджуються низка програм і заходів.

В містах Донецької області, де рівні забруднення атмосферного повітря перевищують нормативні, відповідно до рішення спільного засідання колегій Донецької обласної державної адміністрації та Мінприроди України від 26.03.04 р. розробляються програми оздоровлення атмосферного повітря міст. На сьогодні місцевими органами влади затверджено програми в містах Макіївка, Краматорськ, Єнакієве, Донецьк, Горлівка, Маріуполь. В місті Єнакієве для

поліпшення стану навколишнього природного середовища також розроблена Програма поліпшення екологічного становища.

«Програмою економічного та соціального розвитку Донецької області на 2014 рік та основними напрямками розвитку на 2015 та 2016 роки» на 2014 рік було заплановано 22 природоохоронних заходів щодо охорони атмосферного повітря, на які заплановані витрати на суму 691278,9 тис. грн. За рахунок коштів підприємств – 691278,9 тис. грн. За рахунок коштів місцевих фондів охорони навколишнього природного середовища та інших джерел витрат не заплановано.

✓ На СО «Старобешівська ТЕС» - реконструкція енергоблоку ст. № 12. Газоочищення.

✓ НА «ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод» - реконструкція аспіраційної системи вентвипадів з забезпеченням концентрації пилу на виході 50 мг/м³ КЦ № 4 УСГК № 4 (ДВ 604).

✓ ПАТ «НКМЗ» - реконструкція дугової сталеплавильної печі з улаштуванням системи газоочистки.

Позитивні досягнення з вирішення основних екологічних проблем

Протягом 2014 року підприємствами - основними забруднювачами атмосферного повітря Донецької області були виконані наступні природоохоронні заходи, які спрямовані на покращення стану атмосферного повітря:

на ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод»:

Виконано роботи по перекладці обігрівальних простінок від поду до верху печей з коксової сторони на глибину 4 вертикала (54 камери), з машинної сторони на глибину 2 вертикали, проводиться анкераж коксової батареї №7 (роботи планується завершити у 2015 році); закінчено роботи з відновлення вогнетривкої кладки шляхом керамічної наплавки коксової батареї №8 (зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря на 79 т/рік); а також продовжувалися роботи по будівництву установки каталітичного знешкодження вентиляційних викидів на установці грануляції електродного пеку та роботи по ремонту газоочисних споруд сухого гасіння коксу в коксовому цеху №4.

на ПАТ «Донбасенерго» СО «Старобешівська ТЕС»:

Проведено реконструкцію енергоблоку № ст. №12. Встановлено електрофільтр та СОУ для очистки димових газів від пилу та діоксиду сірки.

Зниження обсягів викидів речовин у вигляді суспендованих твердих частинок – 9959 т/рік.

на ТОВ «ДТЕК Східенерго» ВП «Курахівська ТЕС»:

На ВП «Курахівська ТЕС» в 2014 році виконувалась модернізація електрофільтрів енергоблоку №9.

на ПАТ «МК «Азовсталь»:

Виконано будівництво аспіраційної установки від дробарок попереднього подрібнення (зниження обсягів викидів речовин у вигляді суспендованих твердих частинок – 5 т/рік).

3. ЗМІНА КЛІМАТУ

3.1. Політика та заходи у сфері скорочення антропогенних викидів парникових газів та адаптації до зміни клімату

В Донецькій області постійно проводяться роботи щодо скорочення антропогенних викидів парникових газів та збільшення їх поглинання. Протягом 2014 року проводились роботи по наступних таких заходах:

- Встановлено електрофільтр та СОУ для очистки димових газів від пилу та діоксиду сірки на ПАТ «Донбасенерго» СО «Старобешівська ТЕС». Зниження обсягів викидів речовин у вигляді суспендованих твердих частинок – 9959 т/рік.
- На ПАТ «МК «Азовсталь» проведено будівництво аспіраційної установки від дробарок попереднього подрібнення, зниження викидів речовин у вигляді суспендованих твердих частинок – 5 т/рік.

4. ВОДНІ РЕСУРСИ

4.1. Водні ресурси та їх використання

4.1.1. Загальна характеристика

Водні ресурси області формуються за рахунок транзитної притоки поверхневих вод по р. Сіверський Донець, місцевого річкового стоку, що формується в межах області, стічних, шахтних і кар'єрних вод, а також експлуатаційних запасів підземних вод.

Окрім регуляції річкового стоку водосховищами та ставками, природний дефіцит води покривається за рахунок каналу Сіверський Донець-Донбас, який на 80% забезпечує область водою для питного водопостачання.

По території області протікає 246 річок довжиною більше 10 км. Це всього лише 1% від загальної кількості річок України. З них, згідно класифікації річок України, одна відноситься до великих – Сіверський Донець, загальною довжиною 1053 км. Вісім середніх річок, до яких відносяться Казенний Торець, Лугань, Кальміус, Міус, Кринка, Самара, Вовча та Мокрі Яли. Решта річок відноситься до категорії малих. Загальна протяжність річок Донецької області – 15990 км.

В гідрографічному відношенні територія області може бути поділена на три частини: Північну (басейн р. Сіверський Донець), Південну (річки Приазов'я) та західну (басейн Дніпра).

4.1.2. Водозабезпеченість регіону

Основними джерелами водопостачання області є річки Сіверський Донець, Кальміус, Казенний та Кривий Торець, Кринка, канал Сіверський Донець-Донбас, водосховища і підземні водозабори, а також Азовське море.

4.1.3. Водокористування та водовідведення

Забір води по області в 2014 році склав 1556 млн. м³. У порівнянні з 2013р. водозабір зменшився на 423 млн. м³ (таблиця 4.1). В тому числі було забрано 364,8 млн. м³ підземної води.

У 2014 р. в області було використано 1132 млн. м³ води, що на 222,0 млн. м³ менше, ніж в 2013 р.

Основними користувачами свіжої води в області є такі галузі економіки:

- чорна металургія –106,4 млн. м³ (без урахування морської води) (в 2013р. – 130,5 млн. м³);
- електроенергетика –91,82 млн. м³ (в 2013 р. - 107,7 млн. м³);
- вугільна промисловість –16,67 млн. м³ (в 2013 р. – 22,4 млн. м³);
- комунальне господарство – 156,2 млн. м³ (в 2013 р. – 217,0 млн. м³);
- сільське господарство –100,2 млн. м³ (в 2013 р. – 123,4 млн. м³).

Фактична продуктивність систем оборотного та повторно-послідовного водопостачання в 2014 р. склала 6101 млн. м³.

Таблиця 4.1
Основні показники використання і відведення води
млн.м³

<i>Показники</i>	<i>2000</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
Забрано води з природних водних об'єктів - всього	2446	2007	2142	2093	1979	1556
у тому числі для використання						
Спожито свіжої води (включаючи морську) з неї на	1751	1467	1479	1445,2	1354,0	1132
виробничі потреби	406,8	280,4	289	293,5	287,8	266,7
побутово-питні потреби	460,7	230,7	229,4	221	215,8	158,1
зрошення	53,56	16,25	13,08	12,63	11,34	3,798
сільськогосподарські потреби	20,98	7,5	7,4	6,1	5,75	4,492
ставково-рибне господарство	14,45	36,18	20,0	18,18	106,5	91,9
Втрати води при транспортуванні	262,7	310,2	296,9	317,7	246,3	232,3
Загальне водовідведення, з нього						
у поверхневій водній об'єкти	1751	1503	1526	1414	1313	905,5
у тому числі						

забруднених зворотних вод	942,8	550,3	554,2	557,7	506,7	295,8
нормативно очищених	286,6	200,6	210,9	192,8	218,1	99,7
нормативно чистих без очистки	521,3	752,1	761,1	663,7	583,7	518,3
Обсяг оборотної та послідовно використаної води	7832,1	7143	7625	7723	7493	6101
Відсоток економії свіжої води за рахунок оборотної та послідовно використаної, %	86,8	86	86,4	87,5	85,3	69,4
Потужність очисних споруд	1534	1513	1656	1539	1566	1501

4.2. Забруднення поверхневих вод

У 2014 році в Донецькій області скид стічних вод за обліком здійснювали 259 підприємства-водокористувача. Об'єм скинутих в поверхневі водні об'єкти зворотних вод в 2014 році склав 905,5 млн. м³, що на 404,5 млн. м³ менше, ніж у 2013 р.

В табл. 4.2.1 наведено динаміку скиду зворотних вод у поверхневі водні об'єкти.

Таблиця 4.2.1

Динаміка скиду зворотних вод, млн. м³

Показники	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Скинуто зворотних вод, усього	1504	1529	1417	1313	908,3
у тому числі:					
у підземні горизонти	-	-	-	-	-
у накопичувачі та на поля фільтрації	0,803	2,9	2,952	2,868	2,7
у поверхневі водні об'єкти	1503	1526	1414	1310	905,5
Скинуто зворотних вод у поверхневі водні об'єкти,					
усього	1503	1526	1414	1310	905,5
з них:					
нормативно очищених, усього					
у тому числі:	200,6	210,9	192,8	218,1	99,7
на спорудах біологічного очищення	158,1	157,0	140,0	144,7	61,38
на спорудах фізико-хімічного очищення	0,312	0,342	0,317	0,312	0,154
на спорудах механічного очищення	42,2	53,6	52,53	73,07	37,72
нормативно (умовно) чистих без очищення	752,1*	761,1*	663,7*	583,7	518,3
забруднених, усього	550,3*	554,2*	557,7*	506,7	295,8
у тому числі:					
недостатньо очищених	533,5	541,7	546,2	495,6	290,1
без очищення	16,8	12,46	11,53	10,79	5,7

*- з урахуванням теплообмінних морських вод ПАТ «ММК Ім. Ілліча»

Аналіз об'ємів забраної, використаної та відведеної води у розрізі основних річкових басейнів області за 2014 рік наведено в таблиці 4.2.2

Таблиця 4.2.2

Забір, використання та відведення води, млн.м³

Назва водного об'єкту	Забрано води всього	Використано води	Водовідведення у поверхневі водні об'єкти	
			всього	з них забруднених: (без очистки, недостатньо-очищених)
р. Сіверський Донець	492,0	287,4	104,0	33,06
р. Кальміус	221,5	139,9	262,2	61,5
р. Міус	122,3	35,7	22,48	21,63
р. Самара	107,6	57,21	49,34	24,98

4.2.1. Скидання забруднюючих речовин у водні об'єкти та очистка стічних вод

Згідно даних державної статистичної звітності 2-ТП (водгосп) за 2014 рік загальна потужність очисних споруд по області складала 1501 млн.м³/рік.

На очисних спорудах нормативно очищено 99,7 млн.м³ води. З них на спорудах біологічної очистки – 61,38 млн.м³, механічної очистки – 37,72 млн.м³ та фізико-хімічної – 0,154 млн.м³.

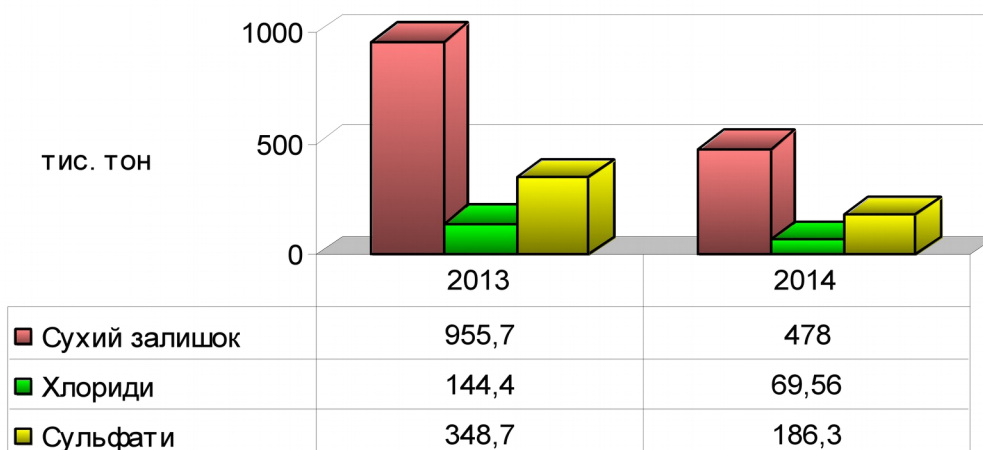
У воді практично всіх річок області має місце висока концентрація солей. Однією з основних причин цього є скид до них високомінералізованих шахтно-рудничних вод, з якими до річок потрапляє біля 1 млн. т різних солей (без урахування морської води). В 2014 році в водні об'єкти області із зворотними водами підприємств скинуто 450,7 тис. т солей, в тому числі 69,56 тис. т хлоридів та 186,3 тис. т сульфатів, 3,475 тис. т завислих речовин, 1,790 тис. т БСКп, 0,231 тис. т азоту амонійного.

Усього за рік скинуто по області 730 тис. т забруднюючих речовин.

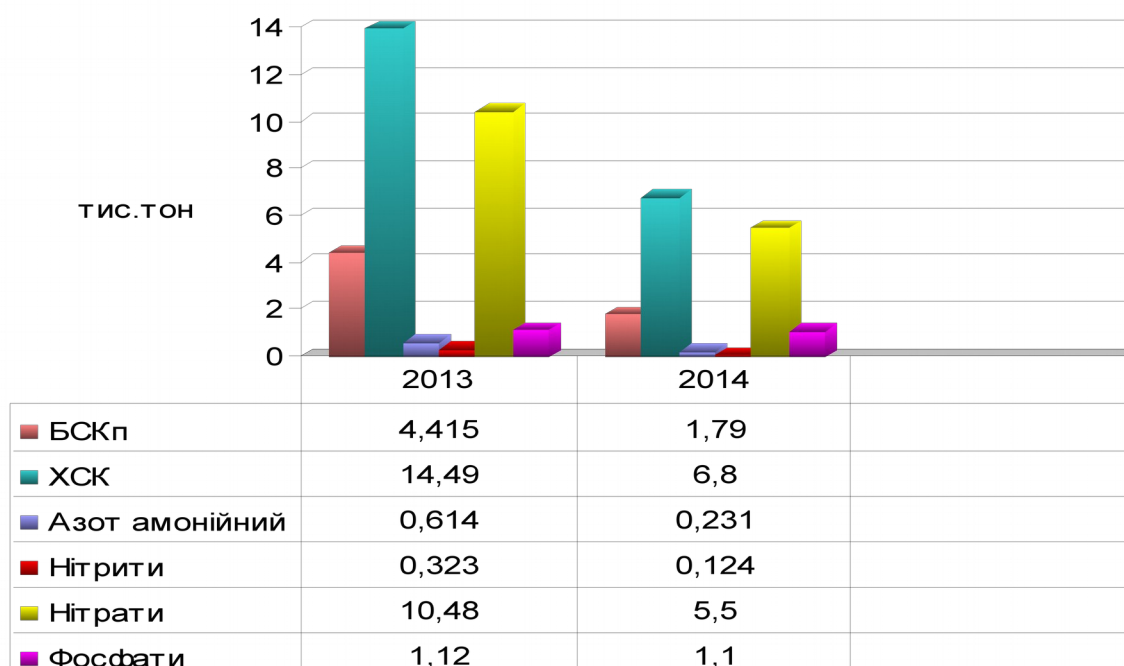
Як і раніше, високі рівні забруднення водних ресурсів мають місце в Горлівсько-Снакєвському, Донецько-Макіївському і Північному промрайонах.

*Надходження забруднюючих речовин у річкову мережу
Донецької області за 2014 рік у порівнянні з 2013 роком*

Сольові показники

Органічні показники

Аналіз лабораторних досліджень свідчить про те, що якість води у водних об'єктах коливається протягом року і залежить у першу чергу від фактичної водності, у маловодні періоди якість води погіршується через недостатню промивку та збільшення відсотка в них вмісту стічних та шахтно-рудних вод.

У цілому, за багаторічний період спостережень якість води в річках області стабілізувалася і не має значних коливань.

4.2.2. Основні забруднювачі водних об'єктів

Основними забруднювачами водних об'єктів залишаються підприємства ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» та ПАТ «ММК «Азовсталь», ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод», підприємства вугільної промисловості, а також комунальні підприємства.

В 2014 році на підприємства металургійної, вугільної промисловості та комунального господарства прийшлося 862,18 млн. м³/рік зворотних вод або 95% зворотних вод всієї області. А саме:

- скиди металургійної галузі склали 706,4 млн. м³/рік (77,7 %);
- скиди комунального господарства – 82,10 млн. м³/рік (9 %);

- скиди вугільної промисловості – 73,68 млн. м³/рік (8,1 %).

На долю цих підприємств приходить 487,01 млн. м³/рік недостатньо очищених зворотних вод або 98 % від усіх забруднених вод області. В тому числі:

- металургія – 206,5 млн. м³/рік (71,2 %);
- комунальне господарство – 15,82 млн. м³/рік (5,4 %);
- вугільна промисловість – 57,03 млн. м³/рік (19,7%).

Використання та відведення води підприємствами галузей економіки в 2014 році наведено в таблиці 4.3.

Таблиця 4.3
Використання та відведення води підприємствами галузей економіки
(без урахування морської води)
млн.м³

<i>Галузь економіки</i>	<i>Використано води</i>	<i>З неї на:</i>		<i>Відведено зворотних вод у поверхневі водні об'єкти</i>		
		<i>побутово-питні потреби</i>	<i>виробничі потреби</i>	<i>всього</i>	<i>у тому числі забруднених</i>	<i>з них без очищення</i>
Енергетика	91,82	6,8	96,0	22,76	5,893	2,768
Вугільна промисловість	16,67	2,934	4,8	71,5	57,03	1,8
Металургійна промисловість	106,4	15,7	98,5	706,4	206,5	2,1
Хімічна та нафтохімічна промисловість	2,613	0,417	2,1	0,172	0,123	0,019
Машинобудування	7,405	2,4	4,9	5,4	3,6	0,2
Житлово-комунальне господарство	156,3	123,3	29,6	81,69	15,8	0,027
Сільське господарство	11,24	0,6	1,04	15,15	-	-
Харчова промисловість	3,364	0,760	3,67	0,604	0,276	0,222
Транспорт	1,811	1,889	0,792	0,976	0,231	0,021
Промисловість будівельних матеріалів	1,579	0,5	2,6	0,3	0,16	0,06

4.2.3. Транскордонне забруднення поверхневих вод

По території Донецької області протікає три транскордонні річки: Сіверський Донець (контрольні створи в с. Єремівка на кордоні Харківської та Донецької областей та с. Дронівка на кордоні Донецької та Луганської областей), Міус (контрольний створ в с. Куйбишеве нижче впадіння р. Нагольної, кордон з Російською Федерацією) та Кринка (контрольний створ в с. Успенка на кордоні Донецької та Ростовської областей).

Контроль за гідрологічним та гідрохімічним станом цих річок здійснює Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів.

Згідно даних цього управління в 2014 році стан поверхневих вод транскордонних річок свідчить про збереження класу якості води на рівні минулого року - 3 «помірно забруднені».

4.3. Якість поверхневих вод

Спостереження за станом природних водних ресурсів в області здійснюють Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів (СДБУВР), Донецький регіональний центр з гідрометеорології, органи санітарно-епідеміологічної служби, відповідні служби КП «Компанія «Вода Донбасу» та інші.

Аналіз даних досліджень цих організацій свідчить про те, що якість води у водних об'єктах коливається по роках з урахуванням фактичної водності року і в маловодні періоди якість води погіршується через збільшення частки стічних та шахтних вод. В цілому, за багаторічний період якість води в річках стабілізувалася і не має значних коливань: відбувається поступове зниження забруднення річок по завислим речовинам, залізу та нафтопродуктам.

Частина річок області (р.Булавін в м.Єнакієве, р.Грузька в м.Макіївка, р.Кальчик в м.Маріуполь та інші) відноситься до категорії брудних. Причина цього в надходженні у водні об'єкти забруднених стічних вод підприємств, зливових вод з території міст та сільськогосподарських угідь, а також в значній багаторічній акумуляції забруднюючих речовин в донних відкладеннях.

4.3.1. Оцінка якості води за гідрохімічними показниками.

У таблиці 4.4 наведені середньорічні концентрації речовин у контрольних створах водних об'єктів за 2014 рік.

Таблиця 4.4

Середньорічні концентрації речовин в контрольних створах водних об'єктів регіону за звітний рік (в одиницях кратності відповідних ГДК)

Місце спостереження за якістю води	Показники складу та властивостей								
	завислі речовини	БСК ₅	мінералізація	сульфати	хлориди	азотамонійний	нітрати	нафтопродукти	інші
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Контрольні створи водних об'єктів господарсько-побутового призначення									
р. Грузька	-	0,8	0,7	0,5	0,2	0,09	0,02	-	
р. Мокра Волноваха	-	1,2	1,8	7,6	0,7	0,8	0,05	0,6	
р. Кальчик	-	0,9	0,7	9,8	0,1	0,2	0,01	-	
р. Мокрий Єланчик	-	1,7	1,6	10,0	0,5	0,4	0,03	-	
Контрольні створи водних об'єктів рибогосподарського призначення:									
р.Сів.Донець (Райгородська гребля)	-	1,8	-	2,87	0,2	0,6	0,2	-	Залізо – 1,3

Р.Сів.Донець (с.Дронівка)	-	1,91	-	3,76	0,6	0,8	0,2	0,6	Залізо – 1,9
р. Каз. Торець (с. Райгородок)	-	2,1	-	7,1	1,2	1,7	0,4	2,3	Залізо – 2,1
р. Кривий Торець (Карлівська гребля)	-	2,1	-	7,6	1,1	1,8	0,4	2,6	Залізо – 2,3

4.3.2. Гідробіологічна оцінка якості вод та стан гідробіоценозів

Згідно наказу Держводагентства України від 03.02.2014 № 10 і відповідно до Програми моніторингу довкілля в частині здійснення Сіверсько-Донецьким БУВР контролю якості поверхневих вод, протягом 2014 року лабораторною службою басейнового управління в межах Донецької області здійснювався державний моніторинг водних об'єктів у місцях водозаборів, що використовуються як джерела питного водопостачання.

Всього на території Донецької області розташовано 7 підприємств, які здійснюють забір поверхневої води для потреб питного водопостачання населення 8 водозабірними спорудами, з яких 3 підприємства (4 водозабірні споруди) розташовані на непідконтрольній території.

Спостереження за станом якості вод за гідрохімічними, радіологічними, токсикологічними і бактеріологічними показниками проводились у 6 створах, із них: в басейні р.Сіверський Донець - у 1 створі, в басейні рр..Приазов'я – у 5 створах.

За звітний рік відібрано 104 проби води, виконано 1901 визначення, із них гідрохімічних - 1719, радіологічних - 36, токсикологічних – 122 і бактеріологічних - 24.

Оцінка якості води у вищезазначених створах виконувалася згідно вимог нормативів СанПіН № 4630-88:

- в моніторинговому створі, р.Сіверський Донець, с. Райгородок (питний водозабір в канал Сіверський Донець-Донбас) спостерігалось перевищення санітарних нормативів по ХСК (1,3ГДК) по БСК5 (1,2ГДК). Жорсткість складала 7,1 ммоль/дм³. Кисневий режим був задовільний (9,4мгО₂/дм³). Рівень індексу ЛКП в середньому складав 902 КУО/дм³ (санітарна норма 10 000 КУО/дм³).

В моніторингових створах річок Приазов'я:

- р. Кальміус, Верхнє-Кальміуське водосховище, с. Яковлівка (питний водозабір Донецького РВУ КП Компанія «Вода Донбасу») перевищень вимог санітарних нормативів не спостерігалось. Жорсткість складала 6,4 ммоль/дм³. Кисневий режим був задовільний (8,5мгО₂/дм³).

- р. Кальчик, Старокримське водосховище, вище м. Маріуполя (питний водозабір Маріупольського РВУ КП Компанія «Вода Донбасу»), відмічалось перевищення санітарних нормативів по сухому залишку (2,9ГДК), сульфатам (2,7ГДК) та ХСК (1,3ГДК). Жорсткість складала 24,1 ммоль/дм³. Кисневий режим був задовільний (9,5мгО₂/дм³).

- р. Міус, Грабівське водосховище, с. Верхнє-Андріївка (питний водозабір Єнакієвського РВУ КП Компанія «Вода Донбасу») перевищень вимог санітарних

нормативів не спостерігалось. Жорсткість складала 6,1 ммоль/дм³. Кисневий режим був задовільний (8,0мгО₂/дм³).

- р. Ольхова, Ольховське водосховище, смт. Зуївка (питний водозабір Макіївського РВУ КП Компанія «Вода Донбасу») відмічалось перевищення санітарних нормативів по сухому залишку (1,8ГДК), сульфатам (1,6ГДК). Жорсткість складала 7,5 ммоль/дм³. Кисневий режим був задовільний (8,4мгО₂/дм³).

- р. Булавін, Волинцівське водосховище (питний водозабір Єнакієвського РВУ КП Компанія «Вода Донбасу») спостерігалось перевищення санітарних нормативів по ХСК (1,2ГДК). Жорсткість складала 6,3 ммоль/дм³. Кисневий режим був задовільний (7,8 мгО₂/дм³).

Середньорічні концентрації біогенних речовин, солей важких металів та пестицидів варіювали в межах ГДК СанПіН 4630-88.

Середньорічні значення радіонуклідів складали по стронцію-90 - 0,022 Бк/дм³, та цезію-137 – 0,054 Бк/дм³, що значно нижчі від встановлених нормативів «Допустимих рівнів вмісту радіонуклідів ¹³⁷Cs та ⁹⁰Sr у продуктах харчування та питній воді» (2,0 Бк/дм³).

4.3.3. Мікробіологічна оцінка якості вод з огляду на епідемічну ситуацію

За даними Головного управління державної санітарно-епідеміологічної служби у Донецькій області у 2014 році було відібрано 63 проби води водоймищ І категорії, з них відхилення виявлені у 1 пробі, досліджено 316 проб води водоймищ ІІ категорії, з них відхилення виявлені у 61 пробі, досліджена 161 проба води моря, відхилення виявлені у 11 пробах.

4.3.4. Радіаційний стан поверхневих вод

Для визначення радіоактивних речовин було відібрано 4 проб води водоймищ І категорії, з них відхилення не виявлені у жодній пробі, досліджено 2 проб води водоймищ ІІ категорії, з них відхилення не виявлені у жодній пробі, досліджено 23 проби води моря, відхилення не виявлені у жодній пробі.

4.4. Якість питної води та її вплив на здоров'я населення

Якість питної води централізованого питного водопостачання за даними лабораторного контролю за 2014 рік виглядає так: питома вага проб з встановленими відхиленнями за бактеріологічними показниками по містах області становить 1,2% , по районами – 1,9%, питома вага проб з встановленими відхиленнями за санітарно-хімічними показниками по містах області – 9,3% по районам – 24,5%, по області – 15,2%.

4.5. Екологічний стан Азовського моря

Азовське море є унікальним водним об'єктом із специфічним гідрологічним режимом, яке отримує, в силу багатьох обставин, багате мінеральне живлення. Воно має значне антропогенне навантаження внаслідок господарської діяльності промислових підприємств.

Згідно Положення про морські екологічні інспекції, затвердженого наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 04.11.2011 № 429 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25 листопада 2011 р. за N 1348/20086, контроль за екологічним станом Азовського моря покладено на Державну Азовську морську екологічну інспекцію.

Оцінюючи екологічний стан басейну Азовського моря, слід відмітити високий рівень забруднення його прибережної смуги в порівнянні з віддаленими від берега моніторинговими точками. Екосистема Азовського моря схильна до значного впливу промислового виробництва, що призводить до погіршення його екологічного стану.

Значне забруднення в межах Донецької області до водних джерел вносять скиди підприємств металургійної галузі, зокрема ПАТ «ММК «Азовсталь» і ПАТ «ММК ім. Ілліча».

Скид зворотних вод від ПАТ «ММК «Азовсталь» в Азовське море здійснюється по десяти випусках, дев'ять з них - теплообмінні води, випуск №9. Механічна очистка зворотних вод після випуску № 9 відбувається в шламонакопичувачі. Водовідведення у р. Кальміус здійснюється з трьох водовипусків. За 2014 рік перевищення зафіксоване лише по випуску № 9: по нафтопродуктам (до 2,2 разів), залізу загальному (до 10,5 разів), нітратам (до 1,3 разів), марганцю (до 1,5 разів), міді (до 4,3 разів), завислим речовинам (1,1 разів). В контрольному створі (250 м від випуску № 9) стан морської води не відповідає нормам для рибогосподарського призначення по еаступним показникам: нафтопродуктам (3,6 ГДК), залізу загальному (42,3 ГДК), нітратам (5,4 ГДК), азоту амонійному (5,4 ГДК).

ПАТ «ММК ім Ілліча» здійснював скид зворотних вод у 2014 р. через чотири водовипусків в річки Кальчик і Кальміус (скид через водовипуск № 5 у 2014 р. припинений). Перевищення затверджених допустимих концентрацій фіксується на скиді №1, а саме по азоту амонійному (до 1,6 разів), хлоридам (до 1,7 разів), сульфатам (до 2,2 разів), сухому залишку (до 1,7 разів), залізу загальному (до 1,9 разів), завислим речовинам (до 1,7 разів), ХСК (до 1,1 разів).

На скиді № 2 протягом 2014 році виявлені перевищення по азоту амонійному (до 1,3 разів), хлоридам (до 1,7 разів), сульфатам (до 1,3 разів), сухому залишку (до 1,5 разів), по завислим речовинам (до 1,9 разів), залізу загальному 1,5 разів). На скиді №3 за даними інструментально-лабораторного контролю встановлені перевищення по завислим речовинам (до 2 разів), сульфатам (до 1,3 разів), залізу загальному (до 2,7 разів), сухому залишку (до 1,2 разів), ХСК (до 1,5 разів).В контрольних створах після водовипусків підприємства якість поверхневих вод р. Кальчик, р. Кальміус не відповідає встановленим нормативам для водойм комунально-побутового призначення по хлоридам (до 1,5 ГДК), сульфатам (до 2,7 ГДК), сухому залишку (до 3 ГДК).

На території ДП «Маріупольський морський торговельний порт» відведення зливових стоків з виробничої території здійснюється через 11 водовипусків, обладнаних механічними очисними спорудами. За 2014 рік відмічались перевищення по залізу загальному (до 7,3 разів), сульфатам (до 1,92 разів). На скидах № 3 та № 7 встановлено перевищення вмісту нітратів в 2,9 та 2,1 разів, це зумовлено характером ґрунтових вод, які відводяться разом з зливовими стоками через водовипуски № 3, № 7.

4.6. Заходи щодо покращення стану водних об'єктів

Відповідно до Програми економічного та соціального розвитку Донецької області в 2014 році було профінансовано 18 заходів на загальну суму 35 032,62 тис. грн, у тому числі за рахунок обласного фонду охорони навколишнього природного середовища – 18 755,48 тис. грн, фондів охорони навколишнього природного середовища міст та районів – 15 289,29 тис. грн

Серед заходів є такі як реконструкція очисних споруд в м. Комсомольське Старобешівського район, реконструкція кріплення берегів і розчистка ділянки русла р. Бахмутка протяжністю 1,1 км в м.Артемівську.

5. ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО ТА ЛАНДШАФТНОГО РІЗНОМАНІТТЯ, РОЗВИТОК ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ ТА ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ МЕРЕЖІ

5.1. Збереження біологічного та ландшафтного різноманіття, формування національної екологічної мережі

5.1.1. Загальна характеристика

Враховуючи суспільно-політичну ситуацію, що склалась на території Донецької області, протягом 2014 року природоохоронними та науково-дослідними установами та організаціями основна увага приділялась охороні природних комплексів та об'єктів, зокрема, на природно-заповідних територіях.

Окремі дослідження в рамках вивчення стану біологічного та ландшафтного різноманіття, передбачених програмою Літопису природи, здійснювались науковими підрозділами Українського степового природного заповідника, національних природних парків «Меотида» та «Святі Гори».

5.1.2. Загрози та вплив антропогенних чинників на структурні елементи екомережі, біологічне та ландшафтне різноманіття

З метою зменшення впливу антропогенних чинників на навколишнє природне середовище в Донецькій області створена мережа природно-заповідних територій та об'єктів. Серед 117 заповідних об'єктів на території Донецької області

функціонують 10 установ природно-заповідного фонду, для управління якими створені спеціальні адміністрації.

Внаслідок проведення бойових дій виявлені пошкодження природних комплексів та об'єктів природно-заповідних територій, в тому числе, пожежі (НПП «Святі Гори», РЛП «Донецький кряж» та «Зуївський», ботанічні заказники в Артемівському районі), пошкодження лісових насаджень (НПП «Святі Гори»), пошкодження ґрунту (РЛП «Клебан-Бик», «Донецький кряж», «Зуївський», ботанічні заказники в Артемівському районі).

5.1.3. Заходи щодо збереження біологічного та ландшафтного різноманіття

Пріоритетними напрямками природоохоронної діяльності в сфері збереження біологічного та ландшафтного різноманіття протягом 2014 року були охорона рослинного та тваринного світу.

На протязі 2014 року науковими співробітниками Українського степового природного заповідника НАН України виконувались наступні науково-дослідні роботи спрямовані на інвентаризацію флори та фауни:

- вивчення екосистем основних природних комплексів Українського степового природного заповідника НАН України та їх видового біорізноманіття (Літопис природи);
- моніторинг степових екосистем та вплив на них консументної складової;
- заповідання як основний метод розширення та збереження заповідних реліктових степів Приазов'я.

Службами охорони національних природних та регіональних ландшафтних парків здійснювались постійна охорона заповідних територій, проведення профілактичних бесід з місцевим населенням, біотехнічні та природоохоронні заходи в місцях мешкання та скупчення диких, в тому числі, мисливських тварин.

5.1.4. Формування національної екомережі

У відповідності до Програми економічного та соціального розвитку Донецької області землевпорядними організаціями із залученням фахівців Донецького ботанічного саду НАН України та ВУЗів області щорічно виконується природоохоронний захід «Розроблення та впровадження регіональної програми та схеми розвитку екологічної мережі».

Виконання заходу з розроблення та впровадження регіональної програми та схеми розвитку екологічної мережі було передбачено розділом «Охорона навколишнього природного середовища» Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2014 рік та основні напрямки розвитку на 2015-2026 роки, затвердженої рішенням Донецької обласної ради від 24.04.2014 № 6/30-708. Але фінансування та виконання даного заходу протягом року не здійснювалось.

Таблиця 5.1

	Одиниця адміністрати вно-територіальн ого устрою	Загаль на площа, тис. га	Зага льна пло ща еком ере жі, тис. га	Складові елементи екомерережі, тис. га											
				Об'єкти НЗФ	Водно-болотні-угіддя	Відкриті заболочені землі	Водоохоронні зони, винесені в натуру	Землі водного фонду	Ліси та інші лісо вкриті площі	Курортні та лікувально-оздоровчі території	Рекреаційні території	Землі під консервацією	Відкриті землі без рослинного покритву або з незначним	Пасовища, сіножаті	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
	Донецька область	2651,7	-	93	3,4	10,2	135,2	11,6	204	-	-	5,7	100,6	330,2	-

Складові структурних елементів екологічної мережі

Таблиця 5.2

Площі земельних угідь – складових національної екомережі за роками, тис.га

Категорії землекористування	2010	2011	2012	2013	2014
Землі природоохоронного призначення	85,4	85,4	85,4	85,4	85,4
Сіножаті та пасовища	330,0	85,4	85,4	330,2	330,2

Землі водного господарства (рибні ставки)	18,9	18,9	18,9	18,9	18,9
Землі водного фонду	42,3	42,3	42,3	42,3	42,3
у т.ч. площа рибних ставків	18,9	18,9	18,9	18,9	18,9
Землі оздоровчого призначення	0,4	1,0	1,0	1,0	1,0
Землі рекреаційного призначення	3,8	3,8	3,8	3,8	3,8
Землі історико-культурного призначення	3,1	3,1	3,1	3,1	2,1
Ліси	203,8	203,9	204,0	204,0	204,0

5.1.5 Біобезпека та поводження з генетично модифікованими організмами

Заходи з біобезпеки та поводження з генетично модифікованими організмами виконувались на території Донецької області відповідно до вимог чинного законодавства, в той же час проблема генетично модифікованих організмів на території регіону не є пріоритетною, у зв'язку з чим спеціальних заходів та досліджень з цього питання протягом року департаментом не виконувались.

5.2. Охорона, використання та відтворення рослинного світу

5.2.1 Загальна характеристика рослинного світу

Рослинний світ Донецької області дуже різноманітний за видовим складом. У зв'язку з географічним розміщенням області він представлений в першу чергу степовими рослинними формаціями і частково лісостеповими та заплавними.

Природні трав'яні екосистеми дуже змінилися внаслідок високого відсотку розорення території області та подекуди надмірного випасу худоби. Цілинні рештки природного степового травостою збережені у відносно невеликій кількості на територіях природно-заповідного фонду і окремими ділянками по балках та крутосхилах, де менше відбувається господарське навантаження на флору.

За даними науковців Донецького ботанічного саду НАН України сучасний склад флори Донецької області – це 1930 видів судинних рослин, що відносяться до 653 родів, 136 родин. Раритетну фракцію флори складають 369 видів судинних рослин, тобто близько 19 % від загальної кількості. Фіторізноманітність на території Донецької області нерівномірна: найбільше видове багатство на Донецькому кряжі (близько 1600 видів), найменше – у басейнах малих річок, що відносяться до системи Дніпра (близько 800 видів); на території донецького Північного Приазов'я зростають близько 1220 видів, а на територіях, прилеглих до основного русла Сіверського Донця – близько 1200 видів.

Рівень ендемізму флори області складає 15% (близько 250 видів). До її складу входять 93 регіональних ендеміка, серед яких вузько локальні – 11 приазовських і 8 донецьких видів.

Серед раритетних видів флори Донецької області: 121 вид - занесений до Червоної книги України, 31 вид - занесений до Світового червоного списку, 48 видів – до Європейського червоного списку, 7 видів - охороняються Бернською конвенцією, а 288 видів - охороняються на регіональному рівні. 220 видів з раритетної фракції флори (58,7 % від їх загальної кількості) відомі у регіоні лише з 1-3 місцезнаходжень.

Адвентивна фракція флори Донецької області налічує 413 видів (12% флори регіону). Відмічено значне збільшення кількості адвентивних видів за останню чверть століття, але більшість адвентивних видів не представляють загрози щодо рослинного покриву території регіону і не впливають суттєво на стан природних комплексів. Близько 20% адвентивних видів виявляють інвазійну активність.

Значним видовим різноманіттям характеризується рослинний світ національного природного парку «Святі Гори». Тут зосереджено більше третини фітоценотичного різноманіття рослинного покриву південного сходу України.

Понад 91% площі парку займає лісова рослинність. Серед лісової рослинності в межах НПП найбільш розповсюджені соснові ліси. Вони займають площу 16,5 тис. га, або 45% площі парку. Особливу цінність представляють унікальні крейдяні бори із сосною крейдяною – реліктом третинного періоду, занесеною в Червону книгу України і Червоний список МСОП. Два століття тому на сучасній території національного парку сосна крейдяна виростала на великих площах крейдяних оголень по правому березі Сіверського Дінця. Але до сього часу скоротилися і площа насаджень, і кількість дерев. А сосни віком 100-150 років і більше зустрічаються лише зрідка. В підліску крейдяних борів ростуть скумпія, шипшина, глід, а трав'яний покрив майже цілком формується із степових видів. Угрупування соснових лісів, дубово-соснових і березово-соснових лісів із скумпією в підліску занесені в Зелену книгу України.

Дубові ліси займають 12.8 тис. га, або 35% загальної площі лісів НПП і зростають у різноманітних умовах рельєфу правобережжя та в заплаві. На кількох ділянках заплави Сіверського Дінця збереглися старі ліси, де вік дерев дуба сягає 280-300 років.

Лучна рослинність займає 1,5% площі парку, болотна – 2,5%. За даними фахівців Донецького ботанічного саду на території НПП «Святі Гори» зростає 1160 видів судинних рослин, серед яких багато реліктових, ендемічних та вузькоареальних видів. За своїм складом і структурою флора парку відбиває головні риси регіональної флори.

На території НПП виявлено 89 видів ґрунтових водоростей, 69 – лишайників, 1052 види грибів.

Таблиця 5.3

Перелік видів судинних рослин, водоростей та грибів, яким загрожує небезпека

Назва виду	Кількість видів	Види, яким загрожує небезпека, од				
		2010	2011	2012	2013	2014

Судинні рослини	1930	355	373	373	373	373
Гриби	Інформація відсутня	2	2	2	2	2
Водорості	Інформація відсутня	3	3	3	3	3
Лишайники	50	12	12	12	12	12
Мохи	90	10	10	10	10	10
Разом:	2070	382	400	400	400	400

5.2.2. Охорона, використання та відтворення лісів

Загальна площа лісів Донецької області складає 204 тис. га. За лісокористувачами територія лісового фонду Донецької області розподілена наступним чином: Донецьке обласне управління лісового та мисливського господарства – 129,6 тис. га – 63,5%, Служба автомобільних доріг – 1,2 тис. га 0,6%, Управління Донецької залізниці – 8,0 тис. га – 4%, НПП «Святі Гори» - 11,9 тис. га – 5,8%, Комунальне підприємство «Води Донбасу» - 2,2 тис. га – 1,1%, землі запасу та інші – 51,1 тис. га – 25%.

Станом на 01.01.2015 загальна площа земель лісогосподарських підприємств Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства склала 76063 га, з них покрита лісом 61449 га.

Більш ніж 70% лісових масивів області мають штучне походження і посаджені вони, перш за все, на землях, що піддаються впливу водної та вітрової ерозії, а також в заплавах річок і навколо штучних водойм. Структуру цих лісів на 51% утворюють дубові і на 25% соснові насадження. В той же час в області збережені особливо цінні природні (байрачні, заплавні) ліси, типові для степової зони.

Лісистість області складає 7,15 % що майже в двічі нижче, ніж в середньому по Україні і нижче оптимального рівня (12%).

Таблиця 5.4

Динаміка площі лісових ділянок лісового фонду та запасу деревостанів

Донецька область	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік
Площа лісів, тис. га	204	204	204	204	204
Площа лісів, у % від загальної площі області	7,15	7,15	7,15	7,15	7,15

Ліси області віднесені до 1 категорії. Вони не мають промислового значення виконують виключно природоохоронні та рекреаційні функції, підлягають особливій охороні, і тому рубки головного користування в них не проводяться.

Таблиця 5.5

Заготівля деревини під час проведення інших рубок та робіт, пов'язаних і непов'язаних з веденням лісового господарства

Рік	Загальна площа, га	Фактично зрубано, тис. м ³	Зрубано по господарствах					
			хвойні		твердолистяні		м'яколистяні	
			площа, га	фактично зрубано, тис. м ³	площа, га	фактично зрубано, тис. м ³	площа, га	фактично зрубано, тис. м ³
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього рубок, формування і оздоровлення лісів								
2010	4024,5	85,201	1760,1	40,422	1965	37,485	299,4	7,294
2011	3958	97,2	1709	42,0	1555	38,2	694	17,0
2012	4162,5	95,452	1849,4	41,896	1874,7	43,451	438,4	44,304
2013	4133,2	87,2	1925,1	38,4	2057,8	42,8	150,3	6,2
2014	1594	50080	590,05	32393,64	993,95	17349,36	10	337

На території НПП «Святі Гори» відмічено 120 видів дерев, чагарників та напівчагарників. Крім аборигенних видів 48 видів інтродукованих, з них 30 видів дерев і 18 – чагарників, які використовувались головним чином для озеленення населених пунктів та створення лісових культур. В місцевій дендрофлорі 27 видів дерев та 45 видів чагарників і напівчагарників.

У поточному році в парку були проведені тільки інші рубки, не пов'язані з веденням лісового господарства, на загальній площі 22,22 га з кубомасою 459,53 м³, а саме: розчистка просіки під ЛЕМ – 2,1 га/ 333,4 м³, рубка аварійних дерев – 20,12 га/ 126,13 м³.

За пожежонебезпечний період в насадженнях НПП "Святі Гори" було зареєстровано 18 випадків лісових пожеж на загальній площі 7,67 га. Сума збитків на гасіння лісових пожеж склала 6,75 тис. грн.

У 2014 році було проведене поточне лісопатологічне обстеження насаджень сосни звичайної на площі 6000 га. Осередку шкідників не виявлено.

На площі 0,06 га був закладений лісовий розсадник, де вирощено 72,0 тис. штук сіянців сосни звичайної.

Закладений розсадник декоративних порід, де зростають 647 шт. сіянців 11 видів деревно-чагарникових порід.

Лісові культури сосни звичайної створені на площі 12,2 га, посаджені 69,5 тис. шт. саджанців.

Таблиця 5.6

*Лісовідновлення. Природне поновлення. Лісорозведення. Створення нових лісів. Захисне лісорозведення. Створення
полезахисних лісових смуг*

Рік	Міністерства, відомства, постійні лісокористувачі, власники лісів	Усього створено лісових насаджень, га										
		лісовідновлення, га			лісорозведення, га			створення захисних насаджень на землях, непридатних для сільського господарства, га	створення полезахисних лісових смуг, га	створення інших захисних насаджень, га	природне поновлення лісу, га	усього створено лісів
		у тому числі:		усього	у тому числі:		усього					
		посадка лісу	посів лісу		посадка лісу	посів лісу						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2010	Разом	68,7	-	68,7	1750,4	164,2	1914,6	-	-	-	82,2	2065,5
2011	Разом	190,7	-	190,7	1702,1	239,5	1941,6	-	-	-	110	2242,3
2012	Разом	97,9	149	246,9	733,3	16	749,3	-	-	-	155,05	1151,25
2013	Разом	147,85	23,9	171,75	661,6	67,6	729,2	-	-	0,3	128,3	0,3
2014	Разом	43	152,4	195,4	12,3	401,3	413,6				95,5	609

Таблиця 5.7

Динаміка загибелі лісових культур

	Держкомлісгосп	Мінагрополітики*	Міноборони	Мінприроди*	Інші*	Усього
1	2	3	4	5	6	7
Усього за 2010 рік	1361,88		-			1361,88
Усього за 2011 рік	438,1		-			438,1
Усього за 2012 рік	453		-			453
Усього за 2013 рік	384,3		-			384,3
Усього за 2014 рік	349,9		-			349,9

Примітка. *- дані відсутні.

Таблиця 5.8
Динаміка лісових пожеж, хвороб та шкідників 2014 рік

№ п/п	Держлісгоспи	Виникло пожеж по держлісгоспу			Орієнтовані збитки, тис. грн.		Всихання насаджень	
		кількість	площа, лісів. (га)		прямі	побічні	загальна площа, га	причини всихання
			всього	в т.ч. верх.				
1	Амвросієвський	1,00	0,30	-	-	-		
2	Великоанадольський	-	-	-	-	-		
3	Горлівський	63,00	1 191,50	10,00	-	46,80		
4	Донецький	11,00	76,40	-	-	-		
5	Красноармійський	4,00	6,30	-	10,99	31,71		
6	Краснолиманський	37,00	1 294,20	269,40	-	-		
7	Приазовський	-	-	-	-	-		
8	Слов'янський	2,00	6,20	-	-	0,12		
9	Тельманівський	20,00	450,00	-	281,20	-		
10	Торезький	16,00	1 683,10	-	-	-		
	Всього	154,00	4 708,00	279,40	292,19	78,63		
11	НПП «Святі Гори»	18,	7,67	-	6,75	-		
	Всього	172,00	4715,67	279,40	298,94	78,63		

5.2.3 Стан використання природних недеревних рослинних ресурсів

Внаслідок невизначеності промислових запасів, збір та заготівля лікарських рослин як технічної сировини в порядку спеціального використання підприємствами та організаціями області не проводиться, в зв'язку з цим ліміти на їх спеціальне використання в 2014 році користувачами не встановлювались, заготівля їх не планувалась та не проводилась, в той же час заготівля інших недеревних рослинних ресурсів здійснювалося на підставі лімітів, затверджених Мінприроди України.

Таблиця 5.9
Використання лісових ресурсів за 2014 рік

№ з/п	Органи державної влади, постійні лісокористувачі, власники лісів,	гриби	ягоди	плоди	лікарські рослини	горіхи	сінокосіння	підстилка	очерет	тощо
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	Держлісагентство						-			
1.1	Великоанадольський лісгосп						-			
							-			
1.2	Красноліманський лісгосп						-			
							-			
	Усього за Держлісагентство						-			
							-			
2	Мінагрополітики						-			
	Усього за Мінагрополітики						-			
3	Мінприроди (НПП «Святі Гори»)						-			
3.1	Міноборони						-			
							-			
	Інші						-			
							-			
							-			

5.2.4. Охорона та відтворення видів рослин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підпадають під дію міжнародних договорів.

Серед раритетних видів флори Донецької області, 121 вид внесено до Червоної книги України, 31 – до Світового червоного списку, 48 видів – до Європейського червоного списку, 7 видів охороняються Бернською конвенцією, а 288 охороняються на регіональному рівні. 220 видів з раритетної фракції флори (58,7 % від їх загальної кількості) відомі у регіоні лише з 1-3 місцезнаходжень.

Більше 90% видів флори відмічалось на територіях і об'єктах природно-заповідного фонду різних категорій, 82 % - на територіях об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення.

На території НПП «Святі Горіи» зростають 4 види вищих рослин, занесених до списку Бернської конвенції, 18 видів вищих рослин, занесених в різні категорії Європейського червоного списку та 142 види вищих рослин, занесених до регіонального червоного списку. Спеціальні заходи для охорони цих видів не розроблялися, вони охороняються на території НПП у комплексі як частина природи.

Таблиця 5.10

Охорона, невиснажливе використання та відтворення дикорослих рослин та грибів

Усього видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, екз.	Усього рослинних угруповань, занесених до Зеленої книги України, од.	Кількість видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, відтворено на територіях та об'єктах ПЗФ, назва (українська, латинська), екз./ га	Кількість популяцій видів рослин та грибів, занесених до Червоної книги України, які зникли, назва (українська, латинська), од.
1	2	3	4
142	30	1. <i>Paeonia tenuifolia</i> L., Півонія тонколиста (13 п.од.) 2. <i>Pulsatilla bohemica</i> , Сон богемський (30 п.од.) 3. <i>Astragalus asper</i> , Астрагал шорстистоквітковий 4. <i>Eremurus spectabilis</i> , Еремурус вродливий (21 п.од.) 5. <i>Adonis vernalis</i> , Адоніс весняний (9 п.од.) 6. <i>Calophaca wolgarica</i> , Майкараган волзький 7. <i>Stipa capillata</i> , Ковила волосиста 8. <i>Stipa dasyphylla</i> , Ковила пухнатолиста 9. <i>Stipa grafiana</i> Stev., Ковила Граффа 10. <i>Stipa lessingiana</i> Trin., Ковила Лессінга 11. <i>Stipa tirsia</i> Steven, Ковила тирса 12. <i>Stipa zalesskii</i> Wilensky, Ковила Залеського	1. <i>Licopodium clavatum</i> , Плаун булавоподібний (1). 2. <i>Dlausium flavum</i> , Мачок жовтий (1). 3. <i>Astragalus ponticus</i> , Астрагал понтійський (1). 4. <i>Astragalus tanaiticus</i> , Астрагал донський (1). 5. <i>Astragalus cretophilus</i> Klok., Астрагал крейдяний (1). 6. <i>Astragalus asper</i> , Астрагал шорстистоквітковий (1). 7. <i>Astragalus testiculatus</i> Pall, Астрагал яйцеплодний (1). 8. <i>Jurinea talievii</i> , Юрінея Талієва (1). 9. <i>Cypripedium calceolus</i> L., Черевички зозулині (1).

5.2.5. Адвентивні види рослин

Адвентивна фракція флори Донецької області налічує 413 видів (12% флори регіону). Відмічено значне збільшення кількості адвентивних видів за останню чверть століття. Більшість адвентивних видів не представляють загрози щодо рослинного покриву території регіону і не впливають суттєво на стан природних комплексів. Такі види ростуть невеликими популяціями у антропогенних екотопах. Деякі періодично заносяться та зникають внаслідок низької екологічної пристосованості до місцевого клімату (на даний час, 33 види вважаються ймовірно зниклими). Але є ряд видів, що дуже впливають на екосистеми Донбасу внаслідок масового розмноження та освоєння різних місцезростань, у тому числі проникаючи до природних непорушених та малопорушених рослинних угруповань. Близько 20% адвентивних видів виявляють інвазійну активність.

Таблиця 5.11

Співвідношення географо-генетичних груп адвентивних видів флори

Географо-генетичні групи антропофітів	Число антропофітів	% від всіх антропофітів	Число ксенофітів	% від всіх ксенофітів
Європейська	32	7,8	15	16,7
Південноєвропейсько-азіатська	157	38,0	18	20,0
Східноєвропейсько-азіатська	155	37,5	17	18,9
Азіатська	13	3,1	9	10,0
Американська	34	8,2	25	27,8
Африканська	0	0	0	0
Невизначеного походження	22	5,4	6	6,6
Загальна кількість	413	100	90	100

Адвентивні види рослин флори Донецької області, які проявляють тенденцію до експансії, такі:

- Сімейство макові (мак сумнівний, щетинистий, пухленький);
- Сімейство руткові (рутка лікарська, дрібноквіткова, Шлейхера, Вайланта);
- Сімейство ночесвітні (оксибафус ночесвітний);
- Сімейство гвоздиків (лещиця Павла);
- Сімейство щирицеві (щириця біла, лободовидна, лободова, хвостата, відігнута, Палмера, волосиста, Пауела, загнута, брудна, колюча, целозія гребінчаста);
- Сімейство лободові (лобода запашна);
- Сімейство капустяні (хрінницягустоцвіта, сухоребрик Ірію);
- Сімейство кропивові (кропива жалка);
- Сімейство товстолисті (скельноочиток відхилений);
- Сімейство онагрові (енотера хрестоцвіта, обманлива, Глазіу, Гельшера, червоностеблова, верболиста, козлятник лікарський, чина бульбиста);
- Сімейство квасеницеві (жовтоквасениця рожкова, пряма);
- Сімейство виноградні (дикий виноград п'ятилисточковий);
- Сімейство жимолостеві (жимолость татарська);
- Сімейство айстрові (амброзія полинолиста, багаторічна, трироздільна; полин Турнефорта; череда облиствлена; коніза канадська; чорнощир звичайний; галінсога дрібноцвіта, кропиволиста; гринделія розчепірена; соняшник бульбистий; жовтозілля клейке; золотушник канадський, запізdnений; нетреба ельбінська, західна, борозниста, звичайна; вербезіна енцелієвидна);
- Сімейство пасльонові (дурман метелеподібний, фіолетовий);
- Сімейство огірочникові (липучка шорстка);
- Сімейство ранникові (вероніка тьмяна, персидська);
- Сімейство глухокропивні (м'яточник чорний; жабрій ладанний);
- Сімейство тонконогові (нерівноквітник неплідний, покрівельний; метлюг звичайний; бромус польовий, мінливий, житній, розчепірений; ценхрус довгоколючковий; пальчатка єгипетська, кровоспиняюча, кров'яна; плоскуха

звичайна, дрібноколюча, рисовидна; пажитниця багатоквіткова, багаторічна; мишій сизий, Фабера, кільчастий, зелений);

- Сімейство жабурникові (елодея канадська).

5.2.6. Охорона, використання та відтворення зелених насаджень

Програмами економічного і соціального розвитку міст та районів області на 2014 рік планувались та виконувались заходи з озеленення населених пунктів, в тому числі, реконструкція об'єктів зеленого будівництва, озеленення територій, проведення інвентаризації зелених насаджень.

Таблиця 5.12

Озеленення населених пунктів, га

Заходи	2010	2011	2012	2013*	2014*
Створення нових зелених насаджень	54,1	15,4	110,3		

* - узагальнені дані відсутні

5.2.7. Використання та відтворення природних рослинних ресурсів на території природно-заповідного фонду

Використання природних рослинних ресурсів на території природно-заповідного фонду здійснювалось лише в порядку загального використання без вилучення з природного середовища. Спеціальні заходи з відтворення природних рослинних ресурсів на територіях природно-заповідного фонду не виконувались, відтворення здійснювалося природним шляхом.

5.3. Охорона, використання та відтворення тваринного світу

5.3.1. Загальна характеристика тваринного світу

Видовий склад фауни Донецької області нараховує понад 25 тисяч видів тварин різноманітних систематичних груп, з яких більше 24 тисяч видів представлені безхребетними тваринами (моллюсками, комахами, багатоніжками, павукоподібними, ракоподібними, черв'яками та іншими). Хребетні тварини представлені рибами та круглоротими, амфібіями - 9 видів, рептиліями -12 видів. На території області постійно перебуває та відмічається на прольотах, зальотах, зимівлі та міграціях понад 300 видів птахів, майже 50 видів ссавців.

Фауна хребетних НПП "Святі Гори" представлена 344 видами: 59 видів ссавців, 223 види птахів, 10 видів плазунів, 9 видів земноводних, 41 вид риб та 1 вид круглоротих.

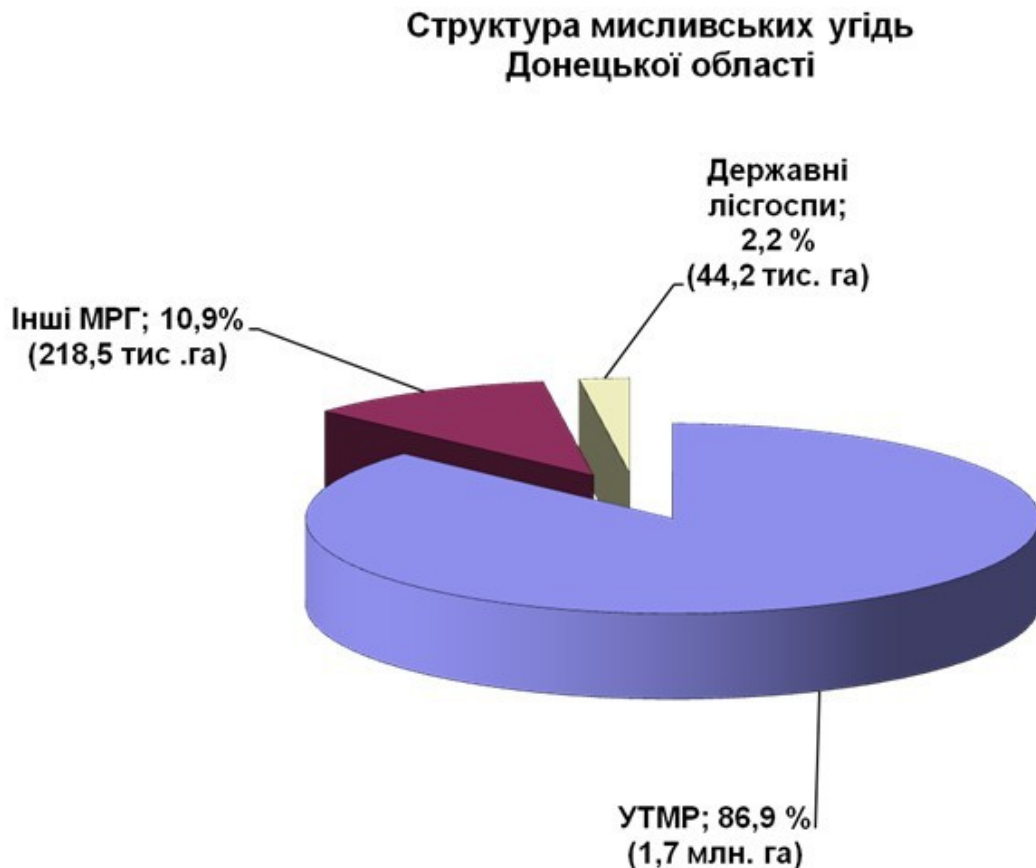
У складі фауністичних комплексів хребетних представлено 65 рідкісних видів, серед яких 10 видів занесені до Європейського Червоного списку, 61 вид (круглороті – 1 вид, кісткові риби – 4, плазуни – 4, птахи – 31, ссавці – 21) – до Червоної книги України. Це свідчить про високу фауністичну репрезентативність території НПП для збереження раритетного біорізноманіття.

Основними видами спеціального використання об'єктів тваринного світу на території Донецької області залишаються полювання в межах закріплених мисливських угідь та рибальство.

5.3.2. Стан і ведення мисливського та рибного господарства.

Мисливське господарство.

Станом на 01.01.2015 р. площа наданих у користування мисливських угідь області складає 2,01 млн. га земель, які відповідно до ст. 15 Закону України «Про

тваринний світ», надані у користування мисливсько-рибальським господарствам (МРГ) та державним підприємствам Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства.

Рішеннями Донецької обласної ради мисливські угіддя Донецької області закріплені за 37 користувачами, з котрих – 22 МРГ в складі Українського товариства мисливців та рибалок, 4 державні підприємства Донецького обласного управління лісового та мисливського господарства та 11 інших організацій.

В області є традиційним індивідуальне та колективне полювання на польову (фазан, куріпка сіра та перепілка, голуби) та водно-болотну (качки, гуси, кулики) пернату дичину, індивідуальне та колективне полювання на хутрових звірів (заєць-русак, лисиця, єнотовидний собака), колективне та облавне (з нагоничами) полювання на парнокопитних тварин, на вовків. Весняне полювання на прольотну дичину не проводиться.

Мисливське господарство на території НПП «Святі Гори» не є пріоритетним напрямком використання його природних ресурсів, оскільки це суперечить меті його створення та завданням, а також режиму, з огляду на заборону мисливства на територіях національних природних парків, що зазначено в ст.21 Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Підтримання досягнутої оптимальної чисельності забезпечується шляхом регулювання чисельності мисливських тварин або проведенням вибіркового (селекційного) відстрілу або їх відлову з наступним переселенням в мисливські угіддя за межі парку. При цьому, вживаються заходи щодо проведення боротьби з безпритульними тваринами та регулювання чисельності хижаків (вовків, лисиць, єнотовидних собак, тощо).

Охорона мисливських угідь і тварин здійснюється штатними працівниками єгерської служби користувачів.

У 2014 році у зв'язку з проведенням АТО полювання на території Донецької області не проводилось.

Таблиця 5.13

Динаміка чисельності основних видів мисливських тварин (голів)

Види мисливських тварин	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014 рік*
1	2	3	4	5	6
Лось	26	27	27	38	
Кабан	2139	2057	2129	1972	
Олень благородний	62	87	47	48	
Олень плямистий	73	75	70	94	
Козуля	2994	3053	3090	3419	
Засць-русак	122623	122169	114913	112509	
Ондатра	2207	1624	1644	1592	
Бобер	210	488	500	338	
Байбак	6791	7356	8307	9768	
Лисиця червона	3856	4257	4335	4494	
Вовк	355	376	417	451	
Єнотовидний собака	555	683	638	647	
Норка вільна	66	149	78	195	
Борсук	681	821	715	856	
Видра	59	121	142	131	
Куниця	688	934	872	1030	
Сіра куріпка	108649	106964	109570	105943	
Фазан	62486	67895	70872	74260	
Перепілка	111429	132320	158561	175903	
Дикі голуби	119864	115086	-	130092	
Гуси	1192	1358	1206	1069	
Качки	122945	-	84491	111712	
Лебеді	259	518	467	482	
Лиска	75041	78840	63765	77670	
Кулики	43860	-	-	36447	

* - дані відсутні

Рибне господарство.

На внутрішніх водоймах Донецької області протягом 2014 року в Режимх спеціальних товарних рибних господарств (далі - СТРГ) працювало 218 користувачів водних живих ресурсів (далі – ВЖР). Крім того, більше 1000 ставків об'ємами води до 1 млн.м³ надано в оренду для риборозведення.

Обсяги вселення ВЖР користувачами у 2014 році склали майже 2,24 млн. екз. при плані 12,47 млн.екз.

Обсяги вилову ВЖР користувачами, які працюють в Режимх СТРГ у 2014 році склали 997,1 т при плані 3346,14 т.

Таблиця 5.14

Динаміка вилову риби

Рік	Водний об'єкт	Затверджений ліміт вилов, (т)	Фактичний вилов
2010	*	*	2049
2011	*	*	1307
2012	*	*	1313,3
2013	*	*	1874,6
2014	*	*	-

* ліміти на спеціальне використання водних живих ресурсів у внутрішніх водних об'єктах області не встановлювалися.

Основними об'єктами промислового рибальства в прісноводних водоймах області є білий амур, білий і строкатий товстолобик, в меншій кількості короп, лящ і карась. У морській зоні – пеленгас, азовська та чорноморська хамса, тюлька, бичок азовський.

5.3.3. Охорона та відтворення видів тварин, занесених до Червоної книги України, та тих, що підлягають під дію міжнародних договорів.

Згідно з даними фахівців Донецького національного університету 846 видів тварин, які перебувають на території області занесені до Червоної книги України. Понад 190 видів є рідкісними, зникаючими, ендемічними, реліктовими і мають особливу наукову, природоохоронну та іншу цінність.

658 видів фауни занесені до додатків Конвенції про міжнародну торгівлю видами дикої фауни і флори, що перебувають під загрозою зникнення (CITES); 846 видів занесені до додатків Конвенції про охорону дикої флори і фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської конвенції); 338 видів занесений до додатків Конвенції про збереження мігруючих видів диких тварин (Боннської конвенції, CMS); 289 видів охороняються відповідно до Угоди про збереження афро-євразійських мігруючих водно-болотних птахів (AEWA); 137 видів охороняються відповідно до Угоди про збереження кажанів в Європі (EUROBATS).

Таблиця 5.15

Кількість видів фауни, яким загрожує небезпека*

Назва виду	Кількість видів	Види, яким загрожує небезпека				
		2009	2010	2011	2012	2013
1	2	3	4	5	6	7
-	-	-	-	181	181	181

* - кількість видів занесених до проекту Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області

5.3.4. Інвазивні види тварин.

Безхребетні тварини.

Дрейссена (*Dreissena polymorpha*) – активно оселяється на будь-яких твердих поверхнях всіх прісних водойм у Донецькій області. Шкодить зменшенням діаметрів труб водопроводів.

Сосновий насіннєвий клоп (*Leptoglossus occidentalis*) – шкідник насіння хвойних рослин

Клещ Варроа (*Varroa destructor*) - один з найпоширеніших шкідників бджільництва у Донецькій області. Ступінь зараження пасік близька до 100%.

Таракан американський (*Periplaneta americana*) - сінатропний вид. Відмічен на території міста Донецьк.

Мукоїд сурінамський (*Zygogramma suturalis*) - сінатропний вид. Шкідник запасів.

Амброзієвий листоїд (*Zygogramma suturalis*) - з 1980 років відмічен у південних районах Донецькій області.

Цикадка-буйвол (*Stictoccephula bubalis*) - шкідник рослин.

Американська біла бабочка (*Hyphantria cunea*) - відмічен на всій території області.

Картопляна моль – (*Phthorimaea operculella*) - приазовські райони області та Амвросіївський район.

Хребетні тварини

Сріблястий карась (*Carassius auratus qibbelio*) - присутній у всіх водоймах області.

Серед інших хребетних, співвідношення по масштабам впливу на середовище та біорізноманіття немає.

Для вивчення стану та динаміки чисельності популяцій та впливу на місцеве біорізноманіття тваринного світу необхідне проведення окремих досліджень у рамках держбюджетної тематики із відповідним фінансуванням.

5.3.5. Заходи щодо збереження тваринного світу

З метою охорони та раціонального використання тваринного світу, в тому числі, рідкісних на території області та занесених до Червоної книги України видів тварин, протягом 2014 років вживались заходи щодо координації діяльності підприємств, установ та організацій в цій сфері, в тому числі з метою виконання вимог Закону України «Про тваринний світ» та забезпечення додаткових підстав для збереження ділянок з природним рослинним покривом, в т.ч. степів.

Важливим антропогенним чинником, який негативно впливає на тваринний світ є бракон'єрство. Боротьба з бракон'єрством входить до повноважень та обов'язків егерського складу мисливсько-рибальських господарств, працівників служби охорони природно-заповідного фонду. Даними посадовцями систематично здійснюються рейди по боротьбі з бракон'єрством. За фактами порушень правил полювання складаються протоколи про адміністративні порушення, порушники притягуються до відповідальності. З метою попередження порушень правил полювання, а в останні роки – і встановленої заборони на мисливство в угіддях парку, здійснюються наступні профілактичні заходи: встановлюються стовпи з аншлагами, проводяться профілактичні бесіди з місцевими жителями, школярами, відпочиваючими. В період розмноження тварин та пожежонебезпечний період частина лісових доріг, особливо, в'їзди до лісових масивів з доріг загального користування перекриваються шлагбаумами, або переорюється.

На територіях національних природних та регіональних ландшафтних парків негативному впливу неорганізованої рекреації та інших видів масового відпочинку населення (зборщиками грибів, ягід, рибалками та інше) на тваринний світ боротися значно складніше. Одним із заходів протидії надмірній дії рекреації на території парку є суттєве збільшення його заповідної зони.

Крім того, протягом 2014 року Департаментом спільно з фахівцями наукових та науково-дослідних установ області продовжувалась робота з

підготовки та видання науково-інформаційного довідника «Червона книга Донецької області. Тваринний світ».

5.4. Природні території та об'єкти, що підлягають особливій охороні

Таблиця 5.16

Кількість природоохоронних об'єктів, за роками

Категорія об'єкту ПЗФ	Кількість			
	1995	2000	2005	2014
Біосферні заповідники	-	-	-	-
Природні заповідники	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 4 відділення
Національні природні парки	-	1	1	2
Регіональні ландшафтні парки	-	4	6	6
Заказники	43	47	50	52
Заповідні урочища	9	13	13	12
Пам'ятки природи	37	38	36	40
Ботанічні сади	1	1	1	1
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	1	1	1	3

Таблиця 5.17

Структура та динаміка природоохоронних об'єктів за роками (загальнодержавного та місцевого значення)

Категорія об'єкту ПЗФ	Кількість				Площа, тис. га				Площа території суворої заповідності (тис. га)			
	1995	2000	2005	2014	1995	2000	2005	2014	1995	2000	2005	2014
Біосферні заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Природні заповідники	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 3 відділення	1, в т.ч. 4 відділення	2,4536	2,4536	2,4536	3,0332	2,4536	2,4536	2,4536	3,0332
Національні природні парки	-	1	1	2	-	40,589	40,589	61,3264531	-	-	2,648	2,648
Регіональні ландшафтні парки	-	4	6	6	-	20,1181	24,58853	28,92731	-	-	0,06	0,06
Заказники	43	47	50	52	14,9827	11,055	14,81702	14,62732	-	-	-	-
Заповідні урочища	9	13	13	12	0,6767	0,8037	0,8037	0,8007	-	-	-	-
Пам'ятки природи	37	38	36	40	0,55313	0,46019	0,54829	0,70534	-	-	-	-
Ботанічні сади	1	1	1	1	0,262	0,262	0,203	0,203	-	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	1	1	1	3	0,0015	0,0015	0,0015	0,0030	-	-	-	-

Таблиця 5.18

Структура природно-заповідного фонду області станом на 01.01.2014 року

Категорії об'єктів ПЗФ	Об'єкти ПЗФ									% площі окремих категорій до загальної площі ПЗФ
	Загальнодержавного значення			Місцевого значення			Разом			
	кіль-кість, од.	площа, га		кіль-кість, од.	площа, га		кіль-кість, од.	площа, га		
		усього	у тому числі надана в постійне користування		усього	у тому числі надана в постійне користування		усього	у тому числі надана в постійне користування	
Природні заповідники	1	3033,2	2453,6	-	-	-	1	3033,2	2453,6	2,76
Біосферні заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Національні природні парки	2	61326,4531	11878	-	-	-	2	61326,4531	11878	55,92
Регіональні ландшафтні парки	-	-	-	6	28927,31 (4893,62)	-	6	28927,31 (4893,62)	-	26,38
Заказники, усього	7	4628,6 (1372,6)	-	45	9998,72 (1138,2)	-	52	14627,32 (2510,8)	-	13,33
у тому числі:										
ландшафтні	1	616(416)	-	11	2999,89	-	12	3615,89 (416)	-	3,29
лісові	2	2956	-	6	4352(590)	-	8	7308 (590)	-	6,66
ботанічні	-	-	-	21	2075,22	-	21	2075,22	-	1,89
загальнозоологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
орнітологічні	3	(956,6)	-	2	(548,2)	-	5	(1504,8)	-	1,37
ентомологічні	-	-	-	5	23,4	-	5	23,4	-	0,021
іхтіологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
гідрологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
загальногеологічні	1	100	-	-	-	-	1	100	-	0,09
палеонтологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
карстово-спелеологічні	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пам'ятки природи, усього	10	236 (156)	-	30	469,34(10)	-	40	705,34 (166)	-	0,64
у тому числі:										
комплексні	-	-	-	2	10,2(5)	-	2	10,2(5)	-	0,009
ботанічні	3	45(18)	-	10	414,36	-	13	459,36(18)	-	0,42
зоологічні	-	-	-	1	(5)	-	1	(5)	-	0,003
гідрологічні	2	(62)	-	7	9,22	-	9	71,22(62)	-	0,06
геологічні	5	35(76)	-	10	30,56	-	15	65,56(76)	-	0,06
Заповідні урочища	-	-	-	12	800,7	-	12	800,7	-	0,73
Ботанічні сади	1	203	203	-	-	-	1	203	203	0,18
Дендрологічні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва	-	-	-	3	30,0	-	3	30,0	-	0,027
Зоологічні парки	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	21	69427,2531 (1528,6)	14534.6	96	40226,07 (6041,82)	-	117	109653,32	14534,6	100,00

Примітка. З метою уникнення подвійного обліку площі заказників, пам'яток природи та парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва, що увійшли до складу установ природно-заповідного фонду, не враховані. До відома їх загальна площа вказана в дужках.

5.4.1. Стан і перспективи розвитку природно-заповідного фонду

Природно-заповідний фонд (далі - ПЗФ) Донецької області станом на 01.01.2015 має у своєму складі 117 територій та об'єктів загальною площею 109,6 тис. га (фактична площа – 92,3 тис. га), з них загальнодержавного значення – 21 од. площею 69,4 тис. га, місцевого значення – 96 од. площею 40,2 тис. га. Відношення площі ПЗФ до площі Донецької області («показник заповідності») становить 3,5%.

У 2014 році частина об'єктів ПЗФ залишилась на території області, яка тимчасово не контролюється українською владою, в тому числі, Донецький ботанічний сад (м.Донецьк), РЛП «Донецький кряж» (Амвросіївський та Шахтарський райони), «Зуївський» (м.Харцизьк) та окремі ділянки Українського степового природного заповідника (відділення «Хомутовський степ» (Новоазовський район) «Кальміуське» (Тельманівський район)), НПП «Меотида» та РЛП «Меотида» (в Новоазовському районі).

У порівнянні з 2013 роком площа ПЗФ області залишилась без змін. Сьогоденним чинником, який уповільнює, в деяких випадках унеможливорює процес погодження матеріалів щодо створення та розширення територій об'єктів природно-заповідного фонду є проведення бойових дій та втрата контролю на частині території Донецької області. В той же час, головними чинниками, що уповільнюють або унеможливлюють даний процес, залишаються: розпаювання більшої частини запропонованих земель та надання цих земель у приватну власність великій кількості власників; відмова у погодженні місцевими органами виконавчої влади пропозицій щодо заповідання природних ділянок без надання будь-яких альтернативних варіантів для збереження загальної площі земель, перспективних для заповідання.

Станом на 01.01.2015 на території Донецької області встановлені в натурі (на місцевості) межі 101 території та об'єкту природно-заповідного фонду на площі 71,6 тис. га, з них 12 – загальнодержавного та 89 місцевого значення на площі 46,7 тис. га та 24,8 тис. га відповідно.

З метою підвищення заповідності Донецької області, у відповідності до розпорядження голови облдержадміністрації від 24.10.2013 № 851 «Про збільшення площі природно-заповідного фонду в Донецькій області у період до 2015 року» продовжувалась підготовка пропозицій щодо збільшення площі природно-заповідного фонду Донецької області. Протягом 1 кварталу 2014 року з урахуванням матеріалів досліджень Донецького ботанічного саду підготовлені та надіслані до Ясинуватської райдержадміністрації пропозиції щодо оголошення 3-х нових ботанічних заказників місцевого значення загальною площею 320 га на території Ясинуватського району: «Грачівський ліс», «Яковлівський ліс», «Урочище «Очеретине»; продовжувалась робота щодо вирішення питання зміни меж (збільшення площі на) парку-пам'ятки садово-паркового мистецтва ім. А.П. Чехова на території Харцизької міської ради.

5.4.2 Водно-болотні угіддя міжнародного значення

На території Донецької області знаходяться 2 водно-болотних угіддя міжнародного значення «Затока Крива та коса Крива» та «Затока Білосарайська та коса Білосарайська». Територія цих угідь включена до складу території національного природного парку Меотида, який створено на базі регіонального ландшафтного парку «Меотида».

Таблиця 5.19

Водно-болотні угіддя міжнародного значення за роками

№ з/п	Назва ВБУ	2012	2013	2014
1	«Затока Крива та коса Крива»	1400 га	1400 га	1400 га
2	«Затока Білосарайська та коса Білосарайська»	2000 га	2000 га	2000 га

Співробітниками національного природного парку «Меотида» спільно з фахівцями науко-дослідних установ протягом 2014 року в межах водно-болотних угідь «Затока та коса Крива» і «Затока та коса Білосарайська» проводилась науково-дослідна робота спрямована на дослідження таксономічних, популяційних, екологічних аспектів колоніальних поселень гідрофільних птахів.

Згідно Звіту щодо природоохоронних заходів збереження природно-заповідного фонду НПП «Меотида», 23.09.2014 по узбережжю Азовського моря пройшов циклон. Сильний порив вітру змусив море вийти з берегів, внаслідок чого відбулася часткова зміна берегової лінії Кривої коси в Новоазовському районі, що заподіяло чимало шкоди НПП «Меотида». Після негоди проводилось прибирання території від сміття, нанесеного природними умовами, здійснювався постійний контроль за станом пошкодженої території.

26.08.2014 та 18.09.2014 сталося займання сухої рослинності та сухого очерету на деяких територіях парку, а саме на території заказника загальнодержавного значення «Бакаї Кривої Коси». У даних пожежах рослинний та тваринний світ не постраждав.

5.4.3 Біосферні резервати та Всесвітня природна спадщина

Біосферні резервати та об'єкти віднесені до Всесвітньої природної спадщини на території Донецької області відсутні.

На виконання Плану заходів щодо реалізації Програми міжрегіонального та прикордонного співробітництва України та Російської Федерації на 2011-2016 роки українською стороною ініціювалось питання про створення міждержавної природоохоронної території на базі НПП «Меотида» та РЛП «Меотида».

На виконання доручення Президента України від 06.08.2013 № 1-1/2027 про внесення пропозицій щодо створення на базі НПП «Меотида» біосферного заповідника, департамент, листом від 25.03.2014 №08-1031 департамент надіслав до Мінприроди України пропозиції щодо створення на базі НПП «Меотида» біосферного заповідника (або біосферного резервату) з включенням до його складу території РЛП «Меотида», а також інших прилеглих територій, які

відповідають статусу біосферного резервату.

Але оскільки частина територій НПП «Меотида», РЛП «Меотида» та перспективних для включення до біосферного резервату ділянок, які розташовані в Новоазовському районі, опинились на території, яка в даний час тимчасово не контролюється українською владою та в зоні проведення активних бойових дій, виконання заходів щодо створення в Донецькій області спільних з Російською Федерацією міждержавних природоохоронних територій призупинено до повернення під контроль української влади вищезазначених територій.

5.4.4 Формування української частини Смарагдової мережі Європи

На території Донецької області знаходяться п'ять об'єктів, що відповідають критеріям та вимогам Смарагдової мережі Європи:

- Український степовий природний заповідник,
- національний природний парк «Святі Гори»,
- регіональний ландшафтний парк «Донецький кряж»,
- регіональний ландшафтний парк «Клебан-Бик»,
- національний природний парк «Меотида».

Всі ці об'єкти включені українською стороною до рекомендованого переліку конвенції.

5.5 Стан рекреаційних ресурсів та розвиток курортних зон

Загальна площа, яку займають санаторно-курортні та оздоровчі заклади області, складає більше 1 тис. га, більше половини з них розташовані уздовж Азовського узбережжя, 30% - у Краснолиманській і Слов'янській курортних зонах.

Регіональними центрами пріоритетного розвитку туристично-курортної галузі визначені:

північний центр «Святогір'я» – мм. Слов'янськ, Артемівськ, Святогірськ, Соледар, Красний Лиман, Слов'янський район;

південний центр «Азов'я» – п'ять зон відпочинку на Азовському узбережжі: Маріупольська, Мелекінська, Новоазовська, Урзуфська та Ялтинська.

Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження населених пунктів, віднесених до курортних» від 28.12.1996 року № 1576 (зі змінами) на території Донецької області 5 населених пунктів віднесені до курортних, а саме: міста Слов'янськ, Святогірськ, Новоазовськ, селища Сєдове, Ялта, села Мелекине та Урзуф.

Ялта, Мелекине та Урзуф – приморські кліматичні курорти, розташовані в межах Першотравневого Донецької області на узбережжі Азовського моря. Ці курорти характеризуються унікальним мікрокліматом – морське повітря насичене іонами бромю і йоду, які досить ефективні при лікуванні захворювань нервової та бронхо-легеневої систем.

На території с. Мелекіне працюють 90 оздоровчих закладів (пансіонати, бази відпочинку) та 3 дитячих оздоровчих центри. У смт Ялта функціонує 60 оздоровчих закладів. На території с. Урзуф знаходяться 44 оздоровчих заклади та 7 дитячих оздоровчих центрів.

Святогірськ – один з найбільших кліматичних курортів Донецької області. На його території розташована велика кількість санаторіїв, пансіонатів, баз відпочинку, дитячих таборів, готелів.

Цілющі властивості курортного клімату зумовлені великою кількістю сонячних днів, високою іонізацією повітря, майже повною відсутністю вітрів.

У санаторіях курорту використовуються наступні методи лікування: кліматотерапія, гідротерапія, пелоїдо- та тепло терапія, електро-світло терапія, лікувальний масаж.

У прибережних зонах здійснено підготовку місцевих пляжів, очистку водної акваторії пляжів від небезпечних предметів, обстеження дна водної акваторії пляжів.

19 квітня 2011 року Верховна Рада України прийняла Закон України «Про оголошення природних територій міста Слов'янська Донецької області курортом державного значення». Рішенням Слов'янської міської ради від 10.02.2012 № 2-XXIII-6 затверджено. В рамках реалізації Стратегічного плану економічного розвитку м. Слов'янська до 2016 року реалізується Програма розвитку курортно-туристичного комплексу міста Слов'янська на 2012-2014 роки.

У багатопрофільних здравницях курорту лікують захворювання нервової, опорно-рухової, серцево-судинної систем, здійснюється реабілітація хворих, що перенесли гострий інфаркт міокарда. На території функціонує Республіканський центр реабілітації постраждалих від аварії на ЧАЕС.

Основу лікувально-діагностичної бази становлять 3 грязеводолікарні та сучасні діагностичні лабораторії.

На Слов'янському курорті цілорічно функціонують 5 санаторіїв.

З метою збереження унікальних природних лікувальних ресурсів курорту Слов'янською гідрогеологічною режимно-експлуатаційною станцією постійно проводиться моніторинг режиму експлуатації мінеральних вод і лікувальних грязей, а також прилеглих до родовищ територій. Виконуючи вимогу Міністерства охорони здоров'я, ГРЕС відновила бальнеологічний висновок на Слов'янське, Західнослов'янське і Слов'янське родовища мінеральних вод і родовище лікувальної грязі оз. Сліпне.

Відповідно до планів соціально-економічного розвитку у Слов'янському районі туристична і курортно-рекреаційна сфери визнані пріоритетними для розвитку економіки регіону на найближчі 20 років.

5.6 Туризм

Виконками міст та районів області забезпечено проведення заходів щодо благоустрою зон регульованої рекреації та облаштування місць відпочинку на територіях заказників, природних та регіональних ландшафтних парків.

Адміністраціями установ природно-заповідного фонду ведеться постійна співпраця з фізичними та юридичними особами, громадськими та екологічними організаціями, учбовими закладами з метою розвитку природно-заповідного фонду, покращення якості послуг, умов відпочинку, рекреаційної та еколого-просвітницької діяльності.

Унікальні природні пам'ятки складають значну частину ресурсів, що інтересують туристів. Передумовами для створення зон рекреації і туризму є: сприятливі кліматичні умови, запаси лікувальних природних ресурсів, вигідне географічне розташування, розвинена транспортна інфраструктура, наявність поблизу існуючої мережі закладів відпочинку; наявність населених пунктів, жителі яких можуть бути залучені, як обслуговуючий персонал закладів відпочинку і оздоровлення.

Водночас існують фактори, що негативно впливають на розвиток рекреаційно-туристичної галузі, а саме: екологічна забрудненість внаслідок високого техногенного навантаження регіону (застосування добрив і отрутохімікатів при сільськогосподарському використанні), наявність прогресуючих абразійних процесів на окремих ділянках території, недосконалість інженерної і соціальної інфраструктури.

Розвиток екологічного туризму передбачає використання можливостей заповідних територій: національних природних парків «Святі Гори», «Меотида», регіональних ландшафтних парків «Клебан-Бик», «Краматорський», окремих заказників і пам'яток природи, на яких не заборонене проведення екологічної та туристичної діяльності.

6. ЗЕМЕЛЬНІ РЕСУРСИ І ГРУНТИ

6.1 Структура та використання земельних ресурсів

Земельний фонд Донецької області станом на 01.01.2015 становить 2651,7 тис. га – 4,4 відсотка території України. Сільськогосподарськими угіддями зайнято 2041,3 тис. га, з них рілля 1652,9 тис. га. Земельний фонд Донецької області наведений в таблиці 6.1.1

Адміністративно-територіальні одиниці Донецької області складають:

- міста обласного значення-28
- міста районного значення-24
- селища міського типу-131
- сільські населені пункти-1118

За звітний період в області відбулися зміни кількості власників землі, землекористувачів, а також площі земель, які знаходяться у державній, колективній, комунальній власності та у власності фізичних і юридичних осіб.

Таблиця 6.1
Земельний фонд

Основні види угідь	2010		2011		2012		2013		2014	
	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території
Сільськогосподарські угіддя, у тому числі:	2044,7	77,1	2041,2	77,0	2041,5	77,0	2041,4	77,0	2041,3	77,0
Рілля	1656,4	62,4	1652,4	62,3	1652,6	62,3	1653,1	62,3	1652,9	62,0
Перелogi	0,7	-	0,7	-	0,7	-	0,7	-	0,68	-
Багаторічні насадження	58,0	2,2	57,9	2,2	57,9	2,2	57,9	2,2	57,86	2,0
сіножаті і пасовища	330,0	12,4	330,2	12,5	330,3	12,5	329,7	12,4	329,86	12,0
Ліси і інші лісовкриті площі, з них:	204,0	7,7	204,0	7,7	204,0	7,7	204,0	7,7	204,0	8,0
вкритих лісовою рослинністю	136,6	5,2	136,6	5,2	136,6	5,2	136,6	5,2	136,6	5,2
Забудовані землі, з них під:	198,4	7,5	199,2	7,5	199,2	7,5	199,6	7,5	199,6	7,5
Житловою забудовою	33,3	1,3	33,4	1,3	33,4	1,3	33,5	1,3	33,5	1,3
Промисловими об'єктами	54,0	2,0	54,2	2,0	54,1	2,0	54,3	2,0	54,3	2,0
Громадською забудовою	15,6	0,6	15,8	0,6	15,8	0,6	15,8	0,6	15,8	0,6
Вулицями, площами, набережними	34,8	1,3	34,5	1,3	34,4	1,3	34,4	1,3	34,4	1,3
Об'єктами транспорту	33,7	1,3	33,9	1,3	34,0	1,3	34,1	1,3	34,1	1,3
Відкриті заболочені землі	10,2	0,4	10,2	0,4	10,2	0,4	10,2	0,4	10,1	0,4
Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі, зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	101,3	3,8	100,6	3,8	100,5	3,8	100,5	3,8	100,2	3,8
Інші землі	51,4	1,9	54,1	2,0	53,9	2,0	53,6	2,0	53,6	2,0
Всього земель (суша)	2609,4	98,4	2609,3	98,4	2609,3	98,4	2609,3	98,4	2609,3	98,4
Води (території, що покриті поверхневими водами)	42,3	1,6	42,4	1,6	42,4	1,6	42,4	1,6	42,4	2,0
Разом (територія)	2651,7	100	2651,7	100	2651,7	100	2651,7	100	2651,7	100

6.1.1. Структура та динаміка змін земельного фонду Донецької області

В ході здійснення земельної реформи, на виконання діючого земельного законодавства, Законами України «Про державний земельний кадастр», «Про землеустрій», «Про оренду землі», зокрема Указу Президента України «Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки» від 03.12.99 №1529/99, в Донецькій області відбувається подальше удосконалення земельних відносин, перерозподіл земельних угідь між власниками і користувачами земель, за рахунок чого відбуваються зміни в межах землекористувань сільськогосподарських підприємств та інших підприємств.

У зв'язку з перерозподілом земель між власниками і користувачами земель, а також в зв'язку з проведенням інвентаризації земель та іншими видами землепорядних робіт за 2013 рік відбулися наступні зміни.

В цілому по області кількість сільськогосподарських підприємств збільшилась на 10.

За 2013 рік (за 2014 рік дані відсутні) створено 18 нових товариств, які орендують земельні ділянки за договорами з власниками земельних часток (паїв).

Припинило своє існування 1 недержавне сільськогосподарське підприємство, так як власники земельних часток (паїв) розірвали договори оренди з ним.

Кількість державних сільськогосподарських підприємств зменшилась на 2, внаслідок припинення права постійного користування земельною ділянкою у зв'язку з добровільною відмовою радгоспу «Першотравневий» на території Першотравневого району площею 0,3 тис. га (розпорядження Першотравневої райдержадміністрації від 29.12.2012 № 785). Земельні ділянки, які знаходилися в користуванні цього підприємства, передані до земель запасу. На території Великоновосілківського району державне підприємство «Дослідне господарство «Забойщик» інституту культури національної академії аграрних наук» площа якого 4,8 тис. га, відповідно до виду економічної діяльності, згідно з Державною статистичною довідкою, перенесено до рядку 12 «сільськогосподарські науково-дослідні установи і навчальні заклади».

Зменшення фермерських господарств відбулися в зв'язку з припиненням діяльності 16 господарств в зв'язку з розірванням договорів з власниками земельних ділянок, також добровільною відмовою від земельних ділянок та передачею їх у приватну власність членам фермерських господарств для ведення фермерського господарства. Разом з тим, створено 50 нових фермерських господарств, в користуванні яких перебувають земельні ділянки орендовані у власників земельних часток (паїв) або перебувають у власності членів фермерського господарства, орендовані землі запасу державної власності

Кількість особистих селянських господарств та площа земель під вищезазначеним цільовим використанням збільшилась за рахунок земельних ділянок, наданих громадянам із земель запасу державної власності, а також внаслідок зміни цільового призначення земельних ділянок, виділених в натурі власникам земельних часток (паїв) для ведення товарного сільськогосподарського виробництва на особисте селянське господарство.

Зменшення площі за рахунок укладених договорів оренди на землю з власниками земельних ділянок та з підприємствами на території Волноваського, Великоновоселківського, Тельманівського районів.

Площа земель промислових підприємств, підприємств та організацій транспорту відбулися внаслідок розірвання або укладання договорів оренди землі з власниками земельних часток (паїв), проведенням інвентаризації земель під існуючими об'єктами та надання земельних ділянок землекористувачам відповідно до діючого законодавства. Збільшення площі залізничного транспорту на 0,1 тис.га відбулося за рахунок передачі земельних ділянок в постійне користування ДП «Донецька залізниця» на території Артемівського району.

Станом на 01.01.2015 року в цілому по області площа сільськогосподарських угідь зменшилась на 0,1 тис. га: рілля в цілому зменшилась на 0,2 тис. га, сіножаті збільшилися на 0,1 тис. га у зв'язку з переведенням до іншої категорії земель.

Під землями лісового фонду зайнято 204,0 тис. га. За 2014 рік площа лісгосподарських підприємств збільшилась на 0,1 тис. га за рахунок передачі земель для заліснення деградованих та малопродуктивних земель та ведення лісового господарства у постійне користування ДП «Великоанадольське лісове господарство» та ДП «Горлівське лісове господарство» та території Волноваського району.

Площа земель природоохоронного призначення складає 143,0 тис. га, історико-культурного – 0,1 тис. га та рекреаційного призначення – 2,0 тис. га, оздоровчого призначення – 0,4 тис. га. Ці площі за 2014 рік не змінились.

Таблиця 6.2
Динаміка структури земельного фонду області

Основні види угідь	2010		2011		2012		2013		2014	
	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території	Всього, тис.га	% до загальної площі території
Загальна територія	2651,7	100	2651,7	100	2651,7	100	2651,7	100	2651,7	100
у тому числі:										
1. Сільськогосподарські угіддя	2044,7	77,1	2045,2	77,2	2044,7	77,1	2041,5	77,0	2041,3	77,0
2. Ліси і інші лісовкриті площі	204,0	7,7	204,0	7,7	204,0	7,7	204,0	7,7	204,0	7,7
3. Забудовані землі	197,7	7,5	197,6	7,5	197,7	7,5	199,2	7,5	199,6	7,5
4. Відкриті заболочені землі	10,2	0,4	10,2	0,4	10,2	0,4	10,2	0,4	10,2	0,4
5. Відкриті землі без рослинного покриву або з незначним рослинним покривом (піски, яри, землі, зайняті зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	101,4	3,8	101,1	3,8	101,4	3,8	100,5	3,8	100,5	3,8
6. Інші землі	51,4	1,9	51,3	1,9	51,4	1,9	53,9	2,0	53,6	2,0
Усього земель (суша)	2609,4	98,4	2609,4	98,4	2609,4	98,4	2609,3	98,4	2609,3	98,4

Гериторії, що покриті поверхневими водами	42,3	1,6	42,3	1,6	42,3	1,6	42,4	1,6	42,4	1,6
--	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----	------	-----

Таблиця 6.3
Структура земельного фонду регіону

Типи земель та угідь	Площа земель та угідь за роками, тис. га				
	2010	2011	2012	2013	2014
Земель загалом	2651,7	2651,7	2651,7	2651,7	2651,7
Сільгоспугіддя всього	2044,7	2044,1	2041,2	2041,5	2041,3
З них: рілля	1656	1655,4	1652,4	1652,6	1652,9
багаторічні насадження	58,2	58,0	57,9	57,9	42,6
перелоги	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
сіножаті	42,4	42,5	42,5	42,5	42,6
пасовища	287,6	287,5	287,7	287,8	287,2
Ліси та інші лісовкриті площі	204,0	204,0	204,0	204,0	204,0
Забудовані землі	197,7	198,4	199,2	199,2	199,6
Відкриті заболочені землі	10,2	10,2	10,2	10,2	10,2
Відкриті незаболочені землі (піски, яри, землі під зсувами, щебенем, галькою, голими скелями)	101,4	101,3	100,6	100,5	100,5
Інші	51,4	51,4	54,1	53,9	53,6
Поверхневі води суходолу	42,3	42,3	42,4	42,4	42,4

Таблиця 6.4
Види відводів земель для державних та громадських потреб

Види відводів	Роки											
	2011			2012			2013			2014*		
	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі
Під будівництво та розширення підприємств промисловості та транспорту	248,8481	181,6551	116,8932	1450,6197	70,1544	240,8194	128,6883	113,522	-	-	-	-
Під будівництво гідротехнічних споруд	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Лісогосподарським	-	-	-	570,6493	103,1200	-	242,12	110,85	-	-	-	-

підприємствам							24	73				
Для розширення та будівництва міст*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Підприємствам, організаціям, установам природоохоронного, оздоровчого призначення, в тому числі:	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
під курорти	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
під заповідники	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Для інших потреб	116,2293	65,7910	23,1452	292,2906	2,1432	0,9320	198,006	35,5399	-	-	-	-
Всього відведено земель	365,0774	247,4461	140,0384	2313,5596	175,4176	0,9320	680,9478	275,0855	113,522	-	-	-

* - інформація за 2014 р. відсутня (згідно наданої інформації Головного управління Держземагенства у Донецькій області)

Таблиця 6.5
Відведення земель для несільськогосподарських потреб, га

Роки	Погоджено відведення земель												
	в постійне користування			в тимчасове користування			у приватну власність			всього			Всього
	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі	Всього	в т.ч с.-г. угідь	з них ріллі	
2009	108,4094	1,1584	-	450,2195	217,4496	119,78	-	-	-	558,6289	218,608	119,78	-
2010	58,54	41,62	38,87	481,41	362,55	233,92	-	-	-	539,95	404,17	272,79	-
2011	115,0565	76,2245	69,1444	250,0209	171,2216	70,8940	-	-	-	365,0774	247,4461	140,0384	-
2012	759,1231	104,052	0,9320	1554,4365	71,3656	-	-	-	-	2313,5596	175,4176	0,9320	-
2013	281,5334	110,8573	-	382,2017	164,2282	113,522	17,2127	-	-	680,9478	275,0855	113,522	-
2014*	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* - інформація за 2014 р. відсутня (згідно наданої інформації Головного управління Держземагенства у Донецькій області)

6.1.2 Стан ґрунтів

Донецька область за своїм географічним розташуванням відноситься до Центрального степу.

Рельєф Донецької області різноманітний, з характерною сильною ерозією ґрунтів. За рельєфом в області можна виділити декілька основних районів: на півночі – Донецький Кряж, на півдні – Приазовська височина. На головному Дебальцево-Іванівському вододілі розташована найвища відмітка кряжу – 369 м. Максимальна амплітуда висот у цьому районі сягає 200 м. Наявність різноманітних форм рельєфу призвела до створення на них різноманітних видів ґрунтів. На лесовидних породах утворились тучні чорноземи. У заплавах річок та балок утворились лугові чорноземи та лугово-болотні, переважно з засоленими ґрунтами. Усього на карті області виділено 60 видів ґрунтів. Виконання робіт з консервації деградованих і малопродуктивних земель дозволить зупинити руйнування верхнього родючого шару ґрунту, викликане дією вітрової та водної ерозії.

Найчастіше, землі області знаходяться під впливом водної і вітрової ерозії. З усіх земель області близько 202,5 тис. га - це малопродуктивні і деградовані сільськогосподарські угіддя.

В Донецькій області розпочаті роботи з впровадження заходів із здійснення консервації деградованих та малопродуктивних угідь на території Артемівського району (Міньківська сільська рада на земельній ділянці площею 11,53 га, Новогригорівська сільська рада – 10,00 га, Володимирівська сільська рада – 8,39 га, Новолуганська сільська рада – 17,87 га), Волноваського району (Вільненська сільська рада – 17,7952 га, Петрівська сільська рада – 16,62 га, Краснівська сільська рада – 14,7802 га), Олександрівського району (Петрівська Друга сільська рада – 25,68 га, Степанівська сільська рада 33,0824 га, Криничанська сільська рада – 19,58 га) та із здійснення поліпшення малопродуктивних угідь на території Великоновосілківського району (Піддубненська сільська рада – 46,7735 га), Волноваського району (Валер'янівська сільська рада – 14,5367 га).

Одним з найбільш актуальних питань в забезпеченні раціонального природокористування в області є поліпшення використання та охорони земельних ресурсів.

Таблиця 6.6
Наявність деградованих і малопродуктивних земель
та їх консервація у 2014р.

<i>Види земель</i>	<i>Разом на початок року, тис.га</i>	<i>Проведено консервацію, тис.га</i>	<i>Потребують консервації, тис.га</i>
Деградовані та малопродуктивні землі	205,500	0,764	201,73

6.1.3 Деградація земель

Серед регіонів України Донецька область характеризується найвищою еродованістю ґрунтового покриву. Тут сконцентровано 66,2% змитих сільськогосподарських угідь, із них 66,5% змитої ріллі (до загальної площі цих земель). Дефляційно небезпечні сільгоспугіддя становлять 85,8 %, а ріллі – близько 90% їхньої площі по області.

В області, найчастіше, землі підпадають під вплив водної і вітрової ерозії. З усіх земель області близько 205,4 тис. га - це малопродуктивні і деградовані сільськогосподарські угіддя.

Ерозія як фактор деградації ґрунтового покриву й екологічної небезпеки оцінюється передусім інтенсивністю змиву та об'ємами переміщення ґрунтового субстрату. Середньорічний змив ґрунту з орних земель часто становить 10-15 т/га, а під просапними культурами подекуди досягає 20-30 т/га.

Основними причинами незадовільного стану захисту ґрунтів від ерозії в області є: надмірна розораність сільгоспугідь (82%), розміщення просапних культур на схилах стрімкістю понад 3 (якщо з 1 га еродованих земель у середньому змивається 14 т мілкозему, то при розміщенні на них просапних культур 300-400 т); прямокутне розташування меж полів, лісосмуг, доріг без врахування рельєфу; слабка захищеність полів лісонасадженнями; нестача техніки для здійснення ґрунтозахисних технологій; відсутність комплексності в проведенні протиерозійних заходів.

Таблиця 6.7
Розподіл орних земель за крутизною схилів

Одиниці виміру	Разом орних земель	У тому числі за крутизною схилів (градуси)			
		<1-3	3-5	5-7	>7
тис. га	1653,1	1468,0	163,7	16,5	4,9
%	100	88,8	9,9	1,0	0,3

Ерозійні процеси руйнують родючий шар ґрунтів, знижують вміст у ньому органічних речовин, азоту, фосфору, калію, мікроелементів та інших поживних речовин. Наукові дослідження свідчать, що внаслідок ерозії істотно зменшується кількість гумусу в ґрунтах еродованих земель. В цілому за рік від ерозії втрачається близько 0,7 млн. т гумусу.

Найбільш еродованість ґрунтового покриву в Артемівському, Тельманівському, Старобешівському, Першотравневому, Володарському, Слов'янському, Шахтарському та Мар'їнському адміністративних районах досягла 90-100%.

Виконання робіт з консервації деградованих і малопродуктивних земель дозволить зупинити руйнування верхнього родючого шару ґрунту, викликане дією вітрової та водної ерозії.

При інтенсивному сільськогосподарському використанні ґрунтів відбувається подальше зменшення вмісту гумусу – основного показника родючості ґрунту.

6.2. Основні чинники антропогенного впливу на земельні ресурси

Актуальною і гострою проблемою для Донецької області залишається негативний вплив на навколишнє природне середовище наслідків багаторічного інтенсивного видобутку вугілля і закриття у стислі терміни десятків глибоких нерентабельних шахт, діяльність яких призвела до незворотних змін у геологічному середовищі на великій території.

Виробнича діяльність гірничодобувних підприємств призводить до погіршення екологічної ситуації в області.

Питання дотримання вимог природоохоронного законодавства при відновленні порушених земель актуальне для Донецької області. Землі, порушені в результаті діяльності підприємств, мають низькі агрохімічні показники порівняно з їх початковими характеристиками до початку проведення гірничих робіт. Для стабільного підвищення гумусу в ґрунтах до рівня його вмісту перед початком проведення гірничих робіт необхідне після проведення гірничотехнічної рекультивації виконання повного циклу біологічної рекультивації порушених земель.

Проблема дисбалансу між відпрацьованими та рекультивованими землями на гірничодобувних підприємствах залишається гострою. За даними головного управління Держмагенства в Донецькій області станом на 01.01.2015 року площа порушених земель складає 28,15 тис. га, що підлягають рекультивації.

На території Донецької області знаходиться 50% вугільних підприємств України, які ліквідуються, а саме 46 шахт і 1 збагачувальна фабрика.

ДП «Укршахтгідрозахист» забезпечує роботу ліквідованих шахт у водовідливному режимі. До складу ДП «Укршахтгідрозахист» входять 14 ліквідованих шахт, з них 7 шахт розташовані на території Донецької області.

На балансі ДП «ОК «Укрвуглереструктуризація» ВП «Донецька виконавча дирекція з ліквідації шахт» на 01.01.2015 обліковується 10 порідних відвалів, з яких 3, таких що горять.

Таблиця 6.8

Наявність порушених, відпрацьованих земель та їх рекультивація, тис. га

Земель	Рік				
	2010	2011	2012	2013	2014
Порушено	25,13253	25,15937	25,14472	25,11578	28,15
Відпрацьовано	5,52174	5,56252	5,53703	5,53679	-
Рекультивовані	0,11327	0,20242	0,12696	0,15336	-

6.3. Охорона земель

6.3.1 Практичні заходи

На території Донецької області діє Програма розвитку земельних відносин і охорони земель у Донецькій області на 2011-2015 роки (далі Програма), яка затверджена рішенням Донецької обласної ради від 29.03.2011 № 6/3-52 з метою реалізації державної політики у галузі земельних відносин, інформаційного

забезпечення правового, економічного, екологічного механізму регулювання земельних відносин на регіональному рівні. Програма містить заходи, спрямовані на охорону і раціональне використання земель. Аналогічні програми затверджені і діють в районах та містах області. Головним управлінням та територіальними органами в межах компетенції постійно вживаються заходи планування та реалізації заходів Програм

6.3.2. Нормативно-правове, фінансове та інституційне забезпечення, міжнародне співробітництво

Розпорядженням голови Донецької облдержадміністрації, керівника обласної військово-цивільної адміністрації від 30.03.2013 № 126 затверджена Програма економічного і соціального розвитку Донецької області на 2015 рік та основні напрямки розвитку на 2016 і 2017 роки, до складу якої входить розділ «Розвиток земельних відносин», який розроблено у відповідності до напрямків Програми розвитку земельних відносин і охорони земель у Донецькій області на 2011-2015 роки на підставі зведених аналогічних розділів, які увійшли до Програми економічного і соціального розвитку районів та міст області.

На виконання заходів у 2015 році за рахунок усіх джерел фінансування Програмою передбачені кошти на суму 77 237 тис. грн., у тому числі за рахунок коштів: державного бюджету – 14,0 тис. грн., обласного бюджету – 1975 тис. грн., бюджетів міст та районів - 23624 тис. грн., коштів підприємств – 46738 тис. грн., інших джерел - 4886 тис. грн.

7. НАДРА

Надра Донецької області виключно багаті корисними копалинами і по багатьох видах мінеральної сировини забезпечують не тільки потреби регіону, а і України в цілому. На території Донецької області налічується 1038 родовищ різноманітних корисних копалин (у тому числі родовища, що розвідуються), серед яких 405 родовищ паливно-енергетичної бази області, яка складається з кам'яного вугілля. У 2014 році видобуток корисних копалин проводився на 400 родовищах.

7.1. Мінерально-сировинна база

7.1.1 Стан та використання мінерально-сировинної бази

Мінерально-сировинна база Донецької області майже на 48,6 % складається з горючих корисних копалин (кам'яне вугілля, метан вугільних родовищ і газ вільний), друге місце належить неметалічним корисним копалинам, провідними з яких є гірничохімічні, гірничорудні та нерудні для металургії. Мінерально-сировинна база Донецької області наведена в таблиці 7.1.1.

В межах області розташоване одне газове родовище - Дробишівське.

Невідпрацьовані запаси вугілля 74 закритих шахт області кількістю за категоріями А+В+С₁ – 711,8 млн. т, що складають 5,3% від загальних запасів області. Запаси кам'яного вугілля на території Донецької області в межах Донецького басейну зосереджені на 405 об'єктах і становлять: балансових категорій А+В+С₁ – 13553 млн. т, з них коксівного – 6908,3 млн. т, антрациту - 2065,3 млн. т.

В Донецької області працює 180 шахт, виробнича потужність яких становить 46,2 млн. т. вугілля на рік, а балансові запаси вугілля категорій А+В+С₁ – 4762 млн. т. Видобуток вугілля у 2014 році склав 15,1 млн. т.

В області 49 шахт виробничою потужністю 24,6 млн. т/рік цілком або частково відпрацьовують коксівне вугілля; 95 шахт області потужністю 8,7 млн. т/рік експлуатують антрацити. На діючих шахтах запаси коксівного вугілля складають 2523,1 млн.т (53,3 % від загальних запасів шахт); антрацитів – 676,4 млн.т (14,2% від загальних запасів шахт). Глибина експлуатації вугільних пластів в області коливається від 20 до 1420 м, середня глибина становить 790 м. У 2014 році на глибинах понад 700 м видобуто 82,1 % загального видобутку області, в тому числі 19 шахт області працювали на глибині понад 1000 м. Видобуток їх склав 2,6 млн.т, або 17,5 % від загального видобутку.

У Донецькій області (Красноармійський район) споруджується одна шахта Добропільська Капітальна проектною потужністю 2400 тис. т.

Резерв розвіданих ділянок для реконструкції і продовження терміну служби діючих підприємств (резерв групи „б”) у Донецькій області представлений 26 ділянками з виробничою потужністю 9,0 млн.т. Запаси вугілля на резервних ділянках групи „б” складають 917,7 млн.т, з них коксівного – 433,6 млн.т, антрацитів – 183,7 млн.т.

У Донецькій області існує 48 ділянок перспективних для розвідки з запасами вугілля у кількості 3758,4 млн. т, з них коксівного - 1721,8 млн. т, антрацитів - 490,7 млн. т.

Загальна кількість запасів метану по 142 родовищах, облікованих у Державному балансі – 190496,78 млн.м³, з яких запаси категорії С₁ – 71071,72 млн.м³. Запаси метану, що вміщені у вугіллі 75 шахт, становлять С₁+С₂ – 105397,27 млн.м³, з них С₁ – 39707,3 млн.м³.

Супутньою корисною копалиною у кам'яному вугіллі, крім метану, є германій. У вугіллі, видобутому у 2014 році, нараховувалось 31,02 т германію. Останніми роками германій з вугілля не вилучається через відсутність необхідного обладнання, а видобуток германію в складі вугілля є технологічно вимушеним.

Металічні корисні копалини представлені рудами заліза, ртуті, літію, цирконію та розсіяними елементами (германій).

Руди заліза представлені 1 родовищем, яке не розробляється. Руди ртуті представлені 7 родовищами, з яких до 1995 року розроблялось Микитівське родовище.

На балансі запасів корисних копалин Донецької області значиться 254 (з врахуванням родовищ, на яких проводиться геологічне вивчення) родовищ неметалевих корисних копалин. У 2014 році експлуатувалося 53 родовищ (з врахуванням родовищ, на яких ведеться геологічне вивчення з дослідно-промисловою розробкою) нерудної сировини.

В 2014 році розвідані та отримані Спеціальні дозволи на розробку доломітів ділянки «Анінська Гольма» Микитівського родовища, на геологічне вивчення з дослідно-промисловою розробкою для ділянок вогнетривкої глини – Победа, Торська, подовжений термін дії Спеціальних дозволів для Покровського-1 родовища гіпсу, Оленівського родовища флюсових вапняків, доломітів. Видобуток неенергетичних матеріалів провадився за 16 видами, серед яких найважливішими для області та держави є нерудні корисні копалини для металургії (флюсові і доломітизовані вапняки, вогнетривкі глини, доломіти), гірничохімічні корисні копалини (кам'яна сіль), будівельні корисні копалини (цементна сировина, гіпс, будівельне каміння і крейда). Разом з тим не провадився видобуток 11 видів корисних копалин, промислові запаси яких оцінені та ураховані в Державному балансі корисних копалин по Донецькій області, серед яких: камінь облицювальний, сировина для виробництва мінеральних пігментів, графіт, сировина польовошпатова, інші.

Крім вказаних родовищ з балансовими запасами, на території області розвідано, опішукано або обстежено близько 250 родовищ та проявів мінеральної сировини, які не значаться на балансі з різних причин, виявлені перспективні площі багатьох видів неметалевих корисних копалин. У межах перспективних площ можливе відкриття промислових родовищ, які у майбутньому можуть значно зміцнити мінерально-сировинну базу області. Частина з них (особливо невеликі родовища і прояви) несанкціоновано розробляються дрібними організаціями, колективними господарствами та місцевим населенням для власних потреб.

Таблиця 7.1
Мінерально-сировинна база

Види корисних копалин	Загальна кількість родовищ по роках		Родовища, на яких вели видобуток по роках		Одиниця виміру	Видобуток сировини в 2014 р. (без втрат)	Балансові запаси А+В+С ₁ станом на 01.01.2015
	2013	2014	2013	2014			
1	2	3	4	5	6	7	8
Вугілля	405	406	180	180	млн. т	15,1 ^{***}	13553,0
Метан вугільних родовищ	142	142	75	75	млн.м ³	247,5 ^{***}	71071,72
Германій	110	110	48	48	т	0,03 ^{***}	31,02
Сіль кухонна	3	3	2	2	тис. т	2481,15	14464390,5
Крейда для хім. пром.	2	2	1	0	тис. т	-	44211,8
Глина бентонітова	1	1	1	1	тис.т	140,41	3085,6
Фосфорит зернистий / фосфорит- глауконітова руда	2	2	0	0	тис. т	-	86556/4032
Фарбова сировина	1	1	0	0	тис. т	-	588,74
Графіт	1	1	0	0	тис. т	-	135
Каолін	5+1 ^{**}	5+1 ^{**}	2	2	тис. т	307,05	62433,4
Глина вогнетривка	17+3 ^{**}	20+8 ^{**}	12	12	тис. т	4499,31	463667,2
Кварцит та кварц	2	2	0	0	тис. т	-	6783,92
Доломіт для металургії	5	6	2	1	тис. т	459	247777,2
Вапняк флюсовий	6	6	2	3	тис. т	8956	846646,7
Вапняк доломітизований	4	4	3	2	тис. т	1299	461489,4
Плавииковий шпат	1	1	0	0	тис. т	-	1230,8
Пісок формувальний	5	5	3	2	тис. т	76	257049
Цементна сировина	7+7 ^{**}	7+5 ^{**}	3	4	тис. т	550,66 ^{***}	560505,7
Крем'яна сировина	1	1	0	0	тис. т	-	683
Вапняк на вапно	1	1	0	0	тис. т	-	9818
Гіпс і ангідрит	12+2 ^{**}	12+2 ^{**}	5	4	тис. т	881,76	341827,76
Крейда будівельна	13	13	2	2	тис. т	59,2	140930
Сировина скляна і фарфоро-фаянсова	5+1 ^{**}	5+1 ^{**}	2	1	тис. т	408,9	27781,7
Пісок будівельний	27	27	5	4	тис.м ³	148,34 ^{***}	277397,3
Камінь облицювальний	6	6	0	0	тис.м ³	- ^{***}	15057,9
Керамзитова сировина	2	2	0	0	тис.м ³	-	18134
Камінь будівельний	31+7 ^{**}	31+7 ^{**}	9	7	тис.м ³	293,87 ^{***}	731338
Петрургійна сировина	2	2	0	0	тис. т	-	26038
Глина тугоплавка	9	9	4	3	тис. т	536,8	82726,2
Цегельно-	63	63	2	3	тис.м ³	9,6 ^{***}	198468,8

черепична сировина							
Води підземні, прісні <u>Родовища</u> ділянки	<u>41.</u> 98	<u>41.</u> 98	<u>26.</u> 41	<u>26.</u> 41	тис.м ³ /доб	84,896***	1082,873
Води підземні, мінеральні <u>Родовища</u> ділянки	<u>13.</u> 16	<u>13.</u> 16	<u>3.</u> 3	<u>3.</u> 3	тис.м ³ /доб	0,086***	8,377
Води дренажні <u>Родовища</u> ділянки	<u>13.</u> 15	<u>13.</u> 15	<u>10.</u> 12	<u>3.</u> 4	тис.м ³ /доб	0,127***	55,797

* – вилучено із надр при видобутку вугілля (погашено),

** - родовища, що розвідуються,

*** - без врахування підприємств, що не звітували.

Таблиця 7.2
Використання надр

Загальна кількість кар'єрів та розробок (у т.ч. діючих у 2014р.)	Наявність документації			Загальна площа порушених земель, тис.га	Площа відпрацьованих земель, що підлягають рекультивaciji, тис.га	Рекультивовано в 2014 р. тис.га.
	гірничі відводи	земельні відводи	ліцензії			
Інформація не надана				25	5,5	0,153

7.2. Система моніторингу геологічного середовища

Державна система моніторингу геологічного середовища включає оцінку ресурсів, гідрогеологічні та гідрохімічні визначення складу і властивостей підземних вод, у тому числі залишкової кількості забруднюючих речовин і компонентів у водоносних горизонтах, одиночних та групових водозаборах. Моніторинг небезпечних геологічних процесів передбачає вивчення стану і прогноз розвитку абразії, зсувів, підтоплення територій та карстових процесів. Постійне функціонування державної системи моніторингу геологічного середовища стосовно Донецької області здійснює ДРГП «Донецькгеологія».

Основною метою моніторингу геологічного середовища є інформаційне забезпечення управління державним фондом надр і державним водним фондом для обґрунтування раціонального використання і охорони водних ресурсів від виснаження і забруднення з врахуванням їх взаємодії з іншими компонентами навколишнього середовища, а також своєчасне виявлення і прогнозування негативних процесів, які впливають на стан геологічного середовища і водних об'єктів, розробка заходів по запобіганню шкідливих наслідків. Як правило, данні такого моніторингу відображаються на дрібномасштабних (1:1000000 або 1:500000) мапах, що дозволяють більшою долею імовірності виявити тенденції розвитку тих або інших негативних проявів, які зв'язані зі зміною геологічного середовища на території Донецької області.

По характеру рельєфу на території області виділяються дві геоморфологічні зони. Перша, найбільш піднята, містить у собі старі гірські утворення – Донецький кряж і Приазовську височину, а друга рівнинно-горбиста, охоплює периферійні райони на півночі і півдні області.

Донецький кряж і Приазовська височини характеризуються ярово-балковою мережею, однак унаслідок недостатнього зволоження території, водність рік невелика.

7.2.1 Підземні води: ресурси, використання, якість

За станом на 01.01.2015 р. на території Донецької області знаходиться 54 родовища у складі 113 ділянок родовищ підземних вод із запасами, затвердженими в ДКЗ СРСР й УТКЗ, у т.ч. 41 родовищ у складі 98 ділянок родовищ прісних підземних вод та 13 родовищ у складі 15 ділянок родовищ дренажних підземних вод.

Величина експлуатаційних запасів прісних підземних вод затверджених в ДКЗ СРСР і УТКЗ, складає 1082,873 тис. м³/добу, у тому числі по категоріях: А-482,155 тис. м³/добу, В-374,299 тис. м³/добу, С1-142,719 тис. м³/добу, С2-83,70 тис. м³/добу. З їх 5,7 тис. м³/добу складають забалансові запаси по Красновській ділянці Амвросіївського родовища.

Згідно отриманих даних щорічної форми звітності 7-гр (підземні води) величина водовідбору на водозаборах, що експлуатують ділянки родовищ із запасами, затвердженими в ДКЗ, УТКЗ і ДКЗ України, склала в 2014 році 32046,593 тис. м³/рік (87,78 тис. м³/добу), з них 27017,454 тис. м³/рік (74,02 тис. м³/добу) використано на господарсько-питне водопостачання, 104,9 тис.м³/рік (0,287 тис. м³/добу) на сільськогосподарські потреби; 3861,11 тис. м³/рік (10,57 тис.м³/добу) – для виробничо-технічного водопостачання; 1,597 тис. м³/рік (0,0044 тис. м³/добу) використано на розлив води; 1,8 тис. м³/рік (0,0049 тис.м³/добу) використано на зрошування та скинуто без використання 1059,729 тис. м³/рік (2,93 тис. м³/добу).

Ступінь освоєння експлуатаційних запасів прісних підземних вод складає 8,05%.

Станом на 01.01.2015 р. на території Донецької області знаходиться 13 родовищ у складі 15 ділянок родовищ дренажних підземних вод із запасами, затвердженими в ДКЗ СРСР, УТКЗ та ДКЗ України. Величина запасів шахтних вод, затверджених у ДКЗ СРСР та ДКЗ України станом на 01.01.2014 р. складає 55,797 тис м³/добу.

В межах затверджених запасів величина водовідбору дренажних вод за 2014 рік склала 4391,68 тис. м³/рік (12,032 тис. м³/добу), з них 46,24 тис. м³/рік (0,127 тис. м³/добу) було використано для виробничо-технічного водопостачання шахт та збагачувальних фабрик, та 4345,44 тис. м³/рік (11,905 тис. м³/добу) було скинуто без використання. Ступінь освоєння експлуатаційних запасів дренажних підземних вод складає 21,34 %.

Величина експлуатаційних запасів мінеральних вод станом на 01.01.2015 р. становить 8,377 тис. м³/добу по 13 родовищах (16 ділянках) мінеральних вод.

Величина водовідбору в 2014 р. на родовищах мінеральних вод склала 31,35 тис. м³/рік (0,086 тис. м³/добу).

Ступінь освоєння експлуатаційних запасів мінеральних вод складає 1%.

В силу складності геологічної будови і гідрогеологічних умов Донбасу хімічний склад підземних вод дуже різноманітний. Вивчення режиму підземних вод у порушених і слабо порушених умовах проводилося на водозаборах, промислових вузлах, розташованих у різних геолого-гідрологічних умовах, що зазнають різноманітного техногенного навантаження від забруднення підземних вод промисловими відходами до дренуючого впливу шахтного водовідливу.

По опорним регіональним свердловинам вивчався режим і стан підземних вод на території Слов'янського, Горлівсько-Єнакіївського, Краматорського промислових вузлів.

7.2.2 Екзогенні геологічні процеси

Протягом 2014 року моніторинг зсувів проводився в басейні р. Сіверський Донець в межах виділених коштів.

За результатами, проведених робіт на зсувних ділянках активізація зсувів відмічена на наступних з них:

1. У с. Серебрянка спостерігається активізація зсувних процесів внаслідок проведення будівельних робіт на території ДОЦ «Колосок», а саме в прибровочній частині основної тріщини відділення зсуву, вздовж бровки стінки зриву зсуву.

2. У м. Святогірськ, в середній частині зсувного схилу, вище будівель, що знаходяться на території Святогірської Лаври, тріщина відділення зсувного блоку наміченого у 2012 році, припинила свій ріст. Видимих деформацій будівель не зафіксовано.

3. В сел. Октябрське м. Краматорська у вершині зсувного цирку (по вул. М. Тореца) спостерігалось повільне просідання полотна автодороги. По вул. Дзержинського, Ворошилова, Декабристів, Ставропольській та по пров. Полоцькому і Муравйова на стінах будинків, які знаходяться близько до вершини зсуву і його бортів, відмічалось поновлення вертикальних та діагональних тріщин на до 2 мм.

4. В сел. Андріївка м. Слов'янська у весняний період відзначався ріст зсуву як у його вершині, так і в бортах; спостерігається повільне наповзання ґрунтів язика зсуву в городи садіб будинків №132,142,144 по вул.1 Мая.

5. Між сел. Миколаївка-Стародубівка Слов'янського району спостерігалось деформація полотна автотраси у вигляді повільного просідання та збільшення тріщин.

Ділянки поширення зсувів та розвитку абразії на узбережжі Азовського моря не вдалося обстежити через проведення АТО у Донецькій області.

Багаторічний ряд спостережень за зсувами по території Донецької області свідчить, що розвиток зсувів залежить, в основному, від метеорологічного фактору, а для зсувів узбережжя Азовського моря ще і від гідрологічного режиму моря (інтенсивності абразійного процесу). В зимовий

період (грудень-січень 2014-2015 р.р.) спостерігалися часті та досить інтенсивні опади, переважно у вигляді снігу. За умови подальшого випадання опадів (снігу, дощу) у лютому-березні 2015 року, слід чекати перезволоження ґрунтів і підйому рівня ґрунтових вод. Перезволоження ґрунтів може викликати активізацію зсувів і, в першу чергу, зсувів покривних утворень схилів рік і балок басейну р. Сіверський Донець.

Для зсувів узбережжя Азовського моря другим фактором, що викликає їх активізацію, є інтенсивність абразії, яка, у свою чергу, залежить від гідрологічного режиму моря. При умовах сильних нагонних штормів навесні 2015 р. можливий відмив ґрунтів у кліфі зсувних схилів, що може викликати активні зміщення перезволожених зсувних ґрунтів нижньої та середньої частини зсувів у весняний період 2015 р. Накладення несприятливих метеорологічного та гідрологічного факторів може викликати відділення нових зсувних блоків на окремих ділянках природних абразійно-зсувних та абразійно-обвалозсувних типах берегів, та інтенсивний відмив на незахищених ділянках абразійно-обвальних типах берегів.

Породи, які схильні до карстоутворення, на території Донецької області розповсюджені на території Краснолиманського, Слов'янського, Артемівського, Старобешівського, Волноваського, Новоазовського та Першотравневого районів.

Процеси вилуговування на карстових ділянках, а разом з ним і утворення карстових форм на поверхні, відбувається з різною швидкістю. В пермських гіпсоносних та соленосних відкладах карстові процеси мають найбільше поширення і швидкість розвитку. Такі ділянки розташовані на схилах рр. Бахмутка, Мокра та Суха Плотва, Казенний Торець та струмка Горілий Пень.

Швидкість розвитку карстового процесу також залежить від глибини залягання карстуючих відкладів. В першу чергу вилуговуються породи на ділянках розвитку відкритого та покритого типів карсту, де карстуючі породи залягають ближче до поверхні.

Істотного впливу на прискорення карстового процесу додає діяльність людини (шахти, розсолопромисли, кар'єри, великі водозабори, витоки з міських комунікацій), коли підсилюється швидкість руху підземних вод в тріщинно-карстовому водоносному горизонті.

В складних умовах знаходяться закарстовані ділянки, на яких розвинуті процеси підтоплення, як природного так і техногенного характеру. Площа поширення підтоплення складає 1659,83 км², кількість проявів 796, ураженість регіону 6,26%.

Підтоплені ділянки по території Донецької області зафіксовані в містах Святогірськ, Красний Лиман, Слов'янськ, Сіверськ, Краматорськ, Дружківка, Білозерськ, Костянтинівка, Артемівськ, Красноармійськ, Горлівка, Єнакієве, Авдіївка, Ясинувата, Кіровське, Курахово, Красногорівка, Мар'їнка, Донецьк, Макіївка, Харцизьк, Іловайськ, Вугледар, Амвросіївка, Старобешеве, Комсомольське, Тельманове, Маріуполь, Велика Новоселівка, Волноваха загальною площею 22998,8 га. Найбільш підтопленими є міста Слов'янськ (72% від загальної площі), Білозерськ (72,2%), Тельманове (100%), Велика Новоселівка (35,0%), Сіверськ (29,4%).

7.3. Геологічний контроль за вивченням та використанням надр

Державний контроль за геологічним вивченням надр та раціональним і ефективним використанням надр України здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері геологічного вивчення та раціонального використання надр.

7.4. Дозвільна діяльність у сфері використання надр.

За інформацією, наданою Державною службою геології та надр України, протягом 2013 року (інформація за 2014 рік – відсутня) спеціальний дозвіл на користування надрами отримали 40 суб'єктів господарської діяльності, у тому числі: на проведення геологічного вивчення родовищ корисних копалин з дослідно-промисловою розробкою родовищ - 5, з метою видобування корисних копалин - 34, з метою не пов'язаною з видобуванням корисних копалин - 1.

8. ВІДХОДИ

8.1. Структура утворення та накопичення відходів

Однією з найгостріших екологічних проблем в Донецькій області є проблема поводження з відходами. Накопичені в області у великих обсягах промислові відходи (більше 894,8* млн.т) чинять на навколишнє природне середовище техногенний вплив. Площа земель, зайнятих відходами, наближається до 2 % території області.

Наявність в області підприємств хімічної, коксохімічної, машинобудівної промисловості, чорної та кольорової металургії та інших призвела до значних обсягів утворення і накопичення відходів та забруднення територій цілого ряду міст. Відносно загальноукраїнських обсягів в Донецькій області утворюється 20-30 % відходів.

В 2014 році згідно даних наданих Головним управлінням статистики у Донецькій області (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції), відповідно до державного статистичного спостереження № 1-відходи «Утворення та поводження з відходами», внаслідок виробничої діяльності підприємств, в області утворилося 17679,789 тис. т відходів. Відходів I класу небезпеки (надзвичайно небезпечні) утворилось 0,521 тис. т, II класу (високо-небезпечні) – 16,599 тис. т, III класу (помірно небезпечні) – 51,184 тис. т та IV класу 17611,485 тис. т.

Таблиця 8.1
Утворення відходів

№ з/п	Показник	2012 рік	2013 рік	2014* рік
1	Обсяги утворення відходів:			
2	Відходи IV класу (за формою 1 відходи), т	55165239,1	50375392	17611485,0
3	Небезпечні (токсичні) відходи (за формою звітності	140209	113647	68304,8

	№1 небезпечні відходи, з 2010р форма 1 відходи), т			
4	Загальна кількість відходів, т	55305448	50489040	17679789,8

(*без урахування частини зони проведення антитерористичної операції)

В адміністративному плані найбільша кількість відходів утворилась в містах: Маріуполь (8134909,5 т), Добропілля (2437598,2 т), Єнакієве (1334093,0 т), Димитрове (872378,5 т), Дзержинськ (602357,6 т), Авдіївка (591337,2 т), Вугледар (395905,7 т) та районах: Волноваському (1141587,1 т), Мар'їнському (1096263,4т), Олександрівському (208032,8 т), Красноармійському(61779,6 т).

Таблиця 8.2
Накопичення відходів (станом на 01.01.2015 р.)

№ з/п	Показник	Одиниця виміру	Кількість	Примітка
1	Суб'єкти підприємницької діяльності, виробнича діяльність яких пов'язана з утворенням відходів		436	Підприємств а, які подали статзвітність № 1-відходи за 2014 рік
2	Накопичено відходів, усього	т	894882100,0 *	*без урахування частини зони проведення антитерорист ичної операції

Найбільшу тривогу викликають накопичені відходи. За статистичними даними всього в Донецькій області на початок 2015 року в містах організованого складування та на територіях підприємств накопичено 894882100,0тонн відходів I-IV класів небезпеки. Але фактично їх більше, бо статзвітність не враховує відходів, заскладованих на об'єктах, що виведені з експлуатації, відходів тих підприємств, що раніше накопичили відходи, а тепер не працюють. Більше всього накопичено відходів підприємствами міст:Добропілля (141943300,0 т) , Селидове (106527100,0 т), Маріуполь (84888600,0 т), Єнакієве (78223800,0 т), Красноармійська (75783000,0 т), Макіївки (58867800,0 т).

8.2. Поводження з відходами (збирання, зберігання, утилізація та видалення)

Таблиця 8.3
Основні показники поведження з відходами 1-4 класів небезпеки (тис. т)

№ з/п	Показники	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014* рік
1	Утворилося (1-3кл.) (4 кл.)	<u>132,544</u> 61030,809	<u>140,209</u> 55165,239	<u>113,648</u> 50375,392	<u>68,305</u> <u>17611,485</u>
2	Одержано від інших підприємств (1-3кл.) (4 кл.)	<u>19,4</u> 10,6	<u>44,194</u> 10518,989		н/д
3	Використано (1-3кл.)	<u>87,301</u>	<u>49,760</u>		<u>109,8</u>

	(4 кл.)	19768,667	13164,955		<u>2872,0</u>
4	Знешкоджено (знищено) (1-3кл.) (4 кл.)	<u>1,045</u> 80,551	<u>87,688</u> 10906,054	<u>0,513</u> 92,163	<u>0</u> <u>48,7</u>
5	у тому числі спалено (1-3кл.) (4 кл.)	<u>1,045</u> 80,551	06 105,8	<u>0,513</u> 92,163	<u>0</u> <u>48,7</u>
6	Направлено в сховища організованого складування (поховання) (1-3кл.) (4 кл.)	<u>17,045</u> 40554,923	<u>30,549</u> 37629,859	<u>33,444</u> 37386,947	<u>429,8</u> <u>12959,7</u>
7	Передано іншим підприємствам	Н/д	<u>54,520</u> 18420,489	<u>44,596</u> 14205,921	н/д
8	Направлено в місця неорганізованого складування за межі підприємств (1-3кл.) (4 кл.)	-	0,129	<u>0</u> 0,069	<u>0</u>
9	Наявність на кінець року у сховищах організованого складування та на території підприємств (1-3кл.) (4 кл.)	<u>5393,084</u> 2665589,4	<u>735,8</u> 2887136,75	<u>755,505</u> 2818649,21 6	<u>493,8</u> <u>894388,3</u>

*без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

Рішенням обласної ради від 09.06.2011 № 6/4-086 затверджена «Програма поводження з відходами в Донецькій області на 2011-2015 роки».

Контроль за ходом виконання Програми покладено на департамент житлово-комунального господарства облдержадміністрації, яке здійснює управління та координацію взаємодії виконавців з виконання заходів, передбачених Програмою.

В містах і районах Донецької області функціонує система санітарної очистки, збору та вивозу побутових відходів, споруджуються додаткові майданчики для роздрібного збору ТПВ. Питання щодо стану поводження з відходами постійно висвітлюються у засобах масової інформації.

Незважаючи на вжиті заходи, території міст знаходяться у незадовільному стані, існуюча система санітарної очистки не забезпечує регулярного вивозу і знешкодження побутових відходів, що призводить до стихійних звалищ.

Наявна інфраструктура здійснення ліцензійної діяльності зі збирання небезпечних відходів представляє собою ряд підприємств, які здійснюють збирання відпрацьованих батарей свинцевих акумуляторів, відпрацьованих нафтопродуктів, відходів, що містять свинець або сполуки свинцю, цинкових залишків, гальванічних шлаків, відпрацьованих каталізаторів, відходи кислотних розчинів та інші для подальшої їх передачі на переробку. Але, без урахування частини зони проведення антитерористичної операції, з 32 підприємств, яким Мінприроди України видано ліцензії у сфері поводження з небезпечними відходами лише 13 здійснюють діяльність на підконтрольній українській владі території.

В області є потужності для знешкодження та утилізації лише окремих видів відходів. Так, ПрАТ «Свинець», ТОВ «Мегатекс» займаються обробленням та утилізацією свинецьовміщуючих відходів (у т.ч. відпрацьованих батарей свинцевих акумуляторів). ПрАТ «Цинк» - обробленням та утилізацією цинкових залишків.

Також, на території області здійснюють ліцензійну діяльність зі збирання небезпечних відходів юридичні та фізичні особи інших областей.

Незначна кількість підприємств області має власні полігони промислових відходів, призначені для розміщення відходів тільки IV класу небезпеки (ПАТ “Авдіївський коксохімічний завод”, ПрАТ “Донецьксталь – металургійний завод”, ПАТ “МК “Азовсталь”, ПАТ “ММК ім. Ілліча”, ПАТ “Єнакіївський металургійний завод”).

З метою покращення стану у сфері поводження з відходами Програмою соціального та економічного розвитку Донецької області на 2014 рік було заплановано 52 заходи на загальну суму 257337,45 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 22759,34 тис. грн., що складає 8,8 % від запланованої суми.

Дуже низький відсоток реалізації запланованих заходів Програми пов'язан з проведенням на території області антитерористичної операції. Так, лише частково велась реконструкція об'єднаного шламонакопичувача на ПАТ “Єнакіївський металургійний завод” із запланованої суми 34735,80 тис. грн. на цей захід, реалізовано тільки 3874,28 тис. грн. Для зменшення об'єму накопичення небезпечних відходів ПАТ «Авдіївський коксохімічний завод» було заплановано виконання заходу «Утилізація небезпечних відходів виробництва» на суму 1511,20 тис. грн., фактично реалізовано на суму 757,60 тис. грн.

Велись роботи з ліквідації накопичувача рідких токсичних відходів (стадія біологічного очищення) ПАТ «МК «Азовсталь» в с. Сартана, с запланованих 600,00 тис. грн. на цей захід, реалізовано на суму 624,80 тис. грн. за рахунок коштів підприємства.

На установках АМСОМ ПАТ «МК «Азовсталь» проводилась переробка металургійних шлаків. Так, з утворених 1854230,819 т шлаків, перероблено 326854,421 т, а 1527376,398 т розміщено в місцях видалення відходів підприємства.

Таблиця 8.4

*Показники розділу «Охорона навколишнього природного середовища»
Програми економічного і соціального розвитку Донецької області за 2014 рік*

Назва розділу	Загальна кількість запланованих заходів, шт.	Всього, тис. грн. План/Факт	Державний фонд ОНПС (запит), тис. грн. План/Факт	Обласний фонд ОНПС (запит), тис. грн. План/Факт	Фонд ОНПС містачи району, тис. грн. План/Факт	Кошти підприємств, тис. грн. План/Факт	Інші джерела, тис. грн. План/Факт
Рациональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	52	257 337,45/ 22 759,34	72 000,00/ 0,00	21 803,05/ 695,00	52 906,60/ 9 562,06	79 097,00/ 12 502,28	31 530,80/ 0,00

Поводження з непридатними пестицидами

Таблиця 8.5

*Динаміка наявності непридатних або заборонених
до використання пестицидів*

Донецька область	2010 рік	2011 рік	2012 рік	2013 рік	2014*
Наявність пестицидів, т	507,36	239,96	295,6	25,665	14,913

*без урахування 10,752 т в Шахтарському районі Донецької області, на території якого органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження

На території Донецької області (без урахування населених пунктів, на території яких органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження) станом на 01.01.2014 залишилося приблизно 14,913 т непридатних до використання пестицидів, а саме:

- Артемівський район – 14,005 т;
- Костянтинівський район – 0,908 т.

Непридатні або заборонені до використання пестициди зберігаються в складських приміщеннях, більшість з яких знаходиться в незадовільному стані. Умови їх зберігання не відповідають діючим екологічним та санітарним нормам.

Роботи щодо вивезення та знешкодження непридатних пестицидів з території області у 2014 році не виконувались.

8.3. Транскордонне перевезення небезпечних відходів

Для отримання Повідомлення щодо транскордонного перевезення небезпечних відходів або висновку чи підпадають відходи Зеленого переліку відходів під дію пунктів 6-33 відповідно до [постанови Кабінету Міністрів України від 13.07.2000 №1120](#) «Про затвердження Положення про контроль за транскордонними перевезеннями небезпечних відходів та їх утилізацією/видаленням і Жовтого та Зеленого переліків відходів» суб'єкти господарської діяльності звертаються безпосередньо до Міністерства екології та природних ресурсів України.

8.4. Державне регулювання у сфері поводження з відходами

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1218 «Про затвердження Порядку розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів» (із змінами), у 2013 році видавалися дозволи на розміщення відходів на 2014 рік та погоджувались ліміти на утворення та розміщення відходів. На 2014 рік видано 633 дозвола на розміщення відходів та погоджено 527 лімітів на утворення та розміщення відходів, у тому числі з 03.06.2013 Департаментом екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації видано 307 дозволів на розміщення відходів та погоджено 227 лімітів на утворення та розміщення відходів.

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09.04.2014 № 1193-VI, що набрав чинності 26.04.2014, дозвіл на

розміщення відходів та ліміти на утворення та розміщення відходів були скасовані з переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності.

Відповідно до змін, внесених до ст.20 Закону України «Про відходи» обласні державні адміністрації повинні видавати дозволи на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки, але у зв'язку з нормативно-нерегульованим Порядком надання цього дозволу, Департамент екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації з 26.04.2014 року не видавав дозволи на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

Затвердження паспортів місць видалення відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів» та Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 14.01.1999 № 12 та зареєстрованої в Мін'юсті України 03.02.1999 за № 60/3353.

У 2014 році було затверджено 35 паспортів місць видалення відходів та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2013 рік більш як до 140 раніше затверджених паспортів місць видалення відходів.

Затвердження реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1360 «Про затвердження порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» та Інструкції щодо складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 17.02.1999 № 41 та зареєстрованої в Мін'юсті України 18.03.1999 за № 169/3462.

У 2014 році було затверджено 41 реєстрову карту та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2013 рік більш як до 90 раніше затверджених реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

9. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА

9.1 Об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку

Перелік суб'єктів господарювання за високим ступенем ризику їх господарської діяльності для навколишнього природного середовища

№ з/п	Найменування суб'єкта господарювання	Об'єкти, що становлять підвищену екологічну небезпеку (постанова КМУ від 28.08.2013 № 808)	Використання та охорона земель (постанова КМУ від 20.05.09 № 477)	Потенційно небезпечні об'єкти		Об'єкти, що забезпечують життєдіяльність населених пунктів, зокрема водопровідно-каналізаційні господарства та підприємства, що провадять діяльність у сфері поводження з відходами	Викиди більше як 5 тис.т/рік	Більше як 25 тис.т/рікВодоспоживання та водовідведення-	Утворення та розміщення відходів I та II класу небезпе		Використання водних живих ресурсів	Веденням мисливського господарства	Збереженням природно-заповідного фонду	Вирубкою лісу
				В обігу яких перебувають речовини I та II класу небезпеки	Забезпечуючи перевезення небезпечних вантажів				Більше як 100 т/рік	Інші відходи більше як 1 тис.м³/рік				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
<i>м. Авдіївка</i>														
1	БАТ «АКХЗ»	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
<i>м. Амвросіївка та Амвросіївський район</i>														
2	ТОВ «Донгермес»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3	ТОВ «Нік-Оіл»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

4	ПП «Кальмер»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5	ТОВ «Артеміда»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	ТОВ Агрофірма "Кутейніковський агропродукт»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	ТОВ "Промцемент" (БАТ "Стромацемент")	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	ВУВКГ	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
9	ТОВ "Люкс"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	ТОВ "Нік-Ойл" ЛТД	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	Амвросієвське управління комунального господарства	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	ПО "Амвросіївкватепло мережа"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	ЗАТ "Сталелітейна компанія"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	БАТ "Стромацемент"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	Амвросіївський завод залізобетонних виробів	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	ДП «Амвросіївське лісове господарство»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17	Будівельне управління «Цембуд» АОЗТ "Макбуд"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18	Спеціалізоване гірниче підприємство по видобутку та переробці природного каміння "МРАМОР"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19	Дочірнє підприємство «Шахта «Металіст»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Амвросіївське управління по	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	газопостачанню та газифікації													
21	Міжнародна акціонерна компанія «Донбас-транс-сервіс- ЛТД»ВІС ЛТД"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
22	Амвросіївське підприємство «Агрошляхбуд 16» при ЗАТ «Агрошляхбуд»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
23	ТОВ "НІК-ОЙЛ" ЛТД	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
24	Дочірнє підприємство «Амвросіївська фабрика мінеральних добрив» ЗАТ «АГРОФОС»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
25	КП «Райтехнагляд»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
26	Войковський комбінат комунальних підприємств	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
27	ТОВ «Амвросіївський завод силікатної цеглини»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
28	КП «Комбінат комунальних підприємств Кленівської сільської ради «Промінь»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
29	КП «Управління комунального господарства Амвросіївської райради»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30	Дочірнє підприємство «Амвросіївські комунальні служби» ТОВ «Люкс-ЛТД»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

31	Амвросіївська філія ВАТ «Хайдельбергцемент Україна»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
32	ТОВ «АПК «Донецький»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
33	ТОВ «Дружба»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
34	СТОВ «Відродження»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
35	СТОВ «Світанок»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
36	СТОВ «Тимірязівське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
37	СПК «Росія»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
38	СТОВ «Укragропродукт» (ПТФ «Амвросіївська»)	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
39	КФХ «Караки»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
40	ТОВ ІМ.МІЧУРИНА	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
41	СПК "Нива"	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
42	ТОВ"Многополье"	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
43	ТОВ «Сад»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
44	СПК «Ніжньокринське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
45	ТОВ «Прогрес»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
46	Лисиченська сільська рада	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
47	ЧП Пак М.С.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
48	ПП «Компанія «Промсервіс»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
49	ТОВ «Водник»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
50	Сердюк І.В.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
51	Герасименко О.В.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
52	Чупахін Р.О.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Артемівськ та Артемівський район</i>														
53	ВАТ «Артемівський завод по обробці	+	-	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-

	кольорових металів»													
54	ВАТ «Артемівський машзавод «Вістек»	+	-	+	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-
55	ТОВ «Міськвітло»	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
56	Артемівський сільський РЕС	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
57	Артемівський міський РЕС	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
58	Артемівські магістральні електричні мережі Донбаської енергетичної системи.	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
59	Артемівське комунальне підприємство «Артемівськ-комунспецтранс»	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
60	КП «Артемівська управляюча компанія ЖКУ»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
61	ТОВ «Міські дороги»	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
62	ТОВ «Артемівськ-енергія»	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
63	ЗАТ «Керамет»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
64	КП «Бахмут-Вода»	+	-	+	-	+	-	+	-	-			-	-
65	Часівоярське РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
66	Часіворське лісництво Слов'янського держлісгоспу	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
67	Ямпільське лісництво	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-		-	+

	Краснолиманського держлісгоспу													
68	ЗАТ «Артемівський лікєро-горільчаний завод-ПЛЮС»	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
69	ОРХ «Сокіл»	-	-	-	-	-	-		-	-	+	+	-	-
70	МРГ УТМР Артемівського р-ну	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
71	ЧНПК «Інтербізнес»	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
72	Заказник місцевого значення «Палімба»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
73	Ландшафтний заказник місцевого значення "Артемівські садово-дендрологічні насадження", Дослідне господарство «Садове», Опітнянська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
74	Ботанічна пам'ятка природи "Мар'їна гора", Серебрянська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
75	Ботанічний заказник місцевого значення «Ковильники біля села Григорівка»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
76	Ботанічний заказник місцевого значення «Крейдяна рослинність біля села Кірово»,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-

	Резніківська сільська рада													
77	Ботанічна пам'ятка природи «Степ Отрадівська» Садівницьке товариство «Садівник» Зайцівська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
78	Ботанічний заказник місцевого значення «Степ біля села Платонівка», Дронівська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
79	Ботанічний заказник місцевого значення «Конвалієва діброва»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
80	Ботанічний заказник місцевого значення «Палімбія» Васюківська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
81	Ботанічна пам'ятка природи «Риф, оголення вапняків у с. Покровське» Покровська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
82	Ботанічна пам'ятка природи «Рідкодуб'є» Слов'янський держлісгосп	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
83	Геологічна пам'ятка природи місцевого	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-

	значення “Печера Трипільська”													
84	Геологічна пам’ятка природи “Оголення Авіловської світи у села Селеве	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
85	Ботанічний заказник «Ковилове»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
86	ЗАТ «Бахмутський аграрний союз»	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
87	ТОВ «Артемівський хлібокомбінат плюс»	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
88	Лоскутівська газоросподільча станція.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
89	Серебрянське ЖКП	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
90	Артемівська дистанція захисних лісонасаджень	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
91	ПП «Міщенко»(АЗС, нафтосклад)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
92	СПД «Гончарук» (АЗС)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
93	ЗАТ «Гефест»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
94	ТОВ «ДЕМІ»(АЗС)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
95	ПП «Інтертрейдкрейшн»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
96	ТОВ “Тавр-плюс”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
97	ВАТ “Фітофарм”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
98	ЗАТ “Артемівський завод шампанських вин “Артемівськ Вайнері”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
99	ТОВ «Квант АО» с. Бахмутське	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

100	ДП «Опитнянське ЖКП»	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
101	ТОВ «Луганський ККГ»	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
102	КП «Калінінське»	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
103	КП «Яківлівське»	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
104	ТОВ «Никифорівське ККГ»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
105	ТОВ «Званівське ККГ»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
106	ПП «Комун-Віт»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
107	КП «Веста»	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
108	Виробнича одиниця «Дебальцевотепломе режа»	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
109	ТОВ «Артемівський комбінт хлібопродуктів»	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
110	Військова частина А4176	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
111	ВЧ 2730	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
112	Автобаза станції Артемівськ Донецької залізниці	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
113	ТОВ «Центр-трейд»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
114	ПНФВ «Центр»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
115	ТОВ «Торгпоставка»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
116	ДП «Артемівський завод стінових матеріалів»	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
117	ЗАТ «Керамік»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
118	ТОВ «Григоріївський рудник»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
119	ТОВ ВФ «Рутекс»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

120	ТОВ «Лисичанська сода»	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
121	ЗАТ «Лафарж гіпс»	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
122	ТОВ «Деконський торговий дом»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
123	ТОВ «Ресурс»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
124	ПП «Автотрейдинг» м. Лисичанськ	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
125	Комунальне підприємство декоративних і лісових культур «Ялинка»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
126	ТОВ «Красносільське»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
127	ТОВ «Племзавод ім. Калініна»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
128	СТОВ «Шевченко»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
129	ТОВ «Агрофірма Україна»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
130	СТОВ «Заря»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
131	СТОВ «Моноліт»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
132	СТОВ «Ілюс»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
133	ЧНВК «Інтербізнес»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
134	ТОВ «Востокагро»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
135	СТОВ «Колос»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
136	СТОВ «АТО»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
137	СТОВ ім. Грязево	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
138	СТОВ «Рента»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
139	СТОВ «Агрокапітал»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
140	СТОВ «Агроінвест»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
141	ПП «Мензяк»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
142	СТОВ «Покровське»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
143	ЧСП «Чапаєвське»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
144	СТОВ «Наше село»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

145	ТОВ «Донбасіндустрія»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
146	СТОВ «Артемівський інкубатор»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
147	ТОВ «Артемівський агрохім»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
148	Українське державне підприємство «Укрхімтрансміак»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
149	ТОВ «Тайвань»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
150	ГТОВ ВКФ «Етра»	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
151	ТОВ УПК «Артем -Агро	-	+	+	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
152	ТОВ «ІМПУЛЬС- ПЛЮС»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
153	ТОВ «Екологія і захист водоймищ м. Дебальцеве»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
154	ТОВ «Торговий дім «Лідер»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
155	Краматорське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів КС «Лоскутівка»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
156	Дорожні майстерні на станції Ступки	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
157	ПП Долomanов В.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
158	СФГ «Амур»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
159	ПП Панчул І.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
160	ПП Колесніков С.О.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
161	ПП Рева С.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
162	ПП Кліменко В.О.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
163	ПП Герасимов М.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-

164	ПП Гончарові Л.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
165	ПП Ситніков С.А.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
166	ПП Євтушенко Н.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
167	ПП Шульженко Ю.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
168	КФГ «Золотое»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
169	ПП Нікулін О.Г.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
170	ПП Кліменко В.О.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
171	ПП Герасимов М.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
172	ПП Марченко С.Л.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
173	ПП Попенко В.Д.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
174	ПП Безуглий С.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
175	ПП Радченко С.Г.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
176	ПП Данілюк Л.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
177	ПП Белякова С.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
178	ПП Белякова С.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
179	ПП Белякова С.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
180	ПП Малий П.Г.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
181	ПП Гаргашев О.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
182	ПП Пономарьов О.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
183	ПП Нарбеков А.А.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
184	ПП Піскун Ю.П.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
185	ПП Манохін Ю.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
186	ПП Корчагін О.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
187	ПП Пупков І.О.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
188	ТОВ ПФК «Рутекс»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
189	ТОВ «Діалог-плюс»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
190	ТОВ «Реамет»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
191	ТОВ «Донспецьресурс»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
192	БВ «Донець»(УТОС «Заря»)	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
193	БВ «Пчілка»(ВАТ «Победа труда»)	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
194	БВ ПП Градієнко	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
195	БВ	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	«Сокол»(Донецький ДУ»													
196	БВ «Артемівськ»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
197	БВ «Серебряна пуща»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
198	ОЛ «Ювілейний»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
199	ОЛ «Колосок»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
200	ОЛ «Доломітчик»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
201	ТБ «Вогник»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
202	ЗАТ «Стромгіпс»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
203	ТОВ «Агрофірма «Еліта»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
204	КСП ім. Козаченко	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
205	Артемівська дослідна станція питомніководства	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
206	Пузік Г.І.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
207	Серебрянське ЖКП	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
208	СТ «Прогрес»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
209	Обслуговуючий кооператив «Чорнобиль»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>Великоновоселківський район</i>														
210	ТОВ «Краснополянский комбінат сільського комунального господарства»	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
211	ТОВ «Великоновоселківський РСКХ»	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
212	Великоновоселківське УКЖГ	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
213	Старомлинівське ККП	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
214	КП «Селищний	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-

	комунальник”													
215	Селищні і сільські ради Великоновоселківського району району	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-
216	КП “Октябрьське”	+	-	-	+	-	+	+	+	-	-	-	-	-
217	КП “Андріївське”	+	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-
218	КП “Зеленопольське”	+	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-
219	СТОВ “Колос”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
220	Орендар Балахчі Ф.І.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
221	Великоновоселківський професійний ліцей	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
222	БАТ “Макбуд”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
223	БАТ “Перебудова”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
224	СТОВ “Нива”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
225	СТОВ “Свєтєнівське”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
226	СТОВ “Прогрес”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
227	ГПОГ “Забойщик”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
228	СПК ім. Кірова	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
229	БАТ “Краснополянський піщаний кар’єр”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
230	Великоновоселківське МРГ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-
231	ДП “Ілліч-Агро-Донбас” (агро цехи у районі)	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
232	ТОВ КСП “Родіна”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
233	Об’єкти ПЗФ району	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
234	Іскрівська сільська рада	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
235	Октябрьська сільська рада	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

м.Волноваха та Волноваський район

236	ДКП “Новотроїцьке домоуправління”	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
237	ДКП “Володимирівське домоуправління”	+	-	-	-	+	-	-	-	+-	-	-	-	-
238	Волноваське ВУ ВКГ .Компанія “Вода Донбасу”	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
239	Волноваський РММПСКГ “Райсількомунгосп”.	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
240	Комунально-побутовий відділ ХМФ	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
241	ДКП “Міськкомунгосп”	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
242	Селищні і сільські ради Волноваського району	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
243	Велико-Анадольська фільтрувальна станція	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
244	БАТ “Ново троїцьке рудоуправління”	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
245	ТОВ “Росія”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
246	АТЗТ “Екопрод А.Т.”,	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
247	ТОВ “Маріупольська птахофабрика” ,	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
248	ТОВ “Донецька птахофабрика”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
249	ТОВ “Діанівська птахофабрика” ,	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
250	ТОВ “Волноваська птахофабрика” ,	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
251	ТОВ “Відродження”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
252	Хлібодаровське	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

	кар'єроуправління ,														
253	Вагонне депо-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
254	Равнопільська с/р	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-
255	Зачатівська с/р	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-
256	КФГ “Юг”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
257	КФГ “Лідер”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
258	КФГ “Пилигрим”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
259	КФГ “Трищенко”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
260	ВАТ “Великоанадольськи й вогнетривко вий комбінат”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
261	ФГ Пономаренко	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
262	КФГ “Прогрес”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
263	КФГ “Меркурій”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
264	КФГ “Мрія”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
265	СТОВ “Новоігнатієвське”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
	СТОВ “Валеріанівське”,	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
266	ТОВ АФ “Жовтень,	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
267	ВАТ “Літос”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
268	ТОВ “Донбаскераміка”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
269	ТОВ “Фірма “Всегда”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
270	ВАТ “Волноваський комбінат хлібопродуктів”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
271	Газорозподільні станції : -Щорса, с.Любівка - Волноваха,м.Волнов аха -Донська, с.Донське	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	-Володимирівка, с.Володимирівна -Оленівка,с.Оленівка -п.Ново троїцьке, м.Волноваха/Новотр оїцьке													
272	ТОВ “Донспецресурс”(газ орізка вторинних металів)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
273	Хіміко- металургійна- фабрика ВАТ “ММК ім.Ілліча”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
274	ВАТ “Оленівський комбінат хлібопродуктів”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
275	Філія “Волноваський автодор”,	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
276	Приватне дорожньо- будівельне підприємство-92	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
277	ДП “Великоанадольське лісове господарство”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
278	Водосховище “Анадольське”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
279	Водосховище «Знаменівське»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
280	ДП “Маріупольська лісова науково- дослідна станція”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+
281	Волноваське МРГ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-
282	ДП “Ілліч-Агро- Донбас” ВАТ “ММК ім.Ілліча”(агро цехи у районі)	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

283	СПДФО “Уткін” (склад отрутохімкатів та міндобрив)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
284	ВАТ “Торговий дім Калина-Агро”, (склади зберігання добрив та семян)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
285	ВАТ “Експедиція по захисту хлібопродуктів”, склад сильнодіючих отруйних речовин	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
286	ТОВ “Азовнафтопродукт” АЗС №1	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
287	ТОВ “Азовнафтопродукт плюс” АЗС №8,16,20,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
288	ТОВ “ВПК “Енергія”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
289	“Драйв” ПП Нещерет	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
290	СПДФО Уткін В.І.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
291	ТОВ “Ліга Ресурс” АЗС “ТНК»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
292	КФГ “Комета”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
293	ПП Другова Н.Г.АЗС “Драйв”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
294	ТОВ “Донбаснафтопродукт”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
295	ПП Перебайло	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
296	ПП “Тормашова” АЗС “Трейд-Лайн”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
297	ПП Крамаренко О.В.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

298	ФОП “Покатало Л.І.”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
299	ТОВ “Монблан” спортивний клуб С.Бубки	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
300	ТОВ “Маріуполь АВ”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
301	ПП Тормасова Л.Т.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
302	ПП “Порто”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
303	АГЗП ВАТ “Маріупольгаз”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
304	ВАТ “Фактор-2”, АЗС “Обідченко, склад ПММ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
305	ТОВ “Асі-ойл” Розхідний склад ПММ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
306	ПП “Рекон” склад ПММ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
307	ТОВ “Маріуполь- АВ”, АЗС №7	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
308	АЗС, склад ПММ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
309	АЗС, склад ПММ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
310	АЗС, склад ПММ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
311	АЗС№7, склад ПММ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
312	Асоціація фермерів “Агросервіс” м.Волноваха, (газ метан)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
313	ТОВ “Райз”, (склади ПММ)	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
314	ЗАТ “Гефест”, АЗС №11	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
315	ТОВ “Спортивний клуб Сергія Бубки” АЗС “Альянс”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

316	ПП “Порто-2005”, АЗС	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
317	Газонаповнювальний пункт Докучаєвського УГГ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
318	АГЗС ТОВ “Соціальний фонд”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
319	СТОВ “Кіровське”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
320	СТОВ “Любовське”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
321	СТОВ “Доля”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
322	ТОВ “Афродіта”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
323	КФХ “Афродіта”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
324	ТОВ “Укр-Лан”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
325	ТОВ “АФ “Микільська”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
326	ТОВ “АФ “Агросервіс”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
327	ТОВ “АП “Данко”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
328	МЧП “Ірен нова”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
329	ПП “Фермер”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
330	ТОВ “АФ “Октябрь”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
331	Об’єкти ПЗФ району	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
332	ВАТ “Транспортник”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
333	Волноваська ОС ДДДонецького МУВХ	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
334	Кролевецький Л.М.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
335	Яблонський Г.І.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>Володарський район</i>														
336	КП “Володарськ-Жилкомсервіс”	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
337	ТОВ “Зоря-комсервіс”	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
338	КП “Володарськ-водосеть”	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
339	Селищні і сільські	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-

	ради Володарського району													
340	ДП “Ілліч-Агро-Донбас” ВАТ “ММК ім.Ілліча”(агро цехи у районі)	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
341	ТОВ “Нова Нива,	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
342	ВАТ “Кальчицький кар’єр	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
343	Філія “Володарська” ТОВ “Агрофірма “Агротіс”	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
344	ВАТ “Племзавод “Малинівка”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
345	Кальчикська с/р	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
346	СТОВ “Шевченко”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
347	ТОВ “Рассвет”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
348	ТОВ “Федорівське”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
349	ОКСП “Молокозавод” ВАТ “МЗВМ”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
350	ЗАТ “Володарський молокозавод”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
351	ШБУ №17 ВАТ “Трест ”Донбасшляхбуд”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
352	ДП ДАК “Хліб України” Кальчицький елеватор	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
353	ТОВ “УкрРосКаолін	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Володарське МРГ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-
354	ДП “Приазовське лісове господарство”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
355	ПП “Дементра”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

356	ТОВ “Юг-Агро”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
357	ТОВ “Україна-Агро”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
358	СТОВ «Перемога»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
359	ТОВ “УТН-Восток” АЗС	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
360	ПП “Ваил”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
361	ПП “Бойове-комсервіс”	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
362	Агро управління №1 АФ“Колос”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
363	“Орлан”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
364	СТОВ “Южне”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
365	ТОВ “Зорянський м’ясокомбінат”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
366	Філія “Тополинська” ТОВ АФ “Агротіс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
368	С/т “Дружба”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
369	С/т “Орловське”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
370	Дроздов І.В.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Вуглегірськ</i>														
371	ЗАТ ЦЗФ Вуглегірська	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
372	СП Шахта Вуглегірська ДП „Орджонекідзевугілля”	+	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-
<i>м. Вугледар</i>														
373	ДП „Шахтоуправління „Південнодонбаське №1”	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-
374	ВП Шахта „Піденнодонбаська №3” ДП ДВЕК	-	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-
375	КПП м. Вугледар	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
<i>м. Гірник</i>														

376	ВП «Шахта «Курахівська» ДП «Селидіввугілля»	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
377	Шахта ім Святителя Василя Великого ТОВ «Донбасвуглерозроб ка»	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
378	ТОВ «Донбаснафтопроду кт» АЗС №89	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
379	КП «Жилкомунсервіс»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
380	Регіональні електричні мережі	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
381	ТОВ «Реамет»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
382	ТОВ «Донпром»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
383	Шахта «Гірник» Донецької виконавчої дирекції з ліквідації шахт	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Горлівка</i>														
384	ВАТ Концерн Стирол	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
385	ДП Горлівський хімзавод		-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
386	Горлівський ВУВКГ КП „Компанія Вода Донбасу”	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
387	ТОВ „Центр-Трейд”	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
388	ТОВ Микитреактивпроект	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
389	ТОВ Микитртуть	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
390	ЗАТ		-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-

	„Горлівськтепломережа”													
391	СП шахта ім. В.і.Леніна ДП Артемвугілля	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
392	СП шахта ім. А.І.Гаєвого ДП Артемвугілля	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
393	СП шахта ім. К.А.Румянцева ДП Артемвугілля	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
394	СП шахта ім. Н.І.Калинина ДП Артемвугілля	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
395	ДП Шахта Гагаріна- Нова	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
396	ДП шахта Комсомолец	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
397	ТОВ ТАР Альянс	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
398	ТОВ ЦЗФ Вузлівська	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
399	БАТ ЦЗФ Калінінська	+	-		-	-	-		-	-	-	-	-	-
400	ТОВ ЦЗФ Кіндратівська	+	-		-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
401	ЗАТ ЦЗФ Горлівська	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
402	ТОВ ІСТЕК Горлівський філіал КХЗ	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
403	Горлівська ВД по ліквідації шахт ДК Укрвуглеторфрестру кторизація	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
404	ЗАТ Горлівський машинобудівний завод	+	-	+	-	-	-		-	-	-	-	-	-
405	БАТ „Горлівський	+	-	+	-	-	-		-	-	-	-	-	-

	машинобудівний завод”													
406	ВАТ Пантелеймонівський вогнетривкий завод	+	-		-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
407	ЗАТ Горлівський мясокомбінат	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
408	ТОВ Продукти України	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
409	ДП Горлівський лісгосп	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-		+	+
410	Горлівське Мисливське Риболовне Господарство	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
411	ФЛП Кононов	-	-	-	-	-	-		-	-	+	-	-	-
412	ФЛП Хачатуров	-	-	-	-	-	-		-	-	+	-	-	-
413	ДП Донецька залізниця (Горлівська дирекція)	-	-	-	-	-	+	+	-	-		-	-	-
414	ТОВ „Промтехдонресурс”	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
415	ТОВ Авангард	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
416	ВАТ „Спецвуглемаш”	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
417	ВАТ „ГМЗ - БУР”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
418	ВАТ „Новогорлівський машинобудівний завод”	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
419	ВАТ „Кераммаш”	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
420	ВАТ Горлівський завод „Реммаш”	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
421	ТОВ „Кристал-Дон”	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-
422	ЗАТ Горлівський	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-

	хлібокомбінат													
423	ТОВ Микитівський хліб	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
424	ПНПФ „Центр”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
425	ТОВ "Шлях"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
426	КП "Магістраль"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
427	Горлівське підрядне спеціалізоване дорожньо-ремонтне будівельне управління (ПСДРБУ)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
428	ТОВ Микитівський доломітний завод	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
429	СП з МТЗ ДП Артемвугілля	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
430	Управління шахтобудмехінізації тресту „Артемшахтобуд”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
431	Шахта 2-біс ВАТ Микитівський ртутний комбінат	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
432	КП з ТЗ „Вуглик”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
433	Горлівське РВУ КП „Компанія Вода Донбасу”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
434	Горлівське управління з газифікації та газопостачання ВАТ Донецькоблгаз		+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
435	ТОВ Завод прецизійних сплавів та металів	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
436	ТОВ Горлівська паперова фабрика	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

437	ТОВ Арісмаш	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
438	ПП Брюховецький	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
439	ГФ ВАТ Рутченковський завод „Гормаш”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
440	ТОВ «Бета-Агро- Інвест»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
441	ЗАТ «Київ-Конті»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
442	ТОВ «Зелене місто майбутнього»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
443	ТОВ «Стірол Автосервіс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
444	Шахта ім. Ізотова	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Дебальцеве</i>														
445	Миронівська ТЕС ВАТ „Донецькобленерго”	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
446	ВО Дебальцеветепломер ежа ОКП Донецьктеплокомуне нерго	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
447	ДП Донецька залізниця (Дебальцевська дирекція)	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
448	Дебальцевське ПУВКГ КП „Компанія Вода Донбасу”	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
449	КП Універсал	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
450	ПП Бойко	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
451	ВАТ Донрибкомбінат	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
452	ЗАТ Бетон-Нова	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
453	ЧП Герон	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

454	ЧП Нагнойний (Дебальцевський хлібокомбінат)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
455	Дебальцевська філія „Донецькоблавтодор ”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
456	Дебальцевське управління з газифікації та газопостачання ВАТ Донецькоблгаз	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
457	Миронівське управління з газифікації та газопостачання ВАТ Донецькоблгаз	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
458	Дебальцівське СМЕУ	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
459	Рибгосп Миронівський ВАТ “Донрибкомбінат”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
460	ПП “Марс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
461	С/т “Залугань”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Дзержинськ</i>														
462	ВАТ Курдюмівський завод кислото- упорних виробів	+	-	-	-	-	-	+	-		-	-	-	-
463	ДВАТ ЦЗФ Дзержинська	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
464	ВП шахта Північна ДП Дзержинськвугілля	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
465	ВП шахта Південна ДП Дзержинськвугілля	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
466	ВП шахта Торецька ДП	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-

	Держинськвугілля													
467	ВП шахта Держинська ДП Держинськвугілля	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
468	ТОВ НПП Інкор і К	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
469	ДП шахта Новодержинська	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
470	Держинське ВУВКГ КП Компанія Вода Донбасу	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
471	ДКАП Комунальник	+	-	-	-	+	-		-	-	-	-	-	-
472	ВО „Держинськтеплом ережа ОКП Донецьктеплокомуне нерго	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
473	ВАТ ДЕМЗ Сенсор	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
474	ТОВ Крокус	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
475	Держинське підрядне спеціалізоване дорожньо-ремонтне будівельне управління (ПСДРБУ)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
476	ВАТ Держинський хлібокомбінат	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
477	Держинський РМЗ ДП Держинськвугілля	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
478	ТОВ РемТехСервіс	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
479	Держинське управління з газифікації та газопостачання ВАТ	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Донецькоблгаз													
480	ТОВ «Бета-Агро-Інвест»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
481	БАТ Новгородівський комбінат комунального господарства	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
482	БАТ “Новгородівський машзавод”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
483	Шахта ім. Артема ДЛШ	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
484	Шахта «Нова» Горлівська ДЛШ	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Димитров</i>														
485	ВП «Шахта «Стаханова»	+	-	+	-	-	+		-	+	-	-	-	-
486	ВП «Шахта «Димитрова»	+	-	+	-	-	+		-	+	-	-	-	-
487	ВП «Шахта «Центральна»	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
488	ТОВ „Донецьке вугільне паливо”	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
489	ЦЗФ„Комсомольська „	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
490	ДБОКГ	-	-	-	-	-	-		-	+	-	-	-	-
491	ВУВКГ м. Димитров	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
492	ТОВ „Імперія нафтопродукт	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
493	ТОВ «Люкаст»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
494	Фірма «Промтехснаб»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
495	Концерн «Тріон»,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
496	ВО	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	«Димитровтепломер ежа»													
497	ПЖКГ	+	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-
<i>м. Добропілля та Добропільський район</i>														
498	ВАТ «ЦЗФ «Добропільська»	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
499	ВАТ «ЦЗФ «Октябрьська»	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
500	ВП ш. Добропільська, ДП Добропіллявугілля	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
501	ВП ш. Алмазна ДП Добропіллявугілля	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
502	ВП ВП ш. Білицька ДП Добропіллявугілля	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
503	ВП ш. НОВО Донецька ДП Добропіллявугілля	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
504	ТВД Ш. Білозерська	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
505	Добропільський ПУВКГ Компанії Вода Донбасу	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
506	Красноармійський лісгосп, Білозерська дільниця	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
507	ПЗФ Золотоколодзянська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
508	ПЗФ Никанорівська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
509	КП Добропільська служба єдиного замовника	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

510	ПЗФ під охороною Красноармійського лісхозу Никанорівська сільська рада	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
511	Водні об'єкти м. Добропілля та Добропільського району	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
512	Атозаправочні станції м. Добропілля та Добропільського району	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
513	АОЗТ «ВЕСКО»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
514	ЗАТ «Вогнетривбуд»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
515	ЗАТ А/Т «Глини Донбасу»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
516	ЗАТ фірма «Донкерампромси- ро вина»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
517	Добропільська товариство мисливець та рибалок	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
518	Добропільське мисливсько – риболовне господарство	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
519	. ВП Управління комунальних котелень	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
520	. Добропільське експлуатаційне підприємство №2	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

521	Білицька ремонтно експлуатаційна служба “Надія -1”	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
522	Білозерська ремонтно експлуатаційна служба “Сонячний – 1”	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
523	Білозерська ремонтно експлуатаційна служба “Промінь –1	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
524	ПП. “Новодонецька ремонтно експлуатаційна контора”	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
525	КП Білозірськсервіс	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
526	КП Беліцкесервіс	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
527	ПП. Добропільська ремонтно експлуатаційна служба “Довіра – 1”	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
528	ЗАТ Золотий колодязь	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
529	ЗАТ Шахтобудінвест	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
530	ПП Граніт	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
531	СД Росинка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
532	ТОВ «Новотроїцьке»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
533	ТОВ «Дакс»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
534	Добропольское отд. «Бета-Агро-инвест»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

535	ТОВ «Святогорівське»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
536	ТОВ «Гарант»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
537	ДП «Веровське»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
538	ТОВ «Торецьке»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
539	ТОВ «Возродження»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
540	СТОВ «Золота криниця	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
541	АФ «Земляне»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
542	ТОВ «Каравай»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
543	ТОВ «Донбасс- Агро»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
544	АОЗТ «Екопрод»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
545	ТОВ «Рута-плюс»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
546	ТОВ «Добропольське сєменоводчєськє пєдпєрїятїє»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
547	СТОВ «Шахово»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
548	ФХ «Агросєрвїс	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
549	АТЗТ з їноземними їнвестицїями Екопрод	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
550	ФГ Людмила	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
551	ФГ Зоря	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

552	ФГ золушка	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
553	ФГ Альбатрос	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
554	ФГ Перлина	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
555	ФГ Вікторія	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
556	ФГАгро люкс	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
557	ФГ Елена	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
558	ФГВалентин	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
559	ФГАгро мир	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
560	ФГ Зелений клин	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
561	ФГ Агрос	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
562	ФГ Максим плюс	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
563	ФГ Добрий лан	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
564	ФГ Селекція	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
565	ФГ Степ	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
566	ФГ Любава	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
567	ФГ Лілія	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
568	ФГ Золоте руно	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
569	ФГ Вероніка	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

570	ФГ Карпенко	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
571	ФГ Перлина степу	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
572	ФГ Мартівське	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
573	ФГ Караванний шлях	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
574	ФГ Роза ветров	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
575	ФГ Мрія	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
576	ТОВ МОНБЛАН АЗС	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
577	АЗС №22 ТОВ Донбаснафтотрейд	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
578	ТОВ Нафтопродукт	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
579	ПП Селиваров	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
580	ПС "Красноармійська-330кВ", Артемівські МЕС	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
581	ТОВ "Перспектива"	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
582	ЗСАТ ім. Т.Г.Шевченко	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
583	Октябрська сільська рада	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
584	Криворізька сільська рада	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Докучаєвськ</i>														
585	ДКП "Старт"	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
586	Докучаєвське ВУ ВКГ .Кампанія "Вода Донбасу"	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-

587	ВАТ “Докучасівський флюсо-доломітний комбінат”	+	-	+	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
588	Підприємство з виробництва в’язучих та вибухонебезпечних речовин	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
589	“Старт” ПП Веклов Ю.А.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
590	ТОВ “Олександрія- Агро”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
591	ДП “Комбінат “Новий”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
592	Станція виноградарства ім.Таїрова	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Донецьк</i>														
593	ВП Шахта „ім. Челюскінців” ДП ДВЕК	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
594	ВП Шахта „ім. Абакумова” ДП ДВЕК	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
595	КП Тепломережа	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
596	ТОВ „Комбінат „Каргілл”	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
597	ЗАТ „Донецьксталь -МЗ”	-	-	+	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
598	ВАТ ЦЗФ Чумаківська	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
599	ВП Шахта „ім. Калініна” ДП ДВЕК	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
600	ОП „Шахта ім. Засядько”	+	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
601	ДП „Шахта 17-17 біс”	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-

602	ВП шахта Октябрський рудник ДП ДВЕК	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
603	ВП Ш/у Трудівське” ДП ДВЕК	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
604	ДП Шахта „ім. М. Горького”	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
605	ТОВ „Грінко-Дон”	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
606	ТОВ „Біосфера Донецька”	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
607	ТОВ „Саночистка Петровського району”	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
608	КП „Донекосервіс”	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
609	Донецьке обласне управління лісового господарства	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
610	Донецькій ботанічний сад	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
611	ЗМЗ „Ларинський”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
612	ВАТ "Брикет"	-	-	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
613	ККП Донецькміськтеплом ережа	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
614	ЗАТ „Гефест”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
615	ТОВ ВПК „Енергія”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
616	ТОВ „Азовнафтопродукт плюс”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
617	ЗАТ „НОРД”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
618	ТОВ „Паралель-М ЛТД”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
619	Донецька виконавча дирекція з ліквідації шахт	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
620	ДП „Донецька	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	залізниця”													
621	ТОВ “Моспинське вуглепереробне підприємство”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
622	ЗАТ “Сармат”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
623	ВАТ “Точмаш”	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
624	ЗАТ “Донецький завод високовольтний опор”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
625	ВАТ “Конструкція”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
626	Донецький казенний завод хімічних виробів	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
627	ТОВ “Тепличний”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
628	ТОВ “АФ “Тепличний”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
629	ВАТ “Донецький експериментальний ремонтно- механічний завод”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
630	КП ДГС “Донелектроавтотра нс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
631	ВАТ “Донецький металопрокатний завод”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
632	ВАТ “Донецьгормаш”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
633	ВАТ “Топаз”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
634	ФК “Шахтар”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
635	ВАТ “Рутченківський завод “Гормаш”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
636	ВАТ “Донецький енергозавод”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

637	ВАТ “Донецький машинобудівний завод “Астра”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
638	КП “Донецькміськводоканал”	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
639	Донецьке РПУ КП “Компанія “Вода Донбасу”	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
640	ВАТ “Донецьккокс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
641	Донецьке СМЕУ	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
642	ТОВ ФК “Металург”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
643	ТОВ “Метро кеш енд кері Україна”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
644	ЗАТ “Золоте руно”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
645	КП “ДРСУ” Донецького міської ради	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
646	С/т “Лівада”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
647	ЗАТ “Люкс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
648	ТОВ “Стадіон “Шахтар”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
649	ТОВ “Інтерхолод”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
650	Луканов О.М.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
651	Курій В.В.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Дружківка</i>														
652	АТЗТ “Веско”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
653	Торецьке ВУВКГ М.Дружківка	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
654	Обслуговуючий кооператив садівницьке товариство “Горняк”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
655	ВАТ “Дружківський завод металевих	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-

	виробів”													
656	БАТ “Дружківське рудоуправління”	+	-			-	-	+	-	-	-	-	-	-
657	БАТ “Дружківський машзавод”	+	+	+		-	-	+	-	-	-	-	-	+
658	ВО “Дружківкатепломер ежа”	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-
659	БАТ “Кондратьєвський вогнетривкий завод”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
660	Філія “Дружківський” ДП “Агрофірма “Шахтар”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
661	БАТ “Дружківський фарфоровий авод”	-	-		-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
662	Заправні станції	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
663	Водні об’єкти	+	-		-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
664	Дружківське КАТП	-	-	-	-	+	-	-	-	+		-	-	-
665	БАТ “Дружківський метизний завод”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
666	Філія “Красна зірка” ДП “АФ “Шахтар”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Єнакієве</i>														
667	ЗАТ Ландгут Бройлер	-	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
668	БАТ Єнакієвський металургійний завод	+	-	+	+	-	+	+	+	+	-	+	-	-
669	СП ТОВ Метален	+	-	+	-	-		+		+	-	-	-	-
670	ЗАТ Єнакієвський коксохімпром	+	-	+	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
671	БАТ Єнакієвський котельно-механічний завод	+	-	-	-	-			-	-	-	-	-	-

672	СП РМЗ ДП Орджонекідзевугілля	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
673	СП Єнакієвський завод Амрвросієвська філія ПАТ „ХайдельбергЦемен т-Україна”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
674	Єнакієвське підрядне спеціалізоване дорожньо-ремонтне будівельне управління (ПСДРБУ)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
675	СП Шахта ім.К.Маркса ДП „Орджонекідзевугілл я”	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
676	СП Шахта Булавінська ДП „Орджонекідзевугілл я”	+	-	-	-	-		+	-	-	-	-	-	-
677	СП Шахта Полтавська ДП „Орджонекідзевугілл я”	+	-	-	-	-		+	-	-	-	-	-	-
678	СП Шахта Ольховатська ДП „Орджонекідзевугілл я”	+	-	-	-	-		+	-	-	-	-	-	-
679	ВБК шахти „Красний Октябр” ДП Укршахтгілрозахист	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
680	ВБК шахти №4 Олександрівська ДП	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

	Укршахтгілрозахист													
681	СП Автобаза ДП Ордженекідзевугілля	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
682	СП „УЗГПВ та РЗ” ДП Ордженекідзевугілля	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
683	СП „УДВ і СС” ДП Ордженекідзевугілля	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
684	ВО „Єнакієвтепломере жа” ОКП Донецьктеплокомуне нерго	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
685	Єнакієвське управління з газифікації та газопостачання ВАТ Донецькоблгаз		+	-	-	+	-		-	-	-	-	-	-
686	Єнакієвське ВУВКГ КП „Компанія Вода Донбасу”	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
687	Єнакієвське РВУ КП „Компанія Вода Донбасу”	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
688	КП Єнакієвської м/р „Сервіс”	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
689	ЗАТ „Єнакієвський м’ясокомбінат ”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
690	ВАТ „Аис-Маркет”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
691	ЗАТ „Єнакієвський міський молокозавод”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
692	ЗАТ Єнакієвський хлібокомбінат	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
693	Єнакієвське Мисливське	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-

	Риболовне Господарство													
694	ЗАТ Феоніс	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
695	КП Єнпкієвське підприємство зеленого господарства	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Жданівка</i>														
697	Шахта Юзівська ТОВ Ексіменерго ПЕК	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
698	ТОВ „Гормаш- вугілля”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
699	ВО Жданівкатепломере жа ОКП Донецьктеплокомуне нерго	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
700	КП Жданівської м/р „Світанок”	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
701	ЗАТ ОП Шахта Жданівська	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Зугрес</i>														
702	СО "Зуївська ТЕС "ТОВ "Східенерго"	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
703	ДП "Зуївська ТЕЦ"	+	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
704	ЗАО "Зуївський енергомеханічний завод"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
705	ВАТ "Донбасенерго" СО "Донбасенергоспецр емонт"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
706	Сільськогосподарськ е ТОВ "Зугреський племптахорепродукт ор"	+	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

707	КП "Зугресводоканал-1" м. Зугрес"		-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
708	КП "Зугрескомуналсервіс"	+	-			+	-	-	-	-	-	-	-	-
709	ТОВ "Донвуглеремонт"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
710	ТОВ ""Юг-Антрацит"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Іловайськ</i>														
711	Іловайське будівельно-монтажне управління № 7 ДП "Донецька залізниця"	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
712	ПП "Старт" (автозаправна станція)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
713	ВАТ "Іловайсьснафтопродукт"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
714	Іловаский КП "Біон"	+	-	-		+	-	-	-	-	-	-	-	-
715	Іловайська дистанція громадських споруджень	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
716	ОП "Шахта Іловайська"	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Кіровське</i>														
717	ВАТ Шахта Комсомолець Донбасу	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
718	ТОВ Донпромбізнес шахта Св. Сергія Радонежського	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

719	Шахта Свято-Миколаївська ТОВ Угледобича	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
720	ДВАТ шахта „Рассвет” ДХК „Жовтеньвугілля”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
721	ТОВ Техресурси	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
722	ТОВ Фонд-2	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
723	Кіровське ВУВКГ КП „Компанія Вода Донбасу”	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
724	Кіровське КП Саночистка	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
725	ТОВ Социс ДПЕК	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
726	ТОВ ДПЕК	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Комсомольське</i>														
727	КП „Санітар”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
728	ВАТ „Комсомольське рудоуправління”	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
<i>м. Костянтинівка та Костянтинівський район</i>														
729	Філія “Червона зірка” ДП “Агрофірма “Шахтар”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
730	Мисливське товариство ОКБ		-	-	-	-	-		-	-	-	+	-	-
731	ТОВ “Артема –9”	+	-	+	-	-	-		-	-	-	-	-	-
732	ЗАТ “Керампром”	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
733	Костянтинівське “ВУВКГ”	+	-	-	-	+	-		-	-	-	-	-	-
734	Регіональний ландшафтний парк		-	+	-	-	-		-	-	-	-	-	-
735	Заправні станції	+	-	+	-	-	-		-	-	-	-	-	-
736	Бета-Агро-Інвест	+	-		-	-	-		-	-	+	-	-	-
737	Водні об’єкти	+	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-

738	ВАТ Курдюмовський завод кислотривких виробів	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
739	ТОВ Євромінерал	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
740	ТОВ Кислотоупорний ЛТД	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
741	СТОВ Єлізавета	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
742	СТОВ “Злагода”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
743	ТОВ КФ Еврика		-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
744	СТОВ “Імпульс”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
745	ВАТ «КЗВА»	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
746	ЗАТ «КМЗ»	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
747	АТЗТ «Костянтинівська ковбасна фабрика» м.Костянтинівка	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
748	ЗАТ ВО “Конті”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
749	ВО “Костянтинівкатепло мережа” ОКП “Донецьктеплокомун енерго”	+	-	-	-	+	-		-	-	-	-	-	-
750	ТОВ “КЗМО”	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
751	ТОВ «Мегатекс»	+	-	+	+	-	-		-	-	-	-	-	-
752	Спеціальне товарне рибне господарство “Приозерне”		-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
753	ТОВ Сортові Семена	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
754	ТОВ Перспектива	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
755	Костянтинівське УТМР		-	-	-	-	-	-				+		
756	ТОВ “Сади Донбасу”	+	-	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
757	ЗАТ «Свинець»	+	-	+	+	-	-		-	-	-	-	-	-

758	ТОВ Дружба – ФГ Атем	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
759	СТОВ Промінь	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
760	ПП “Український бекон”		-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
761	Костянтинівське УГГ	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
762	Костянтинівський державний хімічний завод	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
763	ЗАТ “Цинк”	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
764	ТОВ ВО “Шахтобуд”	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
765	ТОВ “Екоресурс”	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-
766	Бражнік Р.О. фіз.особа		-	-	-	-	+			-	-	-	-	-
767	ТОВ “Будскло- трейдинг”	+	-	-	-	-	+			-	-	-	-	-
768	СТОВ Агросоюз	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
769	СТОВ Іванописьське	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
770	СТОВ Новогригорівське	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
771	СТОВ “Світанок Агро бізнес”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
772	ТОВ Керамресурс	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
773	ТОВ Будкомплект	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
774	ВАТ “Завод обважнювачів”		-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
775	МКП Комун транс	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
775	“Костянтинівський державний ветсанзавод”	+	-	-	-	+	-	-	-		-	-	-	-
777	ТОВ Южно октябрьські глини “Юг”	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
778	Об’єкти природно заповідного фонду		-	-	-	-	-	-	-		-	-	+	-

779	ВАТ «Костянтинівський завод «Втормет»	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
780	Філія «Костянтинівський автодор» ДП «Донецький автодор» ВАТ ДАК «Автомобільні дороги України»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
781	СТОВ «Правда»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
782	СТОВ «Костянтинівське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
783	ПП Попович М.І. (Рибгосп «Костянтинівський»)	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
784	ЧСП «Слов'янське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
785	ДПФ «Дебекс Україна»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
786	Тарасівська сільська рада	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
787	Новополтавська сільська рада	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
788	ТОВ «Буд скло Трейдинг»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
789	ТОВ ТК «Кристал»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
790	ЗАТ «Керампром»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
791	ЗАТ «Костянтинівський металургійний завод»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Краматорськ</i>														
792	ТОВ „Краматорськтеплое нрго”	+	+	-	-	+	+	+	-	-	-	-	-	-
793	КАТП 052810	+	+	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
794	Краматорське ПС	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	ДРБУ													
795	ЗАТ „Коммунтранс”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
796	ЗАТ „Краматорський мясопереробний завод”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
797	КВП „Краматорський водоканал”	-	+	+	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
798	ВАТ „Краматорський металургійний завод ім... Куйбишева”	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
799	Філія ВАТ „СВРОЦЕМЕНТ- України” – „Краматорський цементний завод – Пушка”	+	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
800	ВАТ „Краматорський завод важкого верстатобудування”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
801	ВАТ „Старокраматорськи й машинобудівний завод”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
802	ВАТ „Енеромашспецстал ь”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
803	ЗАТ „Ново краматорський машинобудівний завод”	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
804	КП „Краматорська тепломережа”	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
805	ВАТ „Краматорський завод Кондиціонер”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
806	ТОВ „Краматорський	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	шифер”														
807	„Краматорські електричні мережі” ВАТ „Донецькобленрго”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
808	ТОВ „Краммет-2”	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
809	ВАТ „ТІСО”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
810	Краматорське ЛВУМГ	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
811	Філія „Степове” ДП АФ „Шахтар»	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
812	Філія „Орджонікідзе” ДП АФ „Шахтар»	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
813	ВО „Краматорськміжрай теплормережа”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
814	ТОВ „Тайпі”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
815	ВАТ НВП „Оснастка”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
816	ТОВ „Краматорський урожай”	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
817	ЗАТ „Візаві”	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
818	ВАТ „Урожай”	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
819	Краматорське МРХ	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
820	ПП Шелякін	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
821	РЛП „Краматорський”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
822	ТОВ Агрофірма „Донеччина”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
823	ТОВ „Дельта”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
824	Краматорський міськгаз	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
825	ДП „Словянський лісгосп”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+

	Краматорське лісництво													
826	ТОВ „Краматорський холод”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
827	КП Компанія „Вода Донбасу”	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
828	ТОВ „Донрибкомбінат” Маячківське водосховище	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-
829	ПП Кулаков	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
830	СТ „Солнечний”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
831	Військова частина А3546	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
832	ЗАТ „Гермес”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
833	ПП Шендрік	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
834	ПНВП „Союз-АС”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
835	Регіональний полігон ТБО м. Краматорськ	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
836	ТОВ „Краматорські сади”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	
837	Краматорськміськвітло	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
838	КП „Експериментальний завод з переробки ТБО ”	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
839	ЗАТ „Зовнішпромресурси ” АГНКС	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
840	СТ „Ромашка”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
841	«Укртатнафта»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
842	НК «Артеміда»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
843	ТОВ	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	«Укргропромстрой»													
844	ПВП «Протех»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
845	ТОВ «Термінал»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
846	ТОВ «Гефест»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
847	ТОВ «Параллель»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
848	ТОВ «Нафта»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
849	ТОВ «Катоїл-Плюс»,	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
850	ТОВ „Мінерали Донбасу”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
851	ЗАТ „Краматорський завод металевих конструкцій”	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
852	ВАТ „Дружковське рудоуправління”	-	+	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
<i>м. Красний Лиман та Краснолиманський район</i>														
853	Філія ДП „Доблаводор”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
854	Краснолиманський автодор	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
855	СК ЛТР Краснолиманське звірохозяйство	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
856	ТОВ „Хозхимсервіс”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
857	ПП „Полі мін Донбас”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
858	ТОВ „ПТФ „Зоря”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
859	БМЕУ – 1 Донецької залізниці	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
860	ДП „Краснолиманський зеленбуд”	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
861	Краснолиманське ПУВКХ	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
862	КП „Краснолиманська тепломережа”	+	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-

863	ТОВ „137оли”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
864	ТОВ „Донбаснефтепродукт”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
865	ТОВ „Форум”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
866	ДПУ „Шебелінкагазвидобування”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
867	Щуровської зони відпочинку	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
868	Краснооскольської зони відпочинку	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
869	ГП „Краснолиманський лісгосп”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
870	ТОВ „Роднік”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
871	ТОВ „Дружба”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
872	ТОВ „Меркурій”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
873	ТОВ „Торське”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
874	Філія „Родіна” ДП АФ „Шахтар”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
875	Філія „Комуніст” ДП АФ „Шахтар”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
876	ФГ „Кредо”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
877	ФГ „Ралітне”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
878	ФГ „ПІК”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
879	ТОВ „Агрохім”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
880	„Краснолиманське кар'єроуправління”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
881	ТОВ Трест „Донбастрасбуд”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
882	Краснолиманський УОР	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
883	ПП „Р.В.Ц.”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
884	Коровоярівська с/р	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
885	Ямпольська с/р	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

886	КФГ „Єлена”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
887	Краснолиманський центр по вантажній та комерційній роботі Донцької залізниці	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
888	Рідкорубівська с/р	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
889	Рибгосп „Краснолиманський” ВАТ „Донрибкомбінат”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-
890	Рибгосп „Нітріус” ВАТ „Донрибкомбінат”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-
891	Памятка природи місцевого значення „Джерела”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
892	НПП „Святі гори”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
893	УСПЗ відділення „Крейдяна Флора”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
894	ЗМЗ „Ямполівський”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
895	ФГ „Дар’я ”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
896	Краснолиманська центральна районна лікарня	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Красноармійськ та Красноармійський райн</i>														
897	ДП «ВК «Краснолиманська»	+	-	+	-	-	+	+	-	+		-	-	-
898	ВК «Шахта «Красноармійська – Західна №1	+	-	+	-	-	+		-	+	+	-	-	-
899	ВП «Шахта «Родинська»	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
900	ЦЗФ „Красноалиманська”	-	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
901	ПП „Лейко”	-	-	-	-	-	-		-	+	+	-	-	-

902	СТОВ АФ „Дружба”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
903	СТОВ „Прогрес”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
904	КП «Красноармійськводо канал»	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
905	ВАТ «Красноармійський динасовий завод»	+	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
906	ЗАО «Донецьксталь», Збагачувальна фабрика	+	-	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
907	ПП «Агропромбуд»	+	-	-	-	-	-	-	-		+	-	-	-
908	ЗАО «АПК «Інвест»	+	-	-	-	-	-	-	-	+		-	-	-
909	ТОВ «Донбас нафтопродукт»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
910	АЗС ПП «Алекс»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
911	ТОВ «Альянс - Холдінг»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
912	АЗС «ЮМА»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
913	ТОВ «Сінай ЛТД»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
914	АЗС «Монблан»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
915	ПП «Октан»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	+		-	+
916	ТОВ «Волна»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
917	ПП Солов'йов	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
918	ТОВ «Облпромбітгаз»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+
919	СТОВ АФ «Лисівське»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
920	ТОВ «Окнемер-агро»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
921	ТОВ «Агроленд С»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+		-	-
922	ТОВ АФ «Єдність»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	+		-	-
923	ТОВ АФ «Новоолександрівське»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

924	ТОВ «Лан»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
925	ТОВ «Агрозахист»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
926	СТОВ «Первомайське»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
927	ТОВ АФ «Колос»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
928	СТОВ «Шевченківське»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
929	ТОВ АФ «Калинівська»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
930	КП «Красноармійськтеп ломережа»	+		-		+	-	-	-	-	-	-	-	-
931	Заказник «Урочище Зоря» ДП «Красноармійськлісг осп»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		+	
932	Красноармійське МРГ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
933	ПП Глебський Н.Г	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
934	ПП Климов А.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
935	ПП Ребров Є.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
936	ПП Черкашин О.Є.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
937	ПП Решетов В.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
938	ПП Касьянова Т.П	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
939	ПП Саприка А.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
940	ПП Клименко І.Г.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
941	ПП Юпатов А.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
942	ПП Падалко М.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
943	ПП «Ера»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
944	ПП Горневой М.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
945	ПП Коновалова О.Є.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
946	Красноармійське міжгосподарське підприємство в особі Степченко О.О.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
947	ПП Масюк В.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-

948	ПП Кисельова І.П	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
949	ПП Олійник К.В	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
950	ПП Кравченко В.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
951	ТОВ «Океан ЛТД»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
952	ПП Гринько В.М	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
953	ПП Коломоєць В.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
954	ПП Мальченко Р.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
955	ПП Дупак О.А.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
956	ПП Рибалко С.В	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
957	ПП Голубенко В.Н.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
958	ПП Єгорський А.А	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
959	Красноармійське мисливське- риболовне господарство в особі Хлопотенко М.В	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
960	ПП Масло В.В	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
961	ПП Загребельний І.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
962	Сервіс центр в особі ПП Жигало В.Н	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
963	ПП Богатиренко С.А.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
964	ПП Кольва О.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
965	ПП Петров Д.Й.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
966	ПП Падалка І.А.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
967	ТОВ «Інвестиції та розвиток»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
968	ТОВ «Асторія 2»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
969	ПП «Технік»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
970	ПП Пушкарев С.А	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
971	ТОВ «Марс»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
972	ПП Афанас'єв А.В	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
973	ПП Козаченко В.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
974	ПП Сердюк А.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
975	ПП Самутін О.В	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
976	ПП Калениченко	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-

	Л.М													
977	ПП Паренюк А.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
978	ПП Пачкін Є.Н.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
979	ПП Кульгін В.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
980	ПП «Олтаві»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
981	ПП Муквич В.О.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
982	ПМП «Арсенал»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
983	ТОВ «Тетяна»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
984	ПП Козакихин Ю.М.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
985	ПП Сидорський В.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
986	ПП Махонько А.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
987	ТОВ «АДС»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
988	ТОВ «АДС»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
989	ПП Шумаков П.І.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
990	ПП Калашнік В.Є	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
991	ПП «Ракурс»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
992	ПП Харченко В.В.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
993	ПП Біличенко О.А.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
994	Краснолиманська центральна районна лікарня	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
995	Локомотивне депо	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Курахове</i>														
996	ВАТ „Курахівська ТЕС”	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
<i>м. Макіївка</i>														
997	ЗАТ "Макіївський металургійний завод"	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
998	ЗАТ "Макіївкокс"	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
999	ВАТ "Ясинівський коксхімзавод"	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1000	ЗАТ "МЛЗ"	+	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1001	ЦЗФ "Пролетарська"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1002	ЦЗФ "Колосниківська"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1003	ЗФ "Антрацит" ТОВ "Енергоімпекс"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1004	ВП "Ш.Бажанова" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
1005	ВП "Ш. Холодная Балка" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
1006	ВП "Ш. Калиновская - Восточная" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
1007	ВП "Ш. Кирова" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1008	ДП "Ш. 13-Біс"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1009	ДП "ш. Глибока"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1010	ВП "Ш. Леніна" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
1011	ВП "Ш/у. "Північне - Ясинівське" ДП "Макіїввугілля" ш. Ясинівська - Глибока"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1012	ВП "Ш. Чайкіно" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1013	ВП "Ш. Бутовская" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1014	ВП "Ш/у Північне - Ясинівське" ДП "Макіїввугілля" ш. Північна	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1015	ДП "Укршахтгідрозахист "	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1016	Ш. Щегловська- Глибока" ВАТ "Ш/у Донбас"	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-

1017	ш. Комунарська ВАТ ш\у "Донбас"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1018	ПВП "Горняк-95"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1019	КП "Макіївський міськводоканал"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1020	Макіївське РПУ "Компанія "Вода- Донбасу"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1021	КП "Макіївтепломережа "	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1022	ВАТ "Макіївкагаз"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1023	Макіївське ЛВУМГ "Донбастрансгаз" ДКУКР	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1024	ТОВ "Антекс"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1025	ТОВ «Ліга ресурс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1026	ТОВ «Гермес»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1027	ТОВ «Каскад	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1028	ТОВ «Олбек»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1029	ТОВ «Монблан»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1030	КП «Струм»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1031	РПУ «Донецькоблгаз» - АГ ЗПР	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1032	ТОВ «ВПК «Енергія» - АГ ЗПР	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1033	ТОВ «УТН «Восток»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1034	ТОВ «Азовнафтопродукт плюс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1035	ДФ ТОВ «Контініум»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1036	АЗС «Фенікс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1037	ТОВ «Артеміда»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1038	ТОВ «Еліон»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1039	ЗАТ «Гефест»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1040	ПП "Артеміда"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1041	ВКПП "ВПК"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1042	ТОВ "Прайм-Продукт"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1043	ТОВ "Кодор"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1044	ТОВ "Фірма "Колбіко"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1045	ТОВ "Фенікс"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1046	Макіївське ПС ДРБУ ВАТ "Облдоррембуд"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1047	ПП Фролова О.Ю.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1048	ТОВ "Сейм"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1049	ТОВ "Україна"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1050	ТОВ "Торос"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1051	ТОВ "Оболонь"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1052	ТОВ "Урспецпостачання"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1053	АБЗ ДСУ №31	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1054	ВАТ "Трест "Донбасдорбуд"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1055	ТОВ "Екоінвест ЛТД"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1056	ТОВ Альфамет"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1057	ЗАТ "Макіївський машинобудівельний завод"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1058	ВП "УМТС" ДП "Макіїввугілля"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1059	ЗАТ НПП "МЗША"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1060	ТОВ "Завод метизних виробів"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1061	Донецька газонаповнювальна станція	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1062	ТОВ "Макіївпромтранс"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1063	ТОВ "Профі-прес"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1064	ТОВ "Донпромсервіс-97"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1065	ТОВ "Ханжонковський завод двигунів"	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1066	ТОВ "Луч"	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1067	ЧПА "Мрія"	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1068	АТЗТ "Карбо та Креп"	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1069	ДВАТ Автобаза "Донецьквуглезбагач ення"	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1070	ВАТ «Макіївський коксхімзавод»	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Мар'їнка та Мар'їнський район</i>														
1071	ТОВ „Електросталь”			+	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-
1072	ЗМЗ „Старомихайлівськи й”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1073	ЗМЗ „Красногорівський”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1074	ППМЗ „Джерела в балці Скотовата”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1075	Мар'їнська м.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1076	Красногорівська м.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1077	Курахівська м.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1078	Олександрівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1079	Старомихайлівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1080	Дачненська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1081	Бобровільська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1082	Зор'янська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-

1083	Галичинівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1084	Катеринівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1085	Єлизаветівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1086	Костянтинівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1087	Луганська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1088	Максиміліанівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1089	Новоселідівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1090	Новомихайлівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1091	Новоукраїнська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1092	Павловська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1093	Степнянська с.р.	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1094	Успенівська с.р.	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1095	ТОВ “АФ “Світанок”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1096	ВАТ “Лактіс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1097	ПП “АФ “Пречистівське”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1098	СТОВ АФ “Елвіко Гігант”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1099	СТОВ АФ “Нива”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1100	СТОВ “Жовтневе”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1101	ТОВ АФ “Агропромсервіс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1102	Новомихайлівське с/х управління КП “Компанія “Вода Донбасу”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1103	СТОВ “Мічурінець”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1104	СТОВ ім. Шевченко	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1105	ТОВ “Луганське”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1106	ПУ “Максимільянівськи й” ЗАТ “Агроресурс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

1107	Агропех №45 ВАТ “ММК ім. Ілліча”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1108	Філія «Катеринівська» ТОВ АФ «Агротіс»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1109	Філія «Павлівська» ТОВ АФ «Агротіс»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1110	Філія «Костянтинівська» ТОВ АФ «Агротіс»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1111	Філія «Богоявлінська» ТОВ АФ «Агротіс»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1112	СТОВ «Оленівське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1113	ВАТ «Карпов»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1114	С/т Машинобудівник	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1115	ФГ «Янтар»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1116	ПП Масалига В.Н.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1117	Чайлян А.А.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1118	ТОВ «Мар’їнське джерело»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Моспінє</i>														
1119	ТОВ „Моспінське ВВП”	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-
1120	Моспінське ОРХ	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1121	ВП Шахта „Моспінська” ДП ДВЕК	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Новий Світ</i>														
1122	МПП „Данко”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
<i>м. Новоавзовськ та Новоавзовський район</i>														
1123	Новоавзовська дільниця ВУ ВКГ «Компанія «Вода	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-

	Донбасу»													
1124	Комунальний відділ Новоазовської РДА	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1125	Селищні і сільські ради Новоазовського району	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1126	КП “Жилкоменерго”	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1127	ТОВ “Комунальник”,	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1128	БАТ “Новоазовська птахофабрика”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1129	БАТ “Новоазовський завод мінеральних вод”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1130	ТОВ АФ “Росія - нова”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
	ТОВ АФ “Краплинка»	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1131	ТОВ АФ “Перемога”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1132	ТОВ “АФ “Юг”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1133	КФГ “Азовчанка”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1134	ДП “Ілліч-Агро- Донбас” БАТ “ММК ім.Ілліча”(агро цехи у районі)	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1135	Б/в “Дончанка” БАТ “МК “Азовсталь”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1136	Пансіонат “Надія” БАТ “ММК ім.Ілліча”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1137	ЗАТ СП “Гер-Мар”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1138	Новоазовське МРГ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-
1139	Новоазовське МРГ «Удача»		-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-
1140	БАТ “Розовський племзавод”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

1141	ТОВ “Азовнефтепродукт”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1142	XXI век мечта	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1143	Аленка	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1144	ТНК	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1145	Новоазовська експлуатаційна ділянка ВАТ “Маріупольгаз”	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Новгородівка</i>														
1146	Новгородівська дільниця Красноармійського РВУ КП «Компанія «Вода Донбасу»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1147	КП «Комунальник»		-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1148	ВП «Шахта «Росія» ДП «Селидіввугілля»	+	-	-	-	-	-	+		+	-	-	-	-
1149	Шахта №2 «Новгородівська» Донецької виконавчої дирекції по ліквідації шахт	+	-	-	-	-		+			-	-	-	-
1150	ВП «Шахта 1/3«Новгородівська» ДП «Селидіввугілля»	+	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
1151	СО ОП ЦЗФ «Росія» ТОВ Донбасвуглеперероб ка»	+	-	-	-	-	-			+	-	-	-	-
1152	ЗАТ «Машзавод»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1153	ВП ВУ «Теплофікація» ДП «Селидіввугілля»	-	-			+	-	-	-	+	-	-	-	
<i>м. Олександрівка та Олександрівський район</i>														

1154	Шахта „Піонер” ДП „Добропіллявугілля”	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
1155	Шахта „Новодонецька”	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
1156	Шахта „” Свято-Покровська	+	+	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
1157	„ЖКП” (полігон ТПВ)	+		-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1158	Рибгосп „Олександрівка” ВАТ „Донрибкомбінат”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-
1159	Рибгосп „Маячка” ВАТ „Донрибкомбінат”	-	+	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-
1160	Агрофірма „Агротіс”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1161	ТОВ „Лощанське”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1162	ТОВ „Золоті Пруди”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1163	Філія Компанії „Вода Донбасу” „Олександрійський міськводоканал”	+	+	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
1164	Філія Олександрійський райавтодор (асфальтний завод)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1165	„Дружківка тепломережа”	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1166	ВП „Надія”	+	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1167	ПП „Сідельник”	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1168	ТОВ „Абсолют-техно”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1169	ТОВ „Маяк”	-		-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1170	ПП „Екопрод”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1171	Олександрівське лісництво ОРХ	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1172	ЗМЗ „Кохане”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
1173	ЗМЗ „Колодязне”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1174	Заповідне урочище „Мирне поле”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1175	Заповідне урочище „Широкий ліс”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1176	Заповідне урочище „Балка Зелена”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1177	Заповідне урочище „Довгенький ліс”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1178	ТОВ „Нафтопродукт”	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1179	ЗМЗ „Верхньосамарський ”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1180	Гідрошахта «Красноармійська»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1181	ВАТ «Молби»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>Першотравневий район</i>														
1182	Першотравневе районне комунальне підприємство “Водгосп”	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1183	Камишуватське комунальне підприємство	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1184	Ялтинський комунальне курортне підприємство	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1185	Комунальне курортне підприємство Урзуфської сільради	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1186	Бердянське комунальне підприємство	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

1187	Комунальне курортне підприємство Мелекінської сільради	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1188	Стародубовське комунальне підприємство	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1189	Мангушське КП “Комунальник”	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1190	Селищні і сільські ради Першотравневого району	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1191	Маріупольське управління зрошувальних систем: -Новоазовська МЗС -Стародубовська МЗС -Павлопольська МЗС -Приморська МЗС -Миколаївська МЗС -Маріупольська МЗС	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1192	Б/в “Вертикаль” ВАТ “ММК ім. Ілліча”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1193	ОК “Урзуф” Донецькій ж/д	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1194	ОЦ “Альбатрос” Маріупольського професійного машинобудівельного ліцею	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1195	С/т “Ентузіаст”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1196	ТОВ “Фориця”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1197	Першотравневе МРГ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-

	“Удача”													
1198	ТОВ “Азовнафтопродукт АЗС №6	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1199	ПП Кабакова	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1200	ТОВ “Донаснафтопродукт ”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1201	Мангушпродукт, ПП Семнчук А.М.	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1202	ПП “Автодізайн”, смт. Ялта, провул. Донбаський, 14	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1203	ПП “Вем”, с. Р.Україна. вул., Комарова, 19	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1204	ДП “Ілліч-Агро- Донбас” ВАТ “ММК ім.Ілліча”(агро цехи у районі)	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1205	ВАТ “Агропереробка	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1206	СТОВ “Вікторія”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1207	МПП “Галина”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1208	ПП “Галс”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1209	МПП “Карат”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1210	ТОВ “Лира”,	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1211	ВАТ “МТС”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1212	СТОВ “Надія”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1213	ТОВ “Нива”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1214	СТОВ “Сурхан”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1215	ТОВ “Титан”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1216	Об’єднання фермерів “Привільне”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1217	ТОВ “Тріада”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1218	СТОВ “Шлях Ілліча”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1219	ПП Седра Н.Н.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-

1220	ПП Демидов	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1221	КФГ “Чисті пруди”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1222	КФГ «ФЕД»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1223	Ялтинське ЛПУМГ	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Світлодарськ</i>														
1224	ВАТ ДЕК Центренерго Вуглегірська ТЕС	-	-	-	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
<i>м. Селідове</i>														
1225	Селидівське ВУВКГ КП «Компанія «Вода Донбасу»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1226	КП «Служба єдиного замовника»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1227	ДП «Шахта ім.Д.С.Коротченка»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1228	ЗАТ ЦЗФ «Селидівська»		-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1229	ТОВ ЦЗФ «Курахівська»	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1230	Селидівська ВК №82	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1231	ВО «Селидове- тепломережа» ОКП «Донецьктепло- комуненерго	-	-	-	-	+	-	+		-	-	-	-	-
1232	АЗС «Каскад»	+	-	-	-	-	-			-	-	-	-	-
1233	АЗС «Топаз»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1234	АЗС «Марія» ТОВ ДонецькФ’юіл Компані»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1235	ТОВВ«Донбаснафто продукт» АЗС №90	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1236	Селидівські РЕМ	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-

	Кіровських електричних мереж ВАТ «Донецькобленерго»													
1237	СПД Мураш Ю.О.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1238	ПП «Сокіл»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1239	Гр.Каразмфiр С.С.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1240	СПД Прокопович Ю.П.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1241	Селидiвська ПС ДРБЕА ВАТ «Облдоррембуд»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1242	КП «Мiськсвiтло»		-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1243	ТОВ «Селидiвський машинобудiвний завод»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1244	ЗАТ «Селидiвський хлiбокомбiнат»	-		+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1245	ТОВ «Селко»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1246	ПП «Свiточ»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1247	ТОВ «Джерело»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1248	ТОВ «Таврiя»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1249	ТОВ «Селидiвське»	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1250	ТОВ ЦЗФ «Курахiвська»	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1251	ЗАТ «Д-КМЗ»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Сiверськ</i>														
1252	Сiверське мiське спецiалiзоване комунальне пiдприємство	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1253	Виробнича одиниця «Слов'янськтеплоне р- ежа»	+	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Слов'янськ та Слов'янський район</i>														

1254	Слов'янська ТЭС	-	-	+	+	-	+	+	-	+	-	-	-	-
1255	БАТ“Словважмаш”	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
1256	КП Міської ради «Славгорводоканал»	-	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1257	Коммунальне підприємство “Святогірське багатогалузеве об'єднання комунального господарства »	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1258	Комунальне підприємство АТП 052814	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1259	Коммунальне підприємство «Сервіскомуненерг о»	+	-	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-
1260	БАТ “Донрибкомбінат”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-
1261	Слов'янське районна організація мисливців і рибалок «Тор»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
1262	Регіональний ландшафтний парк «Слов'янський курорт»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1263	ДП «157олинська157ьке лісопаркове господарство»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+
1264	Державне підприємство «Слов'янський лісхоз»	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+
1265	ТОВ “Старий замок”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

1266	Санаторій “Святі гори”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1267	ВАТ «Слов’янський крейдовопняний завод»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1268	ЗАТ “Сло вянск олія”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1269	ЗАТ «Арматурно ізоляторний завод»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1270	ЗАТ “Реактив”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1271	Слов’янська гідрогеологічна режимно-експлуатаційна станція	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1272	КП«Слов’янська експлуатаційна ділянка інженерного захисту територій від підтоплення»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1273	ЗАТ „АТ Глини Донбасу”	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1274	ТОВ “Велес”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1275	ТОВ «Будматеріали» Райалександрівка	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1276	АО «Южно-Октябрьские глины «Юг»	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1277	ЗАТ Славнерудпром	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1278	ЗАТ «Зевс – Кераміки»	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
1279	Філія «Надія» АФ «Шахтар»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1280	Філія «Донбасс» АФ «Шахтар»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1281	Філія «Україна» АФ «Шахтар»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

1282	Філія „Колосс” АФ Шахтар	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1283	Філія «Світанок» ДП АФ «Шахтар»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1284	Філія „Правдінский” ДП «Агрофірма «Шахтар»»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1285	Філія «Краматорське» ДП АФ «Шахтар»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1286	Слов’янське Підсобне Сільськогосподарче підприємство АП «Шахти ім. А.Ф.Засядько»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1287	Черкаська с/р	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1288	159олінська с/р	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1289	ТОВ «Слов’янська соледобувна компанія»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1290	ВАТ«Слов’янська виробнича компанія»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1291	ВАТ “АВИ-АС”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1292	ПП Перепечаєнко А.А.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1293	ПП «Адора».	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1294	ВАТ «Гефест»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1295	ВАТ «ВИСС ОЙЛ»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1296	ВАТ«Донбасснефтеп родукт».	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1297	ВАТ “Куреш”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1298	ВАТ “Азон”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1299	ПО «Славия»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1300	ПП «Жета»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1301	Памятка природи	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-

	загальнодержавного значення „Мацька дача”													
1302	ППМЗ „Ставок Дзеркальний”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1303	ППМЗ „Дуб”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1304	ПСПМ „Дендропарк Маяцького лісництва”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1305	ППМЗ „Тополя”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1306	НПП „Святі гори”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1307	ЗМЗ „Заплава - 1”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1308	ЗМЗ „Пришиб”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1309	ЗМЗ „Крейдяне”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1310	ППЗЗ „Озеро Сліпне”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1311	ППЗЗ „Озеро Ріпне”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1312	ЗМЗ „Приозерний”	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1313	КП «Водозниження»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1314	ПЕП «Слов'янськкомуненерго»	-	-	-	-	-	-	+						
1315	Філія «Слов'янський автодор»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1316	Міхалевич М.Г.	-	-	-	-	-	-	+						
1317	Слов'янськтепломережа”	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-
1318	ВАТ «СЗВІ»	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Сніжне</i>														
1319	КП МРГ УТМР	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1320	ДП «Шахта «Сніжнянська» Торезенерго УЛШ	+	-		+	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1321	ДП «Шахта «Ремовська» Торезького УЛШ	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-

1322	ДП Шахта ВП «Міуська» ТУЛШ	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1323	ДП «Шахта «Північна»	+	-	-		-	+	-	-	-	-	-	-	-
1324	ТОВ «Юніон- Вуглегазодобича»	+	-	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1325	ДП «Сніжнеантрацит»	+	-	-		-	+	-	-	-	-	-	-	-
1326	ТОВ «Сортувально- збагачувальна фабрика «Міусинська»	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1327	ТОВ "ТРИУМФ"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1328	ТОВ «Донтехпром 2006»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1329	ДП Центральна збагачувальна фабрика «Сніжнянська» ТУЛШ	+	-	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1330	ТОВ "ДАРМІН"	+	-	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1331	ТОВ «Антрацит»	+	-		+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1332	ДП «Сніжнянська виправна колонія №127»	+	-	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1333	ТОВ НВ фармацевтична компанія "ВВВ"	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1334	ТОВ "УКРРОСНАМІС"	+	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1335	СП «Сніжнянський машинобудівельний завод» ВАТ «МОТОР СІЧ»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1336	ТОВ «Восток- Інвест»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1337	ВАТ	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	«Сніжнянськкремстанок»													
1338	ВАТ «Сніжнянський завод хімічного машинобудування»	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1339	ПМП "ІНСТЕК"	+	-	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1340	ПП «Реммебель»	+	-	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1341	ПП ВКФ «Мастер-Дом»	+	-	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1342	Регіональна філія ТОВ фірми «Металлон»-Донбаський	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1343	КП"ВТОРПОЛІМЕР ПЕРЕРОБКА"	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1344	ТОВ «Екобезпечність»	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1345	ДП ТОВ «Комунальник»-«Світло»	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1346	ВО обласного КП «Донецьктеплокому енерго» «Сніжнетепломережа»	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1347	Сніжнянське ВУ ВКГК КП «Компанія «Вода Донбасу»	+	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
1348	ТОВ «Меандр»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1349	Філія СТО ВАТ «Сніжнянське автотранспортне підприємство11412»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1350	Філіал ВАТ «Донецьк-Авто» «Сніжнянський автоцентр»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1351	ПП "ВОТ-ТАК"	+	-		+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1352	ПП "МП ГАЗ-ПРОМ"	+	-		+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1353	ТОВ «Лексусс-ОЙЛ»	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1354	ПП Галаш	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1355	ПП Ідченко	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1356	ТОВ «Юпітер»	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1357	ТОВ «Газсервіс»	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1358	КП "ЗЕЛЕНБУД"	+	-		-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1359	ТОВ АФ «Відродження»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1360	ТОВ «Донметпром»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1361	АТЗТ «Вугілляінвест» ш. «Воскресенська»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1362	ВП «шахта «Заря» ДП «Сніжнеантрацит»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Соледар</i>														
1363	Соледарське ВРЖП «Ремонтник»	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1364	КП «Комунальник»	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1365	ТОВ «Фірма «Домас»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1366	ДП «Артемсіль»	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1367	ТОВ «Кнауф гіпс Донбас»	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1368	ТОВ «Соледар- Сервіс»	+	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1369	ЗАТ «Белокаменські вогнетриви»	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Старобешеве та Старобешівський район</i>														
1370	ППЗЗ „Новокатеринівське	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-

	оголення”													
1371	ППМЗ „Печера №1”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1372	ППМЗ „Печера №2”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1373	ППМЗ „Оголення нижнього карбону”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1374	ЗУ „Гречкіно №1”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1375	ЗУ „Гречкіно №2”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1376	ЗУ „Васильєвка”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1377	ЗЗЗ „Роздольненський”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1378	ППЗЗ „Стильське оголення”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1379	КП „Старобешевське”	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1380	ВАТ „Старобешевська ТЕС”	-	-	+	-	-	+	+	-	+	-	-	-	-
1381	Енерготорг ВАТ „Донбасенерго”	-	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-
1382	ВАТ „Каракубський ХПП”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1383	АТБТ „Старобешівська БМУ 194”	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1384	Старобешівське УГГ	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1385	Старобешівське відділення „Волноваський автодор”	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1386	ВАТ „Старобешівський хлібокомбінат”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1387	ТОВ АПФ „Чапаєвець”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1388	СТОВ „Колос”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1389	СТОВ АФ „Ім.	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-

	Кірова”													
1390	ТОВ АФ „Гірник”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1391	ТОВ „Солнцеве”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1392	ТОВ АФ „Зоря”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1393	ПП. Агрофірма „Аякс”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1394	АСФГ „Фортуна”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1395	ТОВ „Ім. Фрунзе”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1396	Агроцех ММК ім. Ілліча №17	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1397	Агроцех ММК ім. Ілліча №36	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1398	Агроцех ММК ім. Ілліча №50	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1399	КСАП „Молоко”	-	-	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-
1400	Солнцевська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1401	Петровська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1402	Стильська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1403	Кумачівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1404	Олександрівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1405	Новокатеринівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1406	Новозар`ївська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1407	Комунарівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1408	Осиківська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1409	Роздольненська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1410	Мар`янівська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1411	Ставок Карачуровський	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1412	Старобешівська дільниця КП «Компані «Вода Донбасу»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1413	СТОВ «Меркурій»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1414	ТОВ «Заря»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1415	ТОВ «АФ «Горняк»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

1416	Бешівська ОС Донецького МУВХ	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1417	СФГ «Еверест»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>Тельманівський район</i>														
1418	ДКП “Домовик”	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1419	Тельманівська ділянка Компанія «Вода Донбасу»	+	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1420	ДП “Мирненський сервіс”	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1421	ВАТ “Баштанник”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1422	Управління с/г ВАТ “ММК ім.Ілліча”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1423	ВАТ “Приазовье”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1424	СТОВ ім.Тельмана	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1425	Фізична особа Гончар В.В.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1426	СТОВ “Нива”, сmt.Тельманове	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1427	ТОВ АФ “Мічурине,	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1428	ТОВ АФ “Принцфельд”, сmt.Тельманове	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1429	ВАТ “Тельманівський карьер”,	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1430	ВАТ СВД “Каранський кар’єр”	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1431	СТОВ “Нова Україна”	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1432	Масло цех ПП “Донагросервіс	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1433	Масло цех ТОВ “Еллада”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1434	Тельманівський	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	МОЛОКОЗАВОД													
1435	ДП “Тельманівське лісове господарство”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
1436	Тельманівське МРГ,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	-	-
1437	Заповідне урочище “Ліс на граниті”,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1438	Заповідне урочище “Кірсанове”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1439	Пам’ятник природи “Родник у Коньково”,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1440	Відділення УСПЗ НАН України Кальміуське”,	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1441	АЗС “Тріада”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1442	АЗС ПП Федіна Г.Ф.,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1443	АЗС ТОВ “Донецьк Фьюїль Компані”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1444	АЗС ТОВ “Донецьк Фьюїль Компані”,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1445	АЗС ПП Гумеч С.С.,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1446	АЗС ПП Сочлі Д.П.,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1447	АЗС ПП Тиртих П.С.,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1448	ТОВ “Донбаснафтопродукт”,	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1449	ГСП “Каранська нафтобаза” ВАТ “ММК ім.Ілліча”	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1450	ТОВ “Новоласпинське”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1451	ДП “Ілліч-Агро-Донбас” (агро цехи у районі)	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1452	ТОВ “Тайфа”		-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1453	МП “Старт”	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1454	ПП Куркчі	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1455	Селищні і сільські ради Тельманівського району	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1456	ТОВ ім. Леніна	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1457	ТОВ “Староігнатівське”	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1458	ВАТ «Бахчевік»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1459	ПП Гончар В.В.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1460	ПП Слюсар І.О.	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Торез</i>														
1461	ВАТ «Торезтвєрдосплав»	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1462	«Донбаський збагачувальний комбінат»	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1463	філія ЦЗФ «Торезька» ТОВ «Енергоімлекс»	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1464	ЗАТ «ЦЗФ «Донецька»	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1465	ЗАТ «Ремоввугілля»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1466	Відособлений підрозділ «ш. Прогрес» ДП«ТА»	+	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1467	ЗАТ Торезька харчосмакова фабрика	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1468	Торезька виправна колонія № 28	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1469	Відособлений підрозділ ш. «Ніколаєвська» ПП	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	«Содействіє»													
1470	ТОВ «Донметпром»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1471	ТОВ «Вуглесервіс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1472	ПП «Торговугілля»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1473	ТОВ «Вуглересурс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1474	ДП ш. «Розсипнянська № 2»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1475	ПП «Содействіє»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1476	ТОВ «Востокресурс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1477	ТОВ «Східвугілля-інвест»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1478	ТОВ «ш. Тера-1»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1479	ТОВ «Шахта вугільна «Алекс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1480	ТОВ «Шахта № 70»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1481	Відокремлений підрозділ «ШУ Ім. Лутугіна" ДП "ТА"	+	-	+		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1482	Військовий гірничорядувальний загін	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1483	ЗАТ « ТЕТЗ-інвест »	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1484	БАТ «Торезький завод залізобетонного шахтокріплення	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1485	ВУВКГ «Компанія «Вода Донбасу»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1486	ОП «Торезький РМЗ» ДП «ТА»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+	+
1487	ДП "Торезьке лісове господарство"		-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1488	Торезька дистанція колії ДП "Донецька залізниця"	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1489	ОП «Автобаза ДП «ТА»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1490	ТОВ ВВП «Корпорація Донвугілля»	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1491	Управління по ремонту доріг	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1492	ПП «Елвік»	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1493	«Шу Волинське» ДП «ТА»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1494	ТОВ «Антрацит»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1495	ТОВ «ш.Похила»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1496	ТОВ «Торез-шанс 2»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1497	КП спеціалізоване автотранспортне підприємство	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1498	КП «Світанок Пелагіївки»	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1499	«Шахь Лісова» ТУЛШ	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1500	Структурний підрозділ ш. «Червона зірка» ТУЛШ	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1501	Структурний підрозділ «ш.	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-

	Об'єднана» ТУЛШ													
1502	ДП «ш. Річна»	-	-	-		-	-		-	-	-	-	-	-
1503	«Шахта Об'єднана» ТУЛШ	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1504	« Шахта № 3 Біс» ТУЛШ	+	-	-	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1505	АЗС ПП Абазян	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1506	ЗАТ Гефест	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1507	ТОВ «Скіф-Сервіс»	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1508	ТОВ «Сінтез»	+	-	+	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1509	ТОВ «Антрацит- Регіон»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1510	Шахта Міуська ДЛШ	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1511	ВП «Шахта «Прогрес»	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1512	СТОВ «Чистяківське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Українськ</i>														
1513	ВП «Шахта «Україна» ДП «Селидіввугілля»	-	-	-	-	-	-	+	-	+	-	-	-	-
1514	КП «ЖЕК м.Українськ»	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
<i>м. Харцизьк</i>														
1515	ВП "Шахта "Іловайська" ДП "Шахтарськантрацит "	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1516	Шахтоуправління ім.	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	17 партз'їзду ТО "Шахта ім. С.П. Ткачука" ДП "Шахтарськантрацит "													
1517	БАТ "Сілур"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1518	ТОВ "Укрспецлиття"	+	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1519	БАТ "Харцизький трубний завод"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1520	ОКП "Донецьктеплокомун енерго" ВО "Харцизьктепломере жа"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1521	ТОВ "Армліт - Донбас"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1522	Харцизьке комунальне підприємство "Міськводоканал"		-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1523	Спеціалізоване комунальне підприємство "Стимул"	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1524	Філія ЗАО "ДМС- ЕКО" в м. Харцизьк	+	-			+	-	-	-	-	-	-	-	-
1525	Структурний підрозділ "Харцизький ремонтно механічний завод" ТОВ "Торговий дім "Граніт"	+	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-
1526	ПП "Дорожник 2002"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1527	Філія "Харцизький автодор" ДП	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	"Донецький облавтодор"													
1528	Українсько- Канадське сумісне підприємство "Донбас-Ліберті"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1529	ПП "Порто"-2004" (автозаправна станція)	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1530	ТОВ "Харцизький машинобудівельний завод"	+	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1531	ТОВ "ДОН-Магнат"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1532	ТОВ "Карботекс"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1533	ТОВ "Укрдонпроміндустр ія"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1534	РЛП "Зуївський"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	
1535	КП "Мисливське риболовне господарство Українське товариство мисливців та рибалок"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-
<i>м. Часів Яр</i>														
1536	Часівоярське ВРЖП	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1537	ВО ОКП «Донецьктеплокому н-енерго»Часовяр- тепломережа»	-	-	+	-	+	-	+	-	-	-	-	-	-
1538	ВАТ «Часівоярський вогнетривкий комбінат»	+	+	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Шахтарськ та Шахтарський район</i>														
1539	ТОВ «Шахтарськнафтопр одукт»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1540	ТОВ «Гарантія»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1541	МПП Хозпрозрахунковий футбольний клуб «Шахтар»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1542	Управління по збуту вугільної продукції і технічного контролю якості вугля та стандартів	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1543	Міжгалузеве комерційне вирониче підприємство «Укршахтснаб»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1544	ТОВ ТОВ «Енерго»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1545	ПП «Промекс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1546	ПП Виробничо- комерційна фірма «Донресурс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1547	ДП «Шахтарськвуглезбу д»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1548	ТОВ «Лето-2003»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1549	ПП «Промтехресурс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1550	ПП Промислова комерційна фірма «Енергосервіс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1551	ТОВ «Луксор-М»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1552	ТОВ «Фіш-Оіл»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1553	ПП «Альфа-Восток»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1554	ПП «Регіон – Восток»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1555	Шахтарська промислово- комерційна філія	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	ТОВ «Медвуглетрейд»													
1556	ПП «Лідор»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1557	ТОВ «Торговий дім «Русь»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1558	ТОВ «Венідіс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1559	СП ДП «Шахтарськзбутпост ачання» ДП «Шахтарськантрацит »	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1560	ПП «Схід-Інвест- 2009»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1561	ТОВ «Регіон-Брок»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1562	ТОВ «Квадр»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1563	ДП ТОВ «Горняк» «Імпульс»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1564	ТОВ "Техресурси"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1565	ТОВ "ПИК "Мідас" АЗС	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1566	ЧП "Єліон" АЗС	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1567	ТОВ "Покровське"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1568	ЧП "Ільченко А.А. АЗС	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1569	ВП "Шахта Шахтарська -Глибока" ДП "Шахтарськантрацит "	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
1570	ДП "шахтоуправління ім.17 партз'їзду" ДП "Шахтарськантрацит "	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1571	Шахтоуправління ім. Чапаєва (шахта ім. Чапаєва, ш. ім. 1-го	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Мая, тернопільська ш.)													
1572	Збагачувальна фабрика "Постніківська" ТОВ "Донвуглетехінвест"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1573	ВП "Центральна збагачувальна фабрика" ДП "Шахтарськантрацит"	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1574	ТОВ "Шахтарськнафтопродукт"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1575	Виробниче управління водопроводно-каналізаційного господарства м. Шахтарська	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1576	Вугледобувне підприємство ТОВ "фірма "Карбон"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1577	ДП "Птахофабрика"Шахтарська Нова"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1578	СП "Шахта Єнакіївська" ДП "Орджонікідзевугілля"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1579	ДВАТ Вантажнотранспортне управління" Вантаж погрузтранс"	+	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1580	ВП "Управління з профілактики гасіння породних	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-

	відвалів та рекультивуації земель" ДП "Шахтарськантрацит "														
1581	ТОВ "Каменообробний завод "Омфал"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1582	ВО "Шахтарсьтепломере жа" ОКП "Донецьктеплокомун енерго"	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1583	ТОВ "Шахтовуглесервіс"	+	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	-	-
1584	КП "Транспортне підприємство "Партнер"	+	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1585	ТОВ "Комплекс"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1586	Шахтарська ДЛШ	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1587	ТОВ "Синтез"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1588	ТОВ "Аякс -ЛТД"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1589	ТОВ "Імідж- технологі " Шахтарський ливарний механічний завод"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1590	ТОВ ЦЗФ "Фомінська"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1591	ВП "ЦОФ "Шахтарська ДП "Шахтарськантрацит "	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1592	ТОВ шахта вугільна «Піраміда»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1593	Вуглевидобувне підприємство ТОВ	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	«Алмаз»													
1594	ТОВ «Енерговугілля»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1595	ТОВ «Шахта 1-16»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1596	ТОВ ВП «Вуглетрест»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1597	ТОВ «Донвуглезбагаченн я»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1598	ТОВ «Вуглець-С»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1599	ТОВ «Антракс- ЮНІ»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1600	Сортувальне збагачувальне ТОВ фабрика «Стіжківська»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1601	Шахтарська філія ТОВ «Брянківська вугільна компанія»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1602	ВП «Вінницька-2» ДП «Дирекція з реструктуризації шахтного фонду»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1603	ВП «Постніківська- 2» ДП «Дирекція з реструктуризації шахтного фонду»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1604	ДВАТ ЦЗФ «Сердіянська» дочірнє підприємство державної холдингової компанії «Шахтарськантрацит »	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1605	ТОВ ЦЗФ «Фомінська»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

1606	ВП «Центральна» ДП «Шахтарськантрацит »	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1607	ТОВ «Стіжківський машинобудівельний хзавод»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1608	ТОВ «Шахтарський ливарно-механічний завод»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1609	Завод ремонтно- подшипниковий	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1610	Будівельне управління №1 тресту «Кировськвуглебуд» ПО «Шахтарськвугілля»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1611	ДП «Шахта «Східна»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1612	ТОВ «Шахта «Полігон»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1613	ВП «Гольдштейн» ТОВ «ВКФ «Дон- Енерджи»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1614	ДВАТ енергетичне управління ДП Державної холдингової компанії «Жовтеньвугілля»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1615	ТОВ «Шахтарське районне сільське комунальне підприємство»		-	-	-	+	-	-	-	-	-	-	-	-
1616	КП МРГ УТМР Шахтарського району	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+		-

1617	ТОВ «Буран ЛТД»	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1618	РЛП "Донецький Кряж"	+	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1619	Торезька ВДЛШ ДП «Укрвуглеторфретру кторизація»	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1620	СП Шахта Єнакієвська ДП „Ордженекідзевугілл я”	+	-	-	-	-	+	+	-	-	-	-	-	-
1621	ТДВ Орендне підприємство Шахтоуправління ім. Чапаєва	+	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1622	КП «Джерело»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
<i>м. Ясинувата та Ясинуватський район</i>														
1623	Очеретинська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1624	Верхньоторецька с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1625	Новоселковська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1626	Первомайська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1627	Розовська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1628	Соловийовська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1629	Новобахмутовська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1630	Желановська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1631	Спартаківська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1632	Песковська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1633	Орловська с.р.	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1634	ЗМЗ „Балка Водяна”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1635	ППМЗ „Балка Суха”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1636	ППМЗ „Витоки Кальміусу”	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-
1637	Карлівське	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-

	водосховище (нижня частина)													
1638	Ставок с. Піски	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1639	Глинківське водосховище	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1640	Ясинуватська тепломережа	-	-	-	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-
1641	ТОВ „СВД+”	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1642	Ясинуватське ОРХ	-	-	-	-	+	-	-	-	+	-	-	-	-
1643	ТОВ «Альтком»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1644	Агроцех №65 БАТ «ММК ім. Ілліча»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1645	ТОВ «Орловське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1646	БАТ «ППЗ «Большевик»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1647	ТОВ «Варіант»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1648	ТОВ «Росія»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1649	СТОВ «Каменське»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1650	ТОВ «Авдіївський»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1651	ТОВ «Колос»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1652	ДП «Дослідне господарство Донецької дослідної станції інституту овочеводства та бахчеводства» Української академії аграрних наук	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1653	ПП «Степовик»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-
1654	ТОВ «Крута Балка»	-	-	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-	-

9.2. Радіаційна безпека

9.2.1. Стан радіаційного забруднення території області

Південно-східна державна інспекція з ядерної та радіаційної безпеки Держатомрегулювання (далі – Південно-східна держінспекція) здійснює діяльність у регіоні, який включає Донецьку, Запорізьку та Луганську області і є найбільш промислово розвинутим та техногенно-навантаженим регіоном в Україні. Держінспекція має інформацію про понад 1000 суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії: 800 з них працюють у медицині, 200 – в інших галузях господарства. З них біля 367 суб'єктів знаходяться у Донецькій області (289 працюють у медицині, 78 – в інших галузях господарства).

Протягом 2014 року Південно-східна держінспекція виконувала наступні пріоритетні завдання у сфері регулювання ядерної та радіаційної безпеки¹:

- державний нагляд за дотриманням законодавства, норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки при здійсненні діяльності, пов'язаної з використанням джерел іонізуючого випромінювання на державних підприємствах вугільної галузі, та ліцензування такого виду діяльності;
- державний нагляд за дотриманням законодавства, норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки при здійсненні діяльності, пов'язаної з використанням джерел іонізуючого випромінювання у медицині;
- державний нагляд за дотриманням законодавства, норм, правил і стандартів з фізичного захисту джерел іонізуючого випромінювання I категорії;
- державний нагляд за дотриманням законодавства, норм, правил і стандартів з ядерної та радіаційної безпеки при здійсненні діяльності, пов'язаної з використанням джерел іонізуючого випромінювання на підприємствах, які перебувають у скрутному фінансово-економічному стані, підприємствах-банкрутах, у тому числі при завершенні ними такої діяльності;
- ліцензування діяльності, пов'язаної з використанням джерел іонізуючого випромінювання;
- державна експертиза ядерної та радіаційної безпеки джерел іонізуючого випромінювання, фізичного захисту джерел іонізуючого випромінювання.

Крім того, Південно-східна держінспекція здійснювала:

- нагляд за реалізацією заходів, спрямованих на запобігання аваріям у процесі використання ДІВ, на забезпечення готовності підприємств, установ і організацій до ліквідації наслідків таких аварій;
- нагляд за службовим розслідуванням радіаційних аварій та вела облік таких аварій,
- оперативне інформування Держатомрегулювання про радіаційні аварії та інші небезпечні події, пов'язані з втратою контролю над ДІВ, та здійснювала нагляд та подальше інформування про розвиток і ліквідацію наслідків таких аварій та подій;

– реагування на випадки незаконного обігу радіоактивних матеріалів (брала участь у радіологічних обстеженнях) та повідомляла Держатомрегулювання про такі випадки.

Слід зазначити, що таке важливе пріоритетне завдання, як державний нагляд за дотриманням законодавства, норм, правил і стандартів з фізичного захисту ДІВ I категорії Південно-східною держінспекцією не виконано з причини набрання чинності змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», якими було встановлено, що перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб - підприємців контролюючими органами (крім Державної фіскальної служби України) здійснюються протягом серпня - грудня 2014 року виключно з дозволу Кабінету Міністрів України або за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки та набранням чинності Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» від 14 квітня 2014 року N 405/2014.

Не дивлячись на проведення антитерористичної операції та ведення бойових дій на окремих територіях Донбасу, Південно-східною держінспекцією протягом 2014 року опрацьовано майже 700 вхідних документів. Підготовлені відповіді на 500 вхідних листів, що включають: контрольні доручення Кабінету Міністрів України, Держатомрегулювання, місцевих органів виконавчої влади та самоврядування тощо, листи структурних підрозділів. Внесено до інформаційної бази 20 виданих, 63 переоформлених та таких, до яких внесені зміни, 6 анульованих ліцензій на провадження діяльності з використання ДІВ.

Південно-східна держінспекція в питаннях основної діяльності взаємодіяла з місцевими органами державної виконавчої влади, з органами місцевого самоврядування, з правоохоронними органами, органами прокуратури, Головними управліннями Державної служби України з надзвичайних ситуацій в областях, Головними управліннями Міндоходів України в Донецькій області та окремими податковими інспекціями.

Протягом року до Держатомрегулювання надані пропозиції:

1. до проекту Інтегрованого плану підтримки ядерної захищеності між Україною та МАГАТЕ на період з 2014 по 2016.
2. до проекту НПА «Порядок проведення інспекційних перевірок та інспекційних обстежень».

Дозвільна діяльність

На території Донецької області 227 суб'єктів, які здійснюють діяльність з використання ДІВ, мають відповідні ліцензії, з них: 130 – використовують ДІВ у медицині, 84 – у промисловості, 12 – виконують роботи з технічного обслуговування, ремонту, монтажу ДІВ, 1 – виконує роботи з проведення випробувань ДІВ та перевірки їх на герметичність.

Держінспекцією проводиться постійний контроль за виконанням особливих умов ліцензій усіх ліцензіатів, що використовують ДІВ. У 2014 році надано 21 припис щодо усунення порушень ліцензійних умов.

Під час аналізу документів заявників найчастіше виявляються наступні проблеми щодо забезпечення вимог радіаційної безпеки. В медичних установах це: морально та фізично застаріле рентгенівське обладнання; недостатність фінансових можливостей у державних закладів щодо відшкодування збитків від аварій, що можуть статися під час провадження діяльності з ДІВ; відсутність коштів на забезпечення належного технічного обслуговування та ремонту ДІВ; служби радіаційної безпеки окремих медичних закладів, які використовують високоактивні та/або відкриті ДІВ, не акредитовані на право проведення вимірювань у сфері поширення державного метрологічного нагляду; несвоєчасне внесення даних про наявність та рух ДІВ до Державного реєстру ДІВ.

Для промислових підприємств це: відсутність приладів радіаційного контролю або їх нездатність реєструвати та вимірювати випромінювання, що створюється наявними ДІВ; порушення вимог щодо технічного обслуговування ДІВ; несвоєчасність внесення даних про наявність та рух ДІВ до Державного реєстру ДІВ; неподання на узгодження звітності про фактичні обсяги радіоактивних відходів, утворених за базовий податковий (звітний) період, календарний квартал (включаючи вже накопичені до 1 квітня 2009 р.).

На 25.12.2014 в регіоні понад 300 суб'єктів діяльності зареєстрували ДІВ у Державному реєстрі ДІВ.

Протягом року Південно-східна держінспекції працювала у взаємодії з Державним реєстром ДІВ з питань встановлення власників ДІВ, що були вилучені із незаконного обігу.

Наглядова діяльність

Державний нагляд за дотриманням суб'єктами діяльності у сфері використання ядерної енергії вимог чинного законодавства здійснювався у відповідності з Планом-графіком проведення інспекційних перевірок Державними інспекціями з ядерної та радіаційної безпеки. Планування наглядової діяльності об'єктів використання ДІВ здійснюється згідно з встановленою рекомендованою періодичністю в залежності від потенційної небезпеки ДІВ.

Планом на 2014 рік передбачалось провести 51 інспекцію та інспекційне обстеження суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії. Фактично проведено 30. Складено 11 приписів, 19 актів інспекційних обстежень.

За результатами перевірок медичних закладів найбільш характерними порушеннями є недотримання вимог технічних регламентів експлуатації ДІВ. Ті ж порушення є характерними також в промисловості (ДП «Донецька вугільна енергетична компанія»).

Невиконання Плану-графіку проведення інспекційних перевірок обумовлено внесенням змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2014 рік», яким було встановлено, що перевірки підприємств, установ та організацій, фізичних осіб - підприємців контролюючими органами (крім Державної фіскальної служби України) здійснюються протягом серпня - грудня 2014 року виключно з дозволу Кабінету Міністрів України або за заявкою суб'єкта господарювання щодо його перевірки та набранням чинності Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України

від 13 квітня 2014 року «Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України» від 14 квітня 2014 року N 405/2014.

Керуючись Порядком взаємодії органів виконавчої влади та юридичних осіб, які провадять діяльність у сфері використання ядерної енергії, в разі виявлення радіоактивних матеріалів у незаконному обігу, Південно-східна держінспекція надавала місцевим органам державної виконавчої влади та правоохоронним органам інформацію та висновки про результати радіологічних обстежень підозрюваних об'єктів/матеріалів, зокрема, за результатами перевірки Дочірнього підприємства «Скапер» Акціонерного товариства закритого типу «Донбасстальконструкція», Південно-східна держінспекція проінформувала Управління Служби безпеки України в Донецькій області та Голову міста Донецька про порушення вимог щодо безпечного зберігання приладів та устаткування з біологічним захистом із збідненого урану.

Крім того, за окремими дорученнями Держатомрегулювання та її територіальних органів Південно-східною держінспекцією проводились непланові заходи реагування, зокрема, під час перевірки шахти «Юний комунар» Горлівської дирекції виконання проектів ліквідації шахт було встановлено, що регламент проведення радіоекологічного моніторингу не відповідає проектному, а саме: не вимірюється питома активність ^{90}Sr , ^{239}Pu та ^{241}Am в мулах, ^3H , ^{235}U , ^{90}Sr , ^{239}Pu та ^{241}Am в підземних (шахтних) та поверхневих водах. Також проводились непланові інспекційні обстеження з метою встановлення наявності умов під час транспортування радіоактивних матеріалів у ДП «Спеціалізований центр «Вуглеізотоп» (м. Донецьк).

Протягом року Південно-східною держінспекцією організовано проведення у ДП «Державний науково-технічний центр з ядерної та радіаційної безпеки» (ДП «ДНТЦ ЯРБ») 6-ти державних експертиз ядерної та радіаційної безпеки (ЯРБ) проектів використання ДІВ. З них: 5 – надані суб'єктами діяльності у медицині, 1 – у промисловості. Розглянуто 5 звітів про виконання державної експертизи ЯРБ, що надійшли з ДП «ДНТЦ ЯРБ» та стільки ж відповідних висновків. Всі висновки були позитивними, затверджені керівництвом Південно-східної держінспекції і передані замовникам експертизи для виконання.

Під час розгляду проектних матеріалів, які надходили до Південно-східної держінспекції для проведення державної експертизи ЯРБ, виявлялись наступні недоліки: вони не містили необхідної і достатньої інформації, розрахунків, обґрунтувань, відомостей що стосуються радіаційних характеристик ДІВ, геометричних параметрів ДІВ у системі «джерело-захист», методів розрахунку радіаційно-гігієнічних характеристик, або посилянь на відповідні методики.

Під час експертизи проектних матеріалів експерти найчастіше виявляли наступні недоліки: розрахунки біологічного захисту не в повній мірі відповідали вимогам чинного законодавства, зокрема, не враховувався коефіцієнт запасу 2 на проектування відповідно до вимог п. 9.1.4 ОСПУ-2005, бракувало інформації про матеріал та товщину стін, перекриття між поверхами, вікон між процедурними приміщеннями та кімнатами керування ДІВ; не розглядалися питання щодо системи дозиметричного контролю тощо.

Таблиця 9.2

Порівняльна таблиця результатів дозвільної діяльності у 2013 та 2014 роках

Рік	Видача ліцензій		Результати дозвільної діяльності у 2013 та 2014 роках							Завершення діяльності з ДІВ
			Видача ліцензій		Переоформленн я ліцензій		Анульован о ліцензій	Внесення змін до діючих ліцензій		
	Мед .	Інш і	Всього о	Поза - план.	Всього	Поза- план.	Всього	Всього о	Поза - план.	
2013			18	-	1	-	2	40	-	
2014			20		63		6			

9.2.2. Поводження з радіоактивними відходами

На території Донецької області радіоактивні відходи (РАВ) можуть утворюватись у суб'єктів діяльності у сфері використання ядерної енергії, які використовують радіонуклідні ДІВ. До РАВ також можуть відноситись радіоактивні матеріали що вилучаються з незаконного обігу, у тому числі так звані покинуті ДІВ.

Всього в регіоні 42 суб'єкти, у яких при використанні ДІВ можуть утворюватись радіоактивні відходи. Найгірший стан забезпечення вимог безпеки при поводженні з відпрацьованими ДІВ та надання звітності щодо утворення РАВ спостерігається на державних підприємствах вугільної галузі, які не є ліцензіатами. Так, ДП «Донецька вугільна енергетична компанія» використовує відпрацьовані ДІВ і квартальної звітності щодо утворення РАВ не надає взагалі.

У 2014 році Південно-східною держінспекцією зафіксовано 8 радіаційних інцидентів на території Донецької області:

- 6 випадків виявлення металобрухту, забрудненого радіонуклідами природного походження;
- 1 випадок виявлення покинутих ДІВ;
- 1 випадок виявлення підозрюваного об'єкту (матеріалу) у пункті пропуску через державний кордон.

02 січня у ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» (м. Маріуполь Донецької обл.) під час вхідного РК був затриманий вагон № 67703827 з металобрухтом, що надійшов зі станції Суми Південної залізниці від ТОВ «Укртранс Консалтинг» (власник вантажу – ТОВ «Посейдон-Трейд», м. Київ). Персоналом ДСП «Донецький державний спеціальний комбінат» було вилучено з металобрухту 1 фрагмент труби вагою 12 кг, забруднений радіоактивним матеріалом (ізоотоп ^{226}Ra). Після проведення радіологічного обстеження радіоактивно-забруднений фрагмент було перевезено до сховища РАВ ДСП «Донецький державний спеціальний комбінат» для тимчасового зберігання. ПЕД гама-випромінювання на відстані 0,1 м від труби сягала 10,0 мкЗв/год, питома активність ^{226}Ra – $4,9 \times 10^4$ Бк/кг.

23 січня у пункті пропуску через державний кордон України «Донецьк-аеропорт» при здійсненні прикордонного контролю рейсу № 453 Стамбул-Донецьк спрацювала стаціонарна система РК «ЯНТАР-2П». При здійсненні

детального РК, який виконував черговий інспектор поста екологічного контролю, у ручній поклажі пасажирів - громадян України було виявлено близько 7 кг підозрюваного матеріалу (сипучої порошкової суміші сірого кольору) у пакеті та банці з під кави. ПЕД гамма-випромінювання сягала 2,83 мкЗв/год. З пояснень громадянина, ця суміш є танталовою рудою (колумбітом), країна походження – Республіка Конго. Після проведення радіологічного обстеження підозрюваний матеріал було перевезено до сховища РАВ ДСП «Донецький державний спеціальний комбінат» для тимчасового зберігання. Питома активність ^{226}Ra становила $2,9 \times 10^4$ Бк/кг, ПЕД гамма-випромінювання на відстані 0,1 м від поверхні радіоактивного матеріалу – до 3 мкЗв/год.

12 лютого, в процесі проведення планової інспекційної перевірки ДП «Скапер», було виявлено три вироби, які мали ознаки радіоактивного матеріалу. Як з'ясувалось, цими виробами були дві радіаційні головки від гамма-дефектоскопу типу «Гаммарид-192/120» та захисний контейнер типу КЗ-1 (зав. № 3011), які містять збіднений уран в якості біологічного захисту від іонізуючого випромінювання. Одна з радіаційних головок була укомплектована закритим радіонуклідним ДІВ з радіонуклідом цезій-137. Інша радіаційна головка та захисний контейнер ДІВ не містили. На даний час ДП «Скапер» не працює, виробничі будівлі належать ТОВ «Маріупольстальконструкція». Інформація про результати перевірки була надана Управлінню Служби безпеки України в Донецькій області та Міському голові м. Донецька для прийняття відповідного рішення.

27 березня у ДП «Тютюнова компанія «Хамадей» (83047, м. Донецьк, вул. Андропова, 2-2А) було виявлено радіоізотопний прилад з радіонуклідним ДІВ (стронцій-90) активністю 925 МБк. Зі слів персоналу підприємства, прилад надійшов у складі посилки з обладнанням з Великобританії. Після отримання інформації про наявність у складі приладу радіоактивного матеріалу керівництвом підприємства було прийнято рішення стосовно його передачі на тимчасове зберігання до ДСП «Донецький державний спеціальний комбінат».

15 квітня у ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» (м. Маріуполь Донецької обл.) під час вхідного РК був затриманий вагон № 68750918 з металобрухтом, що надійшов зі станції Ахтирка Південної залізниці від ТОВ «Індустрія Енергії» (вул. Рівненська, 74, сел. Струмівка, Луцький р-н, Волинська обл.). Персоналом ДСП «Донецький державний спеціальний комбінат» було вилучено з металобрухту 1 фрагмент труби вагою 12 кг, забруднений радіоактивним матеріалом (ізоп ^{226}Ra). Після проведення радіологічного обстеження радіоактивно-забруднений фрагмент було перевезено до сховища РАВ ДСП «Донецький державний спеціальний комбінат» для тимчасового зберігання. ПЕД гама-випромінювання на відстані 0,1 м від труби сягала 2,5 мкЗв/год, питома активність ^{226}Ra – $1,4 \times 10^4$ Бк/кг.

09 травня у ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» (м. Маріуполь Донецької обл.) під час вхідного РК був затриманий вагон № 60503174 з металобрухтом, що надійшов зі станції Хриплін Львівської залізниці. Власник – ТОВ «ВКФ «МЕГА-МЕТ» (м. Донецьк, вул. Овнатяна, 4). Персоналом ДСП

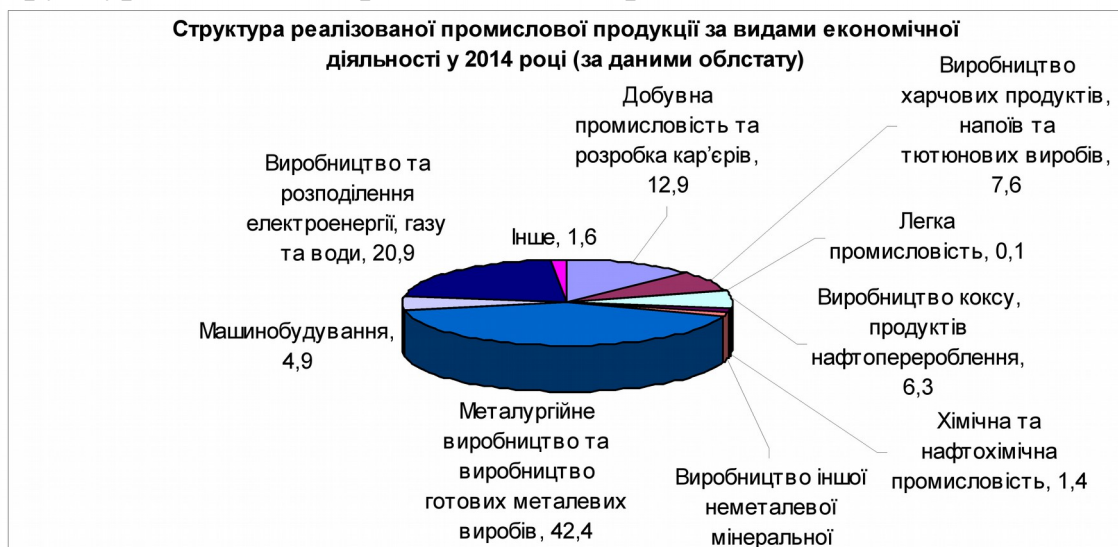
«Донецький державний спеціальний комбінат» було вилучено з металобрухту фрагменти металевих труб вагою 168 кг, забруднені радіоактивним матеріалом (ізоотоп ^{226}Ra). Після проведення радіологічного обстеження радіоактивно-забруднений металобрухт було перевезено до сховища РАВ ДСП «Донецький державний спеціальний комбінат» для тимчасового зберігання. ПЕД гама-випромінювання на відстані 0,1 м від труби сягала 9,0 мкЗв/год, питома активність ^{226}Ra – $4,5 \times 10^4$ Бк/кг.

12 жовтня у ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат імені Ілліча» (м. Маріуполь Донецької обл.) під час вхідного РК був затриманий вагон № 68824002 з металобрухтом, що надійшов зі станції Талалаївка Чернігівської області. Власник вантажу – ТОВ «МЕТАЛЛ-КОМ» (м. Чернігів, вул. Ріпкинська, 27-А). Персоналом ДП «Дніпропетровський державний міжобласний спецкомбінат» ДК «Укр ДО «Радон» було вилучено з металобрухту 37 фрагментів металевих труб вагою 420 кг, забруднених радіоактивним матеріалом. ППД гама-випромінювання всередині деяких фрагментів становила 2,5 мкГр/год; щільність потоку бета-частинок – 300 β -част/хв $\times$ см².

17 жовтня у ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» (м. Маріуполь Донецької обл.) під час вхідного РК був затриманий вагон № 67702514 з металобрухтом, що надійшов зі станції Кальміус Донецької залізниці. Вантажовідправник – ТОВ «АЛЬФАМЕТ» (м. Донецьк, вул. Роздольна, 2а). Персоналом ДП «Дніпропетровський державний міжобласний спецкомбінат» ДК «Укр ДО «Радон» було вилучено з металобрухту металеву пластину розмірами 400 $\times$ 500 $\times$ 5 мм вагою 7 кг, забруднену радіоактивним матеріалом (ізоотоп ^{226}Ra). Після проведення радіологічного обстеження радіоактивно-забруднений металобрухт було перевезено на тимчасове контейнерне зберігання до ДП «ДДМСК». ПЕД гама-випромінювання на відстані 0,1 м від труби сягала 5,13 мкЗв/год, питома активність ^{226}Ra – $5,7 \times 10^5$ Бк/кг.

10. ПРОМИСЛОВІСТЬ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

10.1 Структура та обсяги промислового виробництва

Таблиця 10.2
Обсяги промислового виробництва Донецької області у 2014* році

Назва промисловості	Обсяг виробництва (млн.грн.)
Добувна промисловість та розробка кар'єрів	21897,9
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	12985,5
Легка промисловість	205,6
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	10740,2
Хімічна та нафтохімічна промисловість	2308,1
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	3239,15
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	72169,97
Машинобудування	8332,6
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	35478,0
Інше	2753,35
Усього	170110,37

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

² Дані сформовані за функціональним підходом (спосіб узагальнення даних, за яким показники діяльності формуються за однорідними видами діяльності).

За 2014 рік порівняно з попереднім роком промислове виробництво Донецької області скоротилося на 31,5%, за грудень 2014 року порівняно з груднем 2013 року – майже в 2 рази. У той же час у порівнянні з листопадом 2014 року загальний обсяг виробленої в грудні продукції збільшився на 3,2%, а в металургійному комплексі – на 10,7%.

Збільшення виробництва порівняно з попередніми місяцями фіксувалося в четвертому кварталі щомісячно і досягалося за рахунок відновлення зруйнованої транспортної та енергетичної інфраструктури, що дозволило ряду великих підприємств, незважаючи на проблеми з доставкою сировини і відвантаженням готової продукції, відновити виробничий процес після вимушених простоїв.

Однак за раніше допущеного спаду, який був найбільш глибоким у серпні 2014 року, динаміка виробництва з початку року продовжувала погіршуватися.

І за грудень, і за 2014 рік в цілому в порівнянні з аналогічними періодами 2013 року виробництво скоротилося в усіх без винятку основних видах промислової діяльності області. За 2014 рік порівняно з попереднім роком зниження обсягів продукції у видобутку неенергетичних корисних копалин і розроблення кар'єрів склало 15,7%, у виробництві, передачі і розподілі електроенергії – 18,3%, в металургійному виробництві та виробництві готових металевих виробів – 27,7%, у виробництві коксу і продуктів нафтопереробки – 31,5%, у виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – 32,1%, у виробництві будівельних матеріалів та іншої неметалевої мінеральної продукції – 32,3%, у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 34,6%, у вугільній промисловості – 36,8%, у машинобудуванні – 41,1%, у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – 47,5%, у легкій промисловості виробництво скоротилося в 2,8 рази.

В грудні 2014 року, порівняно з груднем попереднього року особливо глибокий спад відбувся у машинобудуванні – у 2 рази, у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів, а також у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – у 2,2 рази, у виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – у 2,3 рази, у вугільній промисловості – в 3,1 рази, легкої промисловості – 15,9 рази.

У базових галузях промисловості регіону порушені традиційні виробничі ланцюжка "вугілля-кокс-метал" і "вугілля-електроенергія".

Обласний обсяг видобутку рядового вугілля за 2014 рік склав 26,1 млн. тонн, що менше 2013 року на 11,7 млн. тонн, або на 30,9%. Обсяг готового вугілля, що включає відвантажений рядове вугілля (в тому числі для подальшого збагачення) і продукти збагачення, склав 19,9 млн. тонн і порівняно з 2013 роком скоротився на 36,8%.

Виробництво коксу, склавши за 2014 рік 6,3 млн. тонн, скоротилася порівняно з попереднім роком на 31,6%.

Річна виплавка чавуну, склавши 10,1 млн. тонн, зменшився порівняно з 2013 роком на 21,8%. Виплавка сталі за 2014 рік склала 9,8 млн. тонн, що менше попереднього року на 26,2%. Із загального обсягу виробленої сталі 7,9 млн. тонн, або 81,2%, отримано з машин безперервного лиття заготовок. Виробництво готового прокату за 2014 рік склало 5,3 млн. тонн, що менше 2013 року на 28,7%, у тому числі виробництво листового прокату скоротилося на 22,5%, сортового – на 39,5%. Випуск металевих труб, склавши за 2014 рік 341,4 тис. тонн, зменшився проти 2013 року на 16,2%.

Виробництво електроенергії за 2014 рік склало в області 22,7 млрд. кВт-годин, що менше попереднього року на 19,5%.

Таблиця 10.2

*Індекси промислової продукції за основними видами діяльності
(відсотків)*

	<i>2014 рік до 2013 року</i>	<i>Довідково: 2013 рік до 2012 року</i>
Промисловість	68,5	93,5
<i>Добувна промисловість</i>	67,3	96,6
Добування паливно-енергетичних корисних копалин	-	-
Добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	-	-
<i>Переробна промисловість</i>	66,4	90,5
з неї		
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	65,4	102,0
Легка промисловість	36,0	75,4
Оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	-	-
Целюлозно-паперове виробництво; видавнича діяльність	-	-
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	68,5	91,8
Хімічна та нафтохімічна промисловість	52,5	78,4
Виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	-	-
Металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	72,3	93,7
Машинобудування	58,9	79,1
<i>Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води</i>	81,5	98,4
у т.ч. виробництво та розподілення електроенергії	-	-

У 2014 році в цілому в порівнянні з відповідним періодом 2013 року виробництво скоротилося в усіх без винятку основних видах промислової діяльності області.

Підприємства металургійного виробництва та виробництва готових металевих виробів за 2014 рік у порівнянні з 2013 роком зменшили обсяги виробництва промислової продукції на 27,7 відс.

Підприємства з виробництва коксу та продуктів нафтоперероблення за підсумками 2014 року порівняно з попереднім роком зменшили обсяги виробництва промислової продукції на 31,5 відс.

Таблиця 10.2
Обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг)

<i>млн.грн.</i>						
	січень-грудень					
	2013	2014	відхилення +;-	2014 до 2013, %	питома вага у загальному обсязі, %	
					2013	2014
Промисловість	220630,9	170110,4	-50520,5	77,1	100	100
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	36074,3	21897,9	-14176,4	60,7	16,3	12,9
Переробна промисловість	143102,0	112734,5	-30367,5	78,8	64,9	66,3
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	19864,4	12985,5	-6878,9	65,4	9,0	7,6
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	350,4	205,6	-144,8	58,7	0,2	0,1
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	1322,5	911,7	-410,8	68,9	0,6	0,5
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	13944,9	1074,0	-12870,9	7,7	6,3	0,6
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	7885,0	2308,1	-5576,9	29,3	3,6	1,4
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	733,0	219,1	-513,9	29,9	0,3	0,1
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5882,3	3239,2	-2643,1	55,1	2,7	1,9
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів	70215,6	72169,9	1954,3	102,8	31,8	42,4
машинобудування	18653,0	8332,6	-10320,4	44,7	8,5	4,9
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	318,2	37,7	-280,5	11,8	0,2	0,0
виробництво електричного устаткування	2865,4	1775,5	-1089,9	62,0	1,3	1,0
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	7506,3	5773,4	-1732,9	76,9	3,4	3,4
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	7963,1	745,9	-7217,2	9,4	3,6	0,4
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	4250,9	1622,5	-2628,4	38,2	1,9	1,0
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого	38866,7	33827,4	-5039,3	87,0	17,6	19,9

повітря						
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2587,9	1650,1	-937,8	63,8	1,2	1,0

Зменшення обсягів виробництва металопродукції у 2014 році порівняно з відповідним періодом 2013 року обумовлено по-перше, руйнуванням транспортної та енергетичної інфраструктури в зоні проведення бойових дій, що призвело до часткової зупинки підприємств або їх окремих виробництв. По-друге, несприятливою кон'юнктурою світового ринку і зменшенням експортних цін на металопродукцію, що в основному пов'язано з низькими цінами на продукцію китайських експортерів.

Обсяг виробництва труб в області у 2014 році порівняно з 2013 зменшився на 11,2 відс. через скорочення обсягів виробництва у ПАТ «Харцизький трубний завод» - провідному трубному підприємстві області. Через руйнування транспортної і енергетичної інфраструктури завод не працював з середини серпня до середини жовтня 2014 року. Усього за 2014 рік у ПАТ «Харцизький трубний завод» вироблено 238,5 тис.т труб, що на 9,5 відс. менше, ніж за 2013 рік.

У хімічній промисловості обсяг виробництва продукції за 2014 рік порівняно з 2013 роком зменшився на 47,5 відс.

За 2014 рік у порівнянні з 2013 роком виробництво основних видів хімічної продукції зменшилося: аміаку - на 83,5 % (склало 133,2 тис. т), полістиролів - на 94,3 відс. (0,9 тис.т), мінеральних добрив - на 73,4 відс. (122,1 тис.т).

ПАТ «Концерн Стирол» не працювало. За інформацією керівництва підприємства, відновлення виробництва продукції планується після стабілізації політичної ситуації у Донецькій області.

У машинобудуванні обсяг виробництва за 2014 рік у порівнянні з попереднім роком зменшився на 41,1 відс.

З основної продукції у натуральному виразі за підсумками 2014 року було виготовлено: металорізальних верстатів 10 од. (111,1 відс. до 2013 року), веж для вітроенергетичних установок – 20 од. (90,9 відс.), холодильників – 298,6 тис.од. (75,8 відс.), печей побутових газових – 315,5 тис.од. (74,4 відс.), комбайнів прохідницьких – 21 од. (42,0 відс.), очисних комбайнів – 9 од. (27,3 відс.), вагонів магістральних – 616 од. (5,9 відс.).

Підприємствами легкої промисловості за підсумками 2014 року виготовлено товарної продукції на 64,0 відс. менше, ніж у 2013 році.

З основної продукції в натуральному виразі було виготовлено: взуття – 98,6 тис.пар (темп 2,7 відс.), трикотажу спіднього – 242,4 тис.шт. (27,1 відс.), тканин бавовняних – 3,3 млн.м² (2,3 відс.).

Виробництво електроенергії за 2014 рік склало в області 22,7 млрд. КВт-годин, що менше 2013 року на 19,5 відс.

Через проведення бойових дій у 2014 році було пошкоджено обладнання вугледобувних підприємств та під'їзні залізничні шляхи, що спричинило значне зменшення поставок палива на ТЕС області. Так, станом на 01.01.2015 на складах

теплових електростанцій запаси твердого палива склали 525,8 тис. тонн (55,6 відс. від плану).

10.2. Вплив на довкілля

Сучасну екологічну ситуацію в промисловості Донецької області, особливо у промислових районах і центрах, для яких характерна надмірна концентрація підприємств важкої індустрії, можна охарактеризувати як складну. Високий ступінь зношення основних фондів і відставання технічного рівня металургійної галузі від кращих світових досягнень призводить до надмірно високої енергоємності продукції, збільшення утворення відходів виробництва та надмірного забруднення навколишнього природного середовища у місцях розташування підприємств. Граничні рівні забруднення довкілля перевищують норми якості у декілька, та навіть десятки, разів.

Суттєво впливають на навколишнє природне середовище гірничодобувні підприємства, агломераційні фабрики (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря), відходи видобутку та збагачення (шлами, забруднення навколишнього середовища і тиск на земну поверхню), масові вибухи в кар'єрах (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та сейсмічне навантаження), шахтні води (забруднення водних об'єктів).

На підприємствах металургійної галузі більше 80% шкідливих викидів в атмосферу припадає на агломераційне та доменне виробництво.

Розробка і впровадження комплексного підходу до рішення екологічних проблем зі всебічною оцінкою і постійним контролем залишається сьогодні обов'язковою складовою благополуччя жителів міст, у яких розташовані ці підприємства.

10.2.1 Гірничодобувна промисловість

Розробка вугільних родовищ у Донбасі ведеться більш 200 років, протягом цього часу тут працювало понад 1000 шахт. Це створило велике навантаження і привело до значного нагромадження негативних факторів, що впливають на навколишнє природне середовище. Вплив гірничих робіт на навколишнє середовище зв'язано з багаторічним нераціональним використанням природних ресурсів із застосуванням застарілих технологій і характеризується:

- активізацією деформацій земної поверхні, утворення провалів;
- зсувами зон активного газовиділення, неконтрольованим метановиділенням;
- порушенням гідрологічного режиму, підтопленням територій;
- забрудненням водного і повітряного басейнів,
- негативним впливом породних відвалів
- знищенням ґрунтового і рослинного покриву на територіях, значно більших, ніж земельні відводи підприємств.

Актуальною і гострою проблемою для Донецької області залишається негативний вплив на навколишнє природне середовище наслідків багаторічного

інтенсивного видобутку вугілля і закриття у стислі терміни десятків глибоких нерентабельних шахт, діяльність яких призвела до незворотних змін у геологічному середовищі на великій території. Виробнича діяльність гірничодобувних підприємств призводить до погіршення екологічної ситуації в області.

На території Донецької області знаходиться половина вугільних підприємств України, які ліквідуються, це 37 шахт і 1 збагачувальна фабрика. На теперішній час більшість цих підприємств (33 шахти і 1 збагачувальна фабрика) знаходяться на території, тимчасово непідконтрольній українській владі.

До 2014 року заходи з ліквідації шахт здійснювались державним підприємством «Донвуглереструктуризація». У 2014 році, відповідно до наказу Міністерства вугілля України від 15.05.2014 № 358, створено державне підприємство «Об'єднана Компанія «Укрвуглереструктуризація».

З метою забезпечення роботи ліквідованих шахт у водовідливному режимі створене державне підприємство «Укршахтгідрозахист». До складу ДП «Укршахтгідрозахист» входять 16 ліквідованих шахт, з них 9 шахт розташовані на території Донецької області, з яких 8 шахт знаходяться на території, тимчасово непідконтрольній українській владі.

На балансі шахт, що ліквідуються, обліковується 108 порідних відвалів, з яких 33, таких що горять. Площа, яку займають породні відвали складає 612,1 га. Взагалі породні відвали закриваючих шахт, що ліквідуються знаходяться в зоні населених пунктів Донецької області, що не відповідає санітарним нормам.

Виконання природоохоронних заходів, передбачених проектами ліквідації, є проблемним питанням практично по всіх шахтах, що ліквідуються. Не виконуються в повному обсязі роботи з рекультивації земель промислових майданчиків, озеленення відвалів породи та роботи з ліквідації ставків-відстійників, що обумовлено систематичним бюджетним недофінансуванням.

Також не вирішеним залишається питання правонаступників рекультивованих земельних ділянок промислових майданчиків разом із породними відвалами.

10.2.2 Металургійна промисловість

Металургійний комплекс – стратегічно важлива складова вітчизняної економіки. Металургійні підприємства Донецької області у 2014 році забезпечили майже 39,0 відс. загальноукраїнського виробництва металопрокату. Частка металургії у структурі реалізованої продукції промисловості області складає 39,0 відс. У металургійному і коксохімічному виробництві зайнято 88,4 тис. осіб, або кожний четвертий працівник промисловості області.

Сучасну екологічну ситуацію в промисловості Донецької області, особливо в промислових районах і центрах, для яких характерна надмірна концентрація підприємств важкої індустрії, можна охарактеризувати як складну. Високий ступінь зношення основних фондів і відставання технічного рівня металургійної галузі від кращих світових досягнень призводить до надмірно високої енергоемності продукції, збільшення утворення відходів

виробництва та надмірного забруднення навколишнього природного середовища у місцях розташування підприємств. Граничні рівні забруднення довкілля перевищують норми якості у декілька, та навіть десятки, разів.

Суттєво впливають на навколишнє природне середовище гірничодобувні підприємства, агломераційні фабрики (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря), відходи видобутку та збагачення (шлами, забруднення навколишнього середовища і тиск на земну поверхню), масові вибухи в кар'єрах (викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря та сейсмічне навантаження), шахтні води (забруднення водних об'єктів).

10.2.3 Хімічна та нафтова промисловість

Провідне підприємство хімічної галузі Донецької області ПАТ «Концерн Стирол» з 2014 року знаходиться на території тимчасово непідконтрольній українській владі та не працює. Відновлення виробництва продукції можливо після стабілізації політичної ситуації у Донецькій області.

10.3. Заходи з екологізації промислового виробництва

Незважаючи на складну економічну і політичну ситуацію в Україні, металургійні підприємства області здійснюють модернізацію обладнання з метою створення сучасних високорентабельних виробництв за новітніми технологіями, що передбачають не тільки випуск високоякісної продукції, але й дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Найбільші проекти, які реалізовувалися у 2014 році і мали важливе значення для екології регіону:

- у ПАТ «Металургійний комбінат імені Ілліча» модернізовано агломашины №№ 6 і 12. Тепер технологічний процес спікання агломерату здійснюється за допомогою комп'ютерної техніки. Даний захід дозволив не тільки оновити виробниче обладнання та підвищити енергоефективність агломераційного виробництва (зниження витрат природного газу на 10,0 відс. за рахунок встановлення сучасних запалювальних пристроїв), але й поліпшити екологічні показники за рахунок проведення капітального ремонту природоохоронних систем;

- у жовтні завершено капітальний ремонт машини безперервного лиття заготовок №3 і відновлено проектні характеристики агрегату (інвестиції в проект склали більше 5,0 млн. грн.);

- у листопаді завершено капітальний ремонт блоку розділення повітря КАР-60. Після оновлення технічні характеристики енергетичного агрегату повернулися до своїх проектних показників. Вартість робіт склала понад 2,0 млн грн.;

- у листопаді завершено капітальний ремонт конвертеру №1, який тривав майже 2 місяці. Поряд з необхідністю підвищити економічну ефективність виплавки сталі, важливою метою робіт стало істотне скорочення шкідливих викидів в атмосферу. В процесі ремонту замінено газовідводячий

тракт, котел-охолоджувач та інше обладнання системи мокрої пилоочистки. Це дозволило суттєво знизити викиди пилу, а вміст вуглекислого газу на виході з фільтру скоротився на чверть. На реалізацію цього проекту було спрямовано майже 122,0 млн. грн, у тому числі 90,0 млн. грн. - на впровадження екологічних технологій.

- У ПАТ «Єнакіївський металургійний завод» у листопаді завершено реалізацію інвестиційного проекту вартістю 22,7 млн. дол. США, яким передбачено введення в експлуатацію третього турбокомпресорного агрегату нового покоління і вирішення питання стабільного забезпечення дуттям доменних печей підприємства. Продуктивність нової турбоповітрядувки у півтора рази вище вже наявних на заводі і складає 5 тис. м³/хвилину. Нове обладнання дозволяє надійно забезпечувати виконання екологічних стандартів України;

- на підприємстві було розпочато будівництво установки по вдуванню пиловугільного палива у доменні печі №№ 3 і 5. Тривають роботи з проектування нової аглофабрики, будівництва комплексу нової повітрярозподільчої установки і реконструкції шламонакопичувача.

- У ПАТ «Металургійний комбінат «Азовсталь» завершено капітальний ремонт доменної печі №4 з реконструкцією системи знепилювання ливарного двору. Це дозволить скоротити викиди пилу на 340 тонн на рік. Таким чином об'єкт повністю відповідатиме європейським екостандартам: після очищення вміст пилу складе менше 30 мг/куб. м, тоді як український норматив становить 50 мг/куб. м.

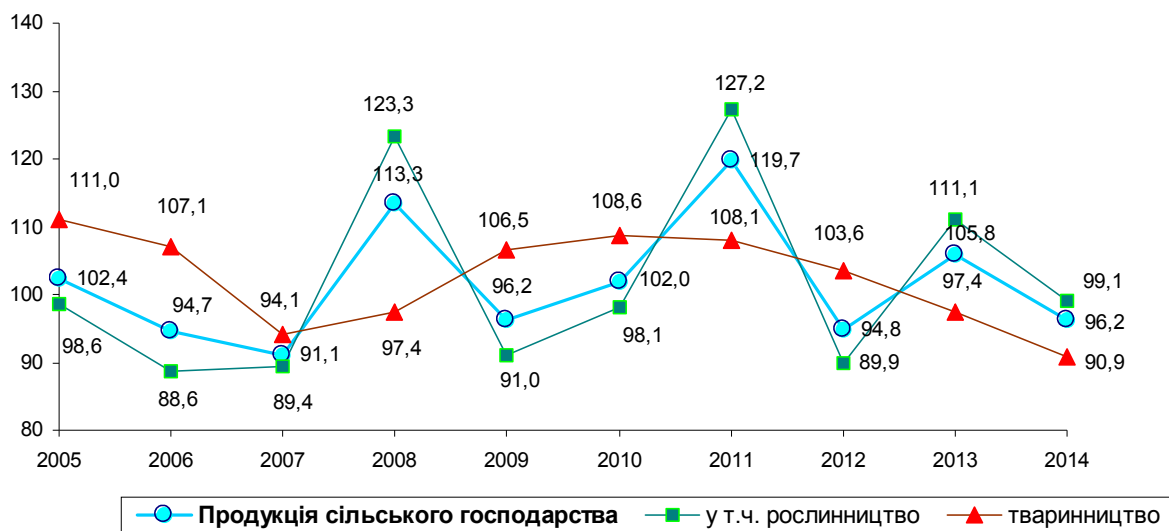
Також в рамках Програми охорони та оздоровлення навколишнього середовища м.Маріуполь протягом останніх років було виведено з експлуатації обладнання аглофабрики та трьох коксових батарей «Азовсталі». На ММК ім. Ілліча було виконано монтаж і завершено пусконаладжувальні роботи з придушення азотом неорганізованих викидів ливарних дворів доменних печей № № 1-5.

ПАТ «МК «АЗОВСТАЛЬ» Групи Метінвест видано сертифікат відповідності міжнародному стандарту ISO 14001:2004 «Системи екологічного менеджменту». Раніше, міжнародний сертифікаційний орган «TÜV SÜD» провів аудит підприємства та відзначив успіхи ПАТ «МК «АЗОВСТАЛЬ» щодо скорочення негативного впливу на навколишнє середовище.

11. СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

11.1. Тенденції розвитку сільського господарства

Динаміка обсягу сільськогосподарського виробництва

(у % до попереднього року)

За попередніми даними у 2014р. індекс обсягу сільськогосподарського виробництва порівняно з 2013р. становив 96,2%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 92,5%, у господарствах населення – 99,9%.

У 2014р. за обсягами сільськогосподарського виробництва область посіла десяте місце в Україні.

Рослинництво

За 2014р. індекс обсягу виробництва продукції рослинництва порівняно з 2013р. склав 99,1%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 93,9%, у господарствах населення – 103,7%.

У загальному валовому зборі зернових і зернобобових культур 61,2% припадає на озимі зернові, яких вироблено 1441,1 тис.т, що на 1,2% більше, ніж у 2013р., у тому числі пшениці озимої – 1393,5 тис.т (на 0,8% більше). Валовий збір ярих зернових культур (913,1 тис.т) збільшився на 16,1%. У загальному обсязі ярих зернових 49,8% склав ячмінь ярий (455,1 тис.т), виробництво якого збільшилося на 22,3% порівняно з 2013р. Валовий збір проса збільшився у 2,1 раза і становив 21 тис.т, гречки – у 1,8 раза (10,2 тис.т). Виробництво кукурудзи на зерно збільшилося на 2,3% і склало 366,4 тис.т.

У 2014р. в сільськогосподарських підприємствах площа, з якої зібрано зернові та зернобобові культури, зменшилася проти 2013р. на 14,7% та становила 430,4 тис.га. З неї одержано 1498,5 тис.т зерна (у вазі після доробки), що на 1,3% більше. Середня врожайність зернових та зернобобових культур склала 34,8 ц з 1 га зібраної площі проти 29,3 ц у 2013р. Виробництво соняшнику на зерно зменшилося проти 2013р. на 9,3% та становило 524,1 тис.т (у вазі після доробки). Картоплі одержано 9,3 тис.т, що на 2,7% більше, ніж у 2013р. Виробництво

овочів зменшилося на 13,6% та склало 33,7 тис.т, плодів та ягід – на 1,4% та становило 5,4 тис.т.

У господарствах населення одержано 28,5% загального обсягу виробництва соняшнику, 36,3% зернових і зернобобових культур, 93,1% овочів, 95,6% плодів та ягід, 98,8% картоплі.

Під урожай 2014р. сільськогосподарські культури було посіяно на площі 1323,6 тис.га, у тому числі сільськогосподарськими підприємствами – 817,4 тис.га (61,8%), господарствами населення – 506,2 тис.га (38,2%). Порівняно з 2013р. загальна посівна площа зменшилася на 108,2 тис.га (на 7,6%).

11.2. Вплив на довкілля

За площею і біопродуктивним потенціалом земельного фонду Донецька область є однією з провідних областей країни. Проте тривала нераціональна експлуатація земельних ресурсів без належного урахування ландшафтних і ґрунтово-кліматичних особливостей, інтенсивна обробка ґрунтів, високий відсоток посівів просапних культур призвели до посилення деградаційних процесів у ґрунтах, більш значної дегуміфікації їх, значних втрат елементів живлення.

На виконання Закону України “Про пестициди і агрохімікати”, Законів України “Про охорону земель” і “Про державний контроль за використанням та охороною земель” еколого-агрохімічний стан ґрунтів області контролюється обласним державним проектно-технологічним центром охорони родючості ґрунтів і якості продукції.

Еколого-агрохімічне обстеження сільськогосподарських угідь – це перша і найважливіша ланка суцільного агроекологічного моніторингу, основним завданням якої є масовий відбір ґрунтових зразків з метою кількісного визначення показників родючості ґрунтів та рівнів забруднення їх важкими металами, радіонуклідами та залишковими кількостями пестицидів з наступним виготовленням агрохімічних картограм, еколого-агрохімічних паспортів полів або земельних ділянок та розробкою на їх основі конкретних науково-обґрунтованих рекомендацій по ефективному, екологічно безпечному застосуванню агрохімікатів.

Основний фонд орних земель області складають чорноземи звичайні середньо і малогумусні на лесах і лесовидних породах важкоглинистого та легкоглинистого механічного складу. Вони займають 1215 тис. га, або 74% ріллі і мають високу потенційну родючість.

Курс на хімізацію сільського господарства, розпочатий в середині 60-х років, сприяв інтенсивному зростанню обсягів застосування мінеральних та органічних добрив. За 30 років (з 1965 по 1995 рр.) використання мінеральних добрив у господарствах області зросло з 9 до 121 кг поживних речовин на 1 га, або більше ніж у 13 разів. Водночас майже у 3 рази (з 2,5 т/га до 7,4 т/га) збільшились обсяги застосування органічних добрив. Комплексне застосування в значних обсягах мінеральних та органічних добрив зумовило підвищення рівня родючості ґрунтів. За цей період було досягнуто стабілізації вмісту гумусу, запаси рухомого

фосфору у ґрунті збільшилися вдвічі (з 55 мг/кг до 116 мг/кг), обмінного калію у 1,2 рази (з 142 мг/кг до 173 мг/кг).

Проте, починаючи з 1991 року, обсяги застосування органічних та мінеральних добрив значно зменшуються. Найменший рівень внесення органічних та мінеральних добрив склав у 2000 році – 0,6 т органічних та 16 кг мінеральних на гектар посівної площі.

В останні роки у господарствах області спостерігається тенденція збільшення обсягів використання мінеральних добрив під сільськогосподарські культури. У порівнянні з рівнем 2000 року внесення мінеральних добрив збільшилося у 2014 році в 3,19 рази (з 16 до 51 кг/га), внесення органічних добрив зменшилося в 3 рази у порівнянні з 2000 роком і склало 0,2 кг/га. В середньому за 2011-2014 роки під всі посіви сільськогосподарських культур на гектар посівної площі (форма 9б-с/г) внесено по 0,45 т органічних та 52 кг поживних речовин мінеральних добрив за рік.

Під урожай 2014 року внесено на 1 га посівної площі 51 кг мінеральних та 0,2 т органічних добрив.

Такий загальний рівень внесення добрив є вкрай недостатнім для компенсації втрат ґрунтами елементів живлення рослин та отримання

Гумус – органічна складова частина ґрунту, яка утворюється в процесі біохімічного розкладу рослинних і тваринних решток та формує його родючість. Процеси розпаду органічних решток і формування гумусу ґрунту мають складний ферментативний характер і відбуваються за безпосередньої участі мікроорганізмів (в основному - бактерій і грибів).

Основна частина ґрунтів області характеризується підвищенням та високим вмістом гумусу. Так, площі ґрунтів з підвищенням вмістом складають 411,0 тис. га, що становить 33,2%, з високим – 629,3 тис. га, що становить 50,8% від загальної площі (додатки 2, 10).

Вміст гумусу за 20 років (VI-IX тури обстеження) знизився на 0,23 абсолютних відсотки (з 4,40 до 4,17%), за останні 5 років – на 0,03%.

В цілому по області у порівнянні з попереднім (VIII) туром обстеження площі ґрунтів з високим вмістом гумусу зменшилися на 29,0 тис. га, дуже високим – на 31,2 тис. га. Зниження ґрунтових запасів гумусу зумовлюється його мінералізацією, різким зменшенням внесення у ґрунт насамперед органічних добрив, скороченням площ багаторічних трав, недотриманням сівозмін, збільшенням площ просапних культур, зменшенням надходження рослинних решток через зниження врожаїв сільськогосподарських культур, проявом зростаючих ерозійних процесів тощо.

Внаслідок різкого скорочення внесення в ґрунт органічних та мінеральних добрив основна частина врожаю в більшості сільгосп підприємств області формується за рахунок мобілізації ґрунтової родючості.

Для досягнення бездефіцитного балансу гумусу та елементів живлення необхідно довести рівень внесення мінеральних добрив до 90-110 кг поживних речовин та органічних до 89 тон на гектар посівної площі.

Утворення гумусу – складний і довготривалий процес. Так, для підвищення вмісту гумусу у ґрунтах області на 0,1% необхідно вносити органічні добрива на рівні 11 т/га посівної площі протягом 20 років.

В останні роки у господарствах області спостерігається тенденція збільшення обсягів використання мінеральних добрив під сільськогосподарські культури. У порівнянні з рівнем 2000 року внесення мінеральних добрив збільшилося в 3,2 рази (з 16 до 51 кг/га), внесення органічних добрив зменшилося до 0,2 т/га посівної площі.

Такий загальний рівень внесення добрив є недостатнім для компенсації втрат ґрунтами елементів живлення рослин та отримання запланованої врожайності.

По забезпеченості рухомим фосфором переважають ґрунти з середнім та підвищеним вмістом. Площі ґрунтів з середнім вмістом складають 471,2 тис. га, що становить 38,0%, з підвищеним – 448,8 тис. га, що становить 36,2% від загальної площі.

По забезпеченості обмінним калієм також переважають ґрунти з середнім та підвищеним вмістом. Площі ґрунтів з середнім вмістом складають 414,3 тис. га, що становить 33,4%, з підвищеним – 447,6 тис. га, що становить 36,1% від загальної площі.

Середній вміст обмінного калію за останні 5 років зменшився на 3 мг (з 165 до 162 мг/кг ґрунту).

В цілому ґрунти області по вмісту гумусу та елементів живлення рослин характеризуються високою потенційною родючістю, що сприяє одержанню високоякісного сталого врожаю сільськогосподарських культур.

Зниження родючості ґрунтів у даний час є однією з головних проблем в землеробстві області і потребує негайного вирішення.

11.2.1. Внесення мінеральних і органічних добрив на оброблювані землі та багаторічні насадження

Таблиця 11.1

Внесення мінеральних та органічних добрив у ґрунт сільськогосподарськими підприємствами

	2000	2011	2012	2013	2014 ¹
Загальна посівна площа, тис. га	1052,2	903,0	887,4	885,9	797,3
Мінеральні добрива:					
Всього внесено в поживних речовинах, тис. ц	169,9	428,9	471,4	504,4	400,9
У тому числі: азотних, тис. ц	130,8	312,9	333,5	371,9	298,8
фосфорних, тис. ц	31,0	82,3	93,0	98,2	75,2
калійних, тис. ц	8,1	33,7	44,9	34,3	26,9
азотно-фосфорно-калійних, тис. ц	...2	...2	...2	...2	...2
Удобрена площа під урожай, тис. га	282,5	696,6	703,3	731,4	613,1
% удобреної площі	26,8	77,2	79,3	82,6	76,9
Внесено на 1 га, кг	16	47	53	57	51
У тому числі: азотних, кг	...2	...2	...2	...2	...2
фосфорних, кг	...2	...2	...2	...2	...2
калійних, кг	...2	...2	...2	...2	...2
азотно-фосфорно-калійних, кг	...2	...2	...2	...2	...2

Органічні добрива:					
Всього внесено в поживних речовинах, тис. т	635,1	579,7	634,2	304,9	183,8
Удобрена площа, тис. га	13,1	9,5	12,1	7,2	6,3
% удобреної площі	1,2	1,1	1,4	0,8	0,8
Внесено на 1 га, т	0,6	0,6	0,7	0,3	0,2

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

² Не передбачені діючими формами державних статистичних спостережень.

11.2.2. Використання пестицидів

Таблиця 11.2

Використання пестицидів у сільському господарстві

	2000	2011	2012	2013	2014 ¹
Витрати засобів захисту рослин, тис. т	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²
Площа, на якій застосовувалися засоби захисту рослин, тис. га	... ³	491,4	566,4	690,4	535,8
Кількість внесених пестицидів на 1 га, кг	... ²	... ²	... ²	... ²	... ²

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

² Не передбачені діючими формами державних статистичних спостережень.

³ До 2008 року показник був не передбачений.

11.2.3 Тенденції в тваринництві

За 2014р. індекс обсягу виробництва продукції тваринництва порівняно з 2013р. становив 90,9%, у тому числі в сільськогосподарських підприємствах – 90,5%, у господарствах населення – 91,4%.

Господарствами населення на початок січня 2015р. утримувалося 56,6% загальної чисельності великої рогатої худоби (на 1 січня 2014р. – 54,9%), у тому числі корів – 62,7% (62,2%); свиней – 13,6% (13,2%), овець та кіз – 83,8% (78,5%), птиці – 61,8% (37,4%).

У сільськогосподарських підприємствах (крім малих) загальний обсяг вирощування худоби та птиці за 2014р. зменшився проти 2013р. на 12,5%, або на 14,5 тис.т, великої рогатої худоби – на 5,8% (на 0,4 тис.т), птиці – у 1,7 раза (на 11,7 тис.т), свиней – на 2,9% (на 2,3 тис.т). Відношення загального обсягу вирощування худоби та птиці до реалізації тварин на забій становило 97,8% (у 2013р. – 106,2%). Середньодобові прирости великої рогатої худоби на вирощуванні, відгодівлі та нагулі зросли на 6,1% і склали 506 г. Водночас середньодобові прирости свиней зменшилися на 1,3% та становили 521 г.

У структурі реалізації худоби та птиці на забій сільськогосподарськими підприємствами (крім малих) частка великої рогатої худоби склала 5,9% (у 2013р. – 6,3%), свиней – 78% (71,8%), птиці – 16% (21,7%). У загальній реалізації птиці частка бройлерів становила 54,2% (у 2013р. – 74,6%).

У 2014р. у сільськогосподарських підприємствах (крім малих) середній надій молока від однієї корови (у розрахунку на середнє поголів'я корів) зріс проти 2013р. на 277 кг і склав 5076 кг. Середня несучість однієї курки-несучки зменшилася проти 2013р. на 2,8% і склала 273 яйця.

Станом на 1 січня 2015р. в аграрних підприємствах (крім малих), що займалися тваринництвом, було в наявності 141,7 тис.т корм.од кормів усіх видів, що на 9% менше, ніж на початок 2014р., у тому числі концентрованих кормів – 66,8 тис.т корм.од (на 16% більше). Запаси кормів усіх видів у розрахунку на одну умовну голову великої худоби склали 5,9 ц корм.од проти 4,3 ц корм.од на 1 січня 2014р., у тому числі концентрованих – 2,8 ц корм.од проти 1,6 ц корм.од.

12. ЕНЕРГЕТИКА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

12.1 Структура виробництва та використання енергії

У 2014 році обсяг виробництва та розподілення електроенергії зменшився на 19,5% і склав 22,7 млрд. кВт-год.

За 2014 рік підприємствами та організаціями Донецької області витрачено 21,9 млн. тон енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти в умовному обчисленні.

Останні два роки при спаді промислового виробництва споживання паливно-енергетичних ресурсів знижується: за 2013 рік порівняно з попереднім роком вона скоротилася на 3,1%, за 2014 рік - на 40,1% (без урахування частини зони проведення антитерористичної операції).

На Донецьку область, як і раніше припадає велика частина споживаних в Україні паливно-енергетичних ресурсів, зокрема, 29,6% кам'яного вугілля, 25,6% паливного мазуту, 7,5% природного газу.

Споживання кам'яного вугілля за 2014 рік склало в області 15,8 млн. тон, його питома вага у паливному балансі склала 71,8%.

Частка природного газу знизилася за цей період з до 9%. Річна його витрата зменшився на 45%.

За 2014 рік в області витрачено також 5,1 млн. тон коксу, що становить 23% всього спожитого палива.

Споживання бензину моторного (з урахуванням реалізації населенню через мережу АЗС) в 2014 році порівняно з 2013 роком зменшилось і склало 136,7 тис. тон. Витрата дизельного палива зменшилася і склала 190,3 тис. тон.

Зниження енергоємності виробництва важливо як для підвищення конкурентоспроможності продукції, так і для зменшення викидів забруднюючих атмосферу речовин, а також для скорочення обсягів небезпечних відходів виробництва, що утворюються в процесі згоряння палива.

Таблиця 12.1

Динаміка використання паливно-енергетичних ресурсів

	2000	2011	2012	2013	2014 ¹
Споживання паливно-енергетичних ресурсів на енергетичні цілі, тис. т у.п.	38928,0	38773,9	36291,9	35147,8	20876,9
Темп зміни, % до обсягу 2000 р.	-	99,6	93,2	90,3	53,6
Споживання електроенергії млн. кВт.г	18535,4	18995,3	17938,4	16815,3	8121,2
Темп зміни, % до обсягу 2000 р.	-	102,5	96,8	90,7	43,8

Споживання палива, тис.т у.п.	29273, 6	29751, 7	27730, 9	27250, 6	17166,4
Темп зміни, % до обсягу 2000 р.	-	101,6	94,7	93,1	58,6

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

Таблиця 12.2

Викиди забруднюючих речовин стаціонарними джерелами за видами економічної діяльності у 2014 році

	Обсяги викидів		Викинуто в середньому одним підприємством, т
	т	2014р. у % до 2013р.	
Усього	1043002,390	72,02	2057,204
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство	1729,828	44,06	64,068
сільське господарство, мисливство та пов'язані з ним послуги	1729,828	44,06	64,068
лісове господарство та пов'язані з ним послуги	—	—	—
Рибальство, рибництво	—	—	—
Добувна промисловість	246078,274	56,9	3831,181
добування паливно-енергетичних корисних копалин	247207,494	57,3	3993,362
добування та збагачення кам'яного вугілля	244949,054	56,9	3768,447
агломерація кам'яного вугілля	-	-	-
добування корисних копалин, крім паливно-енергетичних	1129,22	54,7	62,734
Переробна промисловість	16854,77	-	4660,025
у тому числі			
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	451,328	25,3	15,867
текстильне виробництво; виробництво одягу, хутра та виробів з хутра	0,046	2,3	0,046
оброблення деревини та виробництво виробів з деревини, крім меблів	15,924	23,8	7,962
виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення	13288,673	51,9	4429,558
виробництво коксу	13288,673	51,9	4429,558
виробництво продуктів нафтоперероблення	-	-	-
хімічне виробництво	197,42	11,8	49,355
виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції	1266,96	9,2	55,085
металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	157,541	34,7	12,119
металургійне виробництво	157,541	34,7	12,119
виробництво готових металевих виробів	157,541	34,7	12,119
виробництво машин та устаткування	1078,812	64,4	53,941
виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування	82,981	108,4	11,854
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	432574,727	-	12359,278
у тому числі			

виробництво електроенергії	422465,762	79,4	60352,252
Розподілення газоподібного палива через місцеві (локальні) трубопроводи	16,086	-	2,011
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	10092,879	-	504,644
Будівництво	289,661	3,6	108,536
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	608,69	-	59,771
Діяльність готелів та ресторанів	0,72	-	0,72
Діяльність транспорту та зв'язку	2425,919	64,6	101,080
у тому числі наземний і трубопровідний транспорт	2425,919	-	101,080
авіаційні регулярні пасажирські перевезення	-	-	-
Допоміжне обслуговування водного транспорту	809,381	-	404,691
зв'язок	32,127	63,8	32,127
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	645,98	291	92,283
Державне управління	27,451	4,6	2,496
Освіта	168,940	41,2	8,447
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	131,054	36,7	10,921

Таблиця 12.3
Динаміка споживання енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти¹

	2000	2011	2012	2013	2014 ²
Всього по Україні млн. т умовного палива /область, у %	176,2 /24,2	182,6/25,6	171,9/26,9	165,7/27,1	127,4/18,2
Вугілля кам'яне, млн.т/ область, у %	63,3 /42,7	72,5/43,8	73,3/41,0	71,3/41,7	53,9/29,6
Газ природний, млрд. м³ / область, у %	68,4 /14,4	57,4/14,1	53,4/13,3	49,7/11,2	38,6/7,5
Бензин моторний, тис.т / область, у %	2940,7 /5,0	4401,3/6,6	4240,8/6,9	4021,8/7,0	3106,1/4,4
Газойлі (паливо дизельне), тис.т / область, у %	4882,7 /7,6	6107,6/7,5	6310,1/7,3	6165,2/7,7	5437,3/3,5
Мазути топкові важкі, тис.т / область, у %	1222,4 /17,7	850,6/10,2	324,6/18,8	201,4/25,1	144,7/25,6

¹ Включаючи обсяги енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти, реалізованих населенню.

² Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

12.2 Ефективність енергоспоживання та енергозбереження

Проблема енергозбереження на межі тисячоліть перетворилась в одну з найважливіших загальнолюдських проблем. Раціональне та економне використання природних ресурсів, скорочення шкідливих викидів в атмосферу та ефективне використання електричної та теплової енергії набувають виключно важливого значення у сучасному суспільстві.

Україна задовольняє свої потреби в природних енергоресурсах за рахунок власного їх видобутку приблизно на 45 відс. У більшості країн світу рівень

енергетичної самозабезпеченості такий самий або нижчий. Проблема полягає в іншому - неприпустимо низькій ефективності використання паливно-енергетичних ресурсів. Енергоємність ВВП в Україні в 3-5 разів вища, ніж в економічно-розвинених державах. Це наслідок деформованої структури виробництва та енергоспоживання, використання застарілих виробничих фондів енергетики, повільного впровадження енергозберігаючих заходів і технологій та ряду інших причин.

Необхідність підвищення рівня енергетичної безпеки є одним з головних завдань нашої держави на сучасному етапі її соціально-економічного розвитку.

В умовах значної залежності економіки України від імпорту енергоносіїв цей напрям державної економічної політики є не менш важливим, ніж збільшення обсягів власного видобутку (виробництва) енергетичних ресурсів.

Енергозбереження є не тільки вирішальним, але й найдешевшим джерелом задоволення потреб господарського комплексу в енергоносіях, адже питомі капітальні витрати в енергозбереження значно нижчі від витрат у збільшення видобутку та виробництва енергоносіїв.

Проблеми енергетичного забезпечення та екологічної безпеки є особливо важливими для Донецької області.

Донецька область займає одне з перших місць в Україні не тільки з виробництва валового внутрішнього продукту, основних видів продукції вугільної, металургійної, машинобудівної галузей, але й з енергоспоживання.

Це обумовлено недосконалою структурою промислового виробництва із значною питомою вагою застарілих енерговитратних технологій, високим рівнем фізичного та морального зносу основних виробничих фондів промислових підприємств. Питомі витрати енергоресурсів на виробництво основних видів енергоємної продукції у 2-10 разів більше, ніж у розвинутих країнах світу.

Тому проблеми енергозбереження в теперішній час є найбільш актуальними.

Таблиця 12.4

Динаміка використання енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти*

	2000	2011	2012	2013	2014 ¹
Всього, т умовного палива	42601333,0	44770076,1	42280319,8	41456269,9	21979410,6
Вугілля кам'яне, т	27015903,0	31083782,9	29339703,7	29179113,4	15770659,5
Газ природний, тис. м ³	9841648,0	6757775,5	5830912,7	4358852,5	1960899,4
Дрова для опалення, м ³ щільних	14657,0	9552,1	9959,0	10351,4	4851,4
Інші види первинного палива, т умовного палива	54119,0	146784,4	130807,4	2030360,7 ²	29500,0
Продукти переробки палива					
Кокс та напівкокс з вугілля кам'яного, вугілля бурого та торфу, т	7077675,0	7759173,4	7372069,1	7249518,6	5145909,2
Бензин авіаційний, т	0,1	0,1	—	0,1	0,1
Бензин моторний, т	146505,3	91351,2	84732,0	77523,6	31449,1

Фракції легкі інші, т	–	6774,4	169,0	497,5 ²	57,3 ³
Паливо реактивне типу гас, т	10773,0 ⁴	8047,0	4570,2	2876,3	1393,6
Гас для технічних цілей, т	2717,2	2651,9	1956,4	2286,3 ⁵	665,4 ⁵
Гас освітлювальний, т	1713,6	1539,5	659,9		
Газойлі (дизельне паливо), т	371510,3	397909,2	394026,7	400638,9	147671,4
Мазути топкові важкі, т	215786,4	86955,9	61029,3	50632,2	37056,6
Масла мастильні для процесів очищення, т	– ⁶	48,3	55,7	25137,9 ⁷	13250,2 ⁷
Масла мастильні (змащувальні), т	4204,2 ⁸	27746,1	24901,9		
Пропан і бутан скраплені, т	3884,0	11114,0	12020,3	11441,9	5007,0
Вазелін нафтовий, парафін, озокерит, інші мінеральні воски, т	– ⁶	99,0	72,1	60,5	7,0
Бітум нафтовий і сланцевий, т	30783,0	40577,2	37783,9	20956,7	5145,7
Мастила відпрацьовані, т	3443,7 ⁹	1212,0	641,6	– ⁶	– ⁶
Присадки до мастил та палива, т	– ⁶	10,6	25,1	– ⁶	– ⁶
Інші види нафтопродуктів, т умовного палива	– ⁶	–	–	690,6 ¹⁰	1283,0 ¹⁰
Кам'яновугільний газ, одержаний шляхом перегонки в коксових печах, тис.м ³	3849832,0	4065705,5	3840479,5	3588975,2	1074296,8
Інші продукти переробки палива, т умовного палива	239249,0	23974,1	33059,5	32759,5	3341,5

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

² У 2013 р. включено промпродукт і шлам збагачувальних підприємств чорної металургії, який раніше наводився окремо.

³ У 2013–2014рр. – дистиляти нафтові легкі, фракції легкі інші.

⁴ У 2000 р. – газотурбінне паливо керосинового типу.

⁵ У 2013–2014рр. – гас

⁶ Формою статистичної звітності показник не передбачений.

⁷ У 2013–2014 р. – оливи та мастила нафтові; дистиляти нафтові важкі.

⁸ У 2000 р. – мастила.

⁹ У 2000 р. – відпрацьовані нафтопродукти.

Таблиця 12.5
Використання основних видів енергетичних матеріалів та продуктів перероблення нафти за видами економічної діяльності у 2014 році

	Витрачено т умовного палива	Витрати палива в натуральному вимірі			
		вугілля кам'яне, т	газ природний, тис.м ³	бензин моторний, т	газойлі (паливо дизельне), т
Всього	21979410,6	15770659,5	1960899,4	31449,1	147671,4
Сільське господарство, мисливство та лісове господарство	64532,5	633,8	8366,7	4410,8	32083,0
Промисловість	21720644,3	15734423,3	1901983,9	14493,7	62457,6
Добувна	112780,4	110368,8	3751,1	1513,4	7574,3

Переробна	12785364,1	4781996,3	1225626,8	7479,7	45873,4
У тому числі металургійне виробництво та виробництво готових металевих виробів	10895525,1	3017737,6	1013497,1	2325,0	30524,6
Виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення та ядерних матеріалів	1577951,2	1749613,2	–	218,5	855,5
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	72567,8	110,5	35123,3	2557,1	5759,3
Виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	8822499,8	10842058,2	672606,0	5500,6	9009,9
Будівництво	31479,8	184,2	678,8	944,1	16906,9
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	29982,0	81,9	11640,9	2590,7	7077,6
Діяльність транспорту та зв'язку	86085,5	2761,4	27402,2	4562,5	27405,7
Операції з нерухомим майном, оренда, інжиніринг та надання послуг підприємцям	1641,2	62,0	913,5	269,3	83,4
Державне управління	19960,7	18298,8	2954,6	1303,0	411,9
Освіта	6043,5	6306,9	711,7	212,3	123,8
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	10352,7	6654,7	2791,0	1202,3	174,0
Інші види діяльності	8688,4	1252,5	3456,1	1460,4	947,5

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

12.3 Вплив енергетичної галузі на довкілля

Електроенергетична галузь Донецької області є базовою в економіці, від її функціонування залежить ефективність роботи промислового комплексу та забезпечення необхідних умов для соціально-побутового сектору.

Енергетична промисловість регіону представлена 6 тепловими електростанціями (Вуглегірською ТЕС ПАТ «Центренерго»; Курахівською та Зуївською ТЕС ТОВ «ДТЕК Східенерго»; Слов'янською та Старобешівською ТЕС ПАТ «Донбасенерго»; Миронівською ТЕС ПАТ «ДТЕК Донецькобленерго»), з яких 3 ТЕС знаходяться на підконтрольній українській владі території (Курахівська, Вуглегірська та Слов'янська ТЕС). Теплові електростанції працюють на вугіллі та являються значним джерелом забруднення природного середовища.

Генеруючі компанії області приділяють особливу увагу питанням екології, здійснюють технічне переоснащення та оптимізацію виробничих потужностей. Це дозволяє продовжити термін служби обладнання, знизити питомі витрати палива і привести обладнання у відповідність з європейськими екологічними стандартами.

Компанія ТОВ «ДТЕК Східенерго» виконує вузлову реконструкцію енергоблоків з впровадженням сучасної автоматизованої системи управління технологічними процесами, модернізацію електрофільтрів. Підприємство ПАТ «Донбасенерго» проводить технічне переоснащення та комплексну

реконструкцію основних вузлів енергоблоків, модернізацію існуючих систем газоочищення, яка включає встановлення сучасних електрофільтрів.

У рамках означеного, після завершення реконструкції, яка тривала протягом 2014-2015 років, до Об'єднаної енергосистеми України підключено енергоблок № 9 Курахівської теплової електростанції ТОВ «ДТЕК Східенерго».

В процесі модернізації енергоблоку були виконані масштабні роботи з оновлення його основних вузлів (котел, турбіна, генератор, трансформатор), установки нового електрофільтра, а також оснащення енергоблоку сучасною автоматизованою системою управління технологічними процесами. Реалізація проекту з модернізації енергоблоку № 9 ДТЕК Курахівської ТЕС дозволила продовжити термін експлуатації обладнання на 15 років, збільшити потужність блоку на 10-15 МВт (до 225 МВт) і розширити діапазон маневреності до 90 МВт, підвищити економічність, надійність блоку, а також знизити питомі витрати палива. Крім того, за рахунок встановлення електрофільтра вдалося в 40 разів зменшити викиди вугільної золи в атмосферу, що відповідає вимогам Директиви 2001/80/ЄС.

Успішне завершення реконструкції енергоблоку № 9 ДТЕК Курахівської ТЕС в надскладних умовах сприятиме підвищенню надійності електропостачання споживачів Донецької області, зміцненню енергетичної безпеки України та отриманню додаткових маневрених потужностей для покриття пікових навантажень в енергосистемі.

У 2015 році були завершені роботи з реконструкції корпусу 7Б енергоблоку № 7 Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго» потужністю 800 МВт, які здійснювалися з 2014 року. В рамках модернізації блоку на корпусі 7Б виконані масштабні роботи з заміни конвективного пароперегрівача високого тиску, вертикальних ширм, екранів поворотної камери, СРЧ (середня радіаційна частина), ВРЧ (верхня радіаційна частина), газоходів від котла до РПП (регенеративний повітропідігрівач). Також здійснена реконструкція електрофільтру, РПП, заміна двох димососів і ремонт парової панельної сушарки № 3 з установкою нового валу.

Реалізація проекту реконструкції енергоблоку №7 Слов'янської ТЕС ПАТ «Донбасенерго» дозволила збільшити маневреність, діапазон регулювання навантаження, підвищити надійність, економічність блоку, знизити питомі витрати палива. Модернізація привела виробництво у відповідність до стандартів європейської мережі системних операторів передачі електроенергії.

12.4 Використання відновлювальних джерел енергії та розвиток альтернативної енергетики.

В області використовується і потенціал нетрадиційних джерел енергії таких, як енергія вітру, відходів сільськогосподарського виробництва, біомаси, доменних та коксових газів.

За 2014 рік Новоазовською ВЕС було вироблено 34,74 млн. кВт.год. електроенергії. Загальна потужність працюючих 212 вітроустановок Новоазовської вітрової електростанції складає 30,53 МВт.

ТОВ «Вітряний парк Новоазовський» за 2014 рік вироблено 120,36 млн. кВт.год. електроенергії. Загальна потужність працюючих 23 вітроустановок складає 57,5 МВт.

Використання енергії вітру дозволило зекономити 50,40 тис. т у. п. на суму 24,11 млн. грн.

За рахунок використання шахтного газу-метану на шахтах ДП «Макіїввугілля», ДВАТ «Шахтоуправління Донбас», ПАТ «Шахтоуправління «Покровське» ДП «ВК «Краснолиманська», було зекономлено 25,41 тис. т у. п. ПЕР на суму 24,68 млн. грн.

Використання лушпиння замість палива на ТОВ «Комбінат Каргіл» дозволило зекономити 0,02 тис. т у. п. ПЕР на суму 304,00 тис. грн.

Металургійними підприємствами області здійснювалося використання доменного та коксового газу для власних потреб. Обсяги використання вторинних енергоресурсів еквівалентні 797,76 млн. куб. м природного газу (916,63 тис. т у. п.).

Загальна економія паливно-енергетичних ресурсів за рахунок використання нетрадиційних джерел енергії – 1031,04 тис. т у. п. вартістю 2,85 млрд. грн.

13. ТРАНСПОРТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА ДОВКІЛЛЯ

13.1. Транспортна мережа Донецької області

Донецька область має важливі транспортні вузли, зовнішні зв'язки яких забезпечуються самими різними видами транспорту. Регіон розташований на перетині крупних залізничних магістралей і автомобільних доріг, які дають вихід транспортним потокам до інших промислових районів і вузлів Донбасу, України, ближнього і дальнього зарубіжжя.

Транспортний комплекс регіону до початку проведення АТО забезпечував сьому частину вантажних та дев'яту частину пасажирських перевезень України.

Залізничний транспорт. Найкрупнішим транспортним підприємством області залишається державне підприємство „Донецька залізниця”, яке є структурним підрозділом Державної адміністрації залізничного транспорту України (Укрзалізниця). Донецька залізниця забезпечує транспортне обслуговування найбільшого промислового регіону України – Донбасу, це більше 2,5 тис. підприємств і організацій, населення Донецької, Луганської і, частково, Дніпропетровської, Запорізької, Харківської областей. Експлуатаційна довжина колії залізниці складає 2,8 тис. км., або 13,0 відс. від мережі колії всіх залізниць України. Донецька магістраль має 45,6 відс. електрифікованих ліній, 48,2 відс. експлуатаційної довжини колій обладнаних автоблокуванням, 91,3 відс. станцій, обладнаних пристроями електричної централізації. На всьому полігоні залізниці діє похідний радіозв'язок.

На Донецькій залізниці розташовані чотири передатних прикордонних пункти (з іншими державами): Красна Могила, Квашине, Іловайськ, Лантратівка. На півдні залізниця має вихід до Азовського моря через Маріупольський морський торговельний порт. До Донецької залізниці входять: 4 дирекції

залізничних перевезень: Ясинуватська, Краснолиманська, Луганська і Дебальцевська, 10 галузових служб, до складу яких входять 229 залізничних станцій, 10 локомотивних та 17 вагонних депо, 4 моторвагонних депо, 22 дистанції колії, 13 дистанцій сигналізації і зв'язку, 9 дистанцій електропостачання, 9 будівельно-монтажних експлуатаційних управлінь, 7 колійних машинних станцій, центр механізації колійних робіт.

Морський транспорт. ДП “Маріупольський морський торговельний порт” належить до трійки найбільших портів України. Він розташований у безпосередній близькості до високорозвинених індустриальних центрів південного сходу України, пов'язаний водними шляхами з багатьма країнами СНД, що тяжіють до Волги з виходом на Каспійське, Балтійське та Біле моря.

Маріупольський порт самий могутній по оснащеності серед портів Азовського моря. Загальна площа території – 77,37 га., площа акваторії – 198,15 га. Глибини біля причалів дозволяють приймати судна з осадкою до 8,0 м та довжиною до 240,0 м. Довжина причального фронту порту складає: вантажні причали - 3663,2 м, допоміжні причали – 225,7 м. Довжина захисних споруд – 3730,27 м., технічний стан задовільний.

Порт оснащений сучасним обладнанням, перевантажувальними машинами і механізмами, що забезпечують переробку металу, сірки, вугілля, коксу, глини, хімічних добрив, нафтопродуктів, контейнерів, обладнання.

Допоміжний флот порту має потужні буксири, рейдові катери, криголам, збірники нафти та інші судна, які дозволяють виконувати на акваторії порту та підхідних каналах повний комплекс послуг судновласникам, пов'язаних із вантажопереробкою та суднозаходами.

Порт має найбільший в Україні спеціалізований вуглеперевантажувальний комплекс (ВПК), який дозволяє переробляти до 5,0 млн. тонн вугілля на рік. Також є найпотужніший у Приазов'ї термінал переробки контейнерів, який забезпечує швидку обробку 20 та 40 футових контейнерів.

Автомобільний транспорт. Станом на 01.03.2015 у Донецькій області затверджена маршрутна мережа внутрішньообласних автобусних маршрутів загального користування, яка складається з 528 маршрутів, з яких міжміських – 192, приміських - 336 (внутрішньорайонних - 175, міжрайонних - 161). Зазначену маршрутну мережу обслуговують 189 перевізників різних форм власності. Перевезення здійснюється 1196 одиницями рухомого складу (автобусів) з яких, 417 курсують у міжміському автобусному сполученні та 779 у приміському.

Авіаційний транспорт. Комунальне підприємство „Міжнародний аеропорт Донецьк ім. С.С. Прокоф'єва” у зв'язку з активними бойовими діями у зоні аеропорту повністю зруйновано. Аеропорт контролюється незаконними збройними формуваннями.

Міжнародний аеропорт Маріуполь ПАТ «Азовмаш» не здійснює авіарейси цивільної авіації та знаходиться під контролем Збройних сил України.

13.1.1 Структура та обсяги транспортних перевезень

За даними Головного управління статистики у Донецькій області за 2014 рік усіма видами транспорту в цілому по області перевезено на комерційній

основі 119,5 млн.т вантажів, що становило 88,2 відс. від обсягу перевезень вантажів за 2013 рік. Індекс вантажообороту за 2014 рік порівняно з 2013 роком склав 69,4 відс.

Вантажооборот склав 18,8 млрд.ткм, або 69,4 відс. від обсягу 2013 року. Вантажооборот автомобільного транспорту склав 88,3 відс. від обсягу 2013 року, залізничного – 67,2 відс., морського – 57,8 відс.

Залізничним транспортом за 2014 рік відправлено 74,3 млн.т вантажів, що менше попереднього року на 23,1 відс.. Відправлення Донецькою залізницею вугілля, питома вага якого склала 53,6 відс. загального обсягу залізничних вантажів, зменшилося порівняно з 2013 роком на 34,4 відс., коксу – на 34,2 відс., чорних металів – на 18 відс.

Морським транспортом за 2014 рік було перевезено 185,4 тис.т вантажів, що на 8,0 відс. більше, ніж за 2013 рік. Усі перевезення виконані у внутрішньому сполученні. Обсяг обробки вантажів на морських причалах Донецької області у 2014 році становив 12,9 млн.т, або 84,0 відс. від обсягу обробки за 2013 рік. Експортних вантажів оброблено 10,5 млн.т (76,4 відс. від обсягу обробки за 2013р.), транзитних – 527,6 тис.т (43,3 відс.), вантажів внутрішнього сполучення – 1,4 млн.т (у 7,2 раза більше, ніж за 2013р.), імпорتنних – 486,8 тис.т (у 2,7 раза більше). Кількість оброблених суден за 2014 рік становила 1382 од., у т.ч. закордонних та інфракт – 1155 од., або 80,0 відс. та 70,7 відс. від 2013 року відповідно.

Автомобільним транспортом на комерційній основі (з урахуванням перевезень, виконаних фізичними особами-підприємцями) за 2014 рік перевезено 45 млн.т вантажів, що на 16,4 відс. більше, ніж за 2013р. Вантажооборот зменшився на 11,7 відс. та склав 2,5 млрд. км.

Таблиця 13.1

Обсяги транспортних перевезень

Вид транспорту	Рік	Перевезено вантажів		Вантажооборот		Перевезено пасажирів		Пасажирооборот	
		млн. т	% до попереднього року	млн.ткм	% до попереднього року			млн. т	% до попереднього року
Залізничний ¹	2000	99,0	103,5	25829,9	113,6	53,8	101,7	4137,5	106,3
	2011	102,5	108,0	27455,4	110,4	41,3	98,0	2782,3	97,0
	2012	99,0	96,5	26700,1	97,2	40,7	98,7	2745,0	98,7
	2013	96,6	97,6	24045,9	90,1	40,7	99,9	2808,3	102,3
	2014 ⁵	–	–	22804,8	94,8	37,3	91,6	2454,7	87,4
Автомобільний ²	2000	125,3	101,5	1301,9	77,8	259,0	124,6	2731,4	121,6
	2011	166,3	111,0	3258,1	112,5	521,1	97,4	5714,4	89,4
	2012	174,4	104,9	3793,4	116,4	505,4	97,0	5819,1	101,8
	2013	168,1	96,4	4393,2	115,8	479,3	94,8	5580,9	95,9
	2014 ⁵	68,0	40,5	4125,9	93,9	378,3	78,9	4198,7	75,2
	2000	0,3	29,6	1994,4	58,8	–	–	–	–

Водний	2011	0,3	100,1	104,1	63,3	—	—	—	—
	2012	0,2	58,8	114,9	110,4	—	—	—	—
	2013	0,2	101,2	106,5	92,7	—	—	—	—
	2014 ⁵	0,2	100,0	61,6	57,8	—	—	—	—
Авіаційний	2000	0,0	164,7	0,2	205,6	0,1	112,7	124,2	119,1
	2011	0,0	0,1	0,0	0,1	0,1	30,9	197,3	35,3
	2012	0,0	1000	0,0	1866,7	0,0	25,6	53,7	27,2
	2013	—	—	—	—	0,0	31,7	10,9	20,3
	2014 ⁵	—	—	—	—	0,0	46,7	5,0	45,9
Трубопровідний	2000	—	—	—	—	—	—	—	—
	2011	—	—	—	—	—	—	—	—
	2012	—	—	—	—	—	—	—	—
	2013	—	—	—	—	—	—	—	—
	2014 ⁵	—	—	—	—	—	—	—	—
Міський електротранспорт	2000	—	—	—	—	675,6	108,3	... ³	... ³
	2011	—	—	—	—	352,7	105,5	1907,9	105,6
	2012	—	—	—	—	331,8	94,1	1828,6	95,8
	2013	—	—	—	—	312,8	94,3	1661,1	90,8
	2014 ⁵	—	—	—	—	244,5	78,2	1265,8	76,2
Всього	2000	224,6	102,1	29126,4	104,8	988,5	115,5	6993,1 ⁴	112,0
	2011	269,1	109,8	30817,6	110,4	915,2	100,4	10601,9	91,2
	2012	273,6	101,7	30608,4	99,3	877,9	95,9	10446,4	98,5
	2013	264,9	96,8	28545,6	93,3	832,8	94,9	10061,2	96,3
	2014 ⁵	68,2	25,7	26992,3	94,6	660,1	79,3	7924,2	78,8

¹ Відправлення вантажів (пасажирів).

² З урахуванням комерційних перевезень, виконаних фізичними особами—підприємцями.

³ Показник не розраховувався.

⁴ Без урахування пасажирообороту міського електротранспорту.

⁵ Дані наведено по підприємствах, установах та організаціях, які подали звітність до органів державної статистики у 2014 році.

Таблиця 13.2

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від окремих видів автотранспорту підприємств області, тис.т

Роки	Вантажні автомобілі	Пасажирські автобуси	Пасажирські легкові автомобілі	Спеціальні легкові автомобілі	Спеціальні нелегові автомобілі
2000	35,6	17,8	10,5	2,9	10,2
2011	26,6	9,8	16,2	2,6	7,7
2012	24,9	9,4	14,9	2,4	7,0
2013	24,2	8,0	13,1	2,6	6,1
2014 ¹	10,2	2,7	6,6	0,2	1,5

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

13.2. Вплив транспорту на довкілля

Таблиця 13.4

Динаміка викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря пересувними джерелами забруднення від використання окремих видів палива

Роки	Обсяги викидів, тис.т.	У тому числі від використання			Частка викидів забруднюючих речовин від використання бензину у загальних обсягах викидів, %
		бензину	газойлів (дизельного палива)	зрідженого та стисненого газу	
2000	205,3	188,7	12,4	4,2	91,9
2011	203,4	123,0	45,6	32,6	60,5
2012	199,9	121,0	45,4	33,4	60,5
2013	198,4	115,4	48,5	34,4	58,2
2014 ¹	95,5	58,6	17,5	19,4	61,4

¹ Без урахування частини зони проведення антитерористичної операції.

До Донецького регіонального центру з гідрометеорології належать Донецька лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря (6 стаціонарних постів спостереження у м. Донецьк та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Макіївка), Краматорська лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря (4 стаціонарні пости спостереження у м. Краматорськ та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Слов'янськ), Маріупольська гідрометеорологічна обсерваторія (4 стаціонарні пости спостереження у м. Маріуполь), Горлівська лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря (3 стаціонарні пости спостереження у м. Горлівка, 2 - у м. Єнакієве і 1 – в м. Дзержинськ).

Станом на 01.01.2015 в Донецькій області діють пости спостереження за станом атмосферного повітря Краматорська лабораторія спостереження за забрудненням атмосферного повітря Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Краматорськ та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Слов'янськ) та Маріупольська гідрометеорологічна обсерваторія Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Маріуполь). Забруднюючі речовини, що визначаються лабораторією в пробах повітря міст Краматорськ та Слов'янськ - пил, діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю, фенол, формальдегід, фтористий водень. В повітрі м. Маріуполь визначаються такі забрудники: аміак, пил, діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю, фенол, формальдегід.

В місті Маріуполь протягом 2014 року спостерігається перевищення концентрацій таких забруднюючих речовин в атмосферному повітрі:

- пил – у 1,6 рази;
- формальдегід – у 5,1 рази.

В місті Краматорськ протягом 2014 року спостерігається перевищення концентрацій таких забруднюючих речовин в атмосферному повітрі:

- діоксид азоту – у 1,2 рази;
- оксид вуглецю – у 1,26 рази;
- пил – у 1,1 рази;
- фенол – у 1,28 рази;
- формальдегід – у 3,1 рази.

В місті Слов'янськ протягом 2014 року спостерігається перевищення концентрацій таких забруднюючих речовин в атмосферному повітрі:

- діоксид азоту – у 1,4 рази;
- оксид вуглецю – у 1,2 рази;
- фенол – у 1,1 рази;
- формальдегід – у 3,4 рази.

Високий рівень забруднення атмосферного повітря населених міст області формується головним чином за рахунок викидів шкідливих речовин підприємств коксохімії, металургії та за рахунок насиченості промислових міст транспортом.

14. ЗБАЛАНСОВАНЕ ВИРОБНИЦТВО ТА СПОЖИВАННЯ

14.1. Структурна перебудова та екологізація економіки

Сьогодні всі металургійні підприємства області здійснюють модернізацію обладнання з метою створення сучасних високорентабельних виробництв за новітніми технологіями, що передбачають не тільки випуск високоякісної продукції, але й дотримання вимог природоохоронного законодавства.

Серед найбільших проектів, які завершено у 2013 році або реалізуються у поточному році і мають важливе значення для екології регіону, це будівництво нової електросталеплавильної печі у ПрАТ «Донецьксталь» - металургійний завод», будівництво нової аглофабрики у ПАТ «Єнакієвський металургійний завод», а також впровадження установок вдування пиловугільного палива в доменному виробництві у ПАТ «Маріупольський металургійний комбінат ім. Ілліча» і ПАТ «Єнакієвський металургійний завод».

Так, перехід до сучасного способу виробництва сталі після завершення будівництва в 2014 році нової електросталеплавильної печі у ПрАТ «Донецьксталь» - металургійний завод» вартістю 1,36 млрд. грн., допоможе не тільки збільшити обсяги виробництва сталі у 2,5 рази і скоротити витрати природного газу по підприємству майже у 2 рази, але й зробити виробництво більш безпечним для навколишнього природного середовища, скоротивши викиди пилу і шкідливих оксидів в атмосферу за рахунок використання сучасної системи газоочистки у 3,5 рази.

Будівництво нової агломераційної фабрики вартістю 2,9 млрд. грн. у ПАТ «Єнакієвський металургійний завод», яку планується ввести в експлуатацію у 2016 році, дозволить досягти норм європейського законодавства в галузі охорони навколишнього середовища за рахунок використання сучасної технології з очищення газів. Проект з будівництва нової аглофабрики увійшов до Програми поліпшення екологічного стану м. Єнакієве до 2020 року, розробленої на виконання доручення Президента України і затвердженої на сесії Єнакієвської міської ради у травні 2013 року.

Екологічна частина проекту з впровадження установок вдування пиловугільного палива в доменному виробництві передбачає не тільки будівництво газоочистки безпосередньо на самій установці, а й комплекс

природоохоронних заходів у доменному цеху в цілому, а саме: регулювання системи спалювання газу у повітрянагрівачах доменних печей і аспірація викидів ливарних дворів з пиловиділенням за допомогою азоту. Впровадження цих заходів дозволяє значно скоротити промислові викиди в атмосферу.

У ПАТ «Харцизький трубний завод» впродовж останніх 10 років ведеться планомірна робота зі зниження екологічних ризиків. Підприємство модернізує природоохоронне обладнання, відмовилося від флюсового та ливарного виробництв, наслідками яких були викиди шкідливих речовин в атмосферу. У результаті ризику забруднення навколишнього середовища на Харцизькому трубному заводі практично зведені до нуля. На підприємстві проведено масштабну реконструкцію виробництва, газові нагрівальні печі замінено на індукційні, змонтовано вискоєфективні фільтри на установки плазмового різання. Завдяки вжитим заходам кількість шкідливих викидів в атмосферу до 2013 року скоротилося більш ніж у 2 рази у порівнянні з показниками 2006 року.

Таблиця 14.1
Обсяг та структура реалізованої промислової продукції за основними видами діяльності у 2012 році

	млн. грн	% до підсумку
Промисловість	220630,9	100,0
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	36074,3	16,3
Переробна промисловість	143102,0	64,9
виробництво харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	19864,4	9,0
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	350,4	0,2
виготовлення виробів з деревини, паперу та поліграфічна діяльність	1322,5	0,6
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	13944,9	6,3
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	7885,0	3,6
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	733,0	0,3
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5882,3	2,7
металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів	70215,6	31,8
машинобудування	18653,0	8,5
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	318,2	0,2
виробництво електричного устаткування	2865,4	1,3
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	7506,3	3,4
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	7963,1	3,6
виробництво меблів, іншої продукції; ремонт і монтаж машин і устаткування	4250,9	1,9
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	38866,7	17,6
Водопостачання; каналізація, поводження з відходами	2587,9	1,2

15. ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА

15.1. Державний контроль за додержанням вимог природоохоронного законодавства

Результати здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів за січень-грудень 2014 року
Держекоінспекцією у Донецькій області

№ з/п	Сфера контролю	Кількість перевірок		Кількість складених протоколів		Притягнуто до адміністративної відповідальності, чол.		Сума штрафів, тис. грн.		Передано матеріалів до правоохоронних органів				провадженьВідкрито кримінальних	Загальна сума розрахованих збитків, тис. грн.		Претензії, позови, збитки				Рішення про Тимчасову заборону (зупинення)	
		Всього	у т. ч. об'єктів, занесених до «Переліку...»	Всього, одиниць	у т. ч. передано для розгляду у судові органи у т. ч. передано для розгляду у судові органи	Всього	у т. ч. у вигляді попередження	накладено	стягнуто	Всього	до органів прокуратури	до органів МВС, СБУ, інших	з ознаками кримінального правопорушення		Всього	у т. ч. нанесених невідомими особами	Пред'явлено		Стягнуто		кількість переданих до судових органів позовів для прийняття рішень	рішеннякількість прийнятих
																	кількість	тис. грн.Сума	кількість	тис. грн.Сума		
1000	Всього	1107	0	1628	100	1569	31	237,949	243,406	46	15	31	20	4	27121,85	1929,444	82	25110,132	52	961,064	0	31
1100	Водні ресурси	175	0	165	0	165	0	18,785	19,023	16	9	7	7	0	20035,539	0	29	20035,539	21	124,336	0	2
1110	в т. ч.: поверхневі	128	0	138	0	138	0	15,64	15,742	6	4	2	2	0	8197,35	0	16	8197,35	13	76,512	0	1
1120	морські	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1121	з них: берегові об'єкти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1122	кораблі, морські судна, ін.. плавучі засоби	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1130	підземні	47	0	27	0	27	0	3,145	3,281	10	5	5	5	0	11838,189	0	13	11838,189	8	47,824	0	1
1140	плавучі транспортні	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	засоби на митній території																					
1200	Атмосферне повітря	320	0	485	0	485	30	62,135	59,568	6	2	4	4	0	438,351	0	21	438,351	17	720,051	0	18
1210	в т. ч. стаціонарні об'єкти	320	0	485	0	485	30	62,135	59,568	6	2	4	4	0	438,351	0	21	438,351	17	720,051	0	18
1211	з них: підприємства, організації	320	0	485	0	485	30	62,135	59,568	6	2	4	4	0	438,351	0	21	438,351	17	720,051	0	18
1212	автотранспортні підприємства	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1220	Пересувні транспортні засоби	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1300	Земельні ресурси	120	0	40	0	40	0	27,54	29,58	4	2	2	1	1	2901,62	8,816	10	2812,51	7	62,297	0	0
1400	Землі водного фонду	2	0	1	0	1	0	0,272	0,272	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1500	Поводження з відходами хімічними речовинами	384	0	662	0	662	0	99,875	103,87	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11
1510	в т. ч. з промисловими відходами	274	0	584	0	584	0	85,799	88,638	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	10
1520	в т. ч. з побутовими відходами	64	0	40	0	40	0	6,341	7,276	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1530	в т. ч. з пестицидами та агрохімікатами	34	0	32	0	32	0	6,834	6,97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1540	в т. ч. з хімічними речовинами	12	0	6	0	6	0	0,901	0,986	0	0	0	0	0	0	0		0	0	0	0	1
1600	Рослинний світ	34	0	85	48	49	0	6,732	6,171	15	2	13	6	3	2442,327	1507,531	11	934,796	7	54,38	0	0
1610	в т. ч. ліси	16	0	26	0	28	0	2,176	3,094	8	2	6	4	3	1351,633	1349,96	5	1,659	3	0,905	0	0
1700	Тваринний світ	17	0	12	0	13	0	4,862	9,18	0	0	0	0	0	11,25	0	2	11,25	0	0	0	0
1710	в т. ч. браконьєрство	0	0	2	0	3	0	0,782	3,911	0	0	0	0	0	11,25	0	2	11,25	0	0	0	0
1800	Рибні ресурси	33	0	77	41	61	0	10,37	7,871	1	0	1	1	0	419,659	413,097	4	6,562	0	0	0	0
1810	в т. ч. браконьєрство	0	0	15	6	15	0	2,074	1,666	0	0	0	0	0	6,562	0	4	6,562	0	0	0	0
1900	Природно-заповідний фонд	22	0	11	11	3	1	0,408	0,901	4	0	4	1	0	873,104	0	5	871,124	0	0	0	0
2000	Джерела іонізуючого випромінювання	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2100	Пости екологічного	0	0	90	0	90	0	6,97	6,97	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

	контролю на митній території																					
--	---------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

15.2. Моніторинг навколишнього природного середовища

Одним з найважливіших напрямків діяльності в сфері охорони навколишнього природного середовища є моніторинг довкілля та надання достовірної екологічної інформації про стан навколишнього природного середовища.

В системі екологічного моніторингу Донецької області головними суб'єктами виступають організації, які здійснюють координацію та контроль проведення природоохоронних заходів і природоохоронної діяльності та організації, що здійснюють спостереження за станом навколишнього природного середовища, а також природокористувачі.

Суб'єкти системи, які ведуть спостереження за станом навколишнього природного середовища, надають інформацію про якісні та кількісні показники, перевищення гранично допустимих норм, санітарно-гігієнічних нормативів, небезпечні техногенні та природні явища і т. ін.

На основі цих даних проводиться аналіз стану навколишнього природного середовища в області, погоджуються проекти лімітів та дозволів на природокористування та розробляються пропозиції з формування природоохоронних програм.

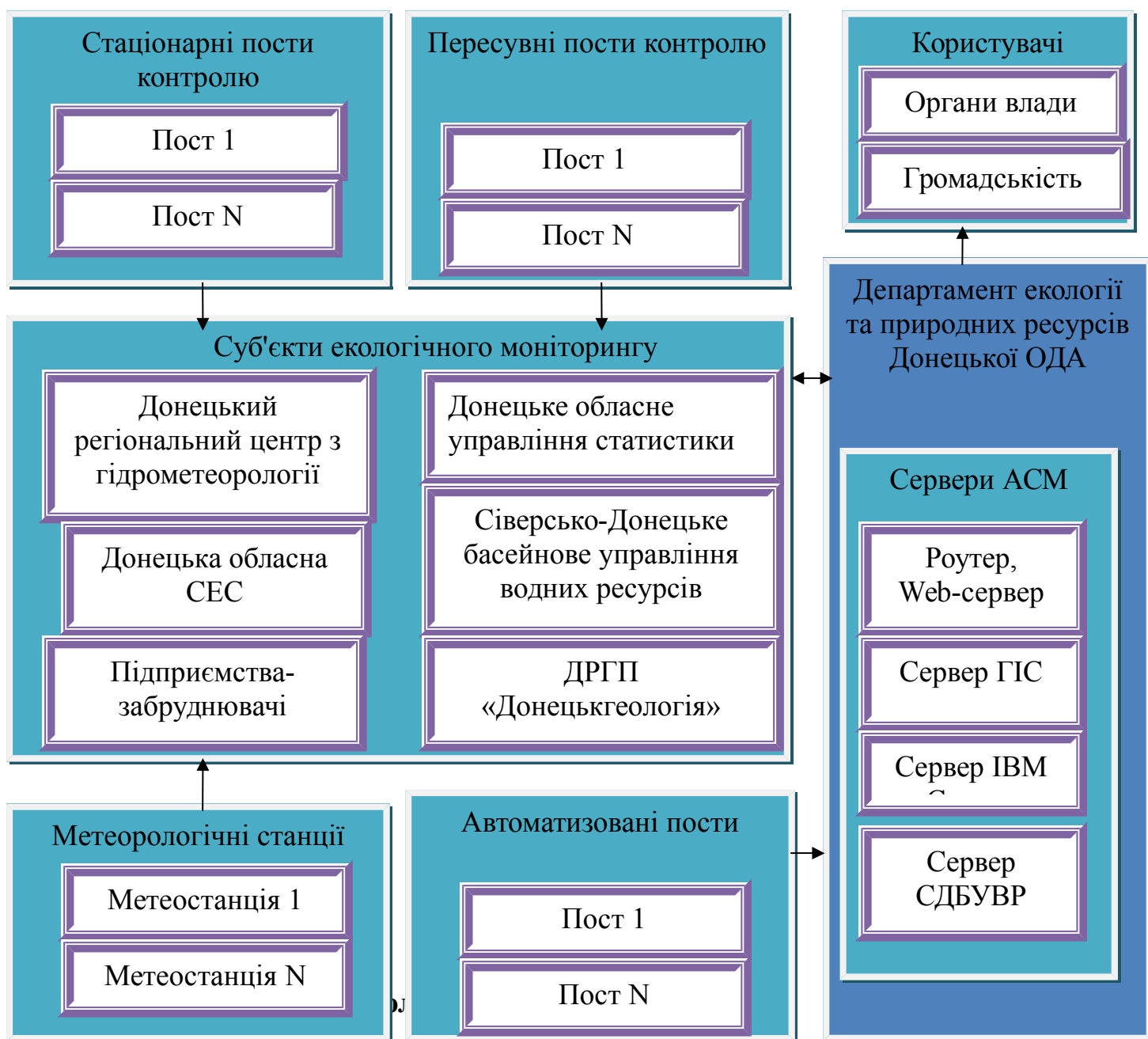
В більшості промислових міст Європи найбільша увага приділяється розвитку регіональних систем екологічного моніторингу як основі забезпечення прийняття місцевими органами влади обґрунтованих рішень в сфері природоохоронної діяльності. В Донецькій області також необхідне впровадження апаратно-програмних комплексів екологічного моніторингу для автоматизації контролю забруднення навколишнього природного середовища. Такі системи дозволяють не тільки збирати, зберігати та надавати первинну інформацію про стан довкілля, але й визначати тенденції, здійснювати прогнози, рекомендувати управлінські рішення.

Створення автоматизованої системи моніторингу в Донецькій області ведеться з 2007 року. Система представляє собою апаратно-програмний комплекс, що дозволяє вирішувати завдання регіонального моніторингу довкілля. Інформація від суб'єктів моніторингу та автоматизованих постів передається на центральні сервери. За допомогою спеціалізованого програмного забезпечення користувачі автоматизованої системи моніторингу довкілля отримують необхідну інформацію безпосередньо через мережу Інтернет. Це дозволяє скоротити кількість спеціалізованих робочих місць, спростити оновлення програмного забезпечення та знизити вартість системи.

Автоматизована система моніторингу навколишнього природного середовища дозволяє оперувати даними про стан атмосферного повітря та поверхневих вод, вести дозвільний документообіг і реєстри викидів та переносу забруднювачів. Така структура організації дозволяє простежити логічні залежності реальних концентрацій забруднюючих речовин від об'ємів їх надходження до навколишнього середовища, оцінювати значення лімітів на викиди, скиди та розміщення відходів, здійснювати часткову автоматизацію видачі дозвільної документації, робити прогноз змін показників стану довкілля.

Система моніторингу, що розроблена в Донецькій області дозволяє імпортувати дані з спеціалізованих форматів суб'єктів моніторингу, проводити попередню перевірку даних та здійснювати експорт у формати національної системи моніторингу, а також передавати на зберігання інформацію, що надходить від автоматизованих постів контролю. Система будується по модульному принципу, що дає можливість її удосконалення та розширення. Дані автоматизованої системи моніторингу навколишнього природного середовища в Донецькій області можуть використовуватись при розробці природоохоронних заходів, формуванні поточної звітності для органів державної влади, місцевого самоврядування, здійсненні прогнозів стану навколишнього природного середовища, проведенні наукових досліджень.

Організаційна структура автоматизованої системи моніторингу навколишнього природного середовища Донецької області

Донецький регіональний центр з гідрометеорології та Сіверсько-Донецьке басейнове управління водних ресурсів надають інформацію щодо моніторингу атмосферного повітря та стану поверхневих водних об'єктів Донецької області згідно Регламенту підготовки та розміщення екологічної інформації на веб-порталі Мінприроди, затвердженого наказом Мінприроди від 26.04.2007 № 218 «Про надання екологічної інформації».

До складу Донецького РЦГМ входять:

- Комплексна лабораторія спостережень Донецького регіонального центру з гідрометеорології (6 стаціонарних постів спостереження у м. Донецьк та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Макіївка);

- Горлівська лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Донецького регіонального центру з гідрометеорології (3 стаціонарні пости спостереження у м. Горлівка, 2 стаціонарні пости спостереження у м. Єнакієве, 1 стаціонарний піст спостереження у м.Дзержинськ);

- Краматорська лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Краматорськ та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Слов'янськ);

- Маріупольська гідрометеорологічна обсерваторія Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Маріуполь).

На даний час в Донецькій області діють пости спостереження за станом атмосферного повітря Краматорська лабораторія спостережень за забрудненням атмосферного повітря Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Краматорськ та 2 стаціонарні пости спостереження у м. Слов'янськ, на яких визначається вміст в атмосферному повітрі пилу, діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, фенолу, формальдегіду, фториду водню) та Маріупольська гідрометеорологічна обсерваторія Донецького регіонального центру з гідрометеорології (4 стаціонарні пости спостереження у м. Маріуполь, на яких визначається вміст в атмосферному повітрі пилу, діоксиду сірки, діоксиду азоту, оксиду вуглецю, фенолу, формальдегіду, аміаку).

За період 05.2014 – 10.2014 інформація Сіверсько-Донецьким басейновим управлінням водних ресурсів не надавалася у зв'язку з бойовими діями. На даний час СДБУВР здійснює моніторингові дослідження за станом поверхневих водних об'єктів Донецької області згідно Програми моніторингу довкілля в частині здійснення Сіверсько-Донецьким басейновим управлінням водних ресурсів контролю якості поверхневих вод на 2015 р. та щомісячно надає до Департаменту екології та природних ресурсів Донецької ОДА інформацію щодо стану поверхневих водних об'єктів Донецької області.

15.3. Державна екологічна експертиза

2014 рік для відділу регуляторної політики та екологічної експертизи пов'язаний із зменшенням об'єктів державної екологічної експертизи. Так, за

минулий рік спеціалістами відділу було проведено 4 державні екологічні експертизи проти 16 у 2013 році та 21 у 2012.

Еколого-експертна та погоджувальна діяльність у 2014 р. наведена у таблиці 15.1.

Таблиця 15.1
Еколого-експертна діяльність у 2014 р.

<i>Виконана робота</i>	<i>Загальна кількість</i>	<i>Позитивно оцінено (шт.)</i>	<i>Повернуто на доопрацювання та оцінено негативно (шт.)</i>	<i>Повернуто на доопрацювання та оцінено негативно (% від загальної кількості)</i>
Проведено експертиз передпроектної (ТЕО, ТЕР, ТЕД), проектної (проект, робочий проект) документації	4	4	0	0
У рамках комплексної державної експертизи	0	-	0	0
У відокремленому порядку (самостійно)	4	4	0	0

Найбільша кількість експертиз була проведена у першому кварталі – 3 об'єкти.

Приведені данні з кількості проведених по роках експертиз (діаграма 15.1) показує суттєве зменшення кількості експертиз, виконаних за останні 2 роки.

Діаграма 15.1
Динаміка кількості експертиз порокам

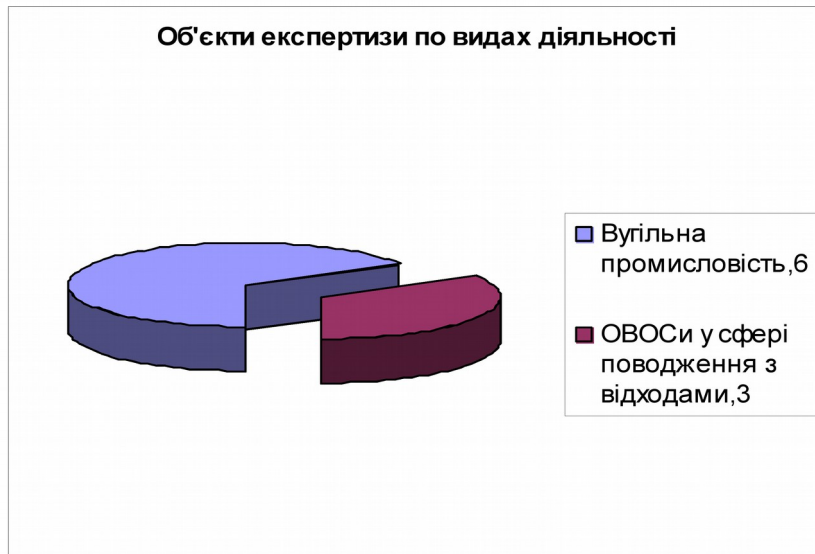
Кількість експертиз, проведених в рамках комплексної інвестиційної експертизи, минулого року склала 0%, а у відокремленому порядку – 100%).

Всю частину роботи займав розгляд проектів «Оцінка впливу на навколишнє середовище» щодо ліквідації або консервації шахт – 3 проектів (25% від загальної кількості).

Вугільна промисловість в минулому році була представлена, в основному, проектами ліквідації шахт – 6 проектів (75% від загальної кількості).

Об'єкти експертизи по видах діяльності розподілилися таким чином (діаграма 15.3)

Діаграма 15.3

Основним позитивним результатом повної ліквідації шахт є значне зменшення техногенного навантаження на окремі компоненти навколишнього середовища в районах шахт. Перш за все, зменшиться негативний вплив на повітряне середовище, ґрунтовий покрив і біоту, при збереженні впливу на гідросферу.

Також позитивними аспектами ліквідації шахт є поліпшення санітарно-гігієнічних умов в районах їх розташування, що у свою чергу пов'язано з ліквідацією джерел викидів навколишнього середовища, рекультивацією порушених земель, озелененням території.

Значне зменшення надходження проектів на проведення Державної екологічної експертизи пов'язано з внесенням змін до Закону України «Про екологічну експертизу» та збройним конфліктом на Донбасі.

15.4. Економічні засади природокористування

15.4.1. Економічні механізми природоохоронної діяльності

Таблиця 15.4

№ з/п	Найменування районів та міст обласного значення	Залишок коштів місцевих фондів ОНПС станом на 01.01. 2014	Надходження по фонду навколишнього природного середовища за січень-грудень 2014 року		Надходження до місцевих бюджетів області грошових стягнень за шкоду, зподіану порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища внаслідок господарської та іншої діяльності за січень-грудень 2014 року	Виконання видатків місцевих бюджетів області на фінансування програм з виконання природоохоронних заходів за січень - грудень 2014 року
			Виконання (збір за забруднення навколишнього природного середовища, КБКД 190500)	Виконання (екологічний податок КБКД 190100)		
1	м.Донецьк	16568,01	305,0	8772,8	77,1	12919,2
2	м.Авдіївка	6828,57	0,0	1957,8	0,0	213,5
3	м.Артемівськ	4347,84	0,0	322,7	6,9	3756,2
4	м.Вугледар	910,34	26,1	18,4	0,0	0,0
5	м.Горлівка	3787,89	1,7	1456,9	0,9	1881,4
6	м.Дебальцеве	8197,34	1,6	2904,5	0,0	1122,0
7	м.Дзержинськ	1356,61	5,5	338,1	5,0	228,0
8	м.Димитров	224,33	52,2	70,2	0,0	146,0
9	м.Добропілля	1731,62	1562,6	1093,1	0,7	2442,4
10	м.Докучаєвськ	833,70	0,0	702,6	0,0	100,3
11	м.Дружківка	119,74	0,0	65,7	6,4	127,1
12	м.Єнакієве	14888,15	0,9	7760,6	0,0	2961,1
13	м.Жданівка	1487,34	0,0	354,7	231,9	0,0
14	м.Кіровське	1172,12	0,0	461,1	0,0	328,8
15	м.Костянтинівка	216,14	12,3	186,0	0,0	311,9
16	м.Краматорськ	2430,35	0,4	2100,2	29,8	3183,4
17	м.Красний Лиман	129,81	0,0	118,8	19,0	166,7
18	м.Красноармійськ	819,64	0,0	129,3	18,7	103,9
19	м.Макіївка	3058,80	0,0	1826,9	28,7	68,4
20	м.Маріуполь	24311,22	0,0	23513,6	210,8	24810,9
21	м.Новоградівка	369,19	0,0	14,5	0,0	110,9
22	м.Селидове	2165,83	0,0	505,4	52,6	399,3
23	м.Слов'янськ	7728,70	0,0	3373,2	7,2	880,5
24	м.Сніжне	731,60	0,0	146,4	0,1	0,0
25	м.Торез	866,54	4,3	217,5	0,0	0,0
26	м.Харцизьк	79218,67	53,4	25244,4	0,7	21930,6
27	м.Шахтарськ	772,59	6,7	116,9	0,2	568,5
28	м.Ясинувата	246,17	0,0	45,9	0,1	10,1
39	Амвросіївський р-н	4055,48	0,0	1671,8	3,0	0,0
29	Артемівський р-н	110445,73	0,0	25192,0	5,9	11417,6
30	Великоновосілівський р-н	96,02	0,0	44,7	0,3	34,0
31	Волноваський р-н	2614,97	59,3	549,9	57,3	284,3
32	Володарський р-н	237,95	0,0	39,0	2,6	18,1

33	Добропільський р-н	2641,50	16,7	2534,4	0,0	2239,5
34	Костянтинівський р-н	805,16	0,0	242,6	0,0	480,9
35	Красноармійський р-н	9370,03	14,6	5264,2	3,3	11499,4
36	Мар'їнський р-н	59625,43	3,0	26108,3	4,4	29956,9
37	Новоазовський р-н	6871,82	0,0	2172,2	18,8	108,7
38	Олександрівський р-н	1076,84	174,2	471,9	0,0	573,6
40	Першотравневий р-н	2293,54	0,0	579,1	1,9	424,7
41	Слов'янський р-н	13200,69	0,0	3240,9	5,8	16,1
42	Старобешівський р-н	81086,23	0,0	25768,2	0,0	204,0
43	Тельманівський р-н	366,59	9,2	49,1	69,3	0,0
44	Шахтарський р-н	6905,42	4,3	2178,0	0,1	64,3
45	Ясинуватський р-н	9676,14	0,0	655,1	0,0	1641,5
	Разом	496888,4	2313,8	180579,4	869,4	137734,8
	Облбюджет	202451,24	925,5	72257,7	347,8	6238,9
	Донецька область	699339,63	3239,4	252837,1	1217,2	143973,7

Програма економічного і соціального розвитку Донецької області на 2014 рік та основні напрямки розвитку на 2015 і 2016 роки затверджена рішенням обласної ради від 24.04.2014 №6/30-708.

У розділі 7.1 «Охорона навколишнього природного середовища» Програми економічного і соціального розвитку Донецької області на 2014 рік та основні напрямки розвитку на 2015 і 2016 роки передбачені найбільш пріоритетні заходи щодо забезпечення екологічної безпеки, відновлення біосфери та її локальних екосистем, відтворення та підтримання у належному стані природних ресурсів області. Метою програми є забезпечення екологічної безпеки шляхом розробки та реалізації природоохоронних та ресурсозберігаючих проектів, мобілізації матеріальних і фінансових ресурсів, координації дій органів влади і господарських суб'єктів, формування і виконання конкретних заходів, спрямованих на усунення та пом'якшення дії чинників, шкідливих для навколишнього природного середовища та здоров'я населення.

Реалізація цієї мети дозволить стабілізувати та знизити вміст шкідливих речовин у водоймищах, атмосферному повітрі, ґрунтах до гранично допустимих показників, забезпечити збереження і відновлення біорізноманіття на території області, раціональне використання і відтворення природних ресурсів.

Природоохоронна Програма розроблена по ресурсно-територіальному принципу, що дозволило сформувати і дати оцінку заходам як по конкретним територіям, так і по ресурсним напрямкам. При цьому, основна увага зверталась до найбільш значних заходів, які мають суттєвий екологічний ефект. На 2014 рік передбачено 267 заходів по 6 розділах Програми, на фінансування яких заплановано 1 407 224,79 тис. грн. Реалізовано по містах і районах Донецької області за 12 місяців 2014 року на суму 271 786,25 тис. грн., що складає 19,3 % від запланованої суми витрат. У зв'язку із проведенням на території Донецької області АТО, інформація про виконання заходів не повна.

Охорона атмосферного повітря

Проблема забруднення атмосферного повітря залишається однією з найбільш гострих у регіоні. У 2014 році передбачено виконання 22 заходів, на які

заплановано програмою 394 278,90 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 116 875,07 тис. грн., що складає 29,6 % від запланованої суми.

Велись роботи по технічному переоснащенню вузлів системи пилоочистки у місті виходу з сушильного барабану на Амвросіївській філії ПАТ „ХайдельбергЦемент Україна”.

Проведено виведення мартенівського виробництва з експлуатації. Заміна мартенівських печей на сучасну електросталеплавильну піч на ПрАТ "Донецьксталь-МЗ".

Виконувалась реконструкція нагрівальної печі №2 стану 2300 у прокатному виробництві на ПАТ "ДМЗ".

Велися роботи по реконструкції газовідвідного тракту конвертора № 1 на ПАТ «ЄМЗ» у м. Єнакієве.

Велися роботи по реконструкції дугової сталеплавильної печі з улаштуванням системи газоочистки на ПАТ «НКМЗ» у м. Краматорськ.

Проводилось будівництво двох ковпакових печей у СЛЦ на ПАТ «ЕМСС» у м. Краматорськ.

Велися роботи по реконструкції енергоблоку ст.№12. Газоочищення на СБ ТЕС ТОВ "Донбастеплоелектромонтаж" у Старобешівському районі.

Охорона і раціональне використання водних ресурсів.

Донецька область – одна з областей України, що найменше забезпечена природною водою. На території області налічується 246 річок довжиною більше 10 км. Основними забруднювачами водних об’єктів, як і раніше, залишаються підприємства металургійної та вугільної промисловості, біологічні очисні споруди. Враховуючи ситуацію, до розділу «Охорона навколишнього природного середовища» було включено 88 водоохоронних заходів, на реалізацію яких заплановано витрати 396 849,84 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 35 032,62 тис. грн., що складає 21,3 % від запланованої суми.

Ведуться роботи по реконструкції кріплення берегів і розчистка ділянки русла р. Бахмутка протяжністю 1,1 км в м.Артемівську.

Продовжується будівництво напірного колектору госппобутових стічних вод від підключення КНС-8 до ДОС у м.Донецьк.

Велися роботи пов’язані з поліпшенням технічного стану та благоустрою водойми в сел. Світле Добропільського району.

Виконувалась реконструкція роздільної каналізації, каналізаційних мереж і споруд на них по об’єктах соціального та культурного призначення Красноармійського району.

Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів.

Заходи сформовані за територіальним принципом, що дозволяє оцінити існуючі проблеми та ефект від їх вирішення на конкретній території області. Заплановано програмою виконання 52 захода на загальну суму 257 337,45 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 22 759,34 тис. грн., що складає 8,8 % від запланованої суми.

Проводилася утилізація небезпечних відходів виробництва на ПАТ "АКХЗ" СООС у м. Авдіївка.

Велась переробка будівельних відходів за допомогою дробильної установки TEREX на КП ДМР «Біосфера Донецька».

Продовжувалася реконструкція об'єднаного шламонакопичувача на ПАТ «ЄМЗ».

Проводилась ліквідація накопичувача рідких токсичних відходів (стадія біологічного очищення) на ПАТ "МК "Азовсталь".

Охорона і раціональне використання земель та мінеральних ресурсів.

Одним з найбільш актуальних питань у забезпеченні раціонального природокористування в області є поліпшення використання та охорона земельних ресурсів. Заплановано програмою 36 заходів на загальну суму 249 966,23 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 75 948,51 тис. грн., що складає 30,4 % від запланованої суми.

Проводилося поліпшення малопродуктивних земельних угідь у Великоновоселківському, Красноармійському та Тельманівському районах.

Проводилася гірничотехнічна рекультивація порушених гірничими роботами земель у Волноваському районі.

Продовжуються роботи по рекультивації порушених земель ПрАТ „Глини Донбасу”, ПрАТ „Вогнеупорнеруд”, ПАТ „Веско” Добропільського району, ТОВ ВО „Шахтобуд” ПрАТ «Керампром» Костянтинівського району, АТЗТ „Веско” Слов'янського району.

Проведення заходів щодо використання родючого шару ґрунту під час проведення робіт в Красноармійському районі.

Продовжується будівництво водовідводу від пр. Нахімова по Кленовій балці у Приморському районі II пусковий комплекс. 1-2 черги з проектуванням.

Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження природно-заповідного фонду.

Заходи з охорони природних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереженню природно-заповідного фонду спрямовані на суттєве підвищення ефективності здійснення охорони та державного контролю за рослинним і тваринним світом Донецької області. У 2014 році передбачено виконання 25 заходів на суму 47 154,95 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 16 624,81 тис. грн., що складає 35,3 % від запланованої суми.

Проводяться заходи із озеленення міст та інвентаризації зелених насаджень.

Велось лісовідновлення ДП “Краснолиманське лісове господарство”.

Наука, інформація, освіта, міжнародне співробітництво та моніторинг охорони навколишнього природного середовища.

З метою вирішення природоохоронних проблем включено заходи з розробки відповідних наукових досліджень, дослідно-конструкторські роботи та розробки проектної документації щодо об'єктів, які створюють екологічну

загрозу населенню та природному середовищу. На 2014 рік було заплановано виконання 44 заходів на загальну суму 61 637,42 тис. грн., з яких фактично реалізовано на суму 4 545,90 тис. грн., що складає 7,4 % від запланованої суми.

15.4.2. Стан фінансування природоохоронної галузі

Таблиця 15.5

Зведені показники розділу «Охорона навколишнього природного середовища» Програми економічного і соціального розвитку Донецької області за 2014 рік та основні напрямки розвитку на 2015 і 2016 роки

Назва розділу	Загальна кількість заходів, що планується	Всього План/Факт	Державний фонд ОНПС (запит) План/Факт	Обласний фонд ОНПС (запит) План/Факт	Фонд ОНПС міста чи району План/Факт	Кошти підприємств План/Факт	Інші джерела План/Факт
Охорона атмосферного повітря	22	394278,90/ 116875,07	0/0	0/0	0/0	394 278,90/ 116875,07	0/0
Охорона і раціональне використання водних ресурсів	88	396849,84/ 35032,62	55739,07/ 0	153311,09/ 18755,48	148537,28/ 15289,29	29925,30/ 344,65	9337,10/ 643,20
Раціональне використання і зберігання відходів виробництва і побутових відходів	52	257337,45/ 22759,34	72000,00 /0	21803,05/ 695,00	52906,60/ 9562,06	79097,00/ 12502,28	31530,80/ 0
Охорона і раціональне використання земель та мінеральних ресурсів	36	249966,23/ 75948,51	30163,52/ 0	40637,50/ 0	109971,68/ 10806,41	52796,21/ 64910,30	16397,32/ 231,80
Охорона і раціональне використання природних рослинних ресурсів, ресурсів тваринного світу та збереження природно-заповідного фонду	25	47154,95/ 16624,81	0/0	14835,52/ 6777,89	26809,33/ 7290,82	2653,80/ 2220,60	2856,30/ 335,50
Наука, інформація, освіта, міжнародне співробітництво та моніторинг охорони навколишнього природного середовища	44	61637,42/ 4545,90	179,86/ 0	8025,00/ 0	13887,76/ 851,80	38244,80/ 3638,10	1300,00/ 56,00
Разом	267	1407224,7/ 271786,25	158082,45/ 0	238612,16/ 26228,37	352112,65/ 43800,38	596996,01/ 200491,00	61421,52/ 1266,50

15.5. Дозвільна діяльність у сфері природокористування

Департаментом екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації в період за 03.06.2013 – 31.12.2013 рік було видано 477 дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря згідно «Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – суб'єктів підприємницької діяльності, які отримали такі дозволи», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 13.03.2002 №302.

Відповідно до Порядку погодження та видачі дозволів на спецводокористування, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів від 13.03.2002 № 321, Департаментом екології та природних ресурсів Донецької ОДА з 03.06.2013 року юридичним та фізичним особам було видано 140 дозволів на спецводокористування в разі використання води водних об'єктів загальнодержавного значення.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1218 «Про затвердження Порядку розроблення, затвердження і перегляду лімітів на утворення та розміщення відходів» (із змінами), у 2013 році видавалися дозволи на розміщення відходів на 2014 рік та погоджувались ліміти на утворення та розміщення відходів. На 2014 рік видано 633 дозвола на розміщення відходів та погоджено 527 лімітів на утворення та розміщення відходів, у тому числі з 03.06.2013 Департаментом екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації видано 307 дозволів на розміщення відходів та погоджено 227 лімітів на утворення та розміщення відходів.

У зв'язку з прийняттям Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо скорочення кількості документів дозвільного характеру» від 09.04.2014 № 1193-VI, що набрав чинності 26.04.2014, дозвіл на розміщення відходів та ліміти на утворення та розміщення відходів були скасовані з переліку документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності.

Відповідно до змін, внесених до ст.20 Закону України «Про відходи» обласні державні адміністрації повинні видавати дозволи на здійснення операцій у сфері поводження з відходами терміном на три роки, але у зв'язку з нормативно-нерегульованим Порядком надання цього дозволу, Департамент екології та природних ресурсів Донецької облдержадміністрації з 26.04.2014 року не видавав дозволи на здійснення операцій у сфері поводження з відходами.

Затвердження паспортів місць видалення відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 03.08.1998 № 1216 «Про затвердження Порядку ведення реєстру місць видалення відходів» та Інструкції про зміст і складання паспорта місць видалення відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 14.01.1999 № 12 та зареєстрованої в Мін'юсті України 03.02.1999 за № 60/3353.

У 2014 році було затверджено 35 паспортів місць видалення відходів та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2013 рік більш як до 140 раніше затверджених паспортів місць видалення відходів.

Затвердження реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів здійснювалося відповідно до вимог постанови Кабінету Міністрів України від 31.08.1998 № 1360 «Про затвердження порядку ведення реєстру об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів» та Інструкції щодо складання реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів, затвердженої наказом Мінекобезпеки України від 17.02.1999 № 41 та зареєстрованої в Мін'юсті України 18.03.1999 за № 169/3462.

У 2014 році було затверджено 41 реєстрову карту та внесено зміни за підсумками діяльності підприємств області за 2013 рік більш як до 90 раніше затверджених реєстрових карт об'єктів утворення, оброблення та утилізації відходів.

15.6. Участь громадськості у процесі прийняття рішень з питань, що стосуються довкілля

З часу ратифікації Україною Організації Конвенції, яка передбачає вільний доступ громадськості до екологічної інформації і участі у прийнятті екологічно вагомих рішень з питань охорони довкілля, це стало обов'язковою складовою проведення державної екологічної політики в регіоні.

Департамент приділяє велику увагу питанням екологічного інформування населення, співробітництва з громадськістю і намагалося сприяти активізації громадського екологічного руху, залучаючи найширші круги мешканців області до природоохоронної діяльності, активно співпрацювало з місцевими і регіональними ЗМІ.

Була налагоджена конструктивна співпраця з друкованими виданнями. Усі вагомі заходи, які стосуються розробки, реалізації і підсумків виконання природоохоронної політики в області відбуваються з обов'язковим запрошенням ЗМІ.

У 2014 році в періодичних виданнях надруковано 37 публікацій на екологічну тематику; в радіо ефірі пролунало 5 передач, присвячених проблемам екології, по телебаченню транслювалося 11 телепередач і телерепортажів, в яких висвітлювалися актуальні екологічні питання. В мережі Інтернет розміщено 9 повідомлень.

Департамент підтримував 2 рази на місяць випуск обласної масової екологічної газети «Наш край», яка регулярно надає мешканцям області вичерпну інформацію про діяльність Держуправління, а також про екологічні проблеми та стан їх вирішення.

15.6.1. Діяльність громадських екологічних організацій

У 2014 році в Донецькій області діяла значна кількість громадських неурядових організацій, які декларують свою природоохоронну спрямованість. З

багатьма з них департамент прагнув налагодити конструктивну співпрацю. Підтримував зв'язки з громадськими організаціями, що переймаються проблемами довкілля, питаннями додержання вимог Організації Конвенції, збереження водних ресурсів та біорізноманіття незалежно від статусу громадської організації.

Спільно з громадськими організаціями департаментом проведено ряд заходів до всеукраїнських акцій: Всесвітній день водно-болотних угідь, День довкілля, Міжнародний день птахів, Година Землі.

Вже традиційним стало проведення протягом року акцій «Збережемо первоцвіт», «Замість ялинки – зимовий букет».

*Таблиця
Перелік громадських екологічних організацій,
які діяли в Донецькій області у 2014 році*

№	Назва громадської організації	Контактна особа	Напрямок діяльності	Адреса, Телефон, E-mail
1.	Обласна громадська організація «Центр сталого розвитку «Роза вітрів»	Гранкина Вікторія Вікторівна - голова координаційної ради	Проведення природоохоронних акцій і кампаній, екологічне інформування	83015, м. Донецьк, пр-т Миру, 10. 338-08-21 aktiv_lev@mail.ru rozavetrov11@yandex.ru
2.	Донецька обласна громадська організація «Мобільна служба екологічної безпеки»	Мищенко Валерій Володимирович - голова правління	Вживання заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, участь у проведенні перевірок підприємствами природоохоронних заходів	83000, м. Донецьк, бул. Пушкіна eco-mobile@ukr.net
3.	Донецька міська дитяча громадська організація Всеукраїнської дитячої спілки «Екологічна вартість»	Толмачева Любов Петрівна - координатор	Екологічне утворення, екологічне інформування, проведення акцій і кампаній	83003, м. Донецьк, пр. Дзержинського 67а/60 lt_varta@mail.ru donecovarta@list.ru 050-929-86-19
4.	Донецька обласна організація «Всеукраїнська екологічна ліга»	Павлович Вікторія Петрівна-голова	Екологічна освіта	83052, м. Донецьк, вул. Герцена, 26, donecovarta@list.ru dosh_20@rambler.ru
5.	Екологічна громадська організація «МАМА-86»	Олейнікова Галина Василівна	Екологічне виховання	84500, Донецька обл., м. Артемівськ, вул. Артема 3, к. 7 ogalina@mama-86.org.ua 066-968-83-76
6.	Громадська організація еколого-культурний центр «Бахмат»	Березін Володимир Борисович-керівник	Екологічне інформування, проведення природоохоронних акцій і кампаній, історико-культурний і краєзнавчий напрямки	Донецька обл., м. Артемівськ, вул. Горбатова 45/20 berezin2004@bk.ru 066-272-3004
7.	Донецький міський екологічний молодіжний центр «Екос»	Сергиенко Алина Юріївна- Керівник секції «екологія й здоров'я»	Спортивно-екологічний туризм, проведення природоохоронних акцій і кампаній, екологічне виховання	83055, м. Донецьк, пр. Театральний 13, кімн. 249 FISH-AKYLA@rambler.ru
8.	Харцизька міська громадська-екологічна організація «Еко-дія»	Вигонний Володимир Іванович	Екологічне інформування, формування суспільної інфраструктури	87517, м. Харцизьк, сел. Зуївка, вул. Матросова, 1 050-278-98-34
9.	Міжобласна громадська організація «Азово-чорноморське козацьке військо»	Хомутник Олег Ярославович	Вживання заходів щодо охорони навколишнього природного середовища, участь у проведенні спільних рейдів з питань	м. Донецьк, Площа Конституції, 1 8800@pochta.ru

№	Назва громадської організації	Контактна особа	Напрямок діяльності	Адреса, Телефон, E-mail
			охорони навколишнього середовища	
10.	Громадське об'єднання «Донецький екологічний рух»	Денисов Олександр В'ячеславович - голова об'єднання; Денисенко Сергій Іванович; заступник	Екологічне інформування, формування суспільної інфраструктури	83004, м. Донецьк вул. Артема, 183а/25 ecodonetsk@ukr.net
11.	Донецька обласна громадська організація «ЕКОЛОГІЧНЕ СУСПІЛЬСТВО ДОНБАСУ»	Ковальов Сергій Миколайович	Екологічне інформування, формування суспільної інфраструктури, збереження місць відпочинку	83114, м. Донецьк, вул. Автотранспортників, 1 artlant@mail.ru
12.	Донецька міська громадська організація «Агенція розвитку місцевого самоврядування»	Кочуєв Валерій Іванович	Проведення інформаційних компаній з важливих питань життя територіальних громад	myshanov@gmail.com
13.	Донецька Обласна Громадська організація «Асоціація захисту екологічних прав громадян»	Сумінова Наталія Іванівна	Захист екологічних прав громадськості	83117, м. Донецьк, вул. Петровського 125/26 protivzavoda@ukr.net 066-154-63-72, 382-54-40
14.	Донецька обласна громадська правозахисна організація «ЮРКОМ»	Гнатюк Василь Андрійович	Надання консультацій щодо питань порушень природоохоронного законодавства	83055, м. Донецьк, вул. Щорса, буд. 8, кв. 7 095-556-94-86, 349-17-58
15.	Донецька обласна (регіональна) громадська організація «Громадський рух України «За право громадян на екологічну безпеку»	Мажан Анатолій Григорович	Захист екологічних прав громадськості	83023, м. Донецьк, вул. Харитонова, 14ж acropol2005@yandex.ru
16.	Донецька обласна громадська організація «Рідна країна»	Ржавський Володимир Іванович	Екологічне інформування, формування суспільної інфраструктури, збереження місць відпочинку	84306, Донецька обл., м. Краматорськ, вул. Сахалінська, 4. ridnakraina@mail.ru
17.	Донецька Обласна Громадська організація «Ні сміттєспалювальному заводу у Донецьку!»	Сумінова Наталія Іванівна	Захист екологічних прав громадськості	83117, м. Донецьк, вул. Петровського 125/26 protivzavoda@ukr.net 066-154-63-72, 382-54-40

15.6.2. Діяльність громадських рад

Департамент намагався вирішувати актуальні екологічні проблеми разом з громадськими природоохоронними організаціями та сприяти діяльності Громадської ради, проводив аналіз ефективності цієї взаємодії, а також визначалися проблеми і заходи щодо їх розв'язання.

Громадська рада при Державному управлінні охорони навколишнього природного середовища в Донецькій області існувала до 1 червня 2013 року. До складу Громадської ради входило 17 громадських організацій, діяльність яких була спрямована на вирішення екологічних проблем регіону. На теперішній час положенням про департамент не передбачено існування Громадських рад.

15.7. Екологічна освіта та інформування

Передумовою сталого демократичного розвитку суспільства є, насамперед, інформаційна відкритість органів влади, зокрема з питань охорони довкілля. Інформування населення щодо стану екології особливо актуальне для такого техногенно навантаженого регіону, як Донбас. Прозорість дій, щире бажання вести відкритий діалог з населенням – запорука здійснення ефективної політики і зміцнення довіри до органів влади з боку кожної громадське свідомої людини. На стан довкілля впливають не лише промислові підприємства, не лише державні органи, а, насамперед, кожна окрема людина. Кожен здатен збагатити природу рідного краю, внести вагомий вклад в збереження довкілля для майбутніх поколінь, але також само кожна людина здатна занапастити все, що подарувала нам природа. Саме тому велике значення має формування екологічної свідомості людини, яка залежить від виховання, від інформаційного впливу і формується протягом життя. Саме для формування екологічно свідомого суспільства питання екологічної освіти та інформування мешканців області про актуальні екологічні проблеми регіону, про засоби їх вирішення, про стратегію державної екологічної політики є одними із пріоритетних напрямків діяльності департаменту.

Керівництво департаменту регулярно приймало участь в суспільно-політичних, аналітичних передачах на обласному радіо і телебаченні, репортажі з співпрацівниками департаменту можна було почути в чергових випусках новин, побачити в періодичних виданнях.

Налагоджено конструктивну співпрацю з місцевими та обласними друкованими виданнями з метою висвітлення екологічних подій регіону. Подібні публікації привертати увагу читачів до питань охорони та раціонального використання природних ресурсів, підвищують екологічну освіту, формують екологічно орієнтовану свідомість. У друкованих ЗМІ розміщувалися матеріали, направлені на висвітлення екологічних проблем та шляхи їх вирішення, зокрема, це інтерв'ю із працівниками департаменту.

Департамент підтримує інформаційну відкритість органів влади та надає інформацію на запити громадян. Так, у 2014 році до департаменту надійшло 32 звернення громадян і 11 запитів на отримання публічної інформації. Всі запити і звернення було розглянуто у встановлені законодавством терміни.

В департаменті розроблена система заходів, яка передбачає поширення екологічної освіти на всіх рівнях; працівники департаменту викладали предмети з питань охорони довкілля у вищих учбових закладах міста Донецька. Студенти ВНЗів проходять навчальну та переддипломну практику в департаменті; для спеціалістів департаменту була розроблена та функціонувала система технічного навчання, також вони регулярно підвищували свою кваліфікацію на навчальних курсах, впроваджених ДП «Донецький екологічним інститутом». Сумісно з цим інститутом департамент організовував та проводив навчальні семінари для представників промислових підприємств, вугільних, для працівників РЛП, працівники департаменту регулярно брали участь в засіданнях, колегіях, наукових конференціях, різноманітних природоохоронних заходах.

15.8. Міжнародне співробітництво у галузі охорони довкілля.

Однією із пріоритетних задач органів державної влади є налагодження конструктивних стосунків із закордонними колегами, а також організаціями, діючими на міжнародному рівні. Саме тому, як і в минулі роки, департамент приділяє велику увагу міжнародним співвідношенням в галузі охорони навколишнього середовища, адже відкрите інформування закордонного суспільства про стан екології у Донбасі здатне зацікавити інвесторів і створити у світі позитивний образ регіону.

З метою виконання доручення Міністерства регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України від 02.12.2011 № 7/12-16564 до доручення Кабінету Міністрів України від 28.11.2011 № 54584/1/1-11 департамент в межах повноважень був залучений до виконання Плану заходів щодо реалізації Програми міжрегіонального та прикордонного співробітництва України та Російської Федерації на 2011-2016 роки, саме, з питань:

- реалізації заходів щодо екологічного оздоровлення водного басейну річки Сіверський Донець;
- створення міждержавних природних парків і заповідників (біосферний резерват «Меотида»).

З метою виконання постанови Кабінету Міністрів України від 01.12.2010 № 1088 «Про затвердження Державної програми розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки» департамент в межах повноважень залучався до виконання п.1 Заходів щодо забезпечення розвитку транскордонного співробітництва на 2011-2015 роки, а саме щодо створення та забезпечення функціонування українських ділянок транскордонних біосферних резерватів, водно-болотних угідь міжнародного значення, об'єктів всесвітньої спадщини проведення робіт щодо створення спільного з Російською Федерацією транскордонного елементу національної екологічної мережі на базі національного природного парку «Меотида».

ВИСНОВКИ

Ситуація з інтенсивним забрудненням повітряного басейну нашої області складалася в процесі становлення і розвитку промисловості протягом минулих десятиріч. При будівництві і експлуатації промислових об'єктів екологічному аспекту приділялася дуже незначна увага, незважаючи на те, що концентрація промисловості в Донецькій області є найбільш високою на території України.

Основними забруднювачами атмосферного повітря в регіоні залишаються підприємства чорної металургії, теплові електростанції та підприємства вугільної промисловості.

З метою вирішення складних екологічних проблем області, в тому числі поліпшення ситуації щодо охорони атмосферного повітря, в Донецькій області розроблена та впроваджуються низка програм і заходів. В містах Донецької області, де рівні забруднення атмосферного повітря перевищують нормативні, відповідно до рішення спільного засідання колегій Донецької обласної державної

адміністрації та Мінприроди України від 26.03.04 р. розробляються програми оздоровлення атмосферного повітря міст. На сьогодні місцевими органами влади затверджено програми в містах Макіївка, Краматорськ, Єнакієве, Донецьк, Горлівка, Маріуполь.

Крім цього в області розроблена Програма соціально-економічного розвитку Донецької області на 2014 рік. Розділом програми «Охорона навколишнього природного середовища» на 2014 рік заплановано 22 природоохоронних заходів щодо охорони атмосферного повітря, на які заплановані витрати на суму 691278,9 тис. грн.

Найважливішими екологічними проблемами у сфері охорони і раціонального використання вод є:

а) забруднення водних об'єктів скидами забруднюючих речовин із зворотними водами промислових підприємств, підприємств житлово-комунального господарства, зливовими водами міст;

б) проблеми скидання високомінералізованих шахтних вод у водні об'єкти;

в) порушення гідрологічного та гідрохімічного режиму річок регіону;

г) підтоплення земель та населених пунктів регіону.

Недостатня ефективність роботи споруд біологічної очистки господарсько-побутових стоків та незадовільний, а подекуди аварійний стан мереж водопостачання і водовідведення є однією з основних причин, що призводить до погіршення і без того негативного стану водних ресурсів області. Втрати з мереж централізованого водопостачання у багатьох містах області сягають 60-70% (Макіївка, Горлівка, Єнакієве, Дзержинськ, Димитрів, Торез, Сніжне тощо). Обсяги зворотних вод, що надходять на очисні споруди міськводоканалів, у цих містах не перевищують 15-25% від об'ємів забраної води. Інша частина забруднених стоків потрапляє у гідрографічну мережу неочищеною.

Замулення водойм, в свою чергу, призводить до підтоплення прилеглих до них територій. На 01.01.2014 в області підтоплено 293 села, 16468 садиб.

Одним з джерел фінансування заходів по боротьбі з підтопленням населених пунктів і розчищенню річок є цільові кошти Державного бюджету, що надходять від збору за спеціальне використання води. Проте кошти Державного бюджету на розв'язання вищезазначених проблем у 2012, 2013 роках не виділялись.

Незважаючи на роботу, що проводиться в області по збереженню та раціональному використанню лісових ресурсів, тваринного і рослинного світу, стан справ у цій сфері потребує більш активної участі державних установ при вирішенні питань заповідання природних територій для охорони тварин і рослин, збільшення фінансування заходів по збереженню та раціональному використанню лісових ресурсів та тваринного і рослинного світу. Крім того в області ще залишаються проблемні питання, які потребують вирішення, а саме:

- затвердження Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області.

- незацікавленість землевласників та землекористувачів у збільшенні площі ПЗФ.

- внесення змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд», у зв'язку з ліквідацією територіальних органів Мінприроди.
- відсутність або неповна інвентаризація зелених насаджень в містах і селищах міського типу;
- недостатній обсяг освоєння коштів на створення та відновлення зелених насаджень;
- наявність фактів невиконання вимог щодо оформлення необхідних документів на знесення зелених насаджень;
- відмова органів місцевого самоврядування та місцевої влади у погодженні матеріалів щодо створення нових та розширення існуючих територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- необхідність завершення робіт з встановлення меж територій об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, які виконуються за рахунок коштів Державного бюджету;
- необхідність затвердження програми та схеми розвитку регіональної екологічної мережі Донецької області.

Слід відзначити наступні проблемні питання у сфері раціонального використання надр:

1. Доцільним є розширення еколого-геологічних досліджень з оцінки змін стану надр, розвитку небезпечних геологічних процесів (зсувів, карсту, підтоплення, геохімічне забруднення ландшафту та ін.), удосконалення і розширення системи моніторингу геологічного середовища.

2. Необхідне постійне функціонування системи регіонального моніторингу підземних вод, тому що подальше зростання кількості ліквідованих вугільних шахт може спричинити зміну рівня і хімічного складу підземних вод.

З метою забезпечення охорони і раціонального використання земельних ресурсів області, необхідно здійснити заходи по виконанню робіт, що значно впливають на збереження та підвищення родючості ґрунтів, запобігання їх забрудненню й псуванню:

- оптимізація площ сільськогосподарських угідь та зменшення їх розораності; удосконалення структури земель сільськогосподарського призначення та їх збагачення природними компонентами;
- обмеження руйнівного інтенсивного використання екологічно уразливих земель;
- вилучення з інтенсивного використання деградованих, малопродуктивних та техногеннозабруднених сільськогосподарських угідь;
- впровадження ґрунтозахисної системи землеробства з контурномеліоративною організацією території;
- здійснення консервації сільськогосподарських угідь з дуже змитними та дуже дефільованими ґрунтами на схилах крутизною понад 57 градусів;
- рекультивація порушених та відпрацьованих земель, відновлення родючості ґрунтів з їх залісненням до 70%;
- виконання місцевих та регіональних програм, здійснення заходів щодо впорядкування складування відходів, звільнення незаконно зайнятих земель та їх рекультивації.

Враховуючи наявність в області великих обсягів накопичених промислових та побутових відходів, відсутність потужностей для їх знешкодження чи утилізації, а також місць для їх видалення, першочерговим пріоритетом в сфері поводження з відходами для Донецької області є забезпечення утилізації та знешкодження накопичених впродовж тривалого часу відходів та тих, що щорічно утворюються.

По-друге – це забезпечення екологічно безпечного видалення відходів.

Основні напрямки вирішення цих пріоритетних проблем:

- забезпечення суб'єктами господарської діяльності максимального зниження обсягів утворення відходів, їх подальшу утилізацію чи знешкодження та екологічно безпечне складування;
- ліквідація накопичувачів високотоксичних відходів хімії та коксохімії з вирішенням питання утилізації накопичених відходів (Макіївка, Авдіївка, Маріуполь, Єнакієве, Горлівка);
- розробка і впровадження технології утилізації гальванічних відходів;
- забезпечення екологічно безпечного зберігання непридатних для використання пестицидів, накопичених в області, з подальшим їх збиранням, перевезенням та знешкодженням;
- створення потужностей з утилізації та знешкодження небезпечних відходів, у тому числі з використанням діючих потужностей підприємств;
- упорядкування існуючих полігонів твердих побутових відходів, рекультивація, тих, що вичерпали свій ресурс, будівництво регіональних полігонів ТПВ та сміттєперевантажувальних станцій;
- ліквідація несанкціонованих і неконтрольованих звалищ відходів;
- забезпечення ліцензування усіх видів діяльності підприємств з небезпечними відходами;
- відновлення системи профілактики самозаймання і гасіння палаючих породних відвалів шахт і вуглезбагачувальних фабрик;
- організація роботи по створенню та веденню реєстрів об'єктів утворення, утилізації та видалення відходів;
- підвищення якості надання послуг населенню з вивезення побутових відходів, технологічне оновлення зазначеної діяльності;
- розробка із залученням фахівців і впровадження сучасної програми поводження з відходами;
- впровадження процесів видобутку вугілля без видачі відпрацьованої породи на поверхню;
- впровадження новітніх технологій поводження з відходами.

Незважаючи на заходи, які здійснюються в області, стан справ у сфері поводження з відходами вимагає продовження цілеспрямованої роботи по вирішенню цілого ряду проблем для поліпшення ситуації.

Незважаючи на роботу, що проводиться в області по збереженню природно-заповідного фонду, охороні та раціональному використанню лісових

ресурсів, тваринного і рослинного світу, стан справ у цій сфері потребує більш активної участі державних установ при вирішенні питань заповідання природних територій для охорони тварин і рослин, збільшення фінансування заходів по збереженню та раціональному використанню лісових ресурсів та тваринного і рослинного світу. Крім того в області ще залишаються проблемні питання, які потребують вирішення, а саме:

- внесення змін до Закону України «Про природно-заповідний фонд», у зв'язку з ліквідацією територіальних органів Мінприроди;
- збільшення площі природно-заповідного фонду;
- затвердження Переліку видів тварин, що підлягають особливій охороні на території Донецької області.
- необхідність завершення робіт з встановлення меж територій об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного значення, які виконуються за рахунок коштів Державного бюджету;
- розроблення програми та схеми розвитку регіональної екологічної мережі Донецької області.